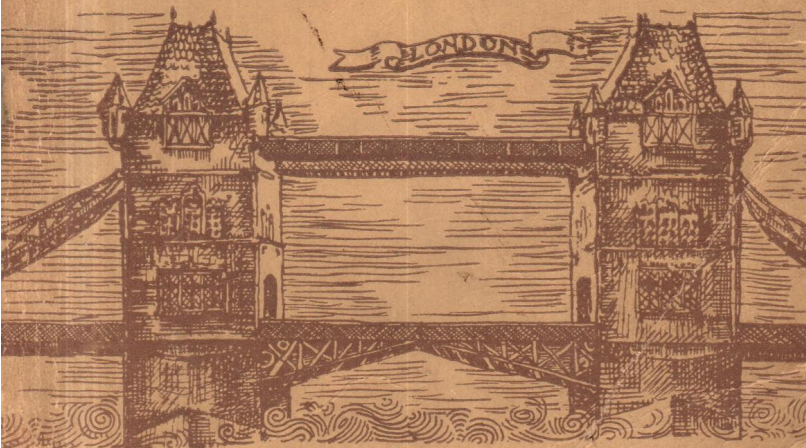

JAMES GREENWOOD

**POVESTEA
UNUI MIC
ZDRENTĂROS**

EDITURA TINERETULUI

JAMES GREENWOOD ● POVESTEA UNUI MIC ZDRENȚĂROS

James Greenwood
The True History (of a little)
Ragomuffin.

JAMES GREENWOOD

**POVESTEA
UNUI MIC
ZDREŢĂROS**

Ediția a II-a

În românește de

VIRGIL TEODORESCU și ANDREI BANTAȘ

EDITURA TINERETULUI

Coperta de
H. CONSTANTINESCU

Editor responsabil : E. ȘIȘMANIAN
Editor : VALERIA POSTELNICU

Tipărit la București 10.11.1966, Bun de tipar 13.02.1967.
Comandă nr. 7 489. Tiraj 30 140.
Papel tipar înalt B de 63 g/m², 540×840/16.
Cost editorial 14,11. Cost de tipar 16.
Cost total 30,22, pentru bibliotecile mici 84—93.

Tiparul executat sub comanda nr. 60 676
la Combinatul Poligrafic „Casa Scintei”,
str. Piața Scintei nr. 1 București,
Republica Socialistă România

O carte uitată, a unui autor necunoscut... Aşa ar crede oricine. Nimeni nu ştie când a trăit, ce a mai scris şi ce a făcut James Greenwood. Deschideţi enciclopediile, umblaţi prin fişierele bibliotecilor, frunzăriţi vastele dicţionare biografice, de cîte treizeci şi patruzeci de volume... Nimic. Parcă s-ar fi stabilit un consemn general, un cuvînt de ordine: „Nimic despre Greenwood!“ Pînă şi monumentalul tezaur al culturii engleze, „Enciclopedia britanică“, îl trece cu vederea.

Şi totuşi stăm şi ne gîndim: „Povestea unui mic zdrenţăros“ poartă pecetea unei mîini măiestre. Nu poate rămîne necunoscut un om care scrie atît de bine. Trebuie să fie ceva la mijloc: o eroare, un pseudonim, un complot al tăcerii...

Ultima presupunere e cea mai adevărată. Greenwood şi operele lui au avut o soartă nedreaptă. Cîndva, el a fost celebru în Anglia. Mii şi mii de ochi urmăreau scrierile lui, mii şi mii de guri le comentau, căci el vorbea în numele mulţimilor de înfomeţaţi şi de năpăstuiţi. Tocmai de aceea, pesemne, cei care nu voiau să audă asemenea voci au organizat un complot al tăcerii în jurul lui. Şi, cu timpul, Greenwood a fost dat uitării în propria lui ţară. Să nu ne mirăm. S-a mai întîmplat şi prin alte părţi ca vreun scriitor sau poet talentat să fie ignorat în ţara lui.

...Afară de James (născut în 1833) mai erau în casa Greenwood încă unsprezece copii. Tatălui lor — un mic funcţionar londonez — se înţelege că nu-i era lesne să-i crească. Au trebuit deci să muncească toţi chiar din copilărie! James şi încă doi fraţi au nimerit într-o tipografie, unde au învăţat zeţăria. Unul dintre ei a plătit repede tributul mizeriei şi al muncii extenuante: a murit tuberculos. Ceilalţi doi — James şi Frederic — au avut ceva mai mult noroc. Au devenit gazetari. Frederic a izbutit să strîngă bani şi a făcut carieră, ajungînd redactor-şef al unui ziar, pare-se mult gustat de „lumea bună“ a Londrei. James însă a preferat să rămînă un umil reporter şi a coborît în lumea celor umili, a căror viaţă o va descrie în reportajele sale. Cutreiera mahalalele Londrei, dormea laolaltă cu vagabonzii în azilurile de noapte, pătrundea în amănuntele îngrozitoare ale vieţii cîineşti pe care o duceau miile de calici de tot soiul — copii fără adăpost, deţinuţi, hamali din port, pensionari a azilurilor şi ai spitalelor pentru săraci, muncitorii din fabrici (da, şi ei trăiau la fel de cîineşte)... Articolele lui — adevărate revelaţii pentru „marele“ public englez, care parcă habar n-avea ce se petrece în juru-i — au trezit un viu interes şi l-au

făcut repede cunoscut. Tînărul ziarist scria mai departe, dezvăluind fără cruțare și fără înflorituri adevărata viața a omului de jos. „Iată cum trăiește marea Londră, gentlemen!“ — părea că spune el. Îi înspăimînta mai cu seamă soarta cohortelor de copii vagabonzi: „... prin vastul și înfloritorul oraș — spunea el — umblă zilnic, fie iarna, fie vara, cam o sută de mii de vagabonzi, băieți și fete, fără ca vreunul din noi să se ocupe de ei, să se întrebe dacă au mîncat, dacă poartă ceva pe ei sau dacă au ce face...“, copii pe care mizeria de acasă îi gonia și-i arunca în brațele mizeriei străzii. Greenwood îi urmărea, observa cum cerșesc, cum fură, cum dorm pe sub poduri sau prin văgăuni, cum își caută hrana prin gunoaie („Baza alimentației lor o constituie gunoaiele, ca și cum pentru ei putreziciunile n-ar mai conține substanțe otrăvitoare, ci ar avea calitățile unor alimente proaspete...“). Ce se întîmpla cu ei? Parte din ei dispăreau, morți de foame sau de frig, parte ajungeau hoți sau criminali, clienți ai pușcăriilor sau ai caselor de muncă (instituții de „reeducare“, cu mult mai rele decît pușcăriile).

Iată materialul din care Greenwood a plămuit povestea lui Jim, micul zdrențăros.

★

Din totalitatea faptelor de viață observate și adunate vreme de ani, scriitorul și-a alcătuit un volum de reportaje și schițe intitulat „Cele șapte plăgi ale Londrei“ (1869), care e o oglindă vie a tragediei celor exploatați și chinuiți.

După aceea a mai publicat multe alte cărți cu caracter social, dar faima lui trecuse. Burghezia nu mai voia să audă acuzațiile pe care Greenwood i le aducea. Chiar și cei care se înduioșaseră pentru o zi, sau pentru o jumătate de ceas, acum își astupau urechile. Îi plictisea să tot afle de mizeria celor pe al căror grumaz își clădeau viața lor molcomă, tihnită. Editorii nu i-au retipărit lucrările, așa încît noile generații n-au mai aflat de el.

Și astfel, în cîteva decenii, James Greenwood a dispărut din istoria literaturii și din memoria oamenilor. Cînd a murit, în 1929, nimeni nu mai știa de el.

★

Pentru noi însă nu este de prisos nici o mărturie care ne dezvăluie și ne ilustrează starea de lucruri din diverse epoci ale orînduirii capitaliste, mai ales dacă mărturia are și valoare literară.

Nu poate fi dat uitării un om care, la vremea lui, a militat pentru adevăr și pentru dreptate socială, demonstrînd societății burgheze cum arătau viața și realitatea „văzute de jos“.

Editura tineretului

IN CARE SE DAU UNELE AMĂNUNTE
IN LEGĂTURĂ CU FAMILIA MEA
ȘI CU LOCUL NAȘTERII MELE

M-am născut la Londra, în parohia Clerkenwell, în casa cu numărul nouăsprezece, din Fundătura Cratiței, ce se deschidea din strada Turnmill.

E greu de crezut că cititorul ar avea cunoștință de acest colț de mahala. E și mai greu de crezut însă că, pornind în căutarea lui, l-ar putea afla vreodată. Și totuși, Fundătura Cratiței există; se prea poate să nu fie o realitate tocmai îmbucurătoare, dar e de netăgăduit că există. Dacă treapta de piatră de la intrarea fundăturii nu s-ar fi ros pînă la cărămizile de dedesubt și dacă nu ar fi fost înnoită tăblița care-i purta numele, aș putea zice că fundătura și-a păstrat întru totul înfățișarea de acum douăzeci de ani, cînd încă mai locuiam acolo: aceeași boltă la intrare, năruită și scundă; atît de scundă, încît gunoierul e nevoit să-și îndoaie genunchii, ca să poată trece cu coșul pe umăr, și atît de îngustă, încît i-ar putea sluji drept poartă un oblon de prăvălie sau poate chiar un capac de sicriu.

Cînd eram copil, n-aveam o fire prea veselă; sicriele și înmormîntările mă preocupau în mod deosebit. Prin fundătura noastră treceau multe înmormîntări, mai ales în timpul verii. Coșciugele late, cărate prin fundătura prea îngustă, îmi dădeau deseori de gîndit. Îi măsurasem din ochi pe mai toți vecinii și, după cît erau de înalți sau de mățăhăloși, îmi făcusem socoteala cît va fi de greu, sau de ușor, să li se care trupul neînsuflețit prin fundătură, spre cimitir.

Două persoane, îndeosebi, îmi dădeau multă bătaie de cap în această privință. Una era stăpînul cîrciumii „Cățelul și pîrleazul“, de pe strada Turnmill, iar cealaltă, o doamnă în vîrstă, doamna Winkship, care locuia aproape de gura fundăturii. După moartea soțului, dînsa îi luase locul, împrumutînd cărucioare și bani vînzătorilor ambulanți de fructe din partea locului. Stătea, cît era ziua de mare, în pragul casei pe o baniță întoarsă cu fundul în sus, avînd drept pernă un sac umplut cu talaș. Așa cerea îndelet-

nicirea ei, sau, mai bine zis, firea mușteriilor ei. Dacă nu-i prindea cînd se întorceau acasă după vînzarea fructelor, și dacă nu-i bătea la cap să-i plătească ce-i datorau, înainte de a intra în casă, putea să zică aleluia: un ban nu mai vede de la ei!

Cînd era vreme proastă, se adăpostea în gang; dar dacă era senin, nu se clintea de pe tronul ei nici măcar pentru a se duce la masă. Ținea la ea o nepoată — o fetișcană deșirată și ciupită de vărsat, cu părul strîns la ceafă într-un coc. O boală cumplită îi pocise fața și-i răpise vederea unui ochi, așa că nu prea-ți venea să spui despre ea că e chipeșă; dar, ca și mătușă-sa, avea inimă bună și nu rareori mi-a dat și mie cîte ceva demîncare. Ea ținea cheile șopronului din curtea cîrciumii „Cățelul și pîrleazul“, plin cu cărucioare, ea avea grijă de casa mătușii-si, ea îi gătea.

Nouă, copiilor, ni se părea că pentru doamna Winkship toate zilele săptămînii erau niște adevărate duminici. După cină avea obiceiul să dea de dușcă un păhărel cu rom fierț, tăiat cu apă. Asta mai ales în timpul iernii, cînd pămîntul se acoperea cu zăpadă. Doamna Winkship ședea atunci ore-n-tregi pe banița de măsurat cărbuni, pe cap cu o bonetă miștoasă, cu clapele trase peste urechi, și în spinare cu o șubă de vizitiu; dar și vara, cînd pietroaiile din fundătură dogoreau de-ți frigeau tălpile, iar în șanț seca ultimul strop de apă, ea da pe gît același păhărel cu rom tare și fierbinte.

Credeți, poate, că eram mai puțin cuviincioși cu doamna Winkship, din pricina acestei metehne a ei? Că o disprețuiam, că o necăjeam sau o luam în ris? Nicidecum. Și nici n-am fi avut de ce: cînd da pe gît păhărelul cu rom, era întotdeauna în toane bune; iar de pe urma acestei metehne, noi nu trăgeam decît foloase. Pe noi ne trimitea doar de fiece dată la cîrciumă să-i aducem de trei bănuți rom. Și așa mai băgam și noi ceva în buzunar. S-a întîmplat chiar ca într-o singură după-amiază să mă aleg cu coșcogeamitea sumă de doi penny și jumătate.

Și cu toate astea pot jura cu mîna pe inimă că nu-mi făceam nici o clipă socoteala cît aș avea de pierdut de pe urma morții doamnei Winkship. Nu-mi păsa cîți bani aveam să pierd, mă chinuia doar întrebarea: ce-o să se-ntîmple cu ea după ce-o muri? Cum aveau s-o scoată din fundătură? Nu sînt decît două căi — îmi ziceam eu — pentru a ieși din în-

curcătură: s-o îngroape la intrarea fundăturii, unde se află butoiul cu apă — de bună seamă locul cel mai liniștit și mai de frunte, de vreme ce acolo își are casa receptorul — sau dacă nu, s-o agațe de-o macara cât toate zilele și s-o poarte peste acoperișurile caselor pînă-n strada Turnmill. Fără îndoială că cea de a doua soluție îmi venise-n minte privind macaralele care lucrau prin docurile și depozitele de slănină din strada Tamisei și din împrejurimile pieții Billingsgate.

Trebuie să mărturisesc însă cu bucurie-n suflet că n-am apucat s-o văd pe doamna Winkship părăsind, nici vie, nici moartă, Fundătura Cratiței. În dimineța de pomină, cînd am fugit din casa părintească, alergînd îngrozit prin fundătură, am trecut pe lîngă doamna Winkship. Ea îngina un cîntecel, așezată ca de obicei pe baniță, ca pe un tron. Părea în acel moment de o sănătate înfloritoare. Dar, pînă la urmă, a dispărut și ea. Acum cîteva luni, cînd am dat o raită prin locurile acelea binecunoscute, nădăjduind să în-
tîlnesc măcar unul din pușinii prieteni de pe vremuri, fără să vreau, mi-am îndreptat privirile într-un anumit loc, la intrarea fundăturii, acolo unde știam că se află banița în chip de tron. Doamna Winkship însă nu mai era acolo! Zădarnic am încercat să aflu unde aș putea s-o găsesc. Nimeni n-a fost în stare să-mi spună ce se întîmplase cu bătrînica aceea de treabă, care închiria cărucioare fructarilor. Isco-
dind, mi-am dat seama că nici unul din cei ce locuiau acum în fundătură n-o văzuseră și nici nu auziseră de ea. N-o mai apucaseră. Și nu era un lucru de mirare. Moartea nu prea întîrzia să se arate în fundătura noastră. Semințele zvîrlite de mîna ei rodeau din plin, iar coasa ei se abătea des pe pămîntul acela. Nouăsprezece ani! Multă vreme!

Dacă te gîndeai altfel însă, fundătura nu se schimbase prea mult de cînd o părăsisem. La o fereastră se vedea atîr-
nînd obișnuita funie de ceapă, la cea de alături — felii de morun puse la uscat, la alta — țepușele cu scrumbii proas-
pete, care deveneau cu timpul „heringi afumați de Yar-
mouth“. Ca și pe vremuri, era zi de spălat, tot ca pe vre-
muri erau întinse, de la o fereastră la alta, funii de rufe
sprijinite în prăjini sau în cozi de mătură, pe care femeile
atîrnaseră macaturi zdrențuite, niște rupturi de pături por-
localii, cămăși peticite și jachete de flanelă.

Ca și odinioară, la capătul fundăturii se afla butoiul uriaș în care se strîngea apa. Era pe la vreo nouă dimineața, apa se revărsa din belșug și, o dată cu ea, ca și pe vremuri, ghionții, ocările și îmbrîncelile celor ce se înghesuiau să-și umple vasele curgeau din belșug. Deși trecuseră nouăsprezece ani încheiați, aprovizionarea cu apă în fundătură nu se îmbunătățise cu nimic. Ca și atunci, prețiosul lichid avea voie să curgă din țeava principală tot trei sferturi de ceas pe zi și, ca să poată lua cît mai mult, oamenii scoteau canaua butoiului, lăsînd apa să țîșnească cu putere.

Înghesuiala din jurul butoiului semăna nemaipomenit cu cea de pe vremuri. Vedeai acolo femei voinice, ciolănoase, soioase, ciufulite, tîrîndu-și papucii și ținînd pumnul încheștat pe mînerul căldării, ca și cum ar fi fost o armă, gata să pocnească pe oricine îndrăznea să se îndese la rînd înaintea lor. Iată-l pe vlăjganul acela irlandez cu cratița în mînă, înghiontînd și împingînd fetișcanele care veniseră cu oale și ceainice, strivindu-le fără milă picioarele desculțe, sub ciubotele lui țintuite, și silindu-le să se dea la o parte. Uite și spaima mahalalei, precupețul cu pletele veșnic unse cu pomadă, cu o legătură de mătase galbenă la gît, mare cît o față de pernă, cu un ciot de pipă înfipt obraznic în colțul gurii, ducînd în spinare un coșcogea sac plin cu stridii. Nu se grăbește de loc. Calcă agale, drept spre butoi. Și cînd îl vîd venînd, cînd îl aud cum tropăie pe pietre cu cizmele lui potcovite, toți se dau la o parte, și vlăjganul irlandez, și bieteles fetișcane desculțe — ba chiar și țateles ciolănoase, cu mîinile încheștate pe toartele căldărilor. Sau dacă vreuna mai îndrăzneată cutează totuși să-și umple vasul, ea se hlizește lingușitor, frîngîndu-se din șale în fața huidumei care se aproprie de cișmea cu sacul de stridii. Ce alta ar putea face? N-are încotro! Căci vine să ia apă „Jack Șmecherul“. E puternic ca un cal și rău ca un dulău. Abia izbutesc trei polițiști zdraveni să-l ducă la secție. Pe oricare bărbat din fundătură, Jack Șmecherul ar fi în stare să-l apuce de mijloc, să-l ridice în aer și să-l arunce peste umăr, mai ușor decît ar rupe o lulea în două. Și dacă cumva nu vă place purtarea lui, n-aveți decît să-l siliți să și-o schimbe! Dar ar fi bine să fiți doi cînd faceți încercarea. Știe oricine că într-o bună zi s-a luat la harță cu patru deodată și pe toți i-a aruncat ca pe niște sfîrleze, prin aer. Și doar erau oameni destul

de voinici! E drept însă că i-a izbit și cu picioarele, și i-a și mușcat. De la împlinirea asta, cine ar mai îndrăzni să-i conteste lui Jack Șmecherul dreptul de a sta la oșmea cât îi poștește inima? Cine-ar fi atât de neghiob să-și pună în primejdie găleata sau oala, lăsînd-o în calea lui Jack? Nimeni. Toți tac chitic.

Toate acestea sînt adioma ca pe vremuri, ca în amintirile mele dintîi. Sînt oare chiar cele dintîi? Degeaba caut altele mai vechi, privind în susul și în josul fundăturii și cercetînd casele una cîte una. Privirea mi se oprește pe ferestrele de la al treilea cat al casei cu numărul 19, și mă simt de parcă m-aș fi întors dintr-o dată în portul de unde am pornit în prima mea călătorie. Ferestrele sînt întocmai ca atunci. Poate doar vreun colț din hîrtia de împachetat cu care erau astupate să se fi rupt și să fi fost înlocuită cu bucăți de țol vechi. Dar țoalele vechi și hîrțiile de împachetat sînt la fel pretutindeni, și ferestrele acestea mi se par și ele adioma că înainte. Atît de neschimbate mi se par, că nu m-ar mira prea mult să văd deschizîndu-se una și răsărînd în pervazul ei un cap cu părul roșu și zbîrlit. Nu m-ar mira s-aud apoi o voce răgușită strigînd ascuțit:

— Jimmy! Jimmy! Unde ești, ticălosule? Dă-te jos de pe treaptă și plimbă fata, să nu mai urle; altfel îți rup urechile!

Eram obișnuit să aud de la ferestrele acelea și alintări, și sfaturi, și ocări. Acestea sînt ferestrele odăii în care s-a născut surioara mea Polly, cînd eu aveam vreo cinci ani. În odaia asta, cu ferestrele astupate cu hîrtie de împachetat, mi-a murit mama. A închis ochii la un sfert de ceas după ce Polly i-a deschis pe-ai ei.

Se cade totuși să mă grăbesc să înlătur din mintea cititorului orice umbră de bănuială că femeia roșcată, cu glasul ascuțit, ar fi maică-mea. Îmi era mamă vitregă. Adevărata mea mamă aproape că nici nu mai știu cum arăta. Privind ferestrele sărăcăcioase, alături de chipul nesuferit despre care am pomenit parcă mai răsare unul; dar se ivește ca printr-un vâl de ceață și abia îl pot desluși. E chipul unei femei cu fața albă, cu părul și ochii negri. N-aș putea să spun dacă e frumoasă sau urîță. În orice caz, un lucru m-a pus întotdeauna pe gînduri: dacă într-adevăr era o femeie bună, lucru pentru care pot pune oricînd mina-n foc, de ce o certa mereu tata și de ce-o ocări în tot felul? De ce o bătea,

făcînd-o să verse atîtea lacrimi? În lunile din urmă, înainte de nașterea sorei mele, îi striga într-una același cuvînt: „Iudă“; îi blestema ochii, picioarele, arunca după ea cu ciubotele, cu cănilile și farfuriile și o lovea în cap, pînă-i cădea tot părul, lung și negru, peste obraz.

— Iudă, diavole, vinzătoare de neam! De n-ar fi băiatul ăsta, te-aș strînge de gît! îi striga el spumegînd de furie.

Mare taină mai era și afacerea asta cu vînzarea de neam. Mama nu-i spunea niciodată nimic. Și niciodată nu-l întreba de ce o-nvinuiește astfel. Sau cel puțin n-o auzisem eu. Poate că la început se-mpotrivise din răspuseri și apoi i se făcuse silă să mai zică ceva, socotind că e mai înțelept să rabde ocările în tăcere.

Și pe urmă, oricare ar fi fost crima făptuită de mama, din cine știe ce pricină, tata n-o dădea niciodată în vileag. Ade-sea, cînd se certau, o ocăra astfel în gura mare, în auzul întregii fundături. Dar dacă a doua zi îl întâlnea cineva — chiar dacă acesta i-ar fi fost prieten la cataramă — și-i dădea a înțelege că ar vrea să mai afle cîte ceva în privința asta, tata se făcea că n-aude. Asta am băgat și eu de seamă. Pe vremea aceea tocmai îmbrăcasem primele hăinuțe de catifea și tatii îi plăcea să mă ia cu el, fiind foarte mîndru de mine. Se ducea să se bărbiezească o dată pe săptămînă, duminică dimineața, și atunci mă lua cu el. Pînă cînd îi venea rîndul să-l săpunească, ședeam pe bancă, unul lîngă altul.

— Ce mîndrețe de băiat! zicea de obicei vreun prieten de-al tatii, arătîndu-mă. Parcă ar fi întotdeauna scos din cutie, nu-i așa, Bob?

— Ba bine că nu. E un băiat și jumătate. Îi face cîntece babei tale, nu, Jim?

— Da, e o mamă bună, răspundea tata, ca să curme vorba.

— Dar și nevastă bună, nu?

— Se înțelege, ce să mai vorbim!

— Bine, Jim, dar atunci de ce o zgîlți din cînd în cînd, ai?

— Atunci merită — răspundea tata răstit. Ce poți să știi tu sau ăstălalt?

— Mă rog, dacă zici tu că merită, se vede că merită, altfel nu i-ai spune...

— Ce-i spun? sărea tata ca ars.

— Eh, niște vorbe de ocară. Nimeni nu știe de ce i le spui, nimeni n-are habar.

— Și nici n-o să aibă — răspundea tata, dându-le de înțeles că nu mai are chef să discute. Nimeni n-are dreptul să se amestece. N-are ce să afle și nici ce să-ntrebe. Știe ea prea bine și asta-i de ajuns. Dacă o veni să ți se plîngă, spune-mi, și-atunci om vedea noi ce-om face.

Capitolul II

DIN CARE, POVESTINDU-SE CE NĂPASTĂ
A CĂZUT PE CAPUL
UNCHIULUI MEU, BENJAMIN,
SE VA LĂMURI ÎNTRUCÎTVĂ
ȘI TAINA VÎNZĂRII DE NEAM

Nu-mi închipui, Doamne ferește, că deslușirile înșirate mai jos în legătură cu vânzarea de neam, de care era învino-vățită mama, vor mulțumi pe deplin cititorul.

E vorba de unchiul meu Benjamin, fratele tatei.

Mai tânăr cu cîțiva ani decît tata, mai subțirel, mai firav, mai bine îmbrăcat și mai căpătuit. Cum venea asta, nu prea mă lămurisem eu, pentru că tata trudea din zori pînă-n noapte, pe cîtă vreme unchiul se părea că nu muncește de loc, cu toate astea nu prea dădea pe la noi.

Se însurase cu Eliza, lucrătoare la un atelier de jambiere din oraș. După nuntă trecea pe la noi și mai rar ca înainte.

Unchiul Benjamin și mătușa Eliza stăteau în cartierul Westminster, pe ulița Sfîntul Martin, în niște camere mobili-late. Mîncau și beau numai lucruri bune și purtau haine al-tit de frumoase, încît toată lumea din Fundătura Cratiței rămînea cu gura căscată cînd se întîmpla să vină în casa noastră. Meseria lui Ben Ballisat (binevoiască cititorul să afle că mă numesc James Ballisat) trebuie să fi fost grozav de mănoasă. De fiecare dată cînd venea pe la noi era tot mai bine îmbrăcat, pînă cînd, într-o bună zi, s-a prezentat cu mănuși de căprioară și ghete de lac. Mătușa Eliza purta o

rochie de mătase de culoarea piersicii, și o pălărie cu bride, care i-a făcut pe toți vecinii să fluiera de uimire și de admirație.

Mama se ducea uneori s-o vadă pe mătușa Eliza. Pe unchiul Ben nu ținea însă să-l întâlnească. Și cum unchiul ieșea întotdeauna din casă pe la trei după-amiază și nu se întorcea decît tîrziu, nu-i era prea greu să-l ocolească. Mătușa Eliza știa că are slujbă la o cafenea de lux, în cartierul West End, o cafenea care avea și mese de biliard.

Într-o luni după-amiază, mama s-a hotărît să meargă să bea ceaiul la mătușă-mea, pe care n-o mai văzuse aproape de-o lună. Nu mai puteam de bucurie că mă ia și pe mine. Cînd am ajuns trecuse de trei. Ne-a deschis mătușa Eliza, îmbrăcată într-un capot verde de mătase, cu cercei mari de aur la urechi. Era albă la față și părea tristă. Ne-a făcut semn cu degetul spre scările pe care tocmai coborise.

— Ce, n-a plecat Ben? întrebă mama.

— Sst! E sus — răspunse mătușa.

— Păi, cum! Și-a lăsat slujba? Sau o fi bolnav?

— Aș! Lucrează tot acolo și-i merge foarte bine — spuse mătușa Eliza. Dar s-a îmbătat iar. Nu știu ce-i cu el; nu dorm nopți de-a rîndul: stau și-l aștept, și el vine abia cînd se crapă de ziuă. Azi-dimineață a venit cu birja. Nici nu se putea ține pe picioare de beat ce era. Și de cînd a venit doarme dus.

Am urcat sus, iar cînd mama a intrat cu mătușa Eliza în dormitor, să-și scoată boneta, am intrat și eu după ele. Unchiul Benjamin dormea trîntit de-a curmezișul patului, cu cizmele pline de noroi pe cearșaful alb și cu haina pe el. Era atît de murdar, încît ai fi zis că se tăvălise prin șanțurile uliței.

— Așa zace de cînd a venit — spuse mătușa.

— Și n-a mincat nimic? întrebă mama.

— A adormit de cum a venit și de atunci doarme buștean. L-aș trezi, dar mă tem să nu-i sară țandăra, ca de obicei.

— Eu, să fiu în locul tău, l-aș trezi și i-aș da o ceașcă de ceai tare.

— Dar de unde, dragă Polly? Dulapu-i gol. Abia aștept să se trezească. Fără el nu putem bea nici noi ceai. N-am o lețcaie.

— Și de unde știi că are bani? De unde știi că nu-i și el lefter? Când vine Jim al meu beat acasă, poți să fii sigură că nu mai are para chioară — spuse maică-mea, bucuroasă că în unele privințe Ben nu era mai breaz decât Jim al ei.

— De asta nu te-ngriji tu! răspunse cu trufie mătușa Eliza. Ben are întotdeauna bani berechet. Atîta bucurie am și eu. Trebuie să aibă ceva bănuți de argint în buzunarul de la vestă; i-am auzit zornăind cînd s-a trîntit pe pat. Ia uită-te, Polly! Se vede cît de colo că buzunarul din stînga e doldora de bani.

Cînd ne-am întors în odaia de la stradă, mama i-a spus:

— Bineînțeles că fiecare își are socotelile lui. Tu, Liz¹, fă cum crezi. Dar, dacă ar fi după mine, n-aș răbda ca bărbatul meu să doarmă beat mort, cu buzunarele pline de bani, și eu să aștept ca o proastă, fără o lețcaie și fără un fir de ceai, pînă cînd înălțimea sa o să catadicsească să se scoale.

Se înțelege că toate astea nu erau decât laude deșarte. Cum ar fi îndrăznit ea să pună mîna pe vreun gologan al tatii, cînd el dormea? Nici legătura de la gît nu îndrăznea să i-o desfacă atunci cînd venea acasă seara, beat turtă, și se prăbușea fără o vorbă pe scaun, rezemîndu-și capul de spetează, și începea să sforăie, înecîndu-se la fiecare răsufare. Auzi vorbă! Cică ea nu așteaptă ca o proastă! Ba încă cum ar fi așteptat! Și pînă dimineța ar fi așteptat, dacă tata ar fi avut chef.

— Și ce-ai face? întrebă mătușa Eliza.

— Ce-aș face? M-aș servi singură.

— Așa ar trebui, ai dreptate! Dar mă tem să nu iasă scandal...

— Mă rog! Fă cum crezi. Nu vreau, Doamne păzește, să te bag în vreun bucluc! Tu îl cunoști mai bine decât mine pe Ben. Dar, Liza, ascultă-ncoace! Dacă n-ai avea nimic împotriva, i-am trage o păcăleală, știi, pe cînte! adăugă repede mama. Una dintre noi s-ar strecura înăuntru și ar lua din buzunarul de la vestă bani, ca să cumpere ceva fin la ceai. Știi, să-și lingă degetele și să te ridice în slava cerului. Și, după ce-o să ne spună că n-a mai mîncat niciodată o bunătate ca asta, o să-l luăm peste picior că ne-a făcut cînte fără să știe. Ce-i place lui mai mult?

¹ Diminutiv de la Elisabeth, ca și Eliza. (n.r.)

— Marinată de somon — răspunse mătuşa Eliza rîzînd, căci o atrăgea gluma. Cînd vrea să se dreagă după beţie, îmi cere întotdeauna marinată de somon sau homari. Homarii îi plac şi mai mult. Dar costă prea scump.

— Nu-i nimic — zise mama — o să-i luăm homari. Dacă ţi-e teamă, Liz, mă duc eu să-i scot banii din buzunar, iar tu să alergi după cumpărături.

Şi, strecurîndu-se în vîrfurile picioarelor în odaia unde unchiul Ben zăcea pe pat, cufundat în somn, mama se înapoie cît ai bate din palme, ţinînd în mînă o jumătate de coroană şi un şiling.

— Poftim banii, Liz — zise ea — fugi şi cumpără un homar, dar vezi să fie unul mai măricel. Mai ia ceva, dacă crezi. Pînă te-ntorci, fierbe şi apa.

Mătuşa-mea s-a întors cu tîrguiele şi, cînd a fost gata ceaiul, s-a dus să-l scoale pe unchiul Ben. Avea dreptate mătuşa cînd spunea că nu-i prea place să-l trezeşti din somn; bodogănea şi înjura de mama focului. Cînd a auzit că sîntem în odaia de la stradă, s-a mai potolit. În scurt timp şi-a făcut intrarea fără haină, încălţat în papuci de casă. La început nu prea era în apele lui: se simţea prost faţă de mama, că-l găsise în starea aceea de plîns, şi o tot repezea pe mătuşa-mea. Dar cum a gustat din homar, s-a îmbunătăţit ca prin minune. A început să glumească, povestindu-ne felurite snoave pline de haz. A fost o masă cum nu se poate mai plăcută. La sfîrşit, cînd unchiul s-a ridicat de pe scaun, mătuşa Liz, care se pregătea să strîngă masa, îi zise:

— Ei, Ben, acum, că ţi-ai băut ceaiul, poate ne spui şi nouă: ţi-a plăcut sau ba?

— A fost foarte bun.

— Dar de homar, ce zici — îl întrebă mama — n-a fost grozav?

— De tine, Polly, n-am de ce să mă ascund şi-ţi pot spune că a fost grozav — răspunse unchiul Ben. Cu Liz însă e altă socoteală. Nici nu ştii cît e de vicleană. De i-aş spune că mi-a plăcut, ar fi în stare să-mi ceară nu numai banii cheltuiţi, dar şi ceva pe deasupra, pentru osteneală. Apoi, întorcîndu-se către nevastă-sa, continuă: Mulţumesc pentru homar, madam Risipă. Mă bucur că-ţi dă mîna să faci lux. Eu n-am de unde.

Sfîrşind de vorbit, dădu la iveală o tabacheră frumoasă, scoase un trabuc şi-l aprinse foarte mulţumit de sine. Mama şi mătuşa Liza nu mai puteau de atîta veselie şi făceau mare haz de el.

— Nu-i rău să-i vezi cîteodată şi pe ai deştepţi traşi pe sfoară, nu-i aşa? zise mătuşa.

— Cum adică, traşi pe sfoară? întrebă unchiul Ben, pu-făind din trabuc. Ce, nu era homar?

— Ba era. Numai că tu l-ai plătit, deşteptule, rîse mama.

Rîdea şi el, dar se vedea bine că nu prea ştie de ce rîde.

— Înţeleg — spuse el — vreţi să ziceţi că pînă la urmă tot eu o să scot banii din buzunar. Ba bine că nu.

— Aş, de unde, nu-i vorba de asta — răspunse mama printre hohote de rîs. Noi sîntem de părere că l-ai plătit cu bani gheaţă, Ben. Da, cu bani peşin.

— Cum cu bani peşin?

— Uite-aşa! Acum o jumătate de oră — spuseră femeile într-un glas, bătînd vesele din palme şi prăpădindu-se de rîs, cînd îl vedeau că nu înţelege nimic.

— Prostii! Pot să jur că de cînd am venit acasă, n-am scos nici măcar un sfanţ din buzunar. Despre ce bani tot îndrugaţi?

— Despre ăia din buzunarul vestei tale, dragă Benny — răspunse nevastă-sa. Polly ţi i-a luat cu vîrfu degetelor, din buzunar, iar eu i-am cheltuit.

Unchiul se făcu deodată alb ca varul la faţă, de-ai fi crezut că e gata să leşine. Nici nu băgă de seamă că trabucul îi căzuse din gură şi ardea mocnit pe covorul nou-nouţ din faţa căminului.

— Din buzunar — din bu... buzunarul vestei zici... cînd dormeam! se bîlbîi el. Din care buzunar? Din care buzunar, n-auzi?

— Ăla din stînga, da, buzunarul din stînga — zise mătuşa, în vreme ce el se bătea cu mîna peste buzunar. Dar n-am luat cine ştie cit, dragă. Doar un şiling şi o jumătate de coroană, Ben. Mie nu mi-ar fi dat prin gînd, dar Polly...

— Să vă ia dracu pe-amîndouă! răcni unchiul şi se repezi în odaie să-şi ia haina şi pălăria. N-am nevoie de scuzele tale blestemate. Spune-mi cui i-ai strecurat... i-ai dat banii?

— Şilingul i l-am dat băcanului de lîngă magazinul de geamantane, şi restul — la pescăria din strada Castle —

răspunse mătușa, izbucnind în plîns. Te rog, nu te supăra, Ben, n-am să mai fac altă dată!

— Mare proastă ești, Liz — spuse mama, furioasă că unchiul Ben face atîta gălăgie. Nu mai plînge degeaba! Ce rău i-ai făcut?

— Ce rău i-ai făcut... ce rău i-ai făcut! o maimuțări unchiul în culmea furiei.

— Ei da, ce ți-a făcut! răspunse mama liniștită. Zău, Ben, mie mi-ar fi rușine! Ai buzunarul plin de bani și urli ca un nebun pentru cîțiva gologani, acolo! Cine te-ar auzi, ar crede că ai bani falși și că ți-e frică să n-o pățești.

Fără îndoială, mama vorbea așa, într-o doară, dar săgeata lovise drept la țintă. Vorbele ei avură darul să-l pironească locului pe unchiul Benjamin, care se plimba zăpăcit prin odaie. Alb ca varul și cu ochii scăldați în lacrimi se întoarse către mama, o luă de umeri și-o amenință cu pumnul.

— Ticăloaso! strigă el. Ființă nemernică! Știai va să zică! Știai de cine știe cînd și ai venit azi, anume ca să mă vinzi, femeie fără suflet!

Și, ca un făcut, parcă spre a adevăra că mama îl vinduse și cumpărătorii abia așteptau să încheie tîrgul, tocmai atunci se auzi o bătaie la ușa de la intrare. Unchiul Benjamin făcu grăbit cîțiva pași spre coridor, dar n-apucă să ajungă, pentru că proprietăreasa deschisese ușa. În prag se iviră trei oameni: băcanul, negustorul de pește și un polițist.

— Vă rugăm să ne iertați, domnule și cinstite doamne — zise polițistul, intrînd în cameră împreună cu ceilalți doi și așezîndu-se în ușă. Sper că nu vă stînjenim. Am venit doar să vedem dacă mai aveți ceva marfă din asta. Vă descotorosesc de ea fără să mai pierdem vremea.

În timp ce vorbea, întinse palma în care ținea un șiling nou-nouț și o monedă de o jumătate de coroană.

Unchiul Ben nu păru de loc tulburat.

— Sigur, cu plăcere! spuse el tare, arătîndu-se nepăsător. Dacă ai nevoie de bani dintr-ăștia, ai nimerit cum nu se poate mai bine, domnule! Pot să-ți schimb, pe loc, o hirtie de douăzeci de lire în monede de aur și de argint. Ia uită-te! Și zicînd acestea, scoase din buzunarele vestei și din buzunarul de la piept mai multe fișicuri cu bani, tot așa de strălucitori, ca și cele două monede pe care polițistul le ținea în palmă. Aruncîndu-le nepăsător pe masă, hirtia subțire

se desfăcu, și monedele se risipiră pe tava de ceai, zornăind și rostogolindu-se printre cești și farfurii.

— Asta-i tot, prietene — îi spuse unchiul Benjamin polițistului, împreunându-și mâinile. Acuma, dacă ai cumva la-ndemână o pereche de brățări, pune-mi-le repede și-ți voi rămîne îndatorat. Căci altfel ar trebui, poate, să pățimesc și pentru altceva, în afară de răspindire de bani falși.

Din fericire, în timp ce el vorbea, polițistul luase seama la privirile amenințătoare pe care le arunca unchiul Benjamin cînd spre mama, cînd spre cuțitul de pîine aflat pe masă. Scoase cătușele din buzunar și, cît ai clipi, i le prinse de încheieturile mâinilor.

Nu mai era nimic de făcut; fiind vorba de răspindire de bani falși, unchiul Ben a fost condamnat la deportare pe viață. Mama n-a avut încotro; a trebuit să fie martoră la judecată, și oricît de puțin a încercat să vorbească, totul era împotriva lui. Acuzatul din boxă, unchiul Ben, rînjea plin de ură și scrișnea din dinți. Îi intrase în cap că ea-l vînduse și nimeni nu i-ar fi putut scoate din minte gîndul ăsta.

— Priviți-o! Asta-i nevasta fratelui meu — strigă el după ce mama a depus mărturie. Nevasta fratelui meu — repetă el arătînd-o cu degetul celor din sală. A venit în casa mea, a mîncat din pîinea mea, a rîs și a vorbit cu noi; și toate astea cînd? După ce-mi întinsese capcana. Fii blăstemată, Polly! E soi rău, Jim! (Tata era și el în sală, la judecată.) Ferește-te de ea!

Capitolul III

IN CARE CITITORUL VA AFLA
CE S-A PETRECUT
INTR-O VINERI RĂMASĂ DE POMINĂ

Inima-mi spune că mama merita tot așa de puțin să fie înfierată și socotită drept o Iudă, pentru nenorocirea care se abătuse asupra unchiului Ben, ca și cinstiții mei cititori. Și, totuși, trebuie să mărturisesc că tata era de altă părere.

Asta scuza într-o oarecare măsură purtarea lui aspră față de maică-mea. Numai într-o oarecare măsură însă; această scuza era departe de a-l îndreptăți s-o bată, s-o cicălească și să-i amărască sufletul într-atît, încît s-o aducă în pragul morții. Pentru că, în cele din urmă, acolo a ajuns.

Pe de altă parte, pentru a nu-l nedreptăți nici pe tata, trebuie să spun că, necăjind-o și bătînd-o tot timpul, nu-i trecea de loc prin minte că asta o va ucide. Vreau să cred că o socotea pe mama la fel de voinică și răbdătoare ca mai toate femeile din fundătura noastră. Cred așa din mai multe pricini; și mai ales în urma unei întîmplări pe care am să v-o spun îndată.

Într-o vineri după-amiază, la sfîrșitul verii, mă întorceam acasă de la joacă. Urcam scările, s-ajung în odaia din față, cînd, dintr-o dată, spre marea mea uimire, madam Jenkins, care locuia cu bărbatul ei sub camera noastră, ieși din odaie și-mi spuse că n-am voie să intru. Cînd am pus mîna pe clanță să deschid, ea a venit repede la ușă, a scos capul și mi-a strigat cu glas aspru să-mi vād de joacă, pentru că acolo n-au ce căuta copiii. Mi-aduc aminte cu părere de rău că, întăritat de cele ce-mi spusese doamna Jenkins și furios că auzisem cheia învîrtindu-se în broscă, am început să urlu cît mă ținea gura și să izbesc cu picioarele și cu pumnii în ușă. Strigam la mama s-o dea afară imediat pe doamna Jenkis și să-mi aducă o felie mare de pîine cu melasă. M-am potolit abia cînd a venit mama la ușă.

— Nu mai striga atîta, Jimmy, că mama e bolnavă, o doare capul! spuse ea cu blîndețe. Nu mai țipa, că-mi faci rău! Na, du-te și ia-ți o prăjitură!

Auzind un sunet metalic la picioarele mele, am coborît ochii: prin crăpătura de jos a ușii îmi aruncase un gologan de un sfert de penny. L-am luat și m-am dus să-mi cumpăr o bomboană cu vișinată.

M-am înapoiat acasă la ora la care știam că vine de obicei tata. Urcasem pînă la jumătatea scărilor cînd, dintr-o dată, am auzit în spatele meu un pas grăbit și niște ghetete ce scrîțiau. Cît ai clipi a trecut pe lîngă mine un domn înalt, în haine negre, grozav de grăbit, care urca sărînd cîte două trepte deodată. A ajuns la ușa odăii noastre, a bătut și, după ce-a intrat, a închis-o la loc. M-am așezat pe-o treaptă

a scării, așteptînd să iasă din cameră domnul cu ghetе scrîștitoare.

Dar n-a mai ieșit și, tot așteptînd, am ațipit. Așa m-a găsit tata, care în seara aceea s-a-ntors acasă mai tîrziu ca de obicei. Cred că băuse puțin, pentru că a început să strige și să vorbească tare, întrebînd unde dracu o fi mama, că de ce n-are mai multă grijă de mine și pe unde umblă.

— Mama e sus, tată — i-am spus eu.

— E sus! Și te lasă pe scări, să te calce toată lumea în picioare! Lămuresc eu acum chestia asta.

Și, urlînd ca un taur, urcă tropăind scările. Eu i-am strigat din urmă:

— Tată, e cineva în odaie!

— Cineva! Cine-o fi?

— Un domn cu...

— Cel? Un domn?

— Da, un domn cu cravată albă și ghetе cu scrîț. E și doamna Jenkins acolo, tată.

Auzindu-mă, tata s-a întors încet înapoi, rîzînd și clătînd din cap.

— Bine, bine, Jimmy — zise el blînd și mă luă în brațe. Acuma știu cine e acolo, Jim. Hai să mergem la bătrînul Jenkins, să vedem ce ne spune.

Am coborît și am bătut la ușa bătrînului Jenkins. La început părea că nu-i nimeni înăuntru. Pe urmă, însă, cînd tata a început să bată mai tare, în prag s-a ivit domnul Jenkins, frecîndu-se la ochi, de parcă tocmai atunci se sculase din somn. L-a apucat pe tata de mîneacă și l-a tras înăuntru.

— N-ai fost încă sus? Întrebă el repede.

— Nu, tocmai voiam să urc — răspunse tata. Dar ce-i? Ce s-a întîmplat? Ceva rău?

— Vino înăuntru și-am să-ți spun! Așa, bine. Trebuie să știi, Jim, că i-am făgăduit babei mele că o să te pîndesc, ca să-ți spun despre ce-i vorba, înainte de-a apuca să urci. Dar vezi, Jim, eu mă scol cu noaptea în cap și tu ai cam întîrziat în seara asta, așa încît...

— Și ce trebuie să-mi spui?

— Cred că am dormit puțin — continuă domnul Jenkins cu tremur în glas. Eu să fiu în locul tău, Jim, nu m-aș duce sus. Nevastă-mea-i acolo, înțelegi? Cînd s-a întîmplat, ea a

fost prima. Doamne ferește, să fi văzut cîte femei se strinse-seră pînă să vie doctorul! Doctorul le-a întrebă:

— Cine ar vrea să aibă grijă de biata femeie?

— Eu, dacă-mi dați voie — a răspuns nevastă-mea.

— Bine. Atunci celelalte care mai sînteți pe aici cărați-vă, pentru că trebuie să vă spun, cu părere de rău, că pentru cazul ăsta am nevoie de liniște. Poate n-o fi spus el chiar așa, o să afli mai bine de la nevastă-mea. Oricum, însă, le-a alungat pe toate.

— Foarte bine. Ce te miră atît că le-a dat afară? spuse tata. Lasă-mă-n pace! De ce cauți să mă sperii? Ai îmbătrînit degeaba. Nu știi că totdeauna așa se-ntîmplă? Cum vrei să-și vadă de treabă, cînd toate cîrlie și sporovăiesc?

— Jim, cît să fie ceasul?

— Trecut de șase, vreo șase jumătate — răspunse tata și începu să fluiera, ca să-i arate parcă fricosului Jenkins că puțin îi pasă de pălăvrăgelile lui.

— Trei jumate, patru jumate... Ehe, apoi stă acolo... — fără să mai punem la socoteală că s-a mai dus să ia nu știu ce de acasă — da, Jim... stă acolo de patru ceasuri încheiate! E cam mulțisor, nu crezi? Întrebă domnul Jenkins, clătînd îngrijorat din cap.

— Asta n-are a face, și nici n-ai de unde să știi — se încăpățîină tata. De obicei așa stau, mult. Ehe, cînd s-a născut țîncul ăsta pe care-l țin în brațe...

— Vai de mine, de cînd sînt n-am pomenit un om ca tine! Nici nu vrei să ții seama de spusele altuia! strigă domnul Jenkins și se întoarse supărat, prefăcîndu-se că întetește focul. Apoi, văzînd că nu-i chip să se înțeleagă, se întoarse către tata, cu vătraiul în mină:

— Ascultă, Jim Ballisat, de vreme ce tot trebuie să știi, află că s-a întîmplat ceva cît se poate de rău acolo sus — spuse el, arătînd cu degetul spre tavan.

— Cît de rău?

— Foarte rău, Jim. Cît se poate de rău!

Nu atît vorbele domnului Jenkins, cît felul apăsător în care fuseseră ele rostite l-au tulburat deodată pe tata.

Nu mai avea inimă să se ciorovăiască. Și-a scos șapca groasă din cap și s-a lăsat într-un scaun de lîngă fereastră, luîndu-mă pe genunchi.

— Cînd a apucat-o? întrebă el repede.

— Puțin înainte de ora ceaiului, după cite am aflat și eu — răspunse domnul Jenkins.

— Dacă era duminică, aș fi fost și eu acasă — zise tata. Dar poate că-i mai bine așa! Fac prinsoare cu tine Jenkins că nici n-a întrebat de mine.

— Ba, dimpotrivă, Jim. Tot timpul a cerut să te vadă. În astea trei ceasuri n-a făcut altceva decît să strige după tine.

— Să strige după mine? A vrut ea să mă vadă? Ciudat! spuse tata după un răstimp, îngindurat și tulburat. Ție nu-ți pare ciudat, Jenkins?

— Dar eu ce altceva fac! Nu mă străduiesc să-ți arăt că toate astea sînt ciudate? răspunse domnul Jenkins.

— Toate, dar mai ales asta. Să strige ea după mine trei ceasuri, să vrea să mă vadă! Doar știe că niciodată nu ajung acasă înainte de cinci. Ce-o fi pălit-o? În viața mea n-am pomenit o chestie mai curioasă ca asta!

— Tot așa ai fi zis și dacă ai fi auzit-o ce lucruri grozave spunea — răspunse domnul Jenkins.

— Ce fel de lucruri? Spune, Jenks, ce spunea?

— Lucruri de mirare! „Vreau să mă sărute“ — zicea. „Vreau să-mi ia mina într-a lui și să mă sărute. Vreau să mă împac cu el, înainte de a mă stinge.“

De vreme ce gheața se spărsese și omul prinsese curaj, cred că i-ar fi înșirat tatei și alte vorbe, la fel de ciudate, pe care le rostise mama. Dar cît auzise i-a fost de ajuns tatei, ca să se ridice în grabă de pe scaun. A străbătut de cîteva ori odaia, atît de încet, de nici nu i se auzea pasul pe podeaua goală, măcar că avea ciubote potcovite. Pe urmă s-a oprit, cu spatele la domnul Jenkins și cu ochii ațintiți pe tabloul „Focul de la Parlament“. De mai multe ori mi s-a părut că era gata să-și pună șapca pe cap, dar tot de atîtea ori s-a răzgîndit.

— Jenks — glăsui el, fără să-și ia ochii de pe „Focul de la Parlament“ — poate că eu n-am ce căuta sus, dar cred că pe un moșneag ca tine l-ar primi. Ce zici, Jenks?

— Cine ar putea să mă oprească? Adică de ce nu m-ar primi? întrebă la rîndul lui domnul Jenkins, ocolind răspunsul.

— Atunci, ce-ar fi să te duci pînă sus și să-i spui nevastei tale că aș vrea să schimb o vorbă cu ea. Ce zici? Se poate?

Domnul Jenkins întirzie iarăși cu răspunsul.

— Bine-nțeles, Jim. Mă duc dacă... dacă zici tu — spuse el șovăielnic.

Cît a urcat domnul Jenkins scările, tata nu și-a dezlipit ochii de pe tablou. Pieptul i se umfla — simțeam cum mă apasă bumbii vestei lui în pulpa piciorului — și răsufla greu, de parc-ar fi cărat pietre de moară. Am auzit ușa de deasupra deschizîndu-se și pe doamna Jenkins spunînd că l-a auzit pe tata venind și că tocmai se pregătea să coboare. După asta a intrat în cameră însoțită de bărbatul ei și s-a așezat greoi pe scaun. Își acoperea fața cu șorțul. Se legăna pe scaun încolo și-ncoace, pînă cînd a înecat-o un sughiț de plîns, care m-a speriat din cale-afară.

— Mama s-a sculat? am întrebat-o eu.

— Să se scoale? Nu, pușorule — oftă ea din rărunchi. Nu, biet orfan! N-o să se mai scoale *niciodată!*

O clipă, tata și-a întors privirile de la tabloul „Focul de la Parlament“ și s-a uitat la doamna Jenkins, de parc-ar fi vrut să-i spună ceva. Dar n-a scos o vorbă.

— Se topește văzînd cu ochii, Jim! mai adăugă doamna Jenkins. Doctorul zice că numai durerile o mai țin în viață. Dar, din clipă în clipă, durerile or s-o lase, și atunci s-a sfîrșit.

Ușurîndu-și sufletul de vestea înfricoșătoare, doamna Jenkins, înecîndu-se și oftînd, începu să se legene iarăși pe scaun și să se vaiete, în timp ce bătrînul se tot învîrtea în jurul ei și-i punea mîna pe umeri, căutînd s-o îmbărbăteze. Cît despre mine, deși aveam mintea prea necoaptă pentru a prinde pe de-a-ntregul înțelesul celor spuse de doamna Jenkins, am priceput destul ca să mă sperii. M-am dat jos din brațele tatii și am alergat să-mi ascund capul în poala bătrînei.

Dar nici spaima mea, nici tulburarea bietului domn Jenkins sau a soției lui, nimic nu era în stare să abată privirile tatei de la tabloul agățat de perete. Cu fiecare clipă părea să-l intereseze tot mai mult, pînă cînd își lipi, în sfîrșit, fruntea de el. Deodată, însă, cu o sforțare supraomenească, își înfrînse durerea, scoase batista și-și zvîntă ochii.

— Doctorul mai e acolo? întrebă el.

— Este, ție-l Dumnezeu! Doamne, Jim Ballisat, dar ce-ți închipui că n-am inimă? Cum era s-o las singură?

— Mai e cineva acolo, în afară de doctor? o întrerupse tata.

— Doctorul și atât. De ce, Jim?

— Mă duc și eu sus — spuse tata cu hotărîre.

— Tu? Ți-ai ieșit din minți, omule! zise doamna, Jenkins, înmărmurită, sculîndu-se de pe scaun și tăindu-i calea.

— Ascultă: mă duc și gata! Biata femeie! Auzi, să vrea ea să țină în mîna ei, mîna asta care-a lovit-o de atîtea ori! Mă roagă să mă împac cu ea... Madam Jenkins, lasă-mă singur cu ea cîteva clipe! Poate dorește să-mi spună ceva numai mie personal și se sfiește să mai audă și alții.

Ținea atât de mult să urce la mama, încît doamna Jenkins nici nu mai încercă să-l oprească. Tata ieși repede din odaie; numai decît după asta am auzit deschizîndu-se ușa de la camera noastră și pe doctor strigînd:

— Hei, doamnă — cum îți zice? Vino sus!

Doamna Jenkins sări în picioare și, venindu-și în fire, se grăbi să urce scara, cu tata după ea.

După asta l-am auzit iar pe doctor spunînd:

— Ei, la dracu, dar dumneata ce mai vrei?

— Vă rog, domnule, eu sînt soțul ei!

— Oricine-ai fi, aici ești de prisos — răspunse doctorul înțepat. Și-i închise fără milă ușa-n nas. Nu mai era nici o nădejde.

Tata coborî și mă luă iar pe genunchi. Se rezemă cu cotul de colțul mesei, își sprijini capul în mînă și nu mai scoase o vorbă.

Era prin mijlocul lui septembrie și seara răcoroasă venea repede. Am rămas așa tăcuți amîndoi. Jenkins se făcea că nu bagă de seamă în ce stare sufletească se află tata. Umbla de colo pînă colo prin cameră, făcîndu-și de lucru pe la cuștile cu canari. Asta era patima lui: îi plăcea să crească păsărele. Abia amurgise, dar curînd se făcu așa de întuneric, încît moșul fu nevoit să vină la fereastră, ca să poată sfredeli o scîndurică, pentru a trece apoi o sîrmă prin ea. Tata se sculă pe neașteptate în picioare și răcni atât de tare, că bătrînul tresări, gata-gata să-și găurească degetul cu burghiul.

— Doamne, Dumnezeule, Jenkins! Nu mai pot. Mă înăbuș dacă mai stau aici. Ce să mă fac? întrebă el, desfăcîndu-și basmaua galbenă de mătase de la gît.

— În locul tău, Jim, aş ieşi să iau puţin aer. M-aş plimba. Nu cine ştie cât. Cîteva minute. Hai că vin şi eu cu tine.

— Şi cu băiatul ce facem?

— Nu i-ar strica nici lui să ia puţin aer.

— Ba, mai bine să rămînă aici. Hm, ce zici?

— Fie şi-aşa — zise domnul Jenkins. N-o să se supere dacă o să lipsim puţin, nu-i aşa, Jimmy? Da. Să rămîie aici şi să se uite la veveriţa asta, cum aleargă fără rost, de colo-colo, în cuşca ei.

M-am învoit, deşi nu-mi venea de loc la socoteală. Au plecat şi m-au lăsat singur în odaie. De perete erau agăţate mai multe colivii cu păsărele. Toate păsărelele dormeau cu capul sub aripă, neclintite, ca nişte gheme de puf. Doar o mierlă nu-şi afla somn, dar stătea şi ea neclintită şi clipea spre mine, parcă făcîndu-mi cu ochiul, ori de cîte ori imi îndreptam privirile într-acolo.

Ceasul cu cuc agăţat de perete arăta că se scursese multă vreme de la plecarea tatei şi a domnului Jenkins. Se-ntune-case de-a binelea. Veveriţa n-o mai vedeam, fi zăream numai plastronul alb de pe piept mişcîndu-se în sus şi-n jos, după gratiile închisorii ei, în care se învîrtea fără odihnă, ca o nebună.

De ascultat însă aveai ce asculta în odaia aceea. Roata din cuşca veveriţei scriştia; se auzea cum biata vietate aleargă în neştire, zgîriindu-i spiţele cu ghearele; ceasul cu cuc ticăia neînterupt, dar peste toate aceste zgomote se auzea un tropăit infundat deasupra, în camera mamei. Nu era acel du-te-vino obişnuit, forfota de toate zilele; cineva umbla de la fereastră la perete, înainte şi înapoi, cu un pas egal, liniştit. Da, era mersul unui om în aşteptarea cuiva care întârzia, dar care trebuia să vină negreşit.

Mi-era cald. Mă apucase spaima; nu mai puteam îndura. M-am dat jos de pe scaun, am trecut cu ochii închişi pe lingă mierla aceea îngrozitoare, am bîjbîit pînă la uşă şi, urcînd scara pînă la jumătate, m-am asezat acolo pe o treaptă. Dacă ar fi fost numai madam Jenkins la mama, aş fi urcat pînă sus. Dar, din cînd în cînd, desluşeam scriştitul acela de ghetе, care mă speria. Cum era să îndrăznesc eu să dau piept cu cineva, căruia nu-i fusese frică nici de tata, coşcogeamite om? Nu-i strigase el că n-are ce căuta acolo, şi nu-i trîntise uşa în nas? Nu era prea plăcut să stai pe treapta

tare, într-un întuneric de-ți băgai degetele în ochi, dar era de zecé ori mai bine acolo, decît în odaia înspăimîntătoare de sub scară. Prin gaura cheii pătrundea o rază subțire de lumină, de ajuns însă ca să lumineze bara blustradei. M-am apropiat de balustrada luminată și m-am prins cu amîndouă mîinile de ea. Ora mea de culcare trecuse de mult, așa că ținîndu-mă strîns de bară și sprijinindu-mi capul de ea, m-a furat curînd somnul.

Capitolul IV

ÎN CARE LI SE DĂ DE LUCRU CIOCLILOR,
IAR TATA NU ÎNGĂDUIE SĂ FIE MÎNGLIAT

M-am trezit brusc, înspăimîntat. Nu-mi dădeam seama cît dormisem. Prin gaura cheii nu mai pătrundea nici o rază de lumină; era întuneric beznă și la urechi îmi ajungeau niște sunete care mă nedumereau din cale-afară. Auzeam țipînd un copil. Dar în casa noastră nu erau copii de țîță. Am coborît scările în goană și m-am repezit la ușa care dădea spre stradă.

Cînd dam s-o deschid, tocmai intra tata cu domnul Jenkins. Tata era cît pe-aoi să se împiedice de mine.

— Heil Cine-i acolo? Tu ești, Jimmy? Ți s-a urît să stai singur cuc, nu-i așa?

— Nu — spusei eu, apucîndu-l pe tata de haină. Dar să știi că nu locuim aici. Să știi c-ai greșit casa, tată.

— Cum să greșesc, mă? Se vede că visezi, Jimmy! Nu-i nimic, cocoșelule, hai cu mine sus!

— Asta nu-i casa noastră! nu mă lăsam eu. Am auzit cum țipa un copil mic în casă.

— Ai auzit țipînd un copil? strigă tata repezit. Ești sigur, Jimmy?

Chiar în clipa aceea, copilul misterios adevări el însuși cele spuse, țipînd în așa fel, ca să-l audă toată lumea.

— Ai auzit, Jenkins? spuse tata. Mare bucurie, nu-i așa? Încep să cred că pînă la urmă toate s-au sfîrșit cu bine, băiete.

— Aflăm noi îndată — răspunse bătrînul Jenkins. Hai sus!

— O fi plecat nesuferitul ăla? spuse tata, oprindu-se lingă ușa camerei lui Jenkins, gata să urce mai sus și să se lămurească singur în această privință. Dar, chiar în clipa aceea, „nesuferitul ăla“ — cum îi zisese tata doctorului — ne dădu de veste, sau mai degrabă ghetele lui ne dădură de veste că nu plecase încă. Scîrț, scîrț! se auzi de sus. Scîrț! se auzi apoi în dreptul ușii. Clanța pocni în urma lui, și pe urmă scîrț, scîrț, scîrț, în jos, pe treptele scării. La auzul acestui zgomot, tata bătu repede în retragere, călcînd în virful picioarelor, cu pași mari, spre celălalt capăt al odăii lui Jenkins. Acolo se așează pe un scaun.

— A plecat, în sfîrșit, Jenks — zise el, frecîndu-și mîinile. Te rog, bătrîne, luminează-i drumul! Dacă a plecat, să știi că e semn bun. Dacă i-ar fi rău femeii, n-ar pleca el.

Dar nesuferitul nu plecase, sau cel puțin nu plecase încă. Înainte de a pleca de-a binelea, mai avea să-i spună ceva tatii.

Ajuns în dreptul ușii lui Jenkins, doctorul se opri, tuși și ciocăni cu bastonul în ușa întredeschisă.

Domnul Jenkins, care tocmai se pregătea să-i lumineze drumul, ieși în întîmpinarea lui.

— Mi se pare că numele dumitale e Ballisat — spuse doctorul. Ești soțul...

— Eu sînt cel pe care-l căutați — spuse tata și, luîndu-mă iute-n brațe, i se puse în cale. Să nu vă fie cu supărare, domnule, eu sînt bărbatul ei. Ați vrea să-mi spuneți cum se mai simte?

Era doctorul parohiei, care-i îngrijea pe săraci. Un domn bătrîn, cu ochelari și părul alb coliliu. Era bine făcut, înalt, doar umerii îi avea puțin aduși.

— Oh, dumneata ești domnul Ballisat! zise el cu alt glas decît atunci cînd îl repezise pe tata, spunîndu-i să-și vadă de treabă. ăsta o fi voinicelul de care tot vorbea ea?

— Așa se vede, domnule — răspunse tata. N-aș putea să urc sus, să schimb o vorbă cu ea? N-aș vrea s-o tulbur, bineînțeles, dar dacă...

— Ei, măi prichindelule — îi tăie doctorul vorba, luându-mi mina între degetele lui lungi, înmănuşate în negru — acum, când maică-ta s-a dus, sileşte-te să fii băiat cumintel! Numai aşa ai s-o poţi vedea iar într-o bună zi. Vezi să-ţi iubeşti surioara şi să te porţi frumos cu ea, de dragul mamei tale. Noapte bună, domnule Ballisat. Nu te pierde cu firea, fii bărbat! Trimite miine dimineaţă pe cineva la mine, să-i dau certificatul de deces.

Tata dădu din cap; altfel ai fi crezut că nici n-auzise ce spunea doctorul. Când doctorul plecă în sfârşit, urîndu-i noapte bună, el răspunse iarăşi dînd numai din cap, fără o vorbă.

Abia după ce bătrînul Jenkins ieşi cu lumînarea să-i lumineze doctorului drumul, el se dezmetici şi-şi recăpătă graiul:

— Doamne, Dumnezeu! Isuse Hristoase! S-a dus! S-a dus! strigă el cu glas surd, frînt de durere. Apoi, împleticindu-se, se înapoie în odaia lui Jenkins, cufundată în întuneric, mă luă pe genunchi şi, strîngîndu-mă tare la piept, începu să gemă şi să ofteze ca scuturat de friguri.

Aşa ne-a găsit bătrînul Jenkins, când s-a întors cu lumînarea aprinsă, şi tot aşa ne-a găsit doamna Jenkins şi preotul, pe care nici nu-l auzisem urcînd. Era tînăr de tot, dar cu înfăţişarea severă. Se căznea să-l îmbărbăteze pe tata, arătîndu-i că jalea nu slujeşte la nimic şi că, dimpotrivă, ar trebui să se bucure că nevastă-sa părăsise lumea asta nedreaptă şi rea. Dar tata, cu ochii înotînd în lacrimi amare, nu se lăsă de loc înduplecat de spusele lui. În loc să-l domolească, preotul nu izbuti decît să-l aţîţe. Tata îi arată pe şleau că, dacă n-avea altceva de spus, ar face bine s-o şteargă cît mai repede — ceea ce, de altfel, preotul şi făcu, bucuros că scapă din încurcătură.

Nici madam Jenkins nu izbuti să-i aducă vreo mîngîiere, deşi apucă o cale cu totul deosebită de a preotului. Îi aminti tatei cît de minunată era soţia pe care o pierduse şi-i repeta vorbele blinde pe care biata femeie i le lăsase cu limbă de moarte.

— Jim, chiar dacă ai fi fost cel mai cumsecade bărbat din lume, tot nu te-ar fi iertat mai uşor — spuse doamna Jenkins. Auzind-o vorbind astfel, tata lăsă capul în piept şi izbucni în sughiţuri de plîns, mai rău ca înainte.

— Doamne ferește, Jim, doar n-o să te lași covârșit de durere! Gîndește-te la cei doi copii părăsiți, orfani de mamă. Gîndește-te la mieluşelul ăsta, care era mai bine, poate, dacă nu se năştea. Ascultă, Jim, uită-te încoace, tu nici nu ți-ai văzut pruncul.

Nici nu mă gîndisem că-l avea la ea. O văzusem eu cu o boccea în brațe, dar credeam că e o boccea și atîta tot.

— Ia-o în brațe, Jim! O să-ți facă bine. Seamănă leit cu biata comoară care s-a prăpădit. Aceiași ochi, același păr — adăugă doamna Jenkins, legănînd mereu copilul, pînă să-l așeze pe genunchii tatii.

În vremea asta, femeile din fundătura noastră năvăliseră în cameră, și una dintre ele zise:

— Ce îngeraș dulce. Uite ce chip nevinovat are! Și ce drăguț e semnul ăla roșu de pe obraz!

— Maică-sa avea unul la fel, dacă-ți aduci aminte — adăugă altă vecină. I se mai vede și acum pe față. Sărmana, e galbenă ca ceara!

La vorbele lor, tata își ridică capul din piept și tresări. Tresări atît de tare, încît pruncul pe care-l ținea pe genunchi doar printr-un noroc nu se rostogoli jos. El i-l aruncă doamnei Jenkins în brațe, ca și cum ar fi fost un lucru cu totul neînsemnat, apoi începu să răcnească cu ochii ieșiți din orbită și scăpărînd de furie:

— Lăsați-mă odată în pace! Ce vreți de la mine! Nu sînt eu destul de chinuit și fără cicăleala voastră? Poate credeți că nu știu de unde vine vinătaia aceea? De ce mă nnebuniți cu toate astea? Ascultați! Dacăș putea să spăl semnul cu sîngele mîinii care l-a făcut, mi-aș reteza mîna asta, uite acum, în fața voastră. Dar acolo e, și acolo rămîne! și arătînd spre copil: uite-l și colea! O să-mi stea în fața ochilor toată viața. Nu-i asta oare destulă pedeapsă?

Vorbele astea i-au ieșit ca un vîrtej din gură. Apoi tata s-a lăsat iar pe seaun și, rezemîndu-și coatele de masă, și-a ascuns capul în mîini, dînd de înțeles că nu mai are de vorbit cu nimeni. La început, cumetrele se prefăcură că nu prea pricep, dar tăcerea apăsătoare care a urmat le-a făcut să-și dea seama că nu mai avea nici un rost să se prefacă, așa că părăsiră odaia, una cîte una. Cum doamna Jenkins avea treabă sus, ne lăsă iarăși doar cu moș Jenkins, care închise ușa în urma ei.

— Acum să-ți dau un sfat, Jim — zise el. Ia băiatul și duceți-vă de vă culcați în odaia din fund, în patul lui Joe. Cum bine știi, fiu-meu nu se întoarce acasă pînă dimineața. Culcă-te, Jim; chiar dacă n-o să poți dormi, măcar o să ai parte de puțină liniște.

Capitolul V

ÎN CARE TATA SE STRĂDUIEȘTE SĂ-MI LĂMUREASCĂ ÎNȚELESUL CUVINTELOR „MOARTE” ȘI „NICIODATĂ”

Odaia tînărului Joe Jenkins, în care după oarecare stăruință am primit să ne petrecem noaptea, nu s-ar fi putut spune că era tocmai potrivită pentru dormitorul unei persoane delicate.

Joe Jenkins lucra în schimbul de noapte la o fabrică de grafit, de pe malul drept al Tamisei. Fiind isteț și cam năstrușnic din fire, iar pe deasupra avînd timp berechet în cursul zilei, își făcuse din dormitor un adevărat atelier. Ca și taică-su, Joe își umplea timpul cu „crescătorie”. Așa botezaseră ei afacerea asta; de fapt făceau negoț cu păsărele, cîini, iepuri de casă, șobolani pentru concursurile de ogari și di-hori, buni să alunge guzganii din hambare. În afară de vînzarea acestor păsări și lighioane, Joe se mai îndeletnicea și cu altele: făcea colivii pentru păsărele, împăia păsări și creștea cu mare grijă tot felul de păsăruici cîntătoare. Bătrînul Jenkins îi spusese tatii că, dacă n-o putea dormi, cel puțin o să aibă parte de puțină liniște. Dar nici măcar de asta n-a avut parte. Cîtă vreme s-au mai perindat oameni prin casă, cît s-au mai auzit pași pe scări și cîtă vreme nu s-a potolit zarvă din strada Turnmill, tata a stat, ce-i drept, destul de liniștit. Aș fi crezut chiar că-l cuprinsese somnul, dacă nu s-ar fi răsucit în pat aruncînd brațele-n lături și n-ar fi scos din cînd în cînd niște sunete ciudate, ca un ples-căit de buze. Eu stăteam liniștit, cu toate că eram mai treaz ca oricînd. Nu izbuteam de loc să-mi strîng gîndurile care-mi

răscoleau mintea. Nu știam ce anume se întâmplase, dar îmi dădeam seama că se petrecuse un lucru înspăimântător.

Cu timpul, zgomotele de pe stradă și din fundătură s-au topit în întunericul nopții. Deasupra caselor stăpînea liniștea, și înăuntru era liniște. Doar din camera de deasupra, dinspre stradă, se mai auzeau pași înfundați și glasuri înăbușite de femei. Peste vreun ceas, femeile au ieșit binișor din cameră, închizînd ușa cu cheia, și au coborît repede scările. Cînd au ajuns lîngă ușa odăii în care ne aflam, una din ele îi spuse celeilalte:

— Ce facem cu lumînarea?

— Stinge-o și pune-o aici, lîngă ușă.

— Bine zici. Știi că el doarme cu băiatul aici. O pun lîngă prag și las cutia de chibrituri alături.

— N-are rost să-i lași chibriturile.

— Ba da. Poate o să-i vină chef peste noapte să urce sus, să se uite, și nu prea cred eu să urce pe întuneric.

— Asta fără doar și poate — răspunse cealaltă chicotind pe înfundate. Dacă l-am cîntărit eu bine, nici ziua nu prea cred să se grăbească s-o vadă, darmite noaptea. Și, drept să-ți spun, nici mie, dacă aș fi în locul lui, nu mi-ar face prea mare plăcere.

— Și cu cheia ce facem?

— Păi, n-are rost să-i lăsăm lumînarea și chibriturile, dacă nu-i lăsăm și cheia. Pune-o tot acolo.

— Ba eu mă gîndesc să facem altfel. Uite-așa! spuse cealaltă, și după zăngănit am înțeles că împinsese cheia pe sub ușă, în odaia noastră.

Iar după mirosul de seu ars care plutea în aer, mi-am dat seama că stinseseră lumînarea. Pe urmă le-am auzit cum coborau scările.

Cît timp șușotiseră femeile, tata nu s-a clintit de la locul lui. Auzise fără îndoială tot atît de bine ca și mine vorbele lor; le înțelesese însă mult mai bine. Cînd liniștea s-a așternut din nou în toată casa, tata s-a ridicat într-un cot și, aplecîndu-se peste marginea patului, a început să pipăie podeaua. Era limpede: căuta cheia pe care femeia o vîrîse sub ușă.

Dar de ce-o căuta oare? Avea de gînd, cum spusese și femeia aceea, să urce sus în camera mamei, s-o vadă? Nu,

n-avea de gînd să urce pentru că, după un răstimp de blî-bîială, găsind în sfîrșit cheia, o ridică și-o puse sub pernă.

Eram cu totul buimăcit de întîmplările neobișnuite din cursul zilei. La urma urmei, ce se întîmplase cu mama? iată întrebarea care-mi frămînta mintea. Doamna Jenkins spusese „s-a dus“ și totuși cele două femei mai rămăseseră ceasuri de-a rîndul în odaia de sus, în odaia noastră, împreună cu mama. Cînd vorbiseră de cheie și luminare, nu spusese ele oare: „Poate vrea să urce la ea, s-o vadă?“ Oare o lăsaseră singură, pe întuneric, pentru că era bolnavă? Și totuși, dacă te puteai bizui pe vorbele doamnei Jenkins, mama se dusesese.

— Biata de ea! Și dumneata, madam Jenkins, erai acolo cînd s-a dus? o întrebasese o femeie. La care ea răspunsese:

— Da, am stat cu ea pînă-n clipa din urmă.

Dacă mama se dusesese, atunci încotro plecase și cînd avea să se întoarcă? N-avea să se mai întoarcă *niciodată*. Și lucrul ăsta îl auzisem tot din gura doamnei Jenkins.

— Cît o să treacă pînă se-ntoarce mama acasă, doamnă? o întrebasesm eu. Și ea îmi răspunsese:

— Nu se mai întoarce *niciodată* acasă, puiule. A plecat pentru totdeauna acolo unde se duc toți oamenii de treabă, și n-o să se mai întoarcă *niciodată*.

Dar cît timp înseamnă „*niciodată*“?

O zi, o săptămînă, o lună? Pînă la ziua mea de naștere sau pînă la Crăciun? Or fi mai multe feluri de „*niciodată*“ sau numai unul singur? Pe mama și pe tata îi auzisem adesea rostind vorba asta, dar cînd o spuneau ei, nu prea știai bine cît durează. Bunăoară, l-am auzit pe tata spunîndu-i mamei:

„Să te ia dracu! Am isprăvit cu tine! Pline și sare n-o să mai mîncăm *niciodată*-împreună. Să-mi rămînă-n gît, dacă n-o fi așa!“

Așa vorbea dimineța, în timp ce îmbuca ceva. Iar seara, cînd venea acasă, se așeza la masă și mîncea împreună cu mama pline și sare, fără „să-i rămînă-n gît“. Era limpede că „*niciodată*“ putea să dureze și mai mult și mai puțin. Dar de data asta cît avea să țină? Trebuie negreșit s-o întreb pe madam Jenkins, mîine dimineță. Dar, stai! Poate că știe tata!

— Tată, dormi?

— Nu, Jimmy. Nu dorm. Da' de ce?

— Tată, cît timp înseamnă „niciodată“?

A tresărit la întrebarea mea și s-a ridicat în capul oaselor. Se vedea că-l pusesem în mare încurcătură.

— Ss! Culcă-te, Jimmy! Oi fi visat ceva — spuse el.

— Nu, tată. N-am dormit de loc. Din cauza asta nu pot dormi. Nu vrei să-mi spui cît timp înseamnă „niciodată“? Adică „niciodată“ al mamei?

— „Niciodată“ al mamei? repetă el. Curioasă întrebare pentru un copil ca tine. Nu înțeleg ce vrei să spui, Jimmy. Ce legătură are mama cu „niciodată“?

— Tocmai asta aș vrea să știu și eu — i-am răspuns. Credeam c-o să-mi spui tu.

— Haide, fii băiat cuminte și culcă-te! zise tata, punându-mi capul pe pernă și învelindu-mă cît mai bine. Hai, dormi, Jimmy! Nu-ți mai bate capul cu „niciodată“ ăsta. „Niciodată“ e o zi lungă.

— Doar o zi? O zi lungă? Ce bine-mi pare! Îmi pare bine că-i numai atît. Ție nu-ți pare bine, tată?

— Nu prea. Ce am eu cu toate astea? Pentru mine, Jimmy, lungă ori scurtă, e totuna.

— Dar pentru mama nu-i totuna, nu-i așa?

— Iăr începi? Ce tot o amesteci pe mama? zise tata, ridicîndu-se iar din pat și privindu-mă.

— Cînd o să se împlinească „niciodată“, mama se va întoarce acasă. Nu te-ai bucura să fie iar cu noi?

Tata s-a sculat iar în capul oaselor și m-a privit lung. La lumina slabă a lunei i-am zărit ochii plini de neliniște.

— Cine ți-o fi băgat în căpșor toate astea? întrebă el.

— Madam Jenkins — i-am răspuns fără întîrziere.

— Madam Jenkins, cu toată osteneala care și-o dă, e o toantă fără pereche — spuse tata furios. Nu asculta, băiete, trîncănelile ei. Zadarnic încearcă să-ți mîngie inima îndrugîndu-ți minciuni. Mama s-a dus, Jimmy. Nu se mai întoarce. Chiar de am plăti o baniță sau un sac cu aur, n-o mai putem aduce înapoi. Cum să se mai întoarcă la noi dacă-moartă? Nu știai că mama e moartă?

— Moartă?

— Moartă! repetă tata în șoaptă. Vezi pasărea aceea de pe poliță?

Era o pasăre pe care tînărul Jenkins se pregătea s-o împăieze. O vedeam destul de bine la lumina slabă a lunei

Era o vedenie înspăimântătoare, fără ochi, cu ciocul căscat și trupul străpuns de multe țepușe de fier.

— O vezi, Jim? Ei, asta-i moartea. Mama nu mai poate învia, nu se mai poate scula, nu mai poate umbla, cum nici cînteziul ăsta nu mai poate să se dea jos de pe policioară, să caute firimituri, să cînte sau să zboare prin cameră.

— Tată, eu credeam că atunci cînd mori te duci undeva! Dar cînteziul nu s-a dus nicăieri. Atunci, nici mama n-a plecat? Poate o fi sus și-o fi avînd și ea țepușe înfipite în trup?

— Doamne ferește! Ce-i poate trăsni prin cap unui copil! S-o ia naiba pe madam Jenkins! Ascultă, tu știi ce te ține în viață? Știi sau nu știi?

— Ce mă ține în viață? Nu știu, tată, de unde să știu?

— Sufletul te ține în viață. Sufletul se duce, băiete, și te lasă așa, ca pasărea aceea. Dar, cum ți-a spus și doctorul, Cel de Sus ți-l va mîntui, dacă o să fii băiat cuminte și o să te rogi în fiecare zi. Cînd sufletul a ieșit din tine, gata: nu mai poți striga, nu te mai poți mișca, nu mai auzi, nu mai răsufli, nu mai vezi. Într-un cuvînt: nu mai simți nimic. Fie că te-ar străpunge cu țepușe, ca pe cînteziul ăla, fie că te-ar lăsa în pace, totuna ți-e. Și așa se-ntîmplă cu oricine, cînd li vine ceasul. Moartea nu caută dacă ești primar, ori ditamai judecătorul, ori boier, ori filfizon, sau dacă umbli numai în trăsură. Toți ăștia pentru ea nu prețuiesc mai mult ca podarii. Maică-ta a murit; mîine sau poimîine au să aducă un coșciug, au s-o așeze înăuntru și au s-o scoată din casă. Pe urmă au s-o poarte pe umeri pînă la cîmîtir și-au s-o închidă în groapă.

Rostind aceste cuvinte, tata nu se mai putu stăpîni și, îngropîndu-și fața în pernă, izbucni în hohote de plîns, de se zguduia patul. Mîhnirea de mai înainte nu însemna nimic, pe lîngă durerea pe care o arăta acum. Îngrozit de întorsătura pe care o luaseră lucrurile, începui și eu să plîng și să urlu cît mă ținea gura. A fost un noroc. Un noroc într-adevăr, pentru că, temîndu-se să nu trezesc vecinii cu urletele mele, tata s-a căznit din răspuțeri să-și înăbușe durerea, ca s-o poată potoli pe a mea.

S-a străduit mult pînă să mă împace. Mă umplea de groază chipul înfricoșător al morții, așa cum mi-l înfățișase tata. Adevărul mi se păruse și pînă acum destul de dureros, deși abia-l întrezăream prin ceața nesiguranței și a neștiinței.

Dar acum, cînd vîlul fusese smuls în chip atît de crud și realitatea îmi apărea în toată hidoșenia ei înspăimîntătoare, n-am mai fost în stare să rabd. Tata încercă zadarnic să mă liniștească în fel și chip. Mă amenință, mă luă cu binisorul, îmi făgădui fel de fel de daruri. Ba încercă chiar să-mi spună o poveste, cum se pricepea și el, cu un căpcăun fioros cu șapte capete, care fierbea în fiecare dimineată copiii în ceaun, ca să-i mănince. Vă dați seama că basmul ăsta n-a făcut decît să toarne gaz peste foc. Tata s-a dat jos din pat și, scoțînd din buzunarul pantalonilor o punguță cu tot felul de lucruri, mi-a dat-o să mă joc cu ea. Mi-a făgăduit că o să mă ia a doua zi dimineată în căruciorul lui, pînă la piața Covent Garden. Știind că mă dădeam în vînt după scrumbiile de Yarmouth, și-a dat cuvîntul că, dacă încetez, o să-mi dea a doua zi de dimineată să mănînc eu singur una întreagă. Pe strada Aylesbury își avea atelierul un meseriaș care cio-plea cai de lemn. De multe ori îmi arătasem dorința să am și eu unul din armăsarii aceia minunați — cu șa și scări — pe care-i văzusem în atelierul lui. Dar de fiecare dată fusem refuzat, fără de cruțare și fără nădejde. Acum, tata îmi făgădui că, dacă mă potolesc, o să-mi aducă, chiar a doua zi, cel mai frumos cal de lemn.

Nu! Nu! Nu! Nu-mi trebuie nimic! N-o voiam decît pe mama! După cum spusese chiar tata, ea zăcea singură în camera de sus, străpunsă cu țepușe de fier, întocmai ca cîntezoiul lui Joe Jenkins sau, dacă nu, ajunsese în așa hal, că nu-i mai păsa dacă era străpunsă sau nu — ceea ce însemna cam același lucru. Eu țineam morțiș ca tata să meargă cu mine s-o luăm de-acolo pe mama. Altfel nu aveam de gînd să mă opresc din plîns. I-am adus aminte că avea cheia sub pernă. Mă rugam și mă închinam lui, să mergem sus și să încercăm s-o scăpăm pe biata maică-mea...

— Nu mă duc. Nu pot. Nu m-aș duce, nici de mi-ai da o sută de lire, acum pe loc — zise tata apăsător. Și dacă nu vrei să te cumîntești, n-ai decît să plîngi pînă n-oi mai putea. Tot ai să te oprești odată și-odată.

În sfîrșit, cu condiția ca el să se scoale să aprindă îndată lumînarea și a doua zi, dis-de-dimineată, să urce s-o vadă pe mama, m-am înduplecat să-l sărut și am încetat să mai plîng.

Vedeam că tata era mulțumit de izbînda pe care o cucerise cu destulă ușurință, totuși el nu-și dădea seama că nu era de loc ușor să îndeplinească ce-i cerusem eu. S-a dat jos din pat, a bîjbîlit după luminare și a văzut atunci că bătrînul Jenkins o luase cu el.

— Iaca pozna, Jim! spuse tata. Netrebnicul de Jenkins a luat luminarea cu el. O să-i zicem vreo două mîine dimineață, să ne țină minte.

— E o luminare afară lîngă ușă. Sînt și chibrituri. Le-au lăsat acolo femeile care au coborît scările.

— Ei, lasă acuma, Jimmy! Ce nevoie ai de luminare — zise tata, încercînd să mă înduplece. Mai bine gîndește-te că mîine, cum s-o crăpa de ziuă, am să-ți aduc să măninci o scrumbie, o scrumbie întreagă! Uite ce-am să fac: am să dau perdeaua puțin la o parte, să intre mai bine luna-n odaie! Ia uite! Phi! Ce mai luminează! Parcă ar fi ziua-n amiaza mare! Nu-i așa, Jimmy?

Drept răspuns, am început iar să plîng și s-o strig pe mama. Tata a înțeles că n-avea încotro: trebuia să îndeplinească tot ce-i cerusem.

Mormăind necăjit, deschise foarte încet ușa și luă chibriturile și sfeșnicul. A scăpărat un chibrit și a pus sfeșnicul, cu luminarea aprinsă, pe poliță.

Eram prea mic ca să mă întreb ce simțea tata și ce gîndea atunci cînd stătea cu ochii ațintiți la flacăra luminării. Mai tîrziu, însă, toate astea îmi veneau mereu în minte. Lumina-rea aceea era pentru mine o luminare obișnuită, de seu, și doar atîta îmi părea rău, că nu era mai mare, ci un căpețel, nici măcar de două degete, o feștilă cu mucul strîmb, care sfîrșia înecîndu-se în seul topit. În ochii pironiți ai tatei mi se părea însă că citesc gînduri triste. Se gîndea că luminarea asta arsesese toată noaptea la căpătîiul mamei și că ultimele ei priviri se agățaseră de flacăra ei pilpitoare.

Și, copleșit de gîndul ăsta, Dumnezeu știe la ce mai putea cugeta. Poate își zicea că mama murise și din vina lui, în mare parte, și că odată și odată va da socoteală de acest lucru. Nu m-aș mira. Fără îndoială că stînd așa, cu privirile ațintite la flăcăriuia luminării, îi treceau prin minte tot felul de gînduri ciudate. Și chiar așa trebuie să fi fost, pentru că nu-l mai văzusem niciodată și nici nu l-am mai văzut vreodată, după aceea, atît de amărît și de abătut.

În ce mă privea, cinteziul acela gata să fie împăiat îmi dădea destul de gîndit. La lumina palidă a lunii abia izbutisem să-i deslușesc forma, dar acum, după ce tata aprinsese lumînarea, îl vedeam limpede din cap pînă-n coadă. De atunci încolo n-am mai putut suferi cinteziul și nu mi-ar mai fi trebuit, chiar dacă cineva s-ar fi gîndit să-mi dăruiască pe cel mai bun „cîntăreț” din Londra. Mie mi se părea că cinteziul acela intruchipează însăși moartea. Nu-mi puteam dezlipi ochii de la pasăre. Mă amețea, mă vrăjea capul ei negru, țuguat, cu ochii scoși, ciocul căscat, picioarele crăcănate; petele purpurii care-i mînjeau penele; strmele strălucitoare și ascuțite, care o străpungeau din toate părțile. Curînd, lumînarea începu să sfîrșie, căci flacăra abia mai pîlpîia, înăbușindu-se, scăzînd și ridicîndu-se iarăși, ca un om gata să se înece. Din pricina asta, pasărea prinsă în țepi părea că saltă și se scufundă, că se zbuciumă, zbatîndu-se să scape din piroanele care o țintuiau. Luptînd din răsuputeri cu vedenia asta, m-am întors cu fața la perete și am adormit. Am dormit pînă dimineața, cînd m-a trezit zăngănitul de cești și blide, care venea din odaia lui Jenkins.

Capitolul VI

**ÎN CARE VĂD PRIMA DATĂ ÎN VIAȚA MEA
CUM ARATĂ PE DINĂUNTRU O BISERICĂ
ȘI O GROAPĂ DIN CURTEA CIMITIRULUI**

După moartea mamei, multă vreme nu prea am avut pricină să jelesc. Dimpotrivă, eram în cîștig de pe urma tristei întîmplări. Și iată de ce: cum s-a zvonit că am rămas orfan, toate femeile din Fundătura Cratiței au început să mă răsfețe. Cum mă iveam în pragul ușii, începeau să strige toate deodată.

— Iată-l pe bietul, pe sărmanul Jimmy! Și nu ajungeam bine pînă la colțul străzii, că se și găseau cîteva să mă mîngîie compătimitor pe cap, îndesîndu-mi în mină bucăți de bu-

dincă și de pîine unsă cu melasă, mai mult decît aș fi putut mîncă de dimineață pînă seară.

Dar mărinimia vecinilor nu se mărginea numai la atîta: nu-mi dădeau numai de-ale mîncării. Mă opreau în drum oameni pe care-i cunoșteam doar din vedere, mă mîngiau și mă alintau, punîndu-mi în palmă un bănuț, sau chiar doi. Strinsesem o avere întregă în buzunarul pantalonilor. Nu mai puneam nici un preț pe bani și devenisem risipitor. Mă înfruptam din toate bunătățile aflate pe rafturile cofetăriei de după colț. Prietenii mei, de aceeași vîrstă cu mine, își dădeau care mai de care silința să mă ajute, născocind mereu alte mijloace pentru a-mi cheltui banii. Odată, urmîndu-le sfatul, am cumpărat o legătură mare de morcovi proaspeți, zemoși. A treia zi după moartea mamei mi-a fost așa de rău, că au fost nevoiți să-l cheme pe doctorul cel cărunt. Toți credeau că mă duc și eu după mama. Și în felul acesta cei din jur, care începuseră să mă cam dea uitării, își aduseră iarăși aminte de mine.

Mama se prăpădise într-o vineri, și înmormîntarea trebuia să aibă loc marți, cînd tîrgul era ca și închis; asta pentru a nu stingheri prea mult treburile tatii.

Din ziua cînd murise mama și pînă la înmormîntare n-am prea stat pe acasă, așa că habar n-aveam de pregătirile care se făceau; mă luase doamna Winkship la ea și-mi făcuse culcuș în pătuțul în care dormise nepoata ei, Martha, cînd era copil. N-aș fi văzut nici cînd a adus sicriul, dacă nu l-ar fi zărit, din fericire, o cumătră care stătea peste drum de casa noastră și care mă poftise la ea, să beau ceai. M-a luat repede în brațe și m-a ridicat pe masa așezată lîngă fereastră, ca să-l pot vedea mai bine.

În Fundătura Cratiței, înmormîntările nu se bucurau de prea multă pompă. Erau considerate o afacere ca oricare alta, în care unul mai dădea și celălalt mai lăsa din preț; nimeni nu-și pierdea mințile de durere și nici lacrimile nu curgeau gîrlă.

Căruțașul n-avea haine de „sărbătoare“. Cele mai bune haine erau pentru el veșmintele în care putea lucra mai bine. Cu hainele astea se dusesese în peșit la aleasa inimii lui, în ele se-mbrăcase la cununie, cu ele muncise pentru ea și tot cu ele o petrecuse la groapă. Așa și tata. Pentru acest pri-lej nu-și cumpăraseră decît o pereche de ghete, iar mie îmi tîr-

guise o șapcă de marinier cu cozoroc. Când a aflat că aveam să merg și eu în urma sicriului, domnul Crowl, dricarul, mi-a luat șapca din cap și a înfășurat pe ea o panglică neagră, care mi-atrîna pînă la călcîie.

Trebuiau să însoțească sicriul pînă la groapă: tata, eu, mama Jenkins, care trebuia să ducă fetița nou-născută în brațe, și încă patru prieteni de-ai tatii, care veniseră mai devreme și așteptau acum în odaia din față, în care locuia Jenkins. Doi dintre ei stăteau chiar în fundătură, pe ceilalți doi nu-i cunoșteam. Judecînd însă după izul ce-l răspîndeau, nu puteau fi altceva decît pescari sau negustori de pește. La mîneca surtucelor de flanelă aveau prinse fișii de pînză neagră. Nu păreau că se simt prea la largul lor, dar cu toate astea se purtau cit se poate de cuviincios. Făcuseră cerc în jurul tatei; trăgeau din pipă, vorbind rar, în șoapte. Eu stăteam la taifas cu niște tovarăși de joacă, în pragul casei de-alături de noi, cînd mă strigă o cumătră, trimisă, se vede, să mă cheme. Necăjită că alergase după mine, mă smuci din loc spunîndu-mi:

— Ce aștepți, Jimmy! Toți sînt gata, numai tu nu ești de găsit nicăieri! În timp ce mă tîra după ea spre casă, și-a umezit colțul șorțului cu scuipat, și mi-a șters grijulie fața și mîinile.

Pînă la cimitirul bisericii din parohia noastră nu erau mai mult de o sută de stînji, dar șeful ciocililor se gătise de parcă s-ar fi pregătit pentru o zi întregă: își lustruise ghetele, își unsese părul și își pusese mînuși negre, din piele de căprioară. Pășea în fruntea cortegiului, legănîndu-se. În urma lui, oamenii cărau pe umeri ceva acoperit. Chiar dacă o să credeți că eram cam prostuț pentru un băiețuș de vîrsta mea, adevărul mă silește să vă mărturisesc că la început nu mi-a trecut de loc prin minte ce fel de povară duceau oamenii aceia pe umeri. Pentru mine toate astea nu erau decît o mascaradă bizară, cum nu mai văzusem vreodată. Ceva lung și negru, strălucitor, învelit într-o pînză cu franjuri, mergea încet pe opt picioare. Nu erau toate opt la fel, ci unele mai subțiri, altele mai groase, și unul încălțat cu o gheată ruptă, prin care se vedea ciorapul.

— Ce-i asta, tată? am întrebat eu în șoaptă.

— Care, puiule?

— Asta cu opt picioare.

— Sst! Asta-i mama, Jimmy. Nu-ți aduci aminte ce-ți spuneam? Acum o ducem la groapă.

Și, vorbind astfel, băgă mina în buzunarul surtucului, scoase batista și o duse repede la ochi, ca și cum i-ar fi intrat pe neașteptate un fir de praf și-l ustura ochiul. O răbufnire de vînt a ridicat deodată pînza neagră cu franjuri și atunci am zărit sub ea un capăt al lăzii simple, de lemn, pe care mi-o arătase, de la fereastră, femeia din casa de peste drum de-a noastră. Din vălmășagul de gînduri care-mi năvăleau în minte, curînd avea să iasă la lumină crudul adevăr.

Era o căldură înăbușitoare și noi răsufлам greu, înghesuiri unul într-altul. În fruntea cortegiului se mișca încet povara aceea neagră, urmată de o mină de oameni care boceau într-una și de lumea care se alătura, de o parte și de alta. Toate ar fi fost cum ar fi fost, dar șapca de marinar mi-era prea largă pe cap (tata o cumpăraseră pe ghicite) și cozorocul îmi venea ca o streășină, pînă la jumătatea nasului, împiedicîndu-mi vederea. Priveam doar cu coada ochiului, cît îmi îngăduia cozorocul. De vreo două ori am căutat să împing șapca pe ceafă. Dar atunci, panglica neagră se tîra de pămînt; doamna Jenkins, care venea cu pruncul în brațe, la un pas în urma noastră, călcînd pe ea, îmi împinse șapca pe frunte. De aceea, acum vedeam și mai puțin decît înainte. După cîteva clipe de adîncă deznădejde am cutezat s-o dau iar pe ceafă. Însă doamna Jenkins mi-o așeză cît ai clipi la loc, bodogănind supărată foc: „Doamne, Doamne, ce ți-e și cu copilul ăsta!” Nu-mi rămînea altceva de făcut decît să mă supun.

Am luat-o pe stradă în sus, am trecut de baraca cu Uri-așul și Piticul (pe sub streășina șepcii nu l-am putut zări decît pe măscăriciul de la bilci, care scosese o mină a piticului pe fereastra căsuței lui), pe lingă prăvălia în care fuseseam cu mama să-mi cumpere niște ghete de ocazie, apoi am trecut drumul, și iată-ne în poarta cimitirului. Poarta era deschisă și paracliserul ne aștepta acolo, în haina lui cu fireturi, sprijinindu-se-n baston. Am intrat pe poartă; cele opt picioare se mișcau acum încet, din cale-afară. În urma noastră se-nghesuia o mulțime de oameni, dar, după ce intrarăm noi, cei care aveam agățată de braț fișia îndoliată, paracliserul trînti poarta și o încuie.

Domnul Crowl, dricarul, era tot în frunte... Ajungînd la ușa bisericii, dată de perete, domnul Crowl se opri și se în-
toarse, făcînd semn cu degetul ciocilor să se oprească și ei.
Apoi își scoase pălăria strălucitoare și o apăsă pe piept, cu
ochii mai îndurerați ca oricînd. Ai fi zis că inima i se sleise
de tot și că, nemaiputînd îndura suferința, i-ar fi sărit din
piept, dacă n-ar fi apăsător cu pălăria lui strălucitoare. Cu
capul înclinat pe umăr, ca să-i vadă mai bine pe cei care
boceau în urma sicriului, le făcu semn să se descopere înainte
de a intra în sfîntul lăcaș. Mi s-a părut că semnul pe care-l
făcuse Crowl îi pusese în mare încurcătură pe cei patru prie-
teni ai tatii, care se priveau înspăimîntați, nemaștiind ce
să facă. Poate se gîndeau la pipele din buzunarul surtucelor
de flanelă.

— Ascultă, dom'le! Trebuie neapărat să intrăm?

— Nu *neapărat* — răspunse domnul Crowl; dar de vreme
ce ați venit în acest scop aici, după cît se poate bănuie, și ca
prieteni ai decedatei, pare cam...

— Bine, bine; dacă nu trebuie să intrăm neapărat, am
îndrăzni, dacă nu vă e cu supărare, cinstite domn, să vă ru-
găm să ne iertați. Nici unul din noi n-a trecut vreodată pra-
gul ăsta. Jim, măi frate, nu facem asta ca să te jignim pe
tine sau pe ea, după cum prea bine știi. O să ne mai plim-
băm pe aici și o să te așteptăm, uite, acolo... în locul ăla.

Am intrat în biserică și pe urmă am ieșit iar afară. Cam
asta e tot ce știu despre înmormîntarea mamei. Cum am in-
trat ne-am așezat într-o strană înaltă, din care eu nu ve-
deam decît tavanul — cu toate că doamna Jenkins îmi luase
șapca de pe cap. E drept că auzeam pe cineva vorbind tare,
și că, din cînd în cînd, un alt glas, cu totul deosebit de celă-
lalt, se amesteca și el în vorbă, dar nu-mi puteam da seama
de loc ce anume vorbeau cei doi. Cînd cele două glasuri au
încetat și bătrînul paracliser s-a apropiat, a deschis strana
și ne-a dat drumul, am răsuflet ușurat.

Din biserică n-am mai ieșit pe ușa pe care intrasem, ci
pe alta mai mică, aflată la celălalt capăt. Nu mai intrasem
niciodată într-o biserică, așa că privești ce mi se deschi-
dea în fața ochilor m-a umplut de uimire.

Ca și la intrarea în biserică, domnul Crowl se afla și acum
în fruntea ciocilor care purtau pe umeri povara cea neagră;
după ei venea tata cu mine, urmați îndeaproape de doamna

Jenkins, cu copilul în brațe. Am ieșit din biserică pe o altă potecă, pietruită, mai îngustă ca aleea pe care venisem, dar după câțiva pași am părăsit-o, luînd-o pe un drum numai gropi și hîrtoape, pe care cele opt picioare ce mînau povara trebuie că au fost puse la grea încercare. Cu piciorușele mele scurte, n-am fost în stare să trec peste toate gropile acelea, așa că tata era mereu nevoit să mă salte. Pînă la urmă și-a dat seama că era mai simplu să mă ducă în brațe.

Cocoțat pe umărul lui, eu i-am putut zări cel dintîi pe cei patru bărbați, care nu voiseră să intre în biserică. Stăteau pitiți după o cruce mare de piatră. Lîngă ei se vedea o movilă de pămînt galben și o groapă lungă, întunecoasă. În fața gropii stătea un om în capul gol, îmbrăcat în alb din cap pînă-n picioare, și ținînd o carte în mînă.

Curînd am ajuns și noi lîngă groapa aceea neagră și cioclii s-au oprit. Dintre pietrele înalte, care acopereau mormintele, s-au ivit deodată patru bărbați în jachete, cu șepcile și cizmele pline de noroi. Aveau palmele mînjite cu pămînt, parcă atunci veneau de la săpat. Într-o clipă, cioclii au ridicat lîntoliul de catifea neagră, l-au scuturat și l-au împăturit cu mare grijă. Apoi s-au îndepărtat, îndreptîndu-și spina-re. Cei patru, care veniseră parcă de-a dreptul de la săpat, au apucat lada de lemn nedat la rîndea, cu mîinile lor mînjite de lut, au trecut pe dedesubtul ei o frînghie și, cît ai număra pîn' la zece, au și coborît-o în groapă.

Acum aflasem într-adevăr totul despre „moarte“, despre „mormînt“ și despre „niciodată“. Atunci cînd ridicaseră lîntoliul negru ce învelea sicriul, parcă ridicaseră și de pe ochii mei o perdea de ceață, o perdea pe care nici lămuririle limpezi ale tatei nu fuseseră în stare s-o înlătore. Vedeam, auzeam și înțelegeam pe de-a-ntregul tot ce se petrecuse și mi se părea că mama abia acum murea, că o ucisese oamenii aceia, cu mîinile pline de pămînt. Dacă vreunul din cei care boceau se simțea mai zguduit decît mine în clipa aceea, omul acela era vrednic de plîns. Dar nu cred să fi fost vreunul. Sau, poate, numai tata. El știuse însă, încă de vineri, că mama murise și oarecum se deprinsese cu gîndul ăsta. Cînd am pornit de-acasă, știa prea bine că mergem s-o îngropăm, și nu avea de ce să fie uimit cînd a văzut-o pe mama coborînd în mormînt. Pentru mine era cu totul altceva. Eu

abia aici o văzusem murind, abia aici o văzusem cum se despărțise de viață și de lumea însorită, sub privirile celor zece-cincisprezece oameni.

Fetele lor îndurerate nu-mi aduceau nici o mîngiere. Pe unii din prietenii tatii îi văzusem în alte împrejurări și mai abătuti, ba chiar copleșiți de durere, atunci cînd păgubeau din pricina negoțului. Iar pe doamna Jenkins o mai văzusem plîngînd în hohote, ca acum, și frîngîndu-și mîinile (lucru pe care în clipa aceea nu-l putea face, pentru că ținea copilul în brațe), de cîte ori se-ntîmpla ca domnul Jenkins să vină beat acasă. Dar tocmai cei care ar fi trebuit să plîngă și să bocească aveau ochii uscați. Tata nu plîngea. Nu m-ar fi mirat de loc să-l văd plîngînd, căci părea într-adevăr îndurerat pînă în adîncul sufletului. Și eu aș fi vrut să plîng, dar oricît mă înțepau și mă usturau ochii, lacrimile nu se îndurau să curgă. Eram prea hărțuit de gîndurile care mă trăgeau cînd într-o parte, cînd într-alta, și plînsul era ca un nor negru, alungat și răsucit de vînturile potrivnice, înainte de a izbuti să-și reverse puhoiul de ploaie. Pruncul nou-născut nu plîngea: adormise. Dar de asta nu cred să fi fost cu nimic vinovată doamna Jenkins.

Sfîrșind slujba, preotul a închis cartea de rugăciuni și s-a dus, iar după plecarea lui s-au risipit și ceilalți. Domnul Crowl nu mai era nici pe departe atît de țănoș ca atunci cînd pornisem, ci mergea în rînd cu tata, arătîndu-se foarte prietenos. Ne-a călăuzit pe un drum mai scurt, am tăiat de-a dreptul prin cimitir și am ieșit într-o ulicioară. În ulicioara asta era o cîrciumă, și în fața cîrciumii ne așteptau cei patru oameni care purtasera pe umeri sicriul.

— Mergem acasă sau...

Și domnul Crowl făcu semn cu degetul către cîrciumă.

— Facem cum crezi dumneata că e mai bine — zise tata, bătîndu-se cu palma peste buzunarul pantalonilor, ca să arate că avea de unde.

Toți cei care jeliseră, precum și cei patru ciocli intrară în cîrciumă. Am intrat și eu, cu tata de mîină. Domnul Crowl veni spre tejghea, făcu un semn din cap cîrciumăritei și-i spuse ceva, așa că nici nu apucasem bine să ne așezăm la masă cînd veni chelnerul, aducîndu-ne bere, gin și tutun.

— Cît face? întrebă tata, scoțîndu-și punga.

— Asta mă privește pe mine — spuse domnul Crowl și, arătînd cu mîna către teighea, ne dădu să-nțelegem că aranjase dinainte cu circiumăreasa.

— Bine, dar cînd poftesc pe cineva la un pahar... începu tata.

— Dragă prietene, e un obicei al meu și, pe cîntea mea, țin tare mult la obiceiul ăsta — îi luă vorba din gură dricarul.

Și, cum tocmai se pregătea să-și aprindă pipa, îl atinse ușor pe tata cu bețișorul chibritului, oprindu-i mîna în care ținea banii.

— Fie și-așa — spuse tata. De data asta nu mă amestec, dar să știi că următorul rînd e al meu.

Așa că s-au pus cu toții pe băut și pe fumat. În scurt timp, în circiumă era atîta fum, încît abia mai răsuflam. După ce am încercat zadarnic să-i dau a înțelege tatii că vreau să plec (n-am izbutit pentru că se luase la harță cu un cioclu, în privința felului cum trebuie rostit cuvîntul „sparanghel”), mi-am desfăcut panglica de la șapcă, am pus-o pe masă și, strecurîndu-mă afară, am luat-o la goană spre casă.

Capitolul VII

UNDE E VORBA MAI ALES
DE FEMEIA PE CARE SOARTA NEMILOASĂ
MI-A HĂRĂZIT-O MAMĂ VITREGĂ

La același cat cu noi stătea o irlandeză, pe nume Burke. Era văduvă. Doamna Burke nu-mi plăcea de loc și nu pentru că ar fi fost urită ori bătrînă; dimpotrivă, era mult mai tînără ca mama. Avea o fire veselă, cînta și fluiera toată ziua, și o înfățișare atît de plăcută, încît nu era praznic sau chef prin împrejurimi la care să nu fie și ea poftită.

În primul rînd nu mă împăcam cu pielea ei pistruiată. Pe obraz, pe gît, pe brațe și pe mîini era stropită cu punctișoare gălbui-roșiatice, o puderie de punctișoare, între care zadarnic te-ai fi chinuit să găsești un locșor ca să înfigi un

vrîf de ac. În naivitatea mea îmi închipuiam să doamna Burke le-ar fi putut spăla, dacă și-ar fi dat osteneala să se frece cu mai mult săpun. Dar, cum nu catadicsea să le spele, oi dimpotrivă le lăsa să se înmulțească în voia lor (așa mi se părea pe vremea aceea, deși azi mă îndoiesc de acest lucru), aveam motive puternice s-o cred certată cu curățenia. De cîte ori îmi dădea cîte ceva — și, ca toți irlandezii, era mărinimoasă și darnică, făcînd o adevărată risipă cu proviziile din cămară — nu-mi puteam înfringe scîrba. Dacă-mi dădea bunăoară un măr, nu puteam mușca din el pînă nu-l curățam de coajă, luînd jos un strat gros de tot.

Cum v-am mai spus, după ce m-am furișat afară din cîrciumă, am pornit-o în goană spre casă. Urcînd în camera noastră, am găsit-o acolo pe madam Burke. De cîte ori veneam acasă la ora asta, spre asfințit, o găseam pe mama încovoiată în fața sobei, ațîțind focul, ca să pună ibricul la fier. Cînd se-ntorcea tata, trebuia să fie totul pregătît. Pe retele era și acum luminat de focul din sobă. Poate că toată povestea asta cu sicriul și groapa nici nu se petrecuse de-a-devăratelea. Poate că mama se afla și acum în odaie, așa cum o găsisem cu cinci zile în urmă, cînd mă-ntorsesem acasă. Jîlțul se legăna, scîrțîind. O femeie cînta cu glas tărăgănat, ca irlandezele. Am înțeles atunci că nu putea fi altcineva decît doamna Burke.

Am întredeschis ușa și mi-am aruncat ochii în odaie.

Da. Era doamna Burke. Într-o rochie curată de stambă, pe cap cu boneta ei cea mai bună, se așezase la gura sobei cu surioara mea în brațe. O legăna încetișor, ingîinînd un cîntec. Pe masă erau frumos rînduite ceștile pentru ceai, și în odaie plutea o aromă plăcută de piine prăjită.

— A, în sfîrșit! Tu ești, Jimmy, scumpule?! spuse ea cu un glas mult mai blînd ca de obicei. Intră, pușorule! Vîno să stai lîngă foc.

— Nu vreau. Mi-e destul de cald!

— Hai, vîno aici, fii băiat drăguț! Stai jos și bea-ți ceaiul ca un domn mititel — mă îndemnă madam Burke, făcîndu-mi semn cu degetul să mă apropii.

N-avea rost să mă împotrivesc. I-am făcut pe voie, dar cu o mutră tare morocănoasă.

Cum puteam fi atît de uricios? Abia făcusem cîtîva pași spre ea, că a și început să-mi pară rău de purtarea mea, gîn-

dindu-mă ce lipsit de recunoștință stăt. Casa strălucea de curățenie. Buna irlandeză așezase toate lucrurile la locul lor. Era atîta curățenie în jur, că ar fi putut poști la ceai chiar pe un domn adevărat. Niciodată locuința noastră nu mi se păruse atît de frumoasă. Plita de tuci era aproape la fel de neagră și de strălucitoare ca pălăria domnului Crowl, iar căminul întreg, pînă și cenușarul, tot atît de alb ca miezul unui nap. Înfloriturile de la polița căminului sclipeau și ele, podeaua era bine frecată cu nisip. În fața căminului așternuse un covoraș curat. Vasele și farfuriile noastre fuseseră strînse pe tava doamnei Burke, iar lingurițele, puse cu grijă în cești, tot ale doamnei Burke erau. De obicei îmi sorbeam ceaiul dintr-o cană de cositor. Acum, însă, la locul meu obișnuit de la masă, alături de cana și farfuria tatei, se afla o ceașcă de porțelan, pe care scria cu litere de aur „Suvenir de la băile Tunbridge“. Înăuntrul ceștii, o linguriță. Dar asta nu era tot. Doamna Burke n-avea copii și, fiind o femeie chivernisită, își cumpăraseră un bufet, pe care-l umpluse cu felurite obiecte de sticlă și porțelanuri. Chiar în mijlocul bufetului se răsfața un castron de porțelan, la care ținea cel mai mult. Asta se vedea cît de colo. Așezase castronul pe o bucată de satin galben, cu marginile frumos tăiate. Vasul de modă veche, dar artistic fasonat, era colorat în verde, albastru și stacojiu. Ei bine, castronul de porțelan cu mîncarea fetei înăuntru se afla acum pe marginea căminului! Cu smalțul lui verde și stacojiu, luminat de flăcările căminului, mi se părea un lucru într-adevăr minunat.

— Unde-i taticu, Jimmy? întrebă doamna Burke, luîndu-mi șapca din cap și agățînd-o într-un cui, după ușă. Unde l-ai lăsat, Jim? La cimitir?

— Da, doamnă, cam pe-acolo.

— Adică cum cam pe-acolo, puiule?

— E la cîrciumă.

— Ei, bietul om! S-o fi oprit la tejghea să ia un păhărel, ca să mai prindă inimă — zise madam Burke, ștergîndu-și ochii cu colțul șorțului. Nu-i nimic, Jimmy, nu plînge! (Nici prin gînd să-mi treacă.) N-avea grijă! Vine el curînd acasă.

— Nu s-a oprit la tejghea! A intrat în cîrciumă și s-a așezat la masă cu oamenii care-au ajutat la înmormîntare.

— S-a așezat la masă, da? repetă ea, vorbindu-i dulce copilului și mîngîindu-i ușurel bărbia grăsulie. Plîngea, Jimmy?

— Nu. Fuma și bea gin.

— Vai, cât e de scumpă! strigă doamna Burke, apucată de o dragoste subită pentru surioara mea.

Apoi se ridică, așază copilul pe pat și, aducînd o mătură din odaia ei, mătură cenușa căzută pe jos și potrivește cleștele, văturaiul și lopățica. După asta luă castronul, îl lustrui cu marginea șorțului și îl puse la loc, pe marginea căminului. Mai șterse și rîndui din nou lucrurile, și cînd sîrși, ieși pe ușă, virîndu-și numai capul, ca un musafir atunci sosit, și rotîndu-și ochii prin odaie. Apoi se repezi și împinse castronul puțin mai încolo, pe marginea căminului, ca să poată fi văzut în toată frumusețea lui de oricine ar fi intrat. Privi încă o dată de jur împrejur și, mulțumită că toate erau așa cum trebuie, luă fetița în brațe și se duse cu ea la fereastră. Rămase în fața ferestrei, cercetînd strada Turnmill, pînă se întunecă de-a binelea. Atunci se clinti din loc, trase perdelele și, apucînd un sfeșnic de alamă, lucios ca o oglindă, înfipse în el o luminare.

Se vede că-și dădea seama cu cîtă admirație priveam sfeșnicul strălucitor, căci se-ntoarse spre mine și zise:

— E cam murdar. Ar trebui să-l mai frec. Tu altfel erai obișnuit să-l vezi, nu-i așa, Jimmy?

— Ba nu, doamnă, e de zece ori mai curat! E tare frumos — i-am răspuns eu, cîstit.

— Mă rog! Merge și așa! Să știi însă că tătîcul tău ține foarte mult la curățenie. N-o să mormăie oare cînd o vedea castronul ăsta vechi și murdar, ce zici?

— Care castron murdar?

— Țla în care am pus mîncarea fetiței. Castronul de pe marginea căminului.

— Cum murdar? Dar nu-i murdar de loc. Totul e curat, în afară de...

— În afară de ce? Hai, zi! În afară de ce, zi!

Doamna Burke se înroșise toată. Acum vorbea repede, aspru. Poate că asta a fost salvarea mea. Nescîtiutor cum eram, în mijlocul acelei curățenii desăvîrșite mi se păreau murdare numai fața și mîinile ei pistruiate, și tocmai asta mă pregăteam să-i spun. Ghicînd însă că și-ar fi ieșit din fire auzîndu-mă, ca un mic fățarnic ce eram, iată cum am răspuns la întrebările ei nerăbdătoare:

— În afară de mine. Uite ce mîini am!

Scotînd un strigăt, de parcă în viața ei n-ar fi văzut mîini mai murdare (deși, la drept vorbind, erau mai curate ca de obicei), a lăsat fetița din brațe și m-a dus în odaia ei. Acolo m-a spălat pe față și pe mîini cu săpun galben, și atîta m-a frecat cu colțul unui prosop aspru, încît mi-au dat lacrimile. M-a pieptănat chiar cu pieptenele ei și mi-a uns părul cu ulei de-al ei, făcîndu-mi chiar și bucle pe tîmple.

— Spune, Jimmy, vrei să bei ceaiul acum sau să-l așteptăm pe tăticu? m-a întrebat ea, după ce m-a așezat pe un scăunel, lîngă foc.

— Mulțumesc. Mai pot s-aștept. Nu mi-e așa foame.

Doamna Burke cosea saci pentru cartofi; aflînd că nu vreau să beau ceaiul, s-a dus în odaia ei, înapoindu-se într-o clipă cu trei saci gata cusuți și cu cele trebuincioase pentru al patrulea. Sacii terminați i-a pus alături de ea, pe un scaun. Apoi, îmbrăcînd un șorț de pînză, ca să-și păzească rochia, s-a apucat de treabă. Un sac pentru cartofi nu se face ușor. Îți pierzi destulă vreme cu el. N-aș putea spune cît timp îți trebuie, dar, cînd doamna Burke sfîrșise de cusut sacul, lumînarea se topise cam de două degete. Și, cam de vreo jumătate de oră, sau chiar ceva mai mult, doamna Burke dădea semne de neliniște. Nu mai avea răbdare să stea locului, se tot scula de pe scaun, privea pe fereastră, ciulea urechea, doar o auzi vreun zgomot la ușă, mormăia și bodogănea înăbușit. Cînd somnul începuse să-mi dea tîrcoale, nemaiîntînd seama că-mi pieptănase părul cu atîta osteneală, mi-am virît amîndouă mîinile în el și am început să mă scarpin, aducîndu-l într-o stare de plîns. În culmea furiei, doamna Burke s-a repezit la mine aruncîndu-mi un cuvînt de ocară pe care, mulțumită grijii și hărniciei mamei, nu-l meritam.

— Ia vino-ncoace, măi purcelușule! Decît să tot horăi și să scurmi acolo, mai bine vino și ține-mi lumînarea.

M-am dus să țin lumînarea, pînă a terminat de cusut sacul. Lemnele din sobă se trecuseră și deodată s-au dărîmat, zvîrlind scînteii și cenușă peste albeața căminului.

Piinea pusă la prăjit se rumeni prea tare și, colac peste pupăză, un cărbune țîșni printr-o spărtură a căminului drept lîngă castronul de porțelan, improșcîndu-l cu atîta funingine, că roșul nu se mai deosebea de verde.

— Dracu să le ia pe toate! strigă doamna Burke, aruncînd priviri furioase în jur, și împinse castronul, fără să-i pese că-și frige degetele. Eu trudes, și el stă în cîrciumă! Acu o să se întoarcă acasă beat ca un porc. Bine-a zis cine-a zis: „să nu strici orzul pe gîste“ — mai adăugă ea, uitîndu-se încruntată împrejur, și mai ales la mine, ca și cum, împins de dușmănie, eu aș fi ațîțat cărbunele împotriva castronului. Dar în aceeași clipă se domoli și, uitîndu-și mînia, începu să-ngîne un crîmpei de cîntec.

— Nu-i nimic, Jimmy! zise ea. Pe mare se întîmplă nenorociri și mai mari. Apoi a început să potrivească repede lemnele-n sobă, să măture și să șteargă praful cu cîrpa. A curățat castronul de funingine, lustruindu-l din nou cu șorțul de pînză, a întors feliile de pîine puse la prăjit, și pe urmă a dat o goană pînă la ea în odaie, de unde s-a întors cu peria de cap și s-a repezit să-mi netezească părul. Sfirșind cu toate astea, a împăturit sacul pe care tocmai îl terminase, așezîndu-l peste ceilalți trei. A plecat iarăși să-și aducă pînză pentru încă un sac și s-a apucat să-l coasă foarte liniștită.

Tocmai ațipisem pe scăunelul de lîngă sobă, cînd m-a trezit zgomotul pașilor șovăitori și împiedicați ai tatii, care urca scările. A deschis ușa și a intrat.

Capitolul VIII

ÎN CARE MADAM BURKE ÎI FACE OCHI DULCI TATII

— Intră, domnule Ballisat! spuse doamna Burke cu glasul blînd și vesel, ca și cum tata ar fi bătut la ușă.

Tata intră. După cîțiva pași se opri și aruncă priviri mirate în jur. Se vedea bine că băuse zdravăn. Șapca îi stătea strîmb pe cap, cozorocul îi ajunsese la ceafă, într-o mîină ținea o plătică mare, iar în cealaltă — o legăturică de vreascuri.

— Nu mă așteptam să te-ntorci atît de curînd acasă, domnule Ballisat — spuse doamna Burke, cerîndu-și parcă ier-

tare. M-am luat cu treaba. Te rog să mă ierți că am întârziat atât în odaia dumitale. Plec chiar acum.

Nu era greu de văzut buimăceala tatii. Bălăbănindu-și minile în care ținea peștele și legătura de vreascuri, ră-măsese țintuit în mijlocul odăii, privind plin de uimire când la castronul de pe cămin, când la pruncul înfășat în scutece albe și așezat cu atîta grijă pe pat. Cu ochii înlăcrimați mă privi apoi pe mine, privi plinea prăjită și ceștile de ceai de pe masă și clătină din cap cu un aer grav; deodată se prăbuși pe scaun și își luă capul în palme, acoperindu-le cu mincile hainei. Nici nu băgă de seamă că vreascurile îi căzuseră din mină și plătica alunecase pe podeaua lustruită.

— Nu te simți bine, domnule Ballisat? întrebă grijulie doamna Burke. L-a doborât amărăciunea, bietul de el!

— Nu atît asta, cît...

— Ba să nu-ți fie cu supărare, da' eu așa cred — zise doamna Burke. Ține-ți firea, Jim! Am trecut și eu prin d-alde astea, așa că-mi dau prea bine seama în ce stare te afli.

— Nu, nu-i atît asta — se încapățîină tata — cît mai ales tot ce-am văzut cînd am intrat aici. Întorcîndu-mă acasă îmi ziceam: de-acum încolo s-a sfîrșit. Nici tu foc pîlpîind în vatră, nici tu ceainic cu apă clocotită. De acum încolo vei fi nevoit să-ți gătești singur și, dacă ți-ar fi poftă de plătică, degeaba o mai cumperi! Ce să faci cu ea, cînd n-ai nici lemne pentru foc și nici grăsimi în tigaie. Ia uită-te, madam!

Zicînd acestea, tata scoase din buzunarul hainei niște grăsimi învelită într-o bucată de hîrtie și o puse oftînd pe masă.

— Vai de mine, Jim Ballisat! Îndrăznesc să spun că te cunosc destul de bine, știu că nu ești mofturos și că te mulțumești cu puțin; mă mir că nu te-ai gîndit că în casa asta se află o ființă tot așa de singură și nenorocită ca și tine, care n-ar putea vedea doi copii orfani...

— Da. Așa-mi spuneam... vorbi mai departe tata, oftînd. Și, venind acasă, ce găsesc? Toate-s puse la locul lor, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat. Da. Ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat. Ba-i chiar mai bine ca înainte, așa putea spune.

Zicînd acestea, tata se porni pe un plîns și mai amarnic.

— Te rog să mă crezi — zise doamna Burke întorcînd capul și ducîndu-și șorțul la ochi — n-am vrut să te amărăsc mai rău cu vorbele mele, domnule Ballisat, zău că nu!

— Nu, Kitty, nu — suspină tata. Nici o clipă nu m-am gândit că ai vrut să mă amărăști. Ai inimă prea bună. Mi-am zis întotdeauna că ai o inimă de aur. Acum sînt sigur de asta.

— Mai vrei ceva, domnule Ballisat? Întrebă respectuoasă doamna Burke, prefăcîndu-se că n-a auzit ultimele lui cuvinte și purtîndu-se în așa fel, ca și cum n-ar fi fost niciodată altceva decît prea supusa lui roabă. Să-ți mai torn o ceașcă de ceai și, pînă una alta, să dau fuga la mine să-ți prăjesc peștele?

— Nu, mulțumesc — răspunse tata, liniștit acum, deși încă plin de deznădejde. Nu pot să-mbuc nimic. Prea mă doare-n suflet.

— Dacă ai nevoie de ceva, te rog să mă strigi — spuse doamna Burke, pregătindu-se să plece în odaia ei.

— Ții neapărat să pleci?

— N-aș vrea să te stingheresc, domnule Ballisat.

— De ce nu rămii să bei cu noi o ceașcă de ceai? Zău, fă-mi hatîrul! Ți-aș rămîne îndatorat.

Dînd din cap cu tristețe, ca și cum ar fi înțeles pe deplin toată durerea tatii, durere ce-l făcea să crească în ochii ei, madam Burke se dădu bătută și-și trase un scaun lîngă masă. Tata își apropie și el scaunul.

— Jim, cum îți place ceaiul? Mai dulce, mai puțin dulce?

— Nu-ți bate capul cu mine, madam Burke. Te rog servește-te dumneata — răspunse tata politicos.

— Ei, mare lucru! zise doamna Burke, punîndu-i o linguriță de zahăr în ceai. Mestecă, gustă, mai adăugă un virf de linguriță și gustă din nou. Cred că o să-ți placă. Ia vezi! Tata păru mulțumit. Oftînd adînc, întinse mîna și luă o felie de pîine prăjită.

— ...Stai! strigă doamna Burke speriată, smulgîndu-i felia de pîine. Nu mă rabdă inima să te văd mîncînd din felia asta. Se prăjește de mai bine de-un ceas! Las-o pentru mine și ia te rog bucatîca astălaltă mai moale, unsă cu unt.

— Măi Jimmy, să știi că dacă ne-o ține așa, o s-ajungem niște răsfațați — zise tata, în timp ce lua felia unsă cu unt, pe care i-o întindea vecina noastră.

— Dă scăunelul puțin mai încolo, Jimmy, să-l dogorească mai bine focul pe tata — zise doamna Burke.

— Mulțumesc, nu-i nevoie! răspunse tata. Stai acolo unde ești! La drept vorbind, n-aș prea vrea să mă bată căldura la picioare. Ciubotele astea noi mă string al dracului și, dacă se-nfierbîntă, e și mai rău. Bine-ar fi dacă le-aș putea scoate!

— Păi de ce nu le scoți? Jimmy, fă-ți datoria față de tata! Desfă-i șiretul de la bocanci și adu-i papucii de casă!

— Ia lasă-mă cu prostiile! răspunse tata rîzînd. Ce rost are să-mi vorbești mie de papuci de casă? Cine te-ar auzi, ar putea crede că nu mă cunoști și că mă iei drept cine știe cine.

— N-ai papuci de casă, Jim? Cred că doamna Burke nu s-ar fi arătat mai uluită nici dacă tata i-ar fi mărturisit că n-are picioare și că ceea ce luase ea drept picioare nu erau altceva decît două cioturi de lemn.

— În viața mea n-am avut așa ceva — răspunse tata. Ce-i trebuie papuci unui țărănoi ca mine?!

— Auzi vorbă! Cum ce-i trebuie? Mă uimești vorbind astfel, James — spuse nedumerită madam Burke. Țărănoi. Ei, da, poate. Atîta timp cît muncești și te zbați să-ți câștigi în mod cinstit traiul. Dar cînd vii acasă, s-a isprăvit! Dacă nu știi că pentru o nevastă iubitoare bărbatul e un domn în toată puterea cuvîntului, în clipa în care s-a așezat acasă, în fața focului, atunci habar n-ai de dragostea unei neveste. Pentru o nevastă adevărată, singurul domn și stăpîn e bărbatul ei. Haide, Jimmy, scoate-i ghetetele tatii, așa cum ți-am spus, și dacă ne dă voie, îl ajutăm noi să-și odihnească picioarele, într-o clipită.

Nu-i desfăceam pentru prima dată tatii șireturile de la ghetete. În vreme ce-i dădeam zor, doamna Burke ieși. Din odaia ei se auzi un zgomot de lucruri răvășite și după un lung răstimp se-ntoarse cu o pereche de papuci în mînă. Erau niște papuci grozavi, din piele fină, cu căptușeală călduroasă. Trebuie să fi costat destule parale cînd erau noi, și numai cineva gros la punga putuse să-i cumpere. Pesemne doamna Burke îi luase din vreo casă unde spăla sau făcea curățenie.

— Îi purta bărbatu-meu înainte de a se prăpădi, fie-i țărîna ușoară! zise doamna Burke. Iartă-mă că îndrăznesc să-ți dau asemenea vechituri! Dar îmi vine greu să te aud vătîndu-te de picioare, sărăcuțul de tine! Poate în felul ăsta o să-mi ierți obrăznicia. Să-i usuc puțin la foc. Mi se pare că sînt cam jilavi.

Zis și făcut. Se așează în genunchi și ținu papucii la gura căminului, pînă se uscară ca feliile de pîine prăjită, de alături. În vremea asta, eu izbutisem să-i trag tatii din picioare ciubotele grele. Ea s-a întors, așa cum stătea în genunchi, și i-a potrivit papucii, bătînd din palme atît de bucuroasă că-i veneau bine, ca și cum chiar ea și-ar fi lăfăit picioarele obosite în ei.

— Ei, cum te simți, Jim? Mai bine? Nu-i așa? întrebă ea.

— Parcă mi-ai fi învelit picioarele în catifea — răspunse tata, ridicînd un picior și privindu-l cu mîndrie. Mulți gologani trebuie să fi dat pe ei! Și vrei să spui că din ce cîștiga Tim ai cumpărat papucii ăștia?

— O! Da' de unde! rise doamna Burke. Asta ar fi fost cam greu. Nu, Jim, ca să-i cumpăr am pus deoparte cam un penny pe zi, din cîștigul meu.

— Ce vorbești? Să fie adevărat? strigă tata, lăsîndu-se pe speteaza scaunului și privind-o întrebător, cu ochii lui împăienjeniți de băutură.

— Și de ce nu? Nu era oare asta datoria mea față de cel care trudea din zori și pînă-n noapte să aducă-n casă? Dacă n-aș fi făcut asta și încă atîtea altele — fără ca el să mă fi rugat — pentru omul pe care-l alesesem ca tovarăș de viață, aș mai fi fost oare femeia care pășise alături de el pragul bisericii?

Tata începu să-și soarbă ceaiul fără să mai scoată un cuvînt. Doar din cînd în cînd privea țintă la madam Burke, clătînînd din cap, ca și cum nu-i mai ieșeau din minte și-l uimeau mereu spusele ei privitoare la îndatoririle unei bune soții.

— Nu ți-o fi fost greu să vezi și de copii, și pe deasupra să deretici prin odaie? întrebă tata într-un tîrziu.

— Ce tot spui! Copiii nu-ți dau chiar atîta bătaie de cap. Mai degrabă ți aduc bucurie — răspunse doamna Burke cu inima ușoară.

— Ești o ființă ciudată — spuse tata vesel. E greu să ții odaia curată cînd ai copil mic. Sau, cel puțin, așa mi s-a dat să-nțeleg.

— Aș, depinde cum muncești. Cînd ești obișnuită cu gospodăria, ți se pare, zău așa, un joc. Poftim, domnule Ballisat, judecă singur dacă mi-au dat sau nu bătaie de cap copiii! Uite, sacii ăștia i-am cusut printre picături. Fiecare face patru penny și jumătate.

— Nu vorbi! Cum de-ai avut timp? Când ai dereticat și când ai cusut sacii? strigă tata, numărînd sacii pe degete. Ai cîștigat optsprezece penny, ai îngrijit doi copii, ai curățat lună odaia, și toate astea într-o singură după-amiază! Pe ochii mei, ești o femeie și jumătate!

— Și să nu crezi că am dat în brînci — adăugă ea rîzînd. În tot cazul, află că Kitty Burke nici nu se sperie, nici nu fuge de treabă.

Dar, după cum cititorul își poate da lesne seama, vorbele ei erau departe de adevăr. Nu cususe toți sacii acolo, pe scaunul din fața căminului. Trei fuseseră gata cusuți. De față cu mine terminase doar unul și-l începuse pe al doilea. Crezînd că din greșeală vorbise așa, eram cît pe-aci să-i atrag atenția. Dar, chiar în clipa cînd deschideam gura, ea a prins mișcarea și, ghicindu-mi intenția, a scuturat din cap și s-a încruntat la mine. Era ușor de înțeles ce însemna căutătura aceea încruntată. Dar puțin îmi pasă. Aș fi vrut să mă răzbun pe ea pentru că mă pusese să țin lumînarea, ca să nu mai vorbim de ocară pe care mi-o aruncase. Cu atît mai mult că acum, fiind tata de față, n-ar fi îndrăznit să se atîngă de mine. Așa că, trăgîndu-mă mai aproape de tata, i-am spus:

— Frumoase povești te mai pricepi să-ndrugi, doamnă Burke!

Ea s-a miniat nevoie mare și s-a uitat la mine de parcă ar fi vrut să mă înghită.

— Cine? întrebă tata, întorcîndu-se deodată către mine.

— Chiar ea — susținui eu.

— Care ea? Cum îndrăznești să-i spui „ea“, măi prostule! „Ea“ spui pisicii, că ea-i de-o seamă cu tine. Și de ce zici că doamna Burke se pricepe să-ndruge povești?

Văzîndu-l că duce mîna la cureaua, mi-a fost frică să mai deschid gura.

— Doamne, Jim, nu te supăra pe el! N-a spus-o cu gînd rău, săracul! Eu cred că e vorba de poveștile pe care i le-am îndrugat ca să nu adoarmă, pînă s-o întoarce acasă tătîcul lui. Te asigur că asta voia să spună.

— Aha, asta e! Mă temeam să nu spună că-nșiri la gogoși, cu sacii ăștia.

— Cum adică? întrebă doamna Burke cu nevinovăție.

— Mă rog, credeam că prostovanul ăsta vrea să-mi dea a-nțelege că te-ai înșelat la numărătoare. Dar, la urma urmei, asta nu-i treaba lui și nici a mea.

— Ba da, Jim, adevărul e treaba tuturor — răspunse „cinstita“ femeie. Întorcându-se către mine, îmi făcu cu ochiul, apoi se încruntă și mă întrebă: Uite, Jimmy dragă, aici sînt patru saci. Spune-i tu tăticului cîți am cusut în timp ce stăteai și te uitai la mine.

Ce era să fac? Se vedea cît de colo că tata înclina mai degrabă s-o creadă pe ea, decît pe mine. Eu nu gustasem niciodată din plăcerea bătăii cu cureaua, dar auzisem pe mama strigînd că o omoară, cînd tata o lovea pe spinare.

— Patru, doamnă — am răspuns eu.

— Chiar așa — spuse liniștită doamna Burke. Și-mi dădu repede o linguriță cu zahăr.

Aș putea să zic că pentru prima dată în viață spuneam cu bună știință o minciună. Și cred că a fost o minciună gogonată.

Am rămas pînă azi încredințat că, arătîndu-i cît de ușor poate cîștiga optsprezece penny, doamna Burke l-a tulburat pe tata mai dihai decît atunci cînd îi servise ceaiul sau îi vîrșise papucii-n picioare.

Doamna Burke ridică copilul în brațe și, așezîndu-l pe genunchi, îl rugă pe tata să-i dea castronul de pe prichiciul căminului. Apoi se apucă să hrănească copilașul, să-l giugiulească, să sporovăiască și să-l sărute, de-ți era mai mare dragul. Fără îndoială, și tatei i-ar fi mers la inimă, dar toropit de căldură și simțindu-se la largul lui, adormise, lucru pe care doamna Burke îl băgă de seamă de-abia cînd el începu să tragă aghioase. Atunci, ea ridică ochii, clătină ușor din cap și continuă să hrănească fetița fără a mai scoate o vorbuliță. Cînd isprăvi, se ridică de pe scaun, duse copilul în odaia ei și se întoarse numaidecît să ia ceștile de ceai. Zăngănitul ceștilor îl deșteptă din somn pe tata.

— La ce oră te scoli mline dimineată, domnule Ballisat? îl întrebă ea plină de cuviință.

— La ce oră? Ca de obicei. Dar de ce?

— Așa, pentru gustarea de dimineată. Dacă ești bun, spune-mi la ce oră te scoli, ca să știu cînd să pun ceainicul la fiert.

— Gustarea de dimineată? Ha, ha! Să-ți dea Dumnezeu sănătate, dar eu obișnuiesc să iau gustarea în piață — rise tata.

— Și de ce, mă rog? Nu e mai plăcut să mănânci coala, lângă foc, decât în piață, în frigul ăla? Ce zici, Jim?

— Ba așa e. Vezi, însă, că eu plec la cinci, cu noaptea-n cap, așa că e cam greu — răspunse tata.

— De ce greu? Întrebă doamna Burke, holbându-și ochii câprui cu prefăcută uimire. Crezi că, dacă ai rămas singur, am să te las să ieși în frig fără să sorbi măcar o picătură de cafea, să te mai încălzească? Vai de mine! Chiar dacă ai pleca la trei, nu la cinci, crezi că ar fi cine știe ce pentru o femeie harnică? Noapte bună, domnule Ballisat! Și n-avea grijă! Apa în ceainic o să clocotească înainte de-a face ochi.

Și s-a ținut de cuvânt. Dormeam și eu și tata. Nici nu se crăpase bine de ziuă, când am auzit o bătaie în ușă.

— E patru și jumătate, domnule Ballisat. Ceainicul fierbe. Te-așteaptă și o bucată bună de pește cald — spuse ea. Și se înapoie în odaia ei, cîntînd veselă ca o ciocirlie. După o clipă, însă, am auzit-o din nou.

— Dacă nu te superi, domnule Ballisat, adu și acul de pe cămin. Mi-am adus aminte că l-am lăsat acolo aseară. Vorba ceea: Unde nu-i cap, vai de picioare. De o jumătate de ceas nu-mi găsesc astîmpăr, tot căutînd ceva de lucru.

— Bine, doamnă — strigă tata. Apoi mormăi ca pentru sine: Să mă ia dracu dacă am mai întîlnit o femeie ca asta.

Capitolul IX

DESPRE NOUA MEA MAMĂ.

DINTR-O DISCUȚIE ÎNTRE TATA ȘI UN PRIETEN

AFLU CÎTEVA LUCRURI PREȚIOASE

Negreșit, cititorul va fi ghicit unde au dus toate astea: madam Burke a devenit curînd mama mea vitregă. N-aș putea spune cu exactitate cît trecuse de cînd tata își îngropase prima soție și pînă o luase pe cea de-a doua, dar trebuie să se fi scurs cîteva luni — cel puțin șapte. Știu că eveni-

mentul s-a petrecut cînd surioara mea, Polly, ajunsese mărișoară. Mi-amintesc că mi-era destul de greu s-o duc în brațe de la un capăt la celălalt al fundăturii fără să mă opresc să răsflu. Dar, oricîtă vreme ar fi trecut, știu că eu nu-mi schimbasesm de loc simțămintele față de doamna Burke, fiindcă nu-mi plăcuse niciodată. Nici cînd o văzusem întia oară. Acum, însă, o uram din toată inima. Și ea mă ura și nu se sfia de loc să mi-o arate. Chiar în dimineața următoare zilei de pomină, cînd am îngropat-o pe mama, mi-a dezvăluit fără înconjur ce avea pe suflet.

— Ia vino încoa', drăguțule! mi-a spus ea, apucîndu-mă de mină și trăgîndu-mă spre scaunul pe care sta. Îți mai aduci aminte ce măgărie voiai să-mi faci aseară? Îți stătea pe limbă, hai?

Știam că era vorba despre minciuna ei cu sacii, pe care eram gata s-o dau în vileag. Nu i-am răspuns nimic, dar ea și-a dat seama că înțelesesem ce voia să spună.

— ... Ai crezut că o să mă poți înfrunta, pentru că era taică-tu de față? Ascultă-mă pe mine! Numai să îndrăznești să-i șoptești ceva despre cele ce fac sau ce spun, că te coto-nogesc, de-ai să mă ții minte!

Ar fi fost zadarnic să-mi măsoz puterile cu ea, așa că am fost nevoit să-mi schimb purtarea. Nu ieșeam din vorba ei și făceam tot ce-mi cerea; alergam după tirguieli, iar în privința matrapazlicurilor ei, tăceam ca pămîntul. Ea însă era tot rea cu mine. Începînd de dimineață și pînă se-ntorcea tata acasă, mă încărcă cu fel de fel de treburi, și trudeam, și roboteam ca o slugă. Fie vorba între noi, cred că nici o slugă n-ar fi trudit așa cum trudeam eu. Întîi și-ntîi îngrijeam de copil. Trebuia să-l plimb sau, așezat pe un scăunel, fie la intrare, fie în spatele casei, să-l legăn pînă-l prindea somnul, pentru că doamna Burke nu putea suferi să-l audă orăcîind. Și cînd, după multă caznă, izbuteam să-l adorm și-l lăsam în leagăn, doamna Burke mă puneă să-i ceruiesc sfoara de cusut sacii, sau să car cărbuni, sau să cern cenușa, sau să lustruiesc podeaua, frecînd-o cu o bucată de flanelă și o perie. După ce micuța Polly adormea și pînă cînd se deștepta iarăși, într-un fel sau într-altul se găsea întotdeauna ceva de lucru pentru mine. Niciodată nu se milostivea să-mi mulțumească măcar cu o vorbă sau o privire.

Era o femeie haină. Cu banii pentru tîrguieli cumpăra gin și mă amenința că o să mă pedepsească în fel și chip, dacă îndrăznesc să-i spun tatii că flămînzisem la prînz.

Trebuia să-i spun, dacă m-ar fi întrebat, că mîncasem pe săturate.

Pentru cina tatei găsea oricînd să încropească ceva. Dar eu, cel puțin de patru ori pe săptămîină, între gustarea de dimineață și ceașca de ceai pe care-o sorbeam seara, nu puneam în gură decît o coajă de pline. Cînd se așeza tata la masă, mă înfigeam lîngă el, nădăjduind să capăt și eu ceva. Dacă madam Burke era întoarsă cu spatele, atunci mă alegeam și eu cu o îmbucătură. Dar, cum îl prindea pe tata că-mi da să mînînc din farfuria lui, sărea cu gura:

— Pentru numele lui Dumnezeu, lasă-l în pace, omule, că o să se îmbolnăvească de atîta mîncare! Băiatul e cuminte, nu zic, dar e lacom cum nu se mai află! Uite, chiar adineauri, la cină, a înfulecat trei porții de rasol — poate să-ți spună singur — și încă ce porții, niște hălci zdravene, că, vorba aia, putea să se sature și un bivol.

— Atunci, ce tot te învîrtești pe lîngă mine și-ți ascuți dinții, de parcă n-ai fi pus nimic în gură de o săptămîină, pui de șarpe lacom? se răstea la mine tata. Ești bine hrănit, dar prost crescut — asta e! Hait, șterge-o la culcare, că acuși o capeți!

Fără să crînesc, mă duceam la culcare, amărit și flămînd.

Într-o zi mi-a făcut una bocănă de tot. Îndată după gustarea de dimineață a venit în vizită la doamna Burke o cumătră de prin vecini. S-au pus pe băut gin, au băut și-au tot băut, pînă s-a topit și ultimul sfanț din cei doi șilingi și jumătate pe care îi lăsase tata pentru prînz și cină. După plecarea femeii, doamna Burke și-a venit în fire și a început să dea din colț în colț. Trebuia să scoată din pămînt, din piatră seacă, bani pentru cina tatei. Ce era de făcut? Una din rochiile ei, fierul de călcat, ba chiar și castronul de porțelan fuseseră amanetate. Dintre vecini, nimeni nu i-ar fi dat bani cu împrumut sau marfă pe datorie. A plecat de acasă nu știu unde, dar s-a întors curînd și mai tulburată ca înainte. S-a așezat pe un scaun și-a început să se legene, plîngînd și zbuciumîndu-se, de-ți era mai mare mila.

— Ce mă fac? Ce-am să mă fac? striga ea. Jimmy, drăguțele, cînd o veți taică-tu acasă și-o vedea că n-are ce pune

În gură, o să mă omoare în bătaie. Vai de capul meu! Ce mă fac, sărmana de mine! N-am pe nimeni să-mi dea o mână de ajutor.

Eu n-am putut niciodată îndura să văd pe cineva plângînd.

— Spune-mi numai cum să te ajut, și-o să vezi pe urmă — zisei eu repede, apucîndu-i mîna stropită cu pistrii, într-atît mă răscolise văicăreala ei plină de căință. Spune-mi numaidecît cu ce te pot ajuta.

— Bine, bine, puiule! Jimmy, ție nu ți-ar fi greu să mă ajuți, numai că nu-mi stă în fire să te rog așa ceva. Totuși, pentru că ai inimă bună și singur ai zis că vrei să m-ajuti, uite, ține trei gologani și fă cu ei ce poțesteți.

Se vede că împrumutase gologanii ceva mai înainte, cînd o ștersese de acasă. Știam că ultimul sfant mi-l dăduse ca să-i mai cumpăr o litră de gin. De cînd intrase în casa noastră, nu-mi dăduse niciodată măcar o para, așa că mărinimia ei m-a lăsat cu gura căscată. Am rugat-o deci încă o dată să-mi spună cum aș putea s-o scot din încurcătură.

— Știi ce mă gîndesc eu, Jimmy? Spune-i tatii că ai pierdut jumătatea de coroană — zise ea mîngîindu-mă pe creștet.

— Cum era s-o pierd? N-ai schimbat-o dumneata? Mie nu mi-ai dat decît un șiling, cînd m-ai trimis să cumpăr prima dată gin.

— Sst, dă-l încolo de gin, Jim dragă! Ce-ar fi dacă i-ai spune tatii că te-am trimis cu jumătatea de coroană, să cumperi de un penny anison pentru fetiță, c-ai alunecat pe stradă și banul s-a rostogolit în canal? N-ai vrea să-i spui așa, ce zici, Jimmy?

— Aoleo, ce chelfăneală aș mîncă!

— Ei, mare lucru cîțiva ghionți, acolo! Mai ales că o să fiu și eu de față. Nu-ți fie teamă, Jimmy! O să-i spunem că te-a îmbrîncit vreun găligan și că în toată afacerea asta tu n-ai nici o vină. N-avea grijă! N-o să ți se întîmple nimic. Buzuie-te pe mine! Șterge-o și cheltuiește-ți gologanii după pofta inimii.

Deși mă încercau presimțiri rele, m-am dus să spînzur banii pe care mi-i dăduse. Mi-am petrecut toată după-amiaza în piața Farringdon. Abia cînd ceasul din piață a bătut ora cinci, mi-am adus aminte că ar fi timpul să mă întorc acasă.

Dar nu mă trăgea de loc inima. Îmi făceam socoteala că ar fi mai bine să ajung acasă după venirea tatii; s-aștept să-i spună doamna Burke întâi ce s-a întâmplat cu banii, iar eu să sosesc după ce i-o trece supărarea.

Cînd am ajuns, tata era acasă. N-aș putea spune de cîtă vreme venise, dar cînd am urcat scările și am deschis ușa, l-am găsit așteptîndu-mă, în picioare, cu centura în mînă. Am dat s-o șterg înapoi. El însă m-a-nhățat de ureche.

— Ian stai oleacă, măi țîncule! zise el, alb la față de furie. Vino-ncoace, să schimbăm două vorbe-mpreună! Ce-ai făcut cu jumătatea aia de coroană?

— Am pierdut-o, tată — i-am răspuns eu înspăimîntat, rugînd-o din ochi pe doamna Burke să-mi sară-n ajutor.

— Aha, ai pierdut-o! Și unde, mă rog?

— Mi-a scăpat într-o gură de canal. Întreab-o și pe doamna Burke, să spună dînsa dacă nu-i așa?

— Eu cu tine vorbesc, nu cu doamna Burke. Spune-mi și mie, rogu-te, cum s-a-ntîmplat. Dar ia seama, să nu-mi îndrugi minciuni, c-o pățești!

— Păi — am început eu — mă dusesem să iau de un penny anison pentru fetiță și nu știu cum s-a făcut c-a dat un găligan peste mine, și m-am împiedicat... și am scăpat banul din mînă.

— Nu cumva îți închipui că o să mă las prostit de palavrele tale?!

Vorbele tatii nu m-au mirat prea mult, dar am rămas uluit și îngrozit cînd doamna Burke rosti rizînd în batjocură:

— Nu vezi, Jim, că vrea să te ducă cu muia! Mi-a înșirat și mie povestea asta cînd s-a întors cu ceașca goală. Ia întreabă-l unde a umblat toată după-amiaza și unde și-a mînjit șorțul că nu mai are față.

Într-adevăr îmi pătaseș șorțulețul la piept. Cumpărasem de un penny o bucată de plăcintă umplută cu rinichi, și se vede treaba că, în timp ce mușcam din ea cu poftă, zeama se prelinsese pe șorț.

— Dar-ar boala-n tine! zise tata, scuturîndu-mă zdravăn de umăr — ai furat banii și-ai umblat toată după-amiaza, dracu știe pe unde, pînă i-ai făcut praf!

— Așa zic și eu, Jim, dar nu se cuvenea să vorbesc înaintea ta — spuse maștera. Și, măcar că mi se rupe inima de jale, te sfătuiesc, Jim, să mă ascuți și să-l înveți minte,

ca să-și bage mințile-n cap. Nu uita că în Sfânta Scriptură stă scris: „De cruți nuiăua, șubrezești prășila“.

Așa că tata a luat cureaua și m-a bătut, în fața ei, pînă la sînge. Tot timpul cînta în mine n-am încetat să strig, încercînd să-i arăt, printre sughițurile de plîns, cum se petrecuseră într-adevăr lucrurile. El nici n-asculta. M-a lovit cu centura pînă a obosit. Clocoteam de minie. După ce m-a snopit în bătaie, m-a zvîrlit în odaia din dos, să zac acolo, pe întuneric, pînă la culcare. Cum zăceam așa, deodată a intrat maștera să ia nu știu ce și a spus destul de tare, ca s-o audă tata:

— Nădăjduiesc, măi băiete, că lecția asta o să-ți prindă bine. Bagă de seamă, cînd te rogi seara, la culcare, nu uita să-i ceri iertarea bunului Dumnezeu!

— Du-te naibii, prefăcuto! Nu pot să te sufăr, i-am strigat eu. Ce n-aș fi dat s-o văd murind pe loc! Tare aș fi vrut ca moartea, așa cum o văzusem eu sub chipul îngrozitoarei păsări cu ochii scoși, străpunsă de țepușe, să i se strecoare noaptea în pat, s-o înțepe și s-o sfișie, îmbrîncind-o în groapă.

Dar degeaba! Nu i s-a întîmplat nimic. În diminețile care urmau, parcă era mai veselă și mai strălucitoare ca oricînd, pînă în ziua cînd tata a luat-o de nevastă.

Nunta a fost sărbătorită în liniște. Nimeni din fundătură n-aflase nimic despre asta, nici măcar eu n-aveam habar că trebuia să se întîmple un lucru atît de însemnat. Într-o seară, tata și madam Burke s-au întors acasă împreună (știam că dimineața plecase gătită și împopoțonată, dar cum asta era un obicei la ea, nu-mi dăduse de loc de gîndit). Venise cu ei un tînăr, un prieten de-al tatii. Se pare că el îi păzise tatii căruciorul, în vreme ce se cununa în biserică cu doamna Burke. M-au chemat înăuntru și m-au trimis să cumpăr o sticlă de rom.

Cum l-am adus, străinul cel tînăr și-a turnat un pahar.

— Ei — spuse el — Dumnezeu să binecuvînteze toate perechile fericite. Deie Domnul să trăiți mulți ani fericiți și să coboriți în groapă cu sufletu-mpăcat!

Tata dădu binevoitor din cap, și cînd tînărul goli paharul, i-l luă și i-l umplu din nou.

— Ascultă, Jimmy, știi tu cine stă pe scaunul de colo? mi se adresă tata, arătînd către irlandeză.

— Cum să nu! am răspuns eu, înveselindu-mă la auzul unei asemenea întrebări.

— Ei, cine? întrebă tata, fără măcar să zîmbească.

— Cum cine? Doamna Burke.

— Ia mai zi o dată! Gîndește-te bine la ce spui, și dă-i drumu domol.

— Doamna Burke.

— Foarte bine! Și acum, ia seama la ce spun. Buzele tale să rostească azi pentru ultima oară vorbele astea. Ce-ai spus adineauri e un neadevăr. De azi încolo n-o mai cheamă nici Burke, așa cum n-o cheamă nici Green, nici Tomkins.

— Nu? Dar cum o cheamă, tată?

— Mamă, așa să-i zici! De mult n-ai mai avut cui spune mamă. Acum îi poți spune ei, și încă din toată inima, mă-nțelegi? Îți poruncesc să-i spui mamă și să te porți cu ea ca și cum ți-ar fi mamă bună! Și, dacă nu te supui, să știi că o să ai de-a face cu mine!

Eram obișnuit cu amenințările tatii. Vorbele lui nu mă-n-demnau să plîng, dar, nu știu din ce pricină, cînd l-am auzit vorbind astfel, m-a podidit plînsul. Plîngeam nu pentru că m-ar fi amărit vestea căsătoriei lor. Pentru mine era totuna. E drept că, după lege, doamna Burke căpăta acum mai multă putere asupra mea, dar, de vreme ce n-avea cum să mă urască mai mult, nici să mă bată mai rău, n-aveam nimic de pierdut.

— Ei, ce zici? mă întrebă tata inciudat. Nu ești mulțumit? Nu-ți pare bine că ai altă mamă?

Nu i-am răspuns nimic. De cîte ori îl auzeam rostind vorba mamă, mi se încleșta gura și mă îneca plînsul.

— Ce tot se smiorcăie neisprăvitul ăsta? zise tata cu glas aspru și, întorcîndu-se către madam Burke, adăugă: Să mă ia dracu! Nu cumva o fi vrînd să-i cer lui voie?

— Nu-l lua în seamă, dragule! zise noua lui nevastă. Cînd își bagă ceva în cap, e mai încăpățînat ca satana. Nu sînt eu femeia care să te necăjească, plîngîndu-mă de toate fleacurile, și mi-e necaz că trebuie să ți-o spun, dar am văzut de mult lucrul ăsta. Ce să mai vorbim: cunoști marfa mai bine ca mine și-l știi de ce-i în stare.

Făcea aluzie la povestea aceea nenorocită, cu jumătatea de coroană. De cîte ori îi venea la socoteală, nu pierdea ocazia să-l ațite pe tata împotriva mea. M-am stăpînit cu

greu să n-o reped. Străinul cel tînăr cred că mi-a ghicit gîndul. Mi-a făcut cu ochiul, glumeț, să-mi țin gura. Pe urmă, dînd din cap, m-a chemat alături de el.

— Ei, lasă, lasă, nu vă purtați prea aspru cu puștiul ăsta — zise el. Poate, gîndindu-se că are iar mamă, plînge de bucurie. Cîți ani are, Jim?

— Nu știu. Cîți ani o fi avînd, Kitty? o întrebă tata pe doamna Burke.

— Merge pe-al șaptelea.

— Apăi, n-ar fi timpul să-nceapă să-și cîștige singur pîinea?

— Ba chiar așa — se repezi mama vitregă, luînd-o înaintea tatii. Voinic e, slavă Domnului! Ar fi bine să-nceapă cît de curînd, pînă n-o apuca să se facă prea mare.

— Păi, ce să mai înceapă, că a și început. Nu-i așa, Kitty? întrebă tata, încruntîndu-se grozav.

Așa a aflat nevastă-sa — dacă nu cumva știuse pînă atunci — ce fire schimbătoare avea tata!

— Cum adică? Aș vrea să știu și eu!

— Ei, cum! Uite-așa: cărînd-o în brațe pe micuța Polly de dimineață pînă seara. Sau poate crezi că asta nu se cheamă muncă?

— Muncă! Auzi, dom'le, cică asta-i muncă, să stai jos și să ții în poale un mormoloc nici cît o vrabie! Iar cînd ți se năzare, să-l pui deoparte și s-o tulești la joacă.

— Tu, Jack, ce zici? îl întrebă tata pe străin.

Străinul răspunse apăsător, că, în ce-l privea, ar scoate mai degrabă stridii din fundul mării, cît e ziua de mare, decît să dădăcească un copil.

— Cred și eu. Mi-aduc bine aminte de vremea cînd erai dădacă la copil — spuse tata.

— Eu atîta știu, că n-am mai putut de bucurie cînd am scăpat de pacostea asta. Măcar că n-aveam altă meserie mai bună de ales decît lătratul.

În timp ce spunea acestea, străinul bun la inimă mi-a strecurat în palmă un gologan și, cum eram nerăbdător să plec și să-l cheltuiesc, n-am mai auzit restul discuției.

Dar cuvintele rostite de ciudatul străin prinseseră rădăcini în mintea mea. Zicea că abia așteptase să scape de dădăcit, deși n-avea de ales altă meserie decît lătratul. Ei

bine, atunci aş fi fost şi eu bucuros să ajung mai degrabă lătrător, decât să fiu dădacă.

Dar ce-o fi însemnat oare „lătratul“ ăsta? M-am gândit, m-am răzgândit şi, la urma urmei, mi-am zis că „lătrătorul“ nu poate fi altceva decât un băiat care-l ajută pe cioban să mîne turma de colo-colo, lătrînd ca un cîine.

Nu ştiam că era vorba de o meserie adevărată, din care-ţi puteai cîştiga o pîine, şi înclinam să cred, mai degrabă, că e un fel de negoţ, din care nu-ţi rămîne cine ştie ce cîştig. Fireşte că atunci cînd ciobanii, în locul cîinelui, îşi luau un băiat cu simbrie, chibzuiau să pună cîtiva bani deoparte. Aşadar, băiatul acesta primea mai puţini bani decât s-ar fi cheltuit cu hrana unui cîine şi, prin urmare, n-avea cum să se îngrăşe peste măsură.

Totuşi, străinul spusese, iar tata întărise vorbele lui, că, decât să ţii copilul în braţe, era mai bine să „latri“. Şi, după cum bănuiam, asta chiar în împrejurări obişnuite, cînd aveai o mamă care te iubea cu adevărat şi te pedepsea doar cînd făceai una boacănă. Atunci, ce să mai zic eu, rămas fără mamă, cu un tată pentru care nu preţuiam mai mult ca o stacană cu bere, şi mereu cu burta goală? Îmi blestemam zilele cărînd copilul în braţe şi îmi venea din ce în ce mai greu, deoarece Polly se făcea tot mai mare şi mai voinică. Dar, după cum se va vedea în capitolul următor, asta nu era singura pricină a necazurilor mele.

Capitolul X

DESPRE NECAZURILE PE CARE MI LE PRICINUIA POLLY
ÎN FIECARE NOAPTE.

CUM AM AJUNS SĂ MĂ IAU LA HARȚĂ CU MAICĂ-MEA VITREGĂ
ȘI SĂ FUG DE ACASĂ

Socoteala mea că n-aveam nimic de pierdut din căsătoria tatii cu doamna Burke, că n-aveam s-o duc mai rău ca înainte, s-a dovedit pe de-a-ntregul greșită.

Înainte de acest eveniment, oricât de mult mă istoveam în cursul zilei, puteam nădăjdui să mă odihnesc o dată cu venirea serii. Când se-nsera, madam Burke mă scutea de grija copilului, iar eu mă vîram în așternut și dormeam neîntors, trezindu-mă a doua zi dimineata, pe deplin întremat. Acuma, însă, lucrurile se schimbaseră. Maștera fu de părere, și după ea se luă și tata, că Polly ar putea foarte bine să doarmă în același pat cu mine.

Dacă ar fi fost vorba numai de dormit, mai treacă-meargă. Divanul din odaia doamnei Burke era destul de mare ca să încapem amîndoi, și cum fetița mi-era tare dragă, nu m-ar fi stîngerit de loc. Dar ea nu dormea. Se vede că începuseră să-i iasă dinții și asta o chinuia din cale-afară, sărăcuța de ea! Cum-necum, vorba e că mă hărțuia îngrozitor. Doamna Burke o așeza în patul meu cum se-nsera. Dacă mă strecuram cu băgare de seamă în așternut, izbuteam aproape totdeauna să adorm fără să trezesc copilul, cîștigînd astfel trei-patru ceasuri bune de somn. Fetița avea însă obiceiul să se trezească singură în fiecare noapte, între unu și două. Începea să urle cît o ținea gura și nu mai voia să se culce la loc, pînă nu-i dădeam să mănînce și să bea zdravăn. Ca să-și potolească foamea și setea, i se puneau întotdeauna lîngă pat cîteva bucățele de pîine cu unt și o cană plină de lapte amestecat cu apă. Ei, dacă s-ar fi mulțumit cu atît, ar mai fi mers cum ar mai fi mers. Nenorocirea era însă că porția de mîncare și băutura nu-i ajungeau. La miezul nopții o apuca o poftă de mîncare, că-ți stătea mintea-n loc. Înghițea bucățelele de pîine una după alta, cu coajă cu tot. Și cînd vedea că s-au isprăvit, se pornea iar pe plîns.

Vă închipuiți cîtă caznă pe mine, să fac copilul să tacă. Îmi trebuia atîta istețime, că dacă ar fi fost mai bine folosită, ar fi putut sluji, bunăoară, la născocirea mașinii cu aburi sau a telegrafului electric.

— Nu vrei să mergi la plimbare cu Jimmy? o întrebam eu. Uneori, mai ales în nopțile cu lună, consimțea. Bineînțeles, mă prefăceam numai că mergem la plimbare, dar în așa fel 'ca ea să nu prindă de veste. Ne îmbrăcam pe-ndelețe, cu multă grijă, ca și cum într-adevăr ne-am fi pregătit să ieșim la plimbare. De tocul ușii era tîrnată o bonetă veche de mătase a doamnei Burke. I-o legam sub bărbie și o înveleam în jacheta mea, ca într-o manta. Eu îmi pu-

neam pe cap o căciuliță și trăgeam pe mine o flanelă de-a tătii, ascunsă anume în acest scop între tăblia patului și saltea.

Cînd eram gata îmbrăcați și ne pregăteam să pornim, o doamnă Burke închipuită îmi vorbea prin ușă, punîndu-mi în vedere să fac o plimbare frumoasă cu fetița și să-i arăt prăvălia cu dulciuri. Eu îi răspundeam foarte ascultător, spunîndu-i că am să fac întocmai și că pornim îndată. Și mă țineam de cuvînt. Dar, ca un făcut, nu izbuteam să găsim niciodată ușa odăii. Pentru asta întrebuițam o tactică ce constituia partea cea mai însemnată a reprezentației. Muream de nerăbdare să ieșim, să tirguim zaharicale de la prăvălie, dar nu puteam ieși, pentru că nesuferita de ușă se ascundea mereu de noi. Boneta de mătase îmi era de un ajutor neprețuit în toată această mascaradă. Clapele ei negre se înălțau ca niște adevărați pereți de o parte și de alta a obrazului fetiței. Și ea privea ca prin niște ochelari de cal: numai drept înainte. În dreapta și-n stînga ei nu vedea absolut nimic.

Era însă o adevărată nenorocire cînd n-avea poftă să se plimbe cu Jimmy al ei. Atunci n-o puteam potoli, oricîte acadele aș fi făgăduit să-i cumpăr a doua zi. Oricît îmi dădeam eu silința să fac ca pisica și cățelul, ca măgarul și ca bivolul furios, era în zadar: în loc să amuțească de admirație și de mirare, se speria cumplit și striga într-una: „pie! pie!“, ceea ce însemna pe limba ei pîine cu unt. Asta era singurul răspuns pe care-l dădea la toate încercările mele de-a o potoli.

Cînd țipetele ei se-ntețeau, maică-mea vitregă bătea cu toroipanul în perete.

— Ce faci, ticălosule? De ce chinuiești copilul?

— Vrea „pie!“!

— Și ce-i mare lucru să te scoli și să-i dai o bucățică de pîine cu unt? Doamne, mare leneș mai ești!

— De unde să-i mai dau?

— Cum de unde?

— Nu mai e. A mîncat-o toată.

— Mincinosule, cum era s-o mănînce toată? Ce dracu! Iar ai făcut vreo porcărie! Oi fi înfulecat tu mîncarea micuței? Mă rog, te priveștel! Fă ce-oi face, dar să n-o mai aud țipînd. Altfel mă scol și vin la tine! Și atunci știi ce te-așteaptă.

Da, ştiam ce m-aşteaptă. Doar o păţisem de atâtea ori. Nemaiavind altceva de făcut, începeam să mă rog cu lacrimi în ochi de Polly să fie cuminte. Aş, ți-ai găsit! Când îi ajungea la ureche glasul maşterei, se pornea pe urlete, mai rău ca înainte. Mi se făcea inima cât un purice, când o auzeam pe maşteră mormăind furioasă în camera vecină, apoi, imediat după asta, hîrşitul papucilor pe podea şi mina ei care bijbia să apuce pe-ntunerice clanţa uşii. Ca o pisică sălbatică, îmbrăcată doar în cămaşa de noapte, cu o bonetă plisată pe cap, maştera se ivera în odaie, şi, nici una, nici două, se năpustea asupra mea, izbindu-mă cu pumnii unde apuca. Îmi răsucea gîtul şi-mi frîngea coastele cu mîinile ei osoase, pînă-mi tăia răsufllarea şi nu mai eram în stare să scot o vorbă. Tata nu ştia niciodată cît de amarnic eram pedepsit, căci, tot timpul cît mă lovea, tot ea striga, cît putea mai tare, că o să mă snopească în bătaie altă dată, dacă mai îndrăznesc să mă ating de mîncarea fetei.

— Nu-l mai tot ameninţa, mai bine dă-i vreo două javrei ăsteia lacome! striga tata, care n-auzea decît ameninţările ei. Prea eşti bună cu el! De asta îşi face de cap.

Şi lucru ciudat, cum îmi încasam porţia şi madam Burke se retrăgea în odaia ei, Polly se ghemuia în pat, mai cuminte ca un pui de căprioară, şi adormea cît ai clipi, ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat. Bineînţeles, purtarea ei n-avea în sine nimic rău. Partea proastă eră însă alta: s-ar fi putut crede că aş fi fost în stare s-o astîmpăr numaidecît, numai să fi vrut. Chiar așa mi-a spus şi tata, cînd mi-am luat inima în dinţi şi m-am dus la el să mă plîng.

— Nu mi-e milă de tine nici atîtica — mi-a spus el. Un nemernic şi un încăpăţînat ca tine nici nu merită altceva. Ba încă se poartă cu tine cu prea multă blîndeţe.

— Bine — i-am răspuns eu. (Asta se întîmpla într-o dimineaţă, după ce mă snopise în bătaie, că nici nu-mi mai simţeam spinarea.) Bine, dar să ştii că n-o să-i mai meargă mult!

— Nu o să-i mai meargă mult? Şi de ce nu? întrebă tata batjocoritor.

— Abia aştept să mai cresc puţin şi o să-i arăt eu! i-am răspuns însetat de răzbunare.

Tata s-a uitat lung la mine, apoi a început să rîdă. Asta mi-a dat curaj:

— ...Dacă aş fi destul de mare, i-aş turti nasul şi i-aş rupe picioarele, să nu mai aibă cu ce merge! O urâsc!

Tata a ris iar. Cu greu şi-a recăpătat, în cele din urmă, asprimea pe care o cerea acea împrejurare.

— Haide, haide, ce tot îndrugi acolo? Ascultă aici: nici n-am auzit ce mi-ai spus acum. N-am auzit! mai zise el.

— Te minte de la obraz! Nu-ţi înşiră decît minciuni — îi dădui eu înainte şi, amintindu-mi spusele lui că e tare greu să cari copilul de colo pînă colo, m-am gîndit că n-ar fi rău să trag spuza pe turta mea. Nici nu mai ştiu ce-i jocul — am zis eu — muncesc de dimineaţă pînă seara şi ea tot nu-mi dă pace.

— Cum adică, munceşti?

— Păi, am grijă de Polly şi...

— Şi ce e dacă ai grijă de copil? imi tăie vorba tata. Hai-mana! Doar n-ai vrea să crească singur, nu? Adică ce-ai vrea tu? Să umbli teleleu toată ziua şi să trăieşti pe spinarea mea şi a mamei-ti? Doar eşti destul de măricel. Mie mi-ar fi ruşine, să fiu în locul tău, zău aşa.

— Aş vrea să găsesc o slujbă — zisei eu, cu toată seriozitatea de care eram în stare.

— Ei, nu mă-nnebuni! rise tata. Doar nu-ţi închipui că slujba umblă după oameni şi întreabă din casă în casă dacă n-ai cumva nevoie de ea. Dacă ţi-ar arde într-adevăr de slujbă, te-ai duce s-o cauţi.

— Unde, tată? întrebai eu nerăbdător.

— Cum unde? Oriunde! răspunse el înfierbîntîndu-se. N-avem atîtea hale? Prin Billingsgate sau Covent Garden, pe la patru-cinci dimineaţa, cînd mătăluţă mai dormi dus, vîd întotdeauna învîrtindu-se nişte băieţaşi, nici jumătate cît tine, zbătîndu-se să facă rost de cîţiva gologani pentru o ceaşcă de cafea caldă, să mai prindă inimă.

— Bine, dar eu n-am nici ghetе, nici ciorapi — spusei eu. N-am nici măcar o şepcuţă.

— Ei, aş! Parcă ei or fi avînd? Mă prind că mulţi dintre ei n-au nici cămaşă în spinare. Nu cumva aştepţi să te îmbrac ca pe un prinţ, înainte de-a-ţi cîştiga pîinea? Te pome-neşti c-oi fi vrînd haină albastră, cu nasturi brodaţi şi ţilindru pe cap?

Discuţia asta cu tata a avut loc cînd împlinisem vîrsta de şapte ani, iar doamna Burke era de şase luni mama mea

vitregă. Când îi spusesem tatii că n-aveam de gând să mai îndur multă vreme bătăile ei, vorbisem din tot sufletul. Cu fiecare zi ce trecea, mă chinuia mai mult. A început să mă chinuiască și mai rău când tata, întorcându-se acasă, a găsit-o zăcînd beată moartă în mijlocul camerei și i-a ars vreo două palme, ca s-o trezească. Pînă în seara aceea izbutise întotdeauna să apară în ochii lui ca o femeie cumsecade. De-atunci, însă, nu mai avea ce pierde: mascarada se sfîrșise! Și ea începu să se poarte cu mine chiar în fața tatei aproape tot așa de rău ca atunci cînd era plecat. Dacă n-ar fi fost doamna Winkship, de care am pomenit la începutul povestirii, spun drept, de multe ori m-aș fi culcat flămînd. Doamna Winkship o cunoscuse pe mama cu mulți ani înainte de a muri și totdeauna spunea:

— Femeie mai bună ca ea nu se află în lumea asta! Maică-ta era prea bună pentru tat-tu, dar și el e prea bun pentru fățarnica și vagaboanda asta de irlandeză, care l-a prins în undiță.

Toate necazurile i le împărtășeam doamnei Winkship. Ea mă chema pe furie în bucătăria ei din fundul curții și mă îndopa cu tot ce rămînea de la masa de prînz. Ba, de multe ori, lua pruncul în brațe și-l legăna un ceas, două, cît mă mai jucam eu pe-afară.

Am întrebato pe doamna Winkship ce-i aia „lătrător“, și ea m-a lămurit că meseria asta n-avea nici în clin, nici în mînecă cu păstoritul, așa cum crezusem eu. Era vorba de un băiat tocmît de fructari sau zarzavagii ca să le-mpingă căruciorul pînă-n piață și să facă de pază pe lîngă el, cît timp îl încărcă stăpînul cu marfă, și cînd era plin, să-l împingă iar spre casă. Apoi, băiatul pleca prin oraș cu stăpînul, să vîndă marfa. Pe lîngă asta trebuia să strige din răsuputeri, lăudînd-o de mama focului.

Nu voiam însă să-i destăinuiesc că mă bătea gîndul să m-apuc și eu de „lătrat“, deși aș fi dat nu știu cît ca doamna Winkship să-mi spună tot ce știa ea despre meseria asta.

— Cam cît de mititei erau băiețașii pe care i-ai văzut matala „lătrînd“ pe lîngă vînzători?

— Cît erau de mititei? Păi, unii erau așa de mărunței, că ție abia ți-ar fi venit pînă la umăr. Dar ce are a face cît ești de înalt sau de scund? Vorba e să fii bun de gură, să te

pricepi să lauzi marfa. Asta-i. Poți să fii înalt cît *Goliac* și bătrîn ca *Metusalam*¹, dacă nu te pricepi să strigi cum trebuie, degeaba, nu te alege nimeni și nu scoți o para chioară.

Și, avînd chef de vorbă — eeea ce i se întîmpla de obicei după masă — și după ce-i tot adusesem de băut (vîrîsem în buzunar al treilea bănuț de aramă), începu să răspundă la toate întrebările mele. Am aflat astfel că în viața ei cunoscuse o sumedenie de vînzători de fructe și pește, oameni de ispravă, de altfel, cărora nu le prea mergeau afacerile, pentru că aveau glasul răgușit, ori spart, ori erau de felul lor gîjliți.

— Firește că marfa de rînd — îmi spuse ea — cum ar fi bunăoară cartofii, ceapa sau varza, o desfăci repede, oricum ți-ar fi glasul, descărcîndu-ți căruciorul pe la mușteriii obișnuiți, care te cunosc de multă vreme și care te așteaptă să treci pe la ei. Dar mai sînt și altfel de mărfuri, mai gîngăse, pe care le capeți cu mare greutate din cînd în cînd, și cu mărfurile astea se schimbă socoteala. Uite, de pildă, peștele. Se prea poate ca mîine să găsești pește, dar tot așa de bine se poate să nu găsești. Nici negustorii mari din piață nu-ți pot da în scris că o să găsești sau nu. Și pe urmă, se poate să fie scump, după cum se poate foarte bine să fie ieftin. Mă rog, să zicem că e ieftin. Bunăoară, calcan. Ai găsit în piață calcan, ai cumpărat o cantitate mare și pe urmă pornești prin oraș, să-l vinzi la un preț mai bun. Ei, și dacă mormăi: „Hai la calcan, calcan proaspăt!“, ca și cum ai avea în cărucior ridichi de lună, sau cartofi, crezi că o să vinzi ceva? Aș! Abia de-o să-ți scoți bani de untură, ca să-ți prăjești un peștișor la cină. Trebuie să strigi cu inimă, în așa fel, încît să crezi și tu singur că vinzi calcanul ieftin, să lași impresia că-l dai de pomană. Dar, ca să faci una ea asta, te trec toate sudorile. Cum ai intrat pe-o stradă, chiar în clipa aia, începi să strigi cît te țin bojocii: „Calcan de Dover! Calcan de mare! Prima-ntii! Calcan grozav! Mai bun ca plătica! Abia scos din apă! Hai la calcan proaspăt! Proaspăt!“ Și o tot ții așa, fără o clipă de răgaz, împingînd de zor căruciorul. Și cu poamele, parcă nu-i la fel? Cum crezi că vinzi cireșele, vișinele, caisele? Au unii vînzători un-

¹ Numele stîlcite ale lui Goliath și Matusalem. (n. r.)

dar să laude poamele, că-ți lasă gura apă numai cît îi auzi. Mai ales fructele timpurii, la începutul verii.

Cum o fi glasul meu oare? mă gîndeam. O fi, sau nu o fi ade-
menitor pentru urechea oamenilor? Atunci cînd îmi povestea, n-am îndrăznit s-o întreb pe doamna Winkship lucrul acesta, dar multă vreme nu mi-am putut lua gîndul de la el. Îmi ziceam că maștera trecea drept o cîntăreață destul de bună și că eu învățasem de la ea destule cîntece, pe care i le cîntam fetei seara, să adoarmă mai repede. Și totuși, faptul că eram în stare să cînt pentru plăcerea mea „Riley flăcăul“ sau „Bravul soldat“ dovedea oare asta că eram înzestrat cu un glas potrivit pentru a striga pe străzi „calcan de Dover“ sau „prune goldane“?

Ei, aici e aici. Aveam sau n-aveam un glas potrivit? Această întrebare începuse să-mi frămînte mintea, mai ales din ziua în care îi arătasem tatii că sînt hotărît să nu mai îndur bătăile mamei mele vitrege. Gîndeam că altă scăpare nu putea fi decît „lătratul“. Judecînd însă după spusele doamnei Winkship, care pentru mine erau literă de evanghelie, nu te tocmea nimeni „să latrî“, dacă n-aveai un glas potrivit, iar eu nu știam ce să cred despre al meu. Și nu era de loc ușor să aflu. Am făcut eu cîteva încercări, destul de izbutite, dar nu strigînd în gura mare. Eram oare îndreptățit să fac un pas atît de însemnat, fără a avea o dovadă mai temeinică?

Stam pe pragul casei, cu surioara mea Polly în brațe, atît de cufundat în gînduri, încît nici nu mi-am dat seama cînd mi-a sărit din brațe și s-a rostogolit cu zgomot pe pietre, țipînd de-ți lua auzul.

Doamna Burke s-a repezit la mine ca un trăsnet. Fără să mai aștepte vreo lămurire, sau măcar s-o ridice pe fetiță de jos, m-a înhățat de păr și m-a izbit de cîteva ori cu capul de canatul ușii. S-a repezit apoi să-mi rupă urechile, dar neputînd ajunge la ele, pentru că mă tot feream, mi-a zgîriat obrazul pînă la sînge. În sfîrșit, a bătut la mine ca la fasole.

— Am să-ți rup nasul ăsta blestemat, potaie scîrboasă! strigă ea, răsucindu-mi nasul între degete, ca într-un clește. Am crezut că înnebunesc de durere. Se vede că, ieșindu-mi cu totul din minți, m-am repezit la ea, am prins-o de mînă și, apucîndu-i degetul între dinți, am strîns din toate puterile. Cred că a secăt-o la ficați, cînd mă gîndesc la răcnetele

ce le scotea. Mi-a lăsat nasul în pace, iar eu m-am smuls într-o clipă din mâinile ei și am luat-o la sănătoasa spre capătul fundăturii, fugind cât mă țineau picioarele.

Capitolul XI

ÎN CARE VOI POVESTI CUM AM PETRECUT
O DUPĂ-AMIAZĂ ÎN PIAȚA SMITHFIELD ȘI CUM AM
SCĂPAT CA PRIN MINUNE DE GHEARELE DOAMNEI BURKE

Odată ieșit din Fundătura Cratiței, n-am mai întors capul să mă uit în urma mea. Am trecut pe lângă buna doamnă Winkship, care ședea pe banița ei și care, înțelegînd după înfățișarea mea disperată că am scăpat de la o mare primejdie, mi-a strigat:

— Fugi, Jimmy, fugi! Să te ajute Dumnezeu!

Tocmai cotise pe fundătură un băiețel, ducînd într-un pahar de trei penny rom fierbinte. Ca să nu dau peste el, am făcut la stînga, urmînd din tot sufletul sfatul înțelept al doamnei Winkship.

Mai tîrziu, cînd mă afluam la mii de kilometri depărtare de Anglia, mă întrebam adesea în sinea mea: Ce s-ar fi întîmplat, dacă nu cotea atunci pe fundătură băiatul acela, cu paharul de rom îndoit cu apă fierbinte, și, în loc s-o iau la stînga, o luam la dreapta? Pentru că, dacă o luam la dreapta și-o țineam tot înainte, aș fi ajuns curînd la grădinile de zarzavat și pe urmă pe cîmp, într-un cuvînt undeva afară din oraș, la țară. Poate acum eram plugar, pălmaș — un flăcăiandru cu cămașa pe dinafara pantalonilor, cu pălăria de pîslă pe-o sprînceană și cu ciubotele veșnic pline de glod. Poate că... dar ce rost are să ne lăsăm pradă gîndurilor, să vorbim cu „dacă“ și „însă“ și cu „poate că“? M-au dus picioarele spre stînga — și asta e tot. Am luat-o în jos pe strada Turnmill, am trecut pe la Crucea Vacii și am întins-o într-o goană pînă în piața Smithfield.

Nu era zi de tîrg, și piața era liniștită, aproape pustie, ca de obicei în asemenea zile. M-am cocoțat pe o birnă mai

Înaltă, sub acoperişul ocolului de porci şi, simţindu-mă acum în siguranţă, mi-am făcut şocoteala că madam Burke, chiar dacă a pornit pe urmele mele, m-a scăpat din ochi şi mă caută cineştie pe unde. Îmi plăcea tare mult să stau pe birna aceea înaltă, pentru că puteam să văd totul de jur împrejur, pînă hăt, departe. Dar nu zăream nici o mutră cunoscută şi nimeni nu mă lua în seamă.

Cînd mă gîndesc acum în ce stare jalnică mă aflu, mă minunez singur că oamenii treceau fără să mă vadă. La drept vorbind, era un loc pe unde mişunau băieţaşi de seama mea, zdrenţaroşi şi nenorociţi, dar eu arătam de zece ori mai jalnic şi mai zdrenţaros decît oricare altul dintre aceşti bieţi copii ai nimănui. Izbucnisem în plîns sub loviturile doamnei Burke, mai sălbatice ca niciodată. Plinsesem tot timpul cît alergasem încoace şi nici acum nu mă potolisem. Abia mai suflam, obosit de atîta goană, suspinînd de supărare, de durere şi furie. Lacrimile mi se amestecau cu singele care-mi curgea din zgîrieturile făcute de unghiile doamnei Burke pe obraji şi pe nas. Eram fără şapcă, cu părul vilvoi, cu picioarele goale, năclăite de glod, şi jacheta ferfeniţă. În halul ăsta jalnic stăteam cocoţat pe birna de sub acoperişul ocolului de porci, în frumoasa lună mai, într-o zi de miercuri, pe la amiază. Tîrziu, cînd ceasul din turnul bisericii a bătut ora patru, începui să mă gîndesc mai bine la ce aveam de făcut.

Să mă întorc acasă? Nu aveam curaj. Doamna Burke m-ar fi snopit în bătaie. Mi-ar fi sucit iar gitul şi m-ar fi pocnit peste faţă cu degetele ei osoase. Mă ameninţase de atîtea ori că o să-mi scoată ficatul! Şi ce aş fi putut să-i spun tatii, ca să-mi ierte sălbăticia? (Ajunsesem să cred că tot ce făcusem fusese o sălbăticie din partea mea.) Scăpasem fetiţa din braţe! Datoria mea era să păzesc fetiţa, s-o țin în braţe; şi eu o scăpasem jos! Cine ştie cu ce se alesese din căzătură, bietul copil! Iată, aşadar, o latură a cheştiunii, pe care pînă acum o trecusem cu vederea. Ce păţise Polly? Țineam minte că bufnise straşnic de pămînt cînd o scăpasem din braţe şi începuse să țipe, de țî se rupea inima. Te pomenești că și-o fi rupt ceva! Era limpede: de întors acasă, nici vorbă.

Atunci, unde să mă duc? Se cam întunecase. Fanaragiul aprindea felinarele, şi acbło, în tîrgul de porci, nu era de

loc plăcut să-ți petreci noaptea. Îmi făceam merou socoteala ce mi s-ar putea întâmpla dacă m-aș întoarce acasă. Mă căzneau să-mi aduc aminte de cea mai grozavă bătaie pe care o îndurasem, cât de tare mă duruse, cumpănind dacă aș fi în stare să îndur acum alta, de două ori mai cruntă, pentru că la altceva nu mă puteam aștepta. Eram gata să mă dau bătut, când cineva mă luă de braț. Ridicînd ochii, văzui un domn bine îmbrăcat, care-mi întindea doi bănuți de un penny.

— Na! Ia, pui de bogdaproste! Îmi zise el. Cumpără-ți și tu o bucată de pîine.

Pînă să-mi vin în fire din uluială, domnul bine îmbrăcat se făcu nevăzut în întuneric.

— Să-l ia dracii cu banii lui cu tot! Dacă i s-a făcut milă de mine, de ce n-a spus: „Uite doi penny!“ și gata! Dar, la urma urmei, nu eram un pui de bogdaproste? De fapt, nu vorba asta mă umilise cel mai mult. Domnul ăsta, însă, îmi poruncise să-mi cumpăr pîine pe banii lui, că și cum eram un biet calic, care trăia din pomana oamenilor. Îmi țiuiau urechile de vorbele lui, cum îmi țiuiau cînd mi le lungea doamna Burke. M-am uitat de-a lungul străzii, în sus și în jos, și m-am simțit mai ușurat, încredințîndu-mă că nu fusese nimeni martor la cele petrecute. Am încercat, așadar, să-mi potolesc amărăciunea și umilința, strigînd sfidător în urma domnului bun la inimă, care dispăruse în întuneric:

— Du-te naibii! Cui îi poruncești tu? N-o să cumpăr nici o pîine! O să cumpăr ce vreau eu.

Zis și făcut. Ca și cum străinul mi-ar fi fost dușman de moarte și deci trebuia să-i fac în ciudă, am luat-o în jos, către strada Barbican. Cînd treceam pe lângă ferestrele brutăriilor, întorceam capul cu înverșunare (deși-mi chiorăiau mațele de foame), hotărît să-mi fac de cap în seara aceea. Pestrada Barbican se afla pe atunci o prăvălioară dărăpănată, unde se vindeau dulceturi și compoturi. Doi penny! O sumă bunicică! Puteam intra fără teamă să tîrgui. Una e să cumperi de o jumătate de penny și altceva să cumperi de doi penny.

— Dați-mi de doi penny dulceată de prune, vă rog — rostii eu tare și, după această repetiție generală, mă îndreptai hotărît spre ușa prăvăliei. Dar nu apucasem bine să pun

piciorul în prag, că cineva mă plesni peste ureche, de văzui stele verzi.

— Cară-te de-aici! strigă la mine bătrina care vindea și care habar n-avea că eram pentru ea un mușteriu serios. De zece minute te pindesc, pungașule! mai adăugă ea, trîntindu-mi ușa în nas și închizînd-o cu ivărul.

Oricit de nenorocit m-am simțit atunci, azi nu mă mai îndoiesc că bătrina aceea mi-a făcut un mare bine. Ce-mi trebuia mie dulceață de prune? Intrasem să cumpăr, împins de o neghioabă sete de răzbunare față de binefăcătorul meu. Bătrina mă alungase din prăvălie și mă palmuise tocmai la timp. Trebuie să mărturisesc, însă, că pe vremea aceea nu ajunsesem încă să cuget atît de înțelept. Ba chiar sînt silit să spun, cu toate că-mi plesnește obrazul de rușine, că m-am repezit în stradă să caut o piatră și s-o zvîrl în geamul prăvăliei cu zaharicale. Dar, tocmai atunci mi-a năvălit în nări un miros atît de ispititor, că mi-am uitat dintr-o dată minia.

Mirosul venea de la un birt din apropiere, unde se vindeau mîncăruri pentru acasă. Dacă mi-aș fi risipit banii, tîrguind o biată porție de dulceață de prune, ia gîndiți-vă ce s-ar fi întîmplat cu mine acum, cînd descoperisem birtul!

Fără să șovăi o clipă, am intrat în birt și am cerut demîncare. Pe o foaie mare de varză mi s-a servit o bucată de ficat prăjit (mi-era tare ciudă că n-aveam la mine un vas sau o farfurie, în care să-mi toarne lingura de sos care se oferea pe deasupra). Am mai cumpărat de cîte o jumătate de penny budincă umplută cu mazăre, și cartofi fierți. Dacă ar fi fost după mine, aș fi înfulecat pe loc tot ce cumpărașem, dar îmi era teamă. Auzisem vorbindu-se de oameni haini la inimă, care se năpusteau asupra copiilor și le smulgeau mîncarea. De aceea mi-am învelit cumpărăturile în foaia de varză și, ascunzîndu-le sub haină, am luat-o grăbit spre tîrgul de porci. Mi-am căutat un ungher mai ferit și, așezîndu-mă, am înghițit cu lăcomie totul, pînă la ultima firimitură.

Dar, nu cumva să credeți că m-am săturat. Nici gînd! Aș fi mîncat de trei ori pe-atîta, dacă aș fi avut ce. Oricum însă, acum mă simțeam mult mai bine. Și asta în toate privințele: cîna bună îmi muiase și inima.

Ce-o fi făcînd micuța Polly? Mă gîndeam la ea mai mult decît la tata, la casă sau la orice altceva. Și nu e de mirare. Era adevărat că în timpul zilei era pentru mine ca o ghiulea de picioare și că-mi dădea mult de furcă noaptea. Totuși, ce copil drăgălaș! De vorbit, nu putea să-mi vorbească, dar, de cîte ori mă vedea plîngînd, plîngea și ea. Iar cînd doamna Burke îmi zdrobea oasele și eram din cale-afară de amărit, biata Polly mă lua de după gît cu minuțele ei și mă săruta, lipindu-și gurița de obrazul meu. Era singura mea mîngiere și mă tem că nici bietul copil n-avea alta decît pe mine.

Stăteam în ungherul ferit din tîrgul de porci, gîndindu-mă la toate aceste lucruri triste și la multe altele, pînă cînd n-am mai putut răbda. M-am hotărit să mă duc acasă și să iscodesc ce mai e pe-acolo, fie ce-o fi. Sau, cel puțin, să dau o raită prin fundătura noastră și să mă învîrtesc pe acolo, pînă oi întîlni vreun cunoscut pe care să-l pot întreba. În-tîmplarea a făcut ca la cîțiva pași de Fundătura Cratiței să dau peste vechiul meu prieten Jerry Pape.

Vorba vine că am dat eu peste el; aș spune mai degrabă că el a dat peste mine. Trecea în goană strada și, cînd m-a văzut, m-a strîns tare în brațe, bucuros peste măsură.

— Tu ești, Jim? Ce mai faci, mă puștiule? Unde te duceai? strigă Pape, fără să mă slăbească din îmbrățișare.

— Nu prea știu nici eu — răspunsei întinzîndu-i prietenului meu mîna. Mă gîndeam să trec pe-acasă, să văd...

— Va să zică, n-ai dat pe-acasă? întrebă vesel Jerry.

— Nu.

— N-ai mai fost de loc pe-acolo, de azi-dimineață, de cînd ți-ai luat tîlpășița?

Am băgat de seamă, după tremurul glasului, că Jerry era tulburat.

— Nu — răspunsei eu. Am lipsit toată ziua. Ce fac ai mei, Jerry? Ai dat cu ochii, azi după-masă, de micuța Polly? Pape nu-mi răspunse.

— Dacă n-ai fost pe-acasă, n-ar fi rău să treci chiar acum — zise el, apucîndu-mă de guler cu un zel mai mult decît prietenesc și împingîndu-mă înainte. Ascultă ce-ți spun: trebuie să te-ntorci neapărat acasă.

Purtarea lui Jerry m-a pus pe gînduri.

— De ce tot mă-mpingi, Jerry? Las'că merg eu și fără să mă-nghiontești.

— Cine te-nghiontește? Te-mping eu? La urma urmei, ce-mi pasă mie? Să știi că altă dată, când ți-oi mai face vreun hatîr, o să am grijă să te anunț dinainte, piciule.

— Cum adică? Ce hatîr să-mi faci, Jerry?

— Păi, cum! Toți din fundătură plîng după tine.

— Cine plînge?

— Cum cine? Taică-tu, maică-ta, Polly și toți ăilalți, de la mic la mare. N-am mai putut răbda să-i văd smiorcăindu-se. Ia uite, îmi ziceam, cum plîng după el, de ți se rupe inima și, cu toate că au la cină budincă cu carne și cartofi prăjiți de toată frumusețea, nici nu vor să știe de mîncare pînă nu se-ntoarce. Și, în timpul ăsta, el poate că se învîrte prin apropiere și nu îndrăznește să se întoarcă acasă, de frica bătaii. Jim mă cunoaște — m-am gîndit eu. N-am să suflu o vorbă nimănui. Mă duc să-l caut, să-i spun că totul e în regulă.

„Auzi, să plîngă toată lumea după mine!“ mă frămîntam eu. „Și budinca cu carne să se sleiască din pricina mea!“ M-a cuprins o căință amarnică și gîndindu-mă la toți ai mei, care plîngeau după mine, mi s-au umplut ochii de lacrimi.

— E adevărat ce spui, măi Jerry? l-am întrebat eu, sculindu-mă în picioare și strîngîndu-l de mînă. Ești sigur că nu te-nșeli? Pentru că, dacă te-ai înșela cumva, ar fi vai și amar de pielea mea... Cred că ai văzut și tu, măi Jerry, cum mă bate femeia asta și cum îmi smulge părul.

— Să mă-nșel? Cum m-aș putea înșela? mă întrebă la rîndul lui pușlamaua, ferindu-se să-mi răspundă.

— Eu știu? Cu plînsul și cu celelalte.

— Ascultă-mă ce-ți spun, măi! Plîng toți după tine, de parcă ar fi luat casa foc.

— Și tata plînge, Jerry?

— Mai e vorbă — răspunse Jerry Pape apăsător. I-a-ntrecut pe toți.

— Dar surioara mea e sănătoasă? Cum e?

— Ca un trandafir. N-am văzut-o în viața mea mai sănătoasă.

— Nu i s-a-ntîmplat nimic azi-dimineață, cînd am scăpat-o pe scară? Nu i-a curs sînge din nas, nu i-a ieșit vreun cucui?

— A, de asta ți-e frică? zise Jerry, râsuflînd ușurat. S-o ție Dumnezeu, mititica! Rîdea de se prăpădea cînd au ridicat-o de jos. Și cînd au dus-o la doctor...

— Ce? Au dus-o la doctor? Vai! Dar de ce, Jerry? Parcă ziceai adineauri că n-a pățit nimic și că murea de rîs?

— Păi, nu-ți spusei? Ți-am pomenit eu ceva de doctor? Nu-mi aduc aminte — răspunse Jerry Pape, întorcînd capul.

— Ce? Ai uitat? Nu mi-ai spus tu, chiar acum, că au dus-o la doctor?

— La doctor? Da, au dus-o. Dar, știi pentru ce? o întoarse Jerry, ridicînd din nou capul. Orice urmă de încurcătură dispăruse de pe fața lui obraznică.

— De unde vrei să știi? Hai, Jerry, te rog, spune-mi odată!

— Nu ghicești? Doar ți-am spus că murea de rîs cînd au ridicat-o de jos.

— Ce-i cu asta?

— Mă, da' tare ești de cap! Mă rog, dacă ții neapărat să afli, atunci uite: rîdea așa de tare, că le-a fost teamă să nu i se fi rupt ceva înăuntru. De-aia au dus-o la doctor.

Cu inima ușoară și încrezîndu-mă pe deplin în spusele lui, am pornit-o grabit spre Fundătura Cratiței. Jerry se ținea scai după mine, sporovăind vesel din cale-afară. Abia cînd am ajuns la o zvîrlitură de băț de fundătură, mi s-au deschis ochii. Atunci mi-am dat seama de purtarea lui ticăloasă și vicleană.

Prin dreptul Fundăturii Trandafirilor, un băiat pe care-l cunoșteam, cam de o seamă cu Jerry Pape, s-a repezit la mine și m-a cuprins strîns cu amîndouă mîinile, așa cum făcuse mai înainte Jerry.

— L-ai prins, Jerry? Facem juma-juma, înțelegi? strigă băiatul vesel.

— Pe dracu! urlă Jerry, înșfăcîndu-mă și el de braț. De ce să facem juma-juma? Nu umblu eu după el de cînd s-a întors tat-su acasă? Cine l-a prins? Nu l-am prins eu?

— Ascultă ce-ți spun: facem pe din două — strigă oelălalt băiat, sporindu-și strînsoarea, ca nu cumva să-i scap. Parcă ce, eu am stat cu mîinile-n sîn? De cînd l-ai înhățat stau mereu cu ochii pe voi. Păi cum? Erai tu singur în stare să-l duci acasă? Hai, lasă gura, Jerry Pape! Dă-l încoace!

— Nu vreau! Ai uitat ce-a zis Jim Ballisat? N-a zis el că cine-l prinde întîi și-l aduce acasă capătă un șiling? Ăluia care vine la de-a gata i-a făgăduit el ceva?

— Haide-haide, lasă vorba, atîta îți spun! se rățoi celălalt băiat, mai voinic ca Jerry Pape. Apoi, smucindu-mi mîna, să mi-o smulgă din umăr, se răsti la mine: Haide acasă! Cu tine n-aș prea avea chef să fac pe din două, drăguțule! Cînd o pune tat-tu laba pe tine, mare minune să mai scapi cu viață!

Pușlamaua de Jerry Pape, care abia aștepta răsplata faptei lui mîrșave, se făcu alb de minie cînd văzu că altul e gata să-i sufle șilingul. De felul lui era un fricos și un laș, acum însă, împins de furia care clocotea în el, se năpusti pe neașteptate asupra celui lalt și-l izbi zdravăn cu pumnul în obraz.

— Na, satură-te! răcni Jerry. Dacă nu-ți virai tu nasul, l-aș fi cărat de mult acasă.

Un gînd mi-a fulgerat prin minte: Să nu scap prilejul! Să spăl putina.

Și aproape tot atît de repede cum gîndisem, am sărit într-o parte și am luat-o la sănătoasa, lăsîndu-i pe cei doi nemernici, în noroiul drumului, cu buza umflată.

Capitolul XII

ÎN CARE ÎMI DAU SILINȚA
SĂ ÎNVĂȚ MESERIA „LĂTRĂȚULUI”,
ȘI FAC NOI CUNOȘȚINȚE

Am făcut cale-ntoarsă, gonind din răspuțeri, și în scurt timp am ajuns la Smithfield, îndreptîndu-mă spre ungherul unde-mi petrecusem mai toată ziua. Nu se luase nimeni după mine, și piața era mai întunecată și mai pustie decît o lăsasem cu o jumătate de oră înainte.

Așadar, nici vorbă de-ntors acasă. Ce să fac? Unde să dorm? Iată întrebările care mi s-au ivit în minte, întrebări firești, pentru că pînă atunci mă culcasem în fiecare seară într-un

pat — fie el moale sau tare. Să mă culc chiar acolo, în piață? Și de ce nu? De mâncat, mâncasem destul de bine și vremea nu se stricase încă; nopțile nu erau prea reci. Puteam deci să-mi caut un colțișor, unde să mă ghemuiesc în noaptea asta. N-o să mi se-ntîmple nici un rău. Dar, înainte de a mă culca, trebuia să chibzuiesc, să văd, a doua zi, în zori, de ce muncă anume să mă apuc.

Intr-adevăr, ce era mai la-ndemnă? Nu mai încăpea vorba: „lătratul“. Mi-am făcut planul ca a doua zi, cum s-o lumina, să mă duc într-una din piețe: Covent Garden sau Billingsgate — în oricare din ele — să mă învărtesc printre vânzătorii cu cărucioare, să ochesc unul mai potrivit și să-i spun că vreau să intru să-l slujesc. Și dacă m-o întreba cît cer pe zi, am să-i spun că...

Mda... Foarte bine. Să zicem că am să-mi găsesc într-una din piețe un stăpîn potrivit. Să zicem chiar că l-am găsit și m-am învoit cu el. Dar dacă n-o să fiu în stare să-l slujesc așa cum trebuie? Dacă glasul meu n-o să fie destul de bun pentru „lătrat“? N-ar fi mai bine să încerc pe loc? Prea tîrziu nu e. Nouă, nouă și ceva. Ia să mă duc eu colea, în tîrgul de porci, și să încerc dacă merge.

Hm! Hm! mi-am dres eu glasul.

— Micșunele! Micșunele frumușele, micșunelele!

Suna destul de frumos, dar chiar și pentru urechile mele era limpede că nu mergea cum trebuie. Cei care se pricepeau în meserie nu strigau așa. Mai ales primul cuvînt trebuia altfel rostit: mai cîntat, mai lung. Ia să mai încerc o dată! Am să-mi fac palmele pîlnie la gură, să se-audă cît mai de parte.

— Micșu-ne-le! Micșunele frumușee-le, micșunelele!

Ei, așa da! Era mult mai bine. M-am tot sucit încoace și-ncolo, prin ungherele întunecate din piață, și vreme de un sfert de ceas am strigat ca cel mai înfocat vânzător de flori. M-am prefăcut chiar că stau de vorbă cu un cumpărător închipuit și am început să mă tocmesc cu el pentru un șiling și o jumătate de șiling, de parcă ar fi fost aieva.

Apoi, bucuros că-mi vîndusem toate micșunelele, m-am gîndit să-mi aleg pentru vînzare niște fructe de sezon. Mi-am ales căpșunile. Plin de încredere după prima mea izbîndă, m-am apucat cu multă tragere de inimă să vînd căpșunile, dar curînd am fost silit să-mi dau seama că, pe un începător

în ale „lătrăturii“, negoțul cu căpșuni îl punea în mare încurcătură. Eram nevoit să rostesc vorbe care nu prea aveau legătură între ele.

— Căpșuuuunii! Patru penny cana, hei, oameni buuuunii! Totuși, nu m-am lăsat. Cu multă răbdare, și după nenumărate repetiții, am izbutit să strig așa cum credeam eu că trebuie să strige un adevărat vânzător de căpșuni. Eram gata să mă declar mulțumit când, deodată, așa cum ședeam cocoțat pe gardul ocolului de porci, mi s-a părut că cineva îmi tot dă tircoale. Mi-a sărit inima de spaimă. Dacă cumva Jerry Pape și potrivnicul său, după ce s-au bătut ce s-au bătut, s-au împăcat și au luat-o amîndoi pe urmele mele? După o clipă n-am mai avut pic de îndoială că era întocmai cum gîndisem. Dîndu-și seama, pesemne, că i-am mirosit, unul din urmăritorii mei — căci erau doi — s-a repezit cu minile în părul meu și a început să tragă de el sălbatic.

— Hei, oameni buuunii! Hei, oameni buuuunii! urla el, bătîndu-și joc de felul cum strigasem cu puțin înainte, cînd îmi închipuisem că vînd căpșuni. Și, de cîte ori striga „hei“, mă trăgea de păr. Măi coate-goale! De ce faci gălăgie în piață la ora asta, în loc să te culci? De ce? Ai?

În vreme ce vorbea, se prefăcea că e un vardist hapsîn și-și învîrtea pumnul prin aer, ca pe un baston de cauciuc.

Deși mă trăgea de păr, de-mi săreau ochii din cap de durere, am fost aproape bucuros la început, cînd am văzut că urmăritorii mei nu erau nici Jerry Pape, nici tovarășul său. Erau doi băieți cam la fel cu ei, poate ceva mai înălțuți, dar pe care nu-i mai văzusem niciodată.

— Hei, mă! Ce, ești surd? răcnea la mine așa-zisul polițist, prefăcîndu-se că vrea să scoată din buzunar cătușele. Întinde-o de aici sau, dacă nu, am eu grijă să te pun la păstrare pînă mîine dimineată. Cel mai bun lucru ar fi să te cari acasă, mă-nțelegi? Altfel, dacă te duc la post, să știi că acolo putrezești. Nu-ți mai dau drumul nici pentru o mie de șilingi!

— Cară-te tu acasă! i-am răspuns eu, smulgîndu-mă din strînsoare și sărînd de pe gardul pe care eram cocoțat. Cară-te acasă și lasă-mă-n pace!

— Păi, noi acasă mergem — zise celălalt băiat, care rîdea așa de tare de închipuitul polițist, încît se ținea de marginea ocolului ca să nu cadă. Am fost la panorama din Sho-

reditch¹, și acum ne ducem spre casă. Pe urmă, se adresa tovarășului său: Haide, Mouldy, că altfel nu mai ajungem în seara asta la Westminster!

Fusesem cu tata de cîteva ori în piața Covent Garden și știam că e în Westminster sau prin apropiere. Dar, de cîte ori plecasem cu el într-acolo, făcusem drumul în cărucior. Nu mă dumiream care ar fi calea cea mai bună pînă în piață și, auzindu-l pe băiatul acesta pomenind de Westminster ca de un loc care-i era bine cunoscut, m-am gîndit că e un prilej nimerit să-i cer unele lămuriri.

— Stați în cartierul Westminster, va să zică? În ce parte? l-am întrebat pe cel care vorbise adineauri și care, după cit deslușeam prin șapca lui numai găuri, avea părul tot atît de roșu ca și doamna Burke.

— În ce parte? Unde-i mai nobel! Nu-i așa, Ripston? răspunse băiatul căruia celălalt îi zisese Mouldy.

— E aproape de Covent Garden? l-am întrebat, grăbit.

— De teatrul Common Garden² — zise Mouldy, împingîndu-și șapca pe ceafă și răsucindu-și zulufii la temple, ca tinerii din lumea bună. Mda! Cu caleașca ajungem de acasă la teatru cît numeri pîn' la zece! Eu și Ripston avem loja noastră la teatrul ăsta. Nu-i așa, măi?

— Ce rost are să tai la piroane? rise Ripston. Stăm aproape și de Covent Garden, și de piață, și de teatru. Și, dacă ții morțiș să știi, află că ne-am statornicit la Delphi³. Dar tu, tinere, unde stai cu casa?

Nu prea mă sinchiseam eu de locuință. O să-mi găsesc la urma urmei vreun adăpost aproape de piață, dacă nu chiar în piață, cel puțin tot atît de bun ca și ăsta din Smithfield, fără să mai pun la socoteală că băieții mi-ar fi arătat drumul pînă acolo și că, deci, aveam prilejul să fiu la fața locului

¹ Shoreditch — cartier cu o populație foarte deasă, în partea de răsărit a Londrei. În 1576—1577 a fost clădit în acest cartier primul teatru din Londra. (n.r.)

² *Common* (corect *Covent*) *Garden Theatre* — Jim se referă la piața Covent Garden, iar Mouldy — la vestitul teatru Covent Garden, ambele situate în același cartier. (n.r.)

³ Delphi — denumire prescurtată pentru Adelphi-Terrace — grupă de clădiri cu arcade subterane, unde se adăposteau vagabonzii. Era situată pe strada Strand, una din străzile cele mai animate din Londra. (n.r.)

cum se crăpa de ziuă. Fără să mai stau pe gânduri, am sărit de pe gardul ocolului de porci și-am venit lângă ei.

— Haideți! le-am zis eu. Se face tirziu.

— Și, adicătelea, unde vrei să mergi? m-a întrebat Mouldy cam mirat.

— Unde mergeți și voi — am zis eu dintr-o suflare.

Mouldy șuieră printre dinți și privi cu uimire la Ripston.

— Mă rog — am adăugat eu — de vreme ce vreți să știți totul de-a fir-a-păr, aflați că nu stau nicăieri și că deci nu mă pot întoarce acasă.

— Cum, adică, nu stai nicăieri? Păi, unde dormi?

— Uite coala — le-am răspuns eu, arătând cu mâna, jur împrejur, țarcurile și ocolurile pentru vite.

— Astea-s prostii! zise Mouldy. Cum dracu? Păi, orice individ are un culcuș al lui. Tu ce-ai făcut cu al tău?

— Ce-am făcut? După întrebarea asta, zvirlită pe neașteptate drept în față, după felul cum se uitau la mine și după ocheadele pe care și le aruncau, am înțeles că băieții își dăduseră seama în ce încurcătură mă aflu. Mouldy urmă șirul întrebărilor:

— Dacă zici că n-ai unde sta, atunci ce măninci?

— Și ce faci duminica? întrebă Ripston la rîndul lui.

Mă hotărisem ca cel puțin deocamdată să nu le dezvălui noilor prieteni tot adevărul despre mine, și iată-mă deodată încolțit, fără putință de scăpare. Dar, la urma urmei, unde era primejdia? După cît se părea, băieții ăștia își cîștigau singuri pîinea și trăiau de capul lor, fără să le poarte cineva de grijă. Poate ar fi fost în folosul meu să le spun de-a dreptul cum stăteau lucrurile cu mine, sau măcar să le dau să-nțeleagă.

Poate că ei s-ar fi priceput să mă sfătuiască cum să găsesc mai lesne de lucru.

— Și dacă vă spun tot ce-i cu mine, îmi făgăduiți că nu mă dați de gol? i-am întrebat.

Amîndoi băieții s-au jurat pe ce-aveau mai scump că mai degrabă ar muri, decît să se înjosească pînă într-atît.

— Atunci, ascultați aici! începui eu. Pînă azi am locuit acasă. Adică și noaptea trecută am dormit acasă.

— Cum, cu babacu, cu maică-ta și cu tot neamul? întrebă Ripston.

— Chiar așa!

— Și de ce-ai fugit? De ce nu mai vrei să te-ntorci?

— N-o să mai mă-ntorc niciodată — le-am răspuns eu, fără să m-ascund — mi-e groază să mai dau pe-acolo.

— Înțeleg — zise Mouldy, dînd cu înțelepciune din cap. Ce-ai săltat de-acasă?

— Cum să salt?

— Adică, ce-ai șterpelit, ce dracu, nu-nțelegi? Te-au prins cu mița-n sac, sau ai izbutit s-o-ntinzi cu ce luaseși?

— Ce vrei să spui? Cum, adică, să mă prindă cu mița-n sac?

— Ei, asta-i bună! zise Mouldy. De unde vrei să știu eu ce-ai furat? Doar nu eram de față, ce naiba?

— Dar n-am furat nimic. Mă stîlceau în bătai și de-aia am fugit.

Bineînțeles că nu le venea să creadă. Mouldy și-a apucat nasul între degete, clipind de zor.

— Va să zică, numai pentru că te chelfăneau ți-ai luat tăl-pășița? Numai pentru atîta? mai întrebă Ripston.

— Numai pentru atîta! Auzi vorbă! Să fi încasat tu sca-toalcele pe care le-ncasam eu de obicei, n-ai mai zice „nu-mai pentru atîta“!

— Dar mîncare și alte chestii de-astea îți dădeau, nu?

— Da, îmi dădeau.

— Și aveai pat ca lumea, cu cearșaf, plapumă și perne?

— Aveam — răspunsei eu.

— Auzi-l cum gungurește? „Aveam!“ rinji Ripston. Adicătelea, cum s-ar zice, aveai de toate: mîncărică, pătuc moale cu plapumă și cearșaf, și vrei să ne duci că ai fugit de-acasă numai pentru că te bumbăceau și că de-aia nu mai vrei să te-ntorci? Zău, că mare mincinos mai ești!

— Sau și mai rău: prost de dai în gropi — adăugă Mouldy.

— Dacă nu vreți să mă credeți, treaba voastră. Aflați însă că tot ce v-am spus e adevărul adevărat — am îndrugat eu căci altceva ce le-aș fi putut spune!

— Mă rog, se mai întîmplă și d-alde astea! S-ar putea să nu ne vinzi gogoși — zise Ripston. După mine, un băiat care fuge de-acasă cînd are ce minca și unde dormi, numai pentru că o încasează din cînd în cînd, ar trebui să umble cu mațele goale și să n-aibă unde-și pune capul, ca să vadă și el ce-i aia.

— Mamă-mamă! Ce n-aş da să găsesc şi eu o asemenea pomană! se amestecă în vorbă Mouldy. Aş plăti bucuros preţul ăsta.

— Nu-ţi mai face inimă rea, măi Mouldy — rîse tovarăşul său. Ascultă-mă pe mine, trebuie că are el pe suflet şi altceva. Numai că ţine secret, i-e frică să nu-l dăm de gol. Şi, ca să spun drept, nici eu n-aş face altfel.

Ripston era cu cel puţin doi ani mai mic decît Mouldy, dar, din felul lui de a vorbi şi a se purta, se vedea bine că trecuse prin multe.

Vorbînd astfel într-una, am mers tot înainte, cît îngăduiau de repede scroabele din picioarele lui Mouldy. În drumul nostru am trecut pe lîngă judecătoria Old Bailey şi închisoarea Newgate. Băieţii m-au întrebat dacă ştiam pe unde sînt aduşi oamenii ca să-i spînzure şi, pentru că eu habar n-aveam, s-au oprit o clipă locului să mă lămurească. Traversînd strada Sudgate, am intrat deodată într-un vălmăşag de uliţe sucite, întortocheate şi murdare, cum nu mai văzusem niciodată. Am mers cît am putut de repede — eu ceva mai în urmă — străbătînd păienjenişul acela de străduţe sărăcăcioase, şi am ajuns, după scurt timp, într-o stradă largă ca un bulevard, luminată cu gaz aerian — strada Strand.

Capitolul XIII

DESPRE LOCUIITORII GANGURILOR ÎNTUNECATE.

SÎNT MARTOR LA O POZNĂ DE-A LOR.

CUM MI-AM AFLAT CULCUŞ PRIMA NOAPTE ÎNTR-UN CAMION

Cu toată ora tîrzie — aproape unsprezece — era încă zarvă şi multă vinzoleală pe strada asta. Abia ne puteam strecura prin mulţimea oamenilor ce se-nvîrteau pe-acolo, fără primejdia de a fi călcaţi pe bătătură sau chiar răsturnaţi.

— Haide! vorbi Ripston peste umăr. Hai, că acuşi ajungem!

Deodată, însă, i-am pierdut pe amîndoi din vedere. Parcă intraseră în pămînt, nu alta!

Ce se-ntimplase cu ei? Să-i fi întrecut oare? Nu prea-mi venea să cred, pentru că tot drumul avusesem grijă să nu-i pierd din ochi. Altceva ce să fi fost la mijloc?

M-am întors, m-am uitat în dreapta și-n stînga, i-am strigat pe nume, dar nici un răspuns. Atunci am luat-o repede înainte, strigînd din toate puterile: „Ripston, Ripston“. Iarăși nici un răspuns. Prietenii mei parcă intraseră-n pămînt!

Dar mai-nainte ca deznădejdea să pună stăpînire pe mine, mi-a ajuns la ureche un glas, pe care n-avusesem încă timp să-l uit:

— Unde ești, Smiffield¹?

După cum știți, nu mă cheamă Smithfield. Așa se numea oborul unde mă găsiseră cei doi prieteni ai mei și, de vreme ce nu-mi știau numele adevărat, se vede că mă porecliseră astfel. Glasul care mă striga era al lui Mouldy, fără îndoială.

— Aici sînt! Dar tu unde ești? am întrebat eu la rîndul meu.

— Uite, aici! Nu mă vezi?

Îl auzeam, dar de văzut nu-l vedeam. Glasul mi se părea că vine dintr-unul din gangurile care despărteau prăvăliile în fața cărora mă aflam. Dar, din care anume, nu puteam să deslușesc, în ruptul capului!

Deodată, din bezna unui gang țîșni un băiat care se repezi la mine și mă luă de mîină.

— Mouldy, tu ești? l-am întrebat.

— Dar cine vrei să fie? răspunse el răstit, împingîndu-mă înainte. Dacă ți-e în gînd să vii, atunci mișcă-te o dată!

După o clipă am înțeles că Mouldy nu mă trăsese într-o locuință adevărată. Mă tîrîse după el într-un gang îngust, pavat cu bolovani și cu tavanul scund, întocmai ca Fundătura Cratiței. Simțeam năvălindu-mi în față un aer umed și rece. Dar de văzut, nu vedeam la un pas. Era un întuneric de-ți dădeai cu degetele-n ochi.

— Țsta-i loc... adică aicea stați, Mouldy? l-am întrebat eu. .

¹ Pronunțarea greșită pentru Smithfield. (n. r.)

— Prin apropiere — răspunse el. Mai e puțin. Ce ai? Te-ai speriat?

— Nu, dar e grozav de întuneric.

— Mă rog, pentru indivizii care halesc în fiecare zi și pe deasupra au dormitorul luminat cu luminări de ceară, așa o fi. Noiăștialalți ne mulțumim cu mai puțin. Hai, vino, dacă ai de gînd să vii, sau, dacă nu, dă-mi drumul, că n-am timp de pierdut!

Îl stringeam într-adevăr de mîna, cît puteam de tare. Nu știam ce să fac, și Mouldy simțise, se vede, că-mi tremură mîna.

— Ce ai, măi băiete? Doar nu te mănîncă nimeni — zise el cu blîndețe în glas. Dacă ne grăbim, o să dăm noi peste un camion sau vreo căruță cu ceva paie, unde să ne cuibărim la noapte. N-ar fi rău, zău așa! E cam rece afară!

Luîndu-mi inima în dinți, mi-am potrivit pasul după al lui Mouldy. Coboram mereu și, pe măsură ce înaintam, ne venea în față un aer tot mai rece și mai stătut. Cîrînd l-am ajuns din urmă pe Ripston, care începu să ne ocărăscă, furios că întrziaseam atîta și că din pricina asta o să găsim toate căruțele și toate camioanele ocupate.

Călcam acum pe un pămînt moale, mocirlos și duhoarea umedă se întetea.

— Unde mergem? am întrebat. Unde duce drumul ăsta?

— Dacă o ținem așa, ajungem în Tamisa — răspunse prietenul meu rîzînd.

— În Tamisa?

— De ce-l bagi în sperieți — se amestecă Mouldy în vorbă. Da, Smithfield, e drept că dacă am ține-o tot înainte, am ajunge la rîu. Noi însă o să cotim îndată.

Peste puțin am ieșit din gang și am început să coborîm niște trepte. Cînd am sfîrșit de coborît, Mouldy a spus:

— Iată-ne ajunși! Rip, apucă-l tu de mîna cealaltă, ca să nu se-mpiedice de ceva, să-și rupă vrun picior.

— Vezi să-ți ridici picioarele cît mai sus, Smithfield — zise Ripston. Dacă ai să dai de ceva moale și cald, să nu crezi că e vreun manșon de cucoană sau vreo căciuliță de blană. Și să nu care cumva să-l ridici de jos, că te mușcă.

— Cine mă mușcă? am întrebat eu nedumerit. În sinea mea muream de ciudă că nu rămăsesem peste noapte la obo-
rul de porci.

— Cum cine? Șobolanii — răspunse Ripston răutăcios, bucurându-se de spaima mea. Să fii tu sănătos! Ai să vezi pe-aici, unii mai dihai ca pisicile. Nu-i așa, Mouldy?

— Nu te uita la el, Smiffield — zise prietenul său. E șobolani berechet pe-aici, într-adevăr. Numai că, dacă apucă să vadă oameni, se feresc din calea lor.

— Ba încă cum se mai feresc, mamă Doamne! E chiar politicoși, se ridică în două picioare și-ți fac plecăciuni și temenele când treci pe lângă ei. Nici nu-i de mirare — zise Ripston batjocoritor. Dar cum rămîne cu femeia aia bătrînă, pe care au mîncat-o pe jumătate astă-noapte? Ce zici, Mouldy? N-au prea fost politicoși cu baba, nu-i așa?

— Tacă-ți fleanca! Vino-ncoace și vezi-ți de treabă! Sau poate vrei să te-nvăț eu cum trebuie să te porți? răspunse Mouldy amenințător. Și domnișorul Ripston, înțelegînd ce-l așteaptă, nu mai crîcni o vorbă.

Ne aflam într-un loc îngrozitor. Era cu neputință să ghi-cești cam cît era de mare; de la licărirea luminărilor de seu, care pîlpliau ici și colo, se zărea pe pereții de cărămidă stratul gros de mucegai.

Toată lumina venea de la căpețelele astea de luminări, înfipte în zidul mucegăit, în jurul cărora se deslușeau oameni îngrămădiți unu-ntr-altul.

Cam la vreo douăzeci de pași de gaura pe unde intrasem ardea un căpățel de feștilă, înfipt ca într-un sfeșnic în lama ruptă a unui briceag cu tirbușon, vîrit între cărămizile înverzite de umezeală. Feștila se înălța ca la vreun metru de la pămînt și în dreptul ei ședea, pe un coș pescăresc paradiț, un moșneag jegos și numai zdrențe, care dregea o gheată. Pentru treaba asta avea drept scule o furculiță știrbă și o bucată de sfoară. Purta ochelari sau, mai bine-zis, un fel de monoclu, căci n-avea decît o lentilă. Vă puteți închipui mutra lui cu gura strînsă pîngă și capul strîmbat într-o parte, chinuindu-se să tragă cît mai mult folos de pe urma bieților ochelari betegi. Mina-i tremura așa de tare, încît, chiar atunci cînd dibuia gaura prin care trebuia să treacă firul, se scurgea mai mult de un minut, pînă izbutea să facă o împunsătură. Lumina gălbuie a luminării cădea peste roata și coșul unei căruțe care se afla la cîțiva pași mai departe. Restul era acoperit de beznă, dar, cum se putea ghici după risetele și zarva care răzbăteau de dincolo de perdeaua

de-ntuneric, niște haimanale își făceau de joacă, aruncînd cu noroi în lumînarea bătrînului.

— Nu-i ăsta moș Snoavă? întrebă Ripston, oprindu-se să vadă ce se-ntimplă.

— Ba el e! Damblagiul! răspunse Mouldy. Să-i fie de bine! Așa-i trebuie! Ha, ha! Ai văzut, Smiffield? Nu-i așa că-i grozav jocul ăsta? (Mouldy se prăpădea de rîs, pentru că un bulgăre de noroi îl pocnise pe moșneag drept în frunte.)

— De ce să-i fie de bine? Ce le-a făcut? am întreat eu nedumerit.

— Cum ce le-a făcut? Asta-i bună! Păi nu-i el cel mai mare zgripturoi? răspunse Mouldy, plin de scîrbă. Se zice că toți banii — sute și mii de bani de aur — îi ține ascunși sub un bolovan, nu știu unde, prin gangurile astea. Dar-ar Domnul să-i găsim noi! He, he, ce zici, Rip?

Zgripturoiul izbutise cu chiu, cu vai să treacă sfoara prin gaură, cînd alt bulgăre de noroi, bine țintit, îi smulse gheata din mîna, zvîrlind-o cît colo. Moșul se așeză în patru labe, bîjbîind prin întuneric după gheată. Din căruța unde se aflau adăpostiți băieții, izbucni un hohot de rîs care răsună pînă departe, sub bolțile gangului. Ripston rîse iar, din toată inima.

— Hai, fiți băieți buni! Lăsați-mă să-mi termin treaba! se rugă bătrînul, după ce-și găsi gheata. Dați-mi pace să-m-pung de cinci-șase ori și vă las vouă lumînarea, să faceți ce vreți: să jucați rișca sau cărți.

— Bine, moșule, dar pînă una-alta cîntă-ne un cîntec și-o să tăcem ca peștii! strigă unul din căruță.

— Fie! Ce să vă cînt?

— Păi, cîntă-ne „Năsucul cîrn“!

— Bă „Mere coapte“!

— Cîntă-ne „Tippity Witchit“!

Totuși, majoritatea era pentru „Mere copate“. Bătrînul începu să cînte cu glasul lui subțire, dogit și tremurat, cău-tînd totodată să folosească din plin acest prilej și să ispră-vească de cirpit gheata.

Cîntă prima strofă și începu refrenul: „Hei, tot tiddy iddy“. Băieții îi țineau isonul. Dar cînd se aștepta mîi pu-țin, un bulgăre de noroi îl plesni peste sticla ochelarilor, în vreme cî altul, șuierînd prin aer, nimeri drept în lumina-

rea prînsă-n zid și-o zvîrli la pămînt. În căruță, veselia ajunsese la culme.

— Haide! strigă Mouldy — n-are rost să căscăm gura pe aici! Camionul nostru e tocmai în capătul ălăalt.

Oricine și-ar fi dat seama că cei doi prieteni cunoșteau bine locurile. Înaintau fără cea mai mică șovăială, în vreme ce eu alunecam la fiecare pas pe pardoseala plină de noroi, mă împiedicam mereu de oiștea căruțelor, ori de lanțurile și șleaurile cailor. Cele cîteva lumînări răspîndeau o lumină atît de slabă, încît nu puteam desluși nimic în întuneric. Pe lingă asta, mucurile lumînărilor, în afară de cel la care-și dregea ghetete „Zgripturoiul“ (am aflat mai tîrziu că nenorocitul fusese pe vremuri mînuitor de păpuși la bilci), nici n-aveau cum să împartă lumina lor săracă, fiind înconjurate de grupuri de băiețandri și oameni în toată firea, unii așezați de-a dreptul pe pămîntul mocirlos, alții pe cîte un pumn de paie, jucînd cărți sau rișcă, la o jumătate penny. miza.

Nu după mult timp ne-am oprit.

— Stai așa, Smiffield, uite ici camionul nostru! zise Mouldy. Pește o clipă l-am auzit — că de văzut nu-l puteam vedea — sărînd pe butucul roții.

— Ei, ce se-aude? întrebă Ripston.

— E în regulă — răspunse Mouldy, dinăuntru.

— Atunci, haide sus! îmi zise Ripston. Pune piciorul ici, pe roată, și ține-te de mine, să te-ajut.

Zis și făcut. M-a „ajutat“ îmbrîncindu-mă atît de tare; că m-am rîstogolit pe fundul căruței, ghemuindu-mă acolo ca un arici.

— Aici dormim?

— Aici. Fii binevenit în cuibul nostru! răspunse Mouldy ca o gazdă primitoare.

— Dar patul unde-i? l-am întrebat eu.

— Ce anume? se miră Mouldy.

— Patul. Trebuie să aveți și un pat, nu?

— A, da, desigur. O minunăție de pat, moale, de te-ngropi în el, cu saltea de puf, perne, cearșafuri, mă rog, tot ce vrei. Trebuie să fîie pe undeva pe-aici! Și Mouldy se învîrte prin căruță, răscolind cu piciorul. Unde-o fi patul ăla, măi Rip? Să fie al dracului, că nu dau de el de loc!

Ripston izbucni în ris la gluma prietenului său, dar nu-i răspunse nimic.

— A, da! Acum mi-aduc aminte, Smiffield! zise Mouldy, prefăcându-se îndurerat. Ni l-au furat deunăzi portăreii, cu tot restul mobilei! Mai lasă-te de prostii și nu ne da nouă peste nas! Ce, fără pat ți se-apleacă?! Patul nostru uite-l! zise el, izbind cu călciiul în scindură. Și dacă nu ți-o fi destul de moale, bagă-te dedesubt, că acolo-i noroiul pînă la gleznă.

— Nu te lua după el! zise Ripston, mai bun la inimă, curmîndu-și risul. Nu e chiar atît de moale cum ar trebui, că nu prea e paie. Ei, dar se-ntimplă uneori să găsim paie în camionul ăsta, că ai putea să umpli, mă rog, nu zic un sac, dar pe-aproape. Atunci e grozăvie curată. Ia închipuie-ți că vii aici într-o seară friguroasă, gîndindu-te că iar o să fie vai de capul tău, că iar o să-ți zdrelești carnea și-o să te-mpungă scindurile în coaste! Te urci în camion blestemîndu-ți soarta și, cînd colo, ce găsești? Paie berechet, și pe deasupra uscate! Te repezi numaidecît, le stringi maldăr și te-nfunzi în ele. Oh!

Numai gîndindu-se la plăcerea asta, Ripston trase aerul în piept cu nesaț, ca și cum ar fi scribit dintr-o ciorbă gustoasă și fierbinte.

— Da' cînd te dezbraci nu ți-e frig? l-am întrebat.

— Nu știu — răspunse scurt Ripston. N-am încercat niciodată!

— N-ai încercat niciodată? Păi, tu nu te dezbraci cînd te culci?

— Ultima dată cînd m-am dezbrăcat, dar știi, așa cum m-a făcut mama — zise Ripston — a fost... A, da! în august, anul trecut, dacă mi-aduc bine aminte. În tot cazul era pe vremea cînd se coceau prunele. Mouldy, mai ții minte cînd ne-am bălăcit ultima oară în riul Serpentina din Hyde-Park?

— Dacă mai stăm la palavre, să știi că mîine n-o să ne putem scula devreme — căscă Mouldy. Trebuie să fie aproape două'spe. Să ne culcăm, dacă e vorba de dormit.

— Gata! răspunse Ripston. Dar stai o clipă: cine-o să fie pernă?

Nu pricepeam de loc ce anume voia să zică Ripston, așa că nici n-am luat în seamă întrebarea lui.

— Când nu sînt paie, nu prea vrea nimeni să stea pernă — zise Ripston.

— Smiffield, nu vrei să fii tu pernă? întrebă Mouldy. Mă simţeam atît de nenorocit, că nu-mi mai păsa de nimic, ceea ce le-am şi spus de altfel.

— Mă rog, noi nu te silim — zise Mouldy. Acuma că sîntem trei, ne-am putea aranja mai bine. Însă nimeni nu te sileşte să stai pernă, dacă nu vrei, înţelegi?

— Asta, după cum ţi-e cheful — zise Ripston. Unora nu le pasă de frig cînd dorm, numai să stea pe moale. Alţii, tocmai pe dos, ar dormi cum nu se poate mai bine într-un cuptor de cărămizi. Smiffield, ţie cum ţi-ar place mai mult?

— Mie-mi place să-mi fie şi cald şi moale — răspunsei eu printre lacrimi.

— Ei, nu zău, şi poate amîndouă deodată? mă luă Mouldy în batjocură. Să fii sănătos şi să ai parte de culcuşul pe care ţi-l doreşti! Deocamdată, dacă n-ai nimic contra şi vrei să stai pernă, aşază-te jos! Dacă nu vrei, zi odată, şi-o să se aşeze altul. Dar bagă la cap că n-avem nevoie aici de smiorcăielile tale! Eu atît îţi spun, miorlăitule! Proşti am fost că te-am luat cu noi! Ne-am făcut-o singuri!

M-am grăbit să-i explic lui Mouldy că plîngeam pentru că nu mă puteam opri, şi că nu m-am gîndit o singură clipă să-l jignesc. I-am mai spus că eram gata să fac orice mi-ar cere, şi că mă fac imediat pernă, dacă mi-arată cum să mă aşez.

— De arătat, n-am ce să-ţi arăt — vorbi Mouldy mai îmblînzit. Pernă e cel care stă întins jos în căruţă, ca să-şi pună ailalţi capul pe el. Lor le e moale sub cap, iar lui îi ţine de cald.

— Haide, să nu mai lungim vorba! strigă Ripston. M-aşez eu pernă. Hai, culcaţi-vă!

— Smiffield, acuşica fă ca mine — strigă Mouldy, întinzîndu-se pe fundul camionului.

Să fac ca el! Dar cum? Mouldy se întinse cît era de lung, rezemîndu-şi capul de pieptul şi burta lui Ripston, aşa încît nu-mi mai rămîneau drept pernă decît picioarele. Să-i fi spus, mi-aş fi răcit gura degeaba. Aşa că m-am ghemuit şi eu lîngă el, cum am putut mai bine.

După o tăcere de câteva minute, Mouldy întrebă iar:

— Rip, ai de gând să adormi imediat?

— Te cred. Chiar și ațipisem. Ție nu ți-e somn, Mouldy?

— Nu știu cum se face că întotdeauna îmi piere somnul după ce văd luptele alea. Auzi, dom'le, minunății! Să te pomenești tam-nesam cu trei tipi pe corabie și tu, mă băiatule, să n-ai decît cămașa pe tine și două iatagane la brîu!

— Da, dom'le, la panorama asta din Shoreditch vezi niște reprezentatii date dracului — răspunse Ripston somnoros. Ei, noapte bună!

— Noapte bună.

Am rămas multă vreme treaz, cu obrazul ud de lacrimi lipit de pulpa lui Ripston, gîndindu-mă la viața mea de pînă atunci, la pasul pripit și necugetat pe care-l făcusem și la cele ce m-așteptau în viitor. N-aș fi ajuns aici, dacă mi-aș fi luat inima-n dinți, hotărîndu-mă să-ndur iar bătaia doamnei Burke, cum o mai îndurasem de zeci și zeci de ori. Poate m-ar fi snopit mai rău ca altă dată. Dar n-ar fi fost oare mai bine să mă fi întors acasă, măcar atunci cînd mă-nhățase Jerry Pape? N-ar fi fost mai bine să fi dat iar piept cu tata și cu nenorocita lui de curea? Poate pînă la ora asta tirzie din noapte s-ar fi isprăvit totul, și acum aș fi stat la căldurică, în pătucul meu din odaia din fund, corcolind-o pe micuța Polly.

Biata mea surioară! Mi se rupea inima cînd mă gindeam la ea și totuși nu puteam face altfel. Îmi aminteam mereu drăgălăseniile ei, atunci cînd o îmbrăcam în toiul nopții, prefăcîndu-mă că o scot la plimbare, cum se strîngea la pieptul meu și cum mă săruta, cînd doamna Burke intra să-i aducă încă o bucată de pîine cu unt și mă lovea pe nedrept, învinuindu-mă că i-aș fi mîncat eu porția, și mă podidea plînsul; cred că udasem learcă pantalonul lui Ripston!

Unde era Polly acum, Domnul s-o aibă în pază! Ce făcea oare? Dormea dusă, în odaia din față, sau zăcea, așteptîndu-mă să mă-ntorc, în patul meu din camera din fund?

Era oare sănătoasă, așa cum îmi spusese Jerry Pape? Dar cum puteam să mă-ncred în cuvintele lui? Se dovedise a fi un ticălos fără pic de suflet. Poate nu era de loc sănătoasă, cum spusese Jerry. Poate zăcea bolnavă. Nu cumva,

căzînd pe scări, își rupsese o mînă sau un picior? Poate acum zăcea nemișcată cu mîna sau piciorul legat în lăpățele de lemn. Pe poarta spitalului din piață, unde-mi petrecusem toată după-amiaza, văzusem intrînd și ieșind numai oameni betegi.

Dar dacă Polly murise? Da, numai așa se lămurea mînia și în același timp mărînimia tatii. Nu le făgăduise el băieților un șiling întreg, dacă mă prind? Îmi aduceam aminte ce încurcat era Jerry Pape cînd l-am întrebat cum se simte surioara mea. Te pomenești că Polly murise într-adevăr și Jerry știa asta. Poate își zdrobise capul de piatră, cînd o scăpasem din brațe, și acum zăcea singură în odaie, înțepenită și fără viață, ca cintezoii lui Joe Jenkins.

Așa m-am chinuit, în beznă gangului, pînă cînd a adormit și Mouldy. Sforăia și el tot atît de tihnit ca și Ripston. Am auzit niște tropăituri și dintr-o dată certurile, injurăturile și ocările jucătorilor de cărți și de riscă încetară ca prin farmec. Cît ai bate din palme, se cățaraseră cu toții în camioane și-n căruțe strigînd înăbușit:

— Stinge lamba, mă! Vine curcanii!

Avusesem timp să aflu că polițiștii erau porecliți curcani și, la gîndul că doamna Burke trimisese poate vardiştii pe urmele mele, m-a cuprins o teamă atît de cumplită încît toată duioșia de mai-nainte m-a părăsit dintr-o dată. Mă gîndeam acum numai la pielea mea, dornic să mă știu la adăpîst de primejdia care mă pîndea. Ce prost fusesem că nu mă făcusem „pernă"! Acum, prietenii mei m-ar fi ascuns cu trupurile lor! Trop-trop-trop — spre camionul nostru, veneau glonț vreo trei curcani. Veneau întins spre noi! Mîinile și picioarele începură să-mi tremure, și în loc de lacrimi, îmi simțeam fața scaldată de-o sudoare rece. Unul din curcani se săltă pe lanțul din spatele camionului și se uită înăuntru, luminînd cu felinarul. Mi s-a părut că dintr-o dată camionul a luat foc! Am oftat ușurat cînd polițistul a coborît fără să zică nimic. Apoi, polițiștii au plecat vorbind de ale lor și în curînd tropăitul cizmelor s-a pierdut în întuneric. Zarva de mai-nainte s-a potolit și ea. Nu se mai auzea decît sforăitul celor adormiți și chițăitul șobolanilor. Pe urmă, încet-încet, n-am mai auzit nimic.

ÎN CARE LEG TOVĂRĂȘIE CU DOMNIȘORII RIPSTON ȘI MOULDY
ȘI PRIMESC SĂ FAC CE FAC EI

Dormeam încă adînc cînd „perna“ de sub mine s-a tras deoparte și capul mi-a căzut, greu, pe podeaua camionului. A fost o bufnitură strașnică.

Vreo cîteva clipe am rămas ca buimac. Mi se părea că nu trecuseră nici cinci minute de cînd polițistul ne luminase cu felinarul lui. Pe lingă asta, eram înțepenit de frig și oboșit, de parcă nu-nchiseseam ochii toată noaptea. Dar ce-aș fi putut face? M-am ghemuit iar într-un colțișor, punîndu-mi mîinile sub cap, drept pernă.

— Hei, Smiffield! strigă Ripston, care nici vorbă că-nțepenise și el stînd pernă, și-avea tot dreptul să fie supărat. Haide, scoală! Doar nu ți-oi fi pus în gînd să zaci întins aici toată ziua!

— Păi nici nu s-a crăpat de ziuă — mormăii eu. Nu vezi că-i întuneric beznă?

— Mai bine scoală și belește bine ochii. Ehe! De cînd a răsărit soarele! Scoală și privește!

Vorbindu-mi astfel, Ripston se cocoțase pe peretele camionului, lingă Mouldy. Cu puțină osteneală m-am suit și eu alături de el.

— Unde vezi soarele?

— Cum unde? Uite-l colo! Iese din albia rîului! Ia uite!

De jur împrejurul nostru era o întunecime înfricoșătoare, dar, privind într-acolo unde-mi arăta Ripston, am putut desluși ceva ca un fel de minge argintie strălucitoare. Dacă te uitai cu luare-aminte, vedeai însă că e doar o gaură rotundă, prin care soarele își revărsa puzderia de raze. Se mai zărea, prin borta aceea, apa tremurătoare a Tamisei, scînteind ca o vîlvătaie aprinsă, un petic de cer albastru și un sîlep încărcat cu fîn, care plutea alene în josul apei.

— Hai s-o luăm din loc! spusei eu, încălecînd marginea camionului.

— Unde vrei să te duci? întrebă Mouldy.

— Acolo, la soare. E mai bine cred decît în bezna asta.

— Aşa o fi, dacă zici matală — răspunse morocănos Mouldy. Mă rog! dacă-ţi face plăcere, n-ai decît s-o iei din loc!

— Dar voi nu mergeţi? Nici tu, nici Ripston?

— Noi avem altă treabă — zise de data asta Ripston. Ne ducem în alt loc.

— Adică unde?

— Cum unde? În piaţa Common Garden, ca de obicei. Ce să căutăm pe malul riului?

— Poate că tu ştii vreo meserie care se cere pe-acolo — adăugă Mouldy. Ia spune, Smiffield, nu cumva aduni de prin gunoaie oase şi alte chestii d-astea?

— Da' de unde — le-am răspuns eu. Habar n-am de aşa ceva.

— Atunci, spune odată ce-nvırteşti?

— Deocamdată nimic. Vreau să am şi eu cu ce trăi. Atita tot. Mă gîndeam să m-apuc de „lătrat“. Nu-i chiar o meserie de lepădat, nu-i aşa?

Mouldy se uită la Ripston şi amîndoi izbucniră în ris.

— Ai mai încercat vreodată?

— A, nu! Un prieten de-al tatii m-a făcut să mă gîndesc la asta. Pînă acum n-am „lătrat“ niciodată, dar tare aş vrea s-o fac!

— Şi de unde ştii că eşti în stare să „latri“? întrebă Ripston.

— Păi, am făcut probă.

— Ascultă, măi Smiffield! Mare mincinos mai eşti. Uiţi de la mină pin' la gură. Ce dracu! N-ai spus adineauri că n-ai mai „lătrat“, niciodată?

— Adevărat! De „lătrat“ n-am „lătrat“, dar am făcut singur probă. Aseară, în oborul de vite, cînd voi aţi dat buzna peste mine, tocmai asta făceam.

— Să ştii că aşa e — se amestecă în vorbă Mouldy. Nu ţi-aduci aminte, Rip? Măi Smiffield, ai un glas destul de curăţel pentru treaba asta. Cred că o să meargă!

M-am bucurat auzindu-l vorbind astfel.

— Atunci, Mouldy, crezi că o să fac ceva parale?

— Cum adică, să faci parale?

— Adică o să-mi găsesc stăpîn? O să-mi pot cîştiga plinea?

— Stăpîn o să-ți găsești tu, nici vorbă. Dar de cîștigat plinea... Mouldy nu-și isprăvi vorba și dădu din mîna, făcîndu-mă să-nțeleg că, în privința asta, se cam îndoiește.

— Unora le-o fi plăcînd meseria asta, înțelegi — adăugă el. Eu, unul, nu mă dau în vînt după ea. Și nici Ripston nu prea se omoară.

— Va să zică ați încercat și voi? întrebai eu dezamăgit.

— Ba bine că nu! Am încercat de toate, nu-i așa, Ripston? Da, de lătrat am lătrat și noi. Și-au mai încercat sortii în meseria asta și alți băieți. Țștia o să-ți spună, ca și noi, că a doua oară nu s-ar mai băga, să-i tai! Zău, na! Dacă ar fi după mine, mai degrabă m-aș băga la un doctor. Ce zici, Rip?

— Ar fi mișto — răspunse Ripston. Păi ce, lătratu' ăsta-i viață?! Te scoli cu noaptea-n cap, nici nu mijește bine de ziuă, și dă-i drumu, băiete, opintește-te-n cărucior pîn' la piață, în vreme ce stăpîn-tu merge ca un boier pe trotuar. Pe urmă, pînă cînd cumpără dumnealui marfa, fii cu ochii-n patru, să nu umfle careva căruciorul. După asta înhamă-te la el pînă acasă și, dacă dă Dumnezeu să ai de vînzare verdețuri, apucă-te de le spală și le așază, ca să-i ia ochii clientului. Dar stai, că n-ai terminat: acum abia te spetești de-a binelea, împingînd căruciorul pe străzi toată ziulica și răcnind din fundul bojocilor.

— Și asta e floare la ureche! zise Mouldy. Dacă se-ntîmplă să-ți pice într-o zi numai zarzavaturi mărunte, mai ușor de cărat cu coșul — cum ar fi arpagicul de pus la murat ori ridichii de lună — spre seară te mină iar stăpînul să le vinzi și iar începi să strigi și să alergi pe ulițe, pînă cînd se sting toate luminile pe la case, în afară de alea de la mansardă, și e prea tîrziu ca să mai faci vreo treabă. Și la urmă cu ce te alegi? Cu niscaiva haleală și gata. Ce părere ai, Ripston, nu zic bine?

— Ba chiar așa! Numai că în chestia cu haleala n-ai nimerit-o! Se mai întîmplă să rămîi și cu burta goală.

Spusele lor m-au lămurit pe deplin. De la bun început îmi pusesem în gînd să m-apuc de lătrat. Tocmai această hotărîre și închipuirea că nu era prea greu să-mi duc gîndul la îndeplinire, dacă aveam un glas plăcut, mă-mpinsese în primul rînd să fug de-acasă; mai ales că, după proba pe care-o făcusem în ocolul de vite de la Smithfield, glasul.

meu se dovedise într-adevăr frumos. Iar când Mouldy și prietenul său mi-au dat să înțeleg că locuiau în preajma pieței Covent Garden, m-am grăbit să plec cu ei. Și iată, aflu acum că băieții încercaseră meseria lătratului, părăsind-o scribiți amândoi. Găsiseră oare altceva mai bun de făcut? Ce anume?

— Atunci, voi din ce trăiți? i-am întrebat.

— Din toate și din nimic! răspunse Mouldy în doi peri. Ne dăduserăm jos din camion și o luasem spre gangul prin care intrasem aici noaptea trecută.

— Ce-i aia din toate și din nimic?

— Adică din ce pică — răspunse Ripston. Căscăm ochii pe ici, pe colo, și cum dăm de ceva, gata, ne-am și înfipt!

— De asta n-am mai auzit! O fi ceva nou?

— Ba, dacă nu te superi, e vechi de când lumea — răspunse Mouldy rîzînd. Dacă strîmbi din nas, te-ai ars, mă-nțelegi? Te agăți, băiatule, de ce-ți pică, altfel măninci răbdări prăjite. De ales, n-ai ce alege. Și dacă ai baftă, s-a făcut!

— Ei, dar frumusețea e că niciodată nu știi cum se întoarce roata — se amestecă în vorbă și Ripston. Și tocmai d-asta nu-ți pierzi corajul. Cîteodată crezi că ți-a pierit norocul și că s-a zis cu tine. Și cînd colo, de după colțul străzii îți răsare în cale mai chipeș ca oricînd. Să vezi, de pildă, ieri după-masă. Toată ziua nu ciupisem măcar o lețcaie. Nu pusesem în gură pic de cafea, mîncasem numai răbdări prăjite și dimineța, și la prinz, plus niște morcovi putrezi culeși de prin gunoaie. Mouldy își pierduse orice nădejde — asta e boala lui, de altfel. Și dintr-o dată îl aud că-mi spune: „Ascultă, Rip, ce rost are să ne tot învîrtim pe-aici și să dîrdîlim de frig? Hai mai bine la Delphi, că-i mai cald ca aici“. Dar eu fi zic: „Stai, măi băiete! Mai ai puțină răbdare. Hai să mai ocolim de trei ori piața și, dacă n-o ieși nimic, ne luăm tălpășița“. Și ce să vezi dumneata! Nici nu isprăvisem de zis, că odată strigă unul la noi: „Heil!“ Un boier, mă-nțelegi, un boier în toată puterea cuvîntului... Striga să-i aducem o trăsură. Mouldy a dat o goană, i-a adus trăsura la scară și ăla l-a mînjit cu șase penny! Birjarul i-a dat și el un penny. Care va să zică, în total șapte. Ei, ai văzut! cum s-a-ntors roata? Dacă n-am fi avut puțină răbdare, ne blestemam viața în gangurile astea, înghețați și

flămânzi, așteptînd trei-patru ceasuri pînă să ne vină camionul. Pe cînd așa, făcusem rost de cinci penny pentru haleală și de încă doi pentru panoramă. De aia, cînd ne-ai văzut, ți-am spus că venim de la panoramă. Ne ducem des la panoramă, nu-i așa, Mouldy?

— Mîine seară mergem la un spectacol de *benefis*, dacă facem rost de ceva pitaci — răspunse Mouldy.

— Cică piesa de mîine îți ia piuitul și mai multe nuli adăugă Ripston. „Căpitanul vampir sau piratul deșertului“. Se vede și după titlu că trebuie să fie o chestie serioasă. Nu?

— Smiffield, tu ai văzut vreo piesă? mă întrebă Ripston.

— Am văzut la bilci — i-am răspuns.

— Fleacuril! Și ce-ai văzut? Pesemne vreo caraivană dintr-aia, trasă de-o gloabă. Ehei, atunci să știi că habar n-ai ce-i aia o piesă adevărată, măi Smiffield! zise Ripston rîzînd disprețuitor. Noi ne ducem la un teatru-n toată regula, mă-nțelegi, cu scenă de-adevăratelea, și pe scena asta se bat oamenii cu săbii adevărate. Actorii sînt îmbrăcați în niște țoale mișto — numai în catifea, aur, diamante, smarande, și alte chestii de-astea. Măi Smiffield, dacă zici că n-ai fost niciodată, zău că n-ar strica să te duci și tu.

Vorbînd așa, ajunserăm pe strada Strand, din cale-afară de liniștită, căci abia bătea ora cinci la ceasul din turnul bisericii. Mouldy ne făcu semn să ne oprim.

— Stai oleacă! mi se adresă el. Văd că am luat-o din loc, dar nu știm încă ce-ai de gînd? Vrei să cobori pe malul Tamisei, sau vrei să vii cu noi la Common Garden?

— Aș merge cu voi, dacă mă luați.

— Uite ce vrea să știe Mouldy — se băgă în discuție Ripston. E o chestie la mijloc: vrei să lucrezi pe cont propriu, sau ai de gînd să intri în tovărășie cu noi?

În asemenea împrejurări, întrebarea asta era binevenită.

— Mă gîndesc să intru în tovărășie cu voi — le-am răspuns eu. Și e frumos din partea voastră că vreți să mă luați.

— Da' știi, tovarăși adevărați — șopti Ripston.

— Cu noi lucrezi, cu noi măninci, cu noi dormi.

— Înțeleg.

— Cu noi împarți tot ce găsești, tot ce-ți cade în mînă și tot ce capeți — mai zise Ripston tot în șoaptă, dar mai în-

cruntat. Nu iei nimic fără știrea noastră și nu cheltuiești pe ascuns nici măcar un sfanț.

— Nu! Niciodată! Pe onoarea mea!

— Și dacă te agață vreun vâtaf, să-ți primești porția, dar să nu-ți vinzi niciodată tovarășii, chiar dacă turnându-i ai scăpa tu. Ce zici, primești să faci așa?

— Primesc — am răspuns eu, cu toate că la drept vorbind nu pricepusem tot ce-mi ceruse Mouldy.

— Așadar n-o să ne-nșeli, n-o să-ți fie niciodată frică și n-o să șovăi niciodată?

— Niciodată!

— Atunci, adă palma încoace! zise Mouldy. Bate laba și cu Ripston! Așa, de azi încolo sîntem tovarăși. Și acum, hai, vino să vedem ce-avem de făcut!

Capitolul XV

ÎN CARE SE DĂ LA IVEALĂ
CE FEL DE NEGOT ÎNVÎRTIM,
ȘI UNDE SE VA VEDEA CĂ AJUNG ȘI EU HOT,
MOMIT DE O BUCATĂ DE PLĂCINTĂ FIERBINTE

Odată intrat în horă, nu mai aveam ce face: trebuia să joc. Din spusele lui Mouldy și Ripston se putea vedea că nu duceau o viață prea grea; sau cel puțin, în privința mîncării, nu o duceau mai rău decît mine; numai că eu mă săturasem pînă-n gît de traiul meu de pîn-atunci. Hoinăreau după pofta inimii, pe unde se nimerea. Nu-i ciomăgea nimeni, băgau în buzunar tot ce ciștigau și cheltuiau după plac. Pe deasupra se mai duceau și la teatru. Luate una peste alta, s-ar fi părut că am avut mare noroc să dau peste băieții ăștia isteți. Și nici eu nu mă puteam plînge de noroc, de vreme ce mă primiseră cu brațele deschise și ne înțelegeam de minune. Cu ce nu mă puteam însă împăca de loc era locuința, deși trebuie spus că, deocamdată, o încercasem fără paie pe jos.

Gîndurile astea m-au tot frămîntat pînă am ajuns la Covent Garden. N-am intrat în hala acoperită, ci ne-am tot sucit în jurul ei, prin piața mare, unde se încărcau căruțe și căruccioare. Trecuse atîta vreme de cînd ne vînturam așa, încît începusem să mă-ntreb cînd o să ne apucăm de o treabă ca lumea. Eram gata să deschid gura, cînd, deodată, Ripston o zbughi de lîngă noi, îndreptîndu-se glonț spre un om care stătea în fața unei grămezi de lăptuci și tocmai ridicase un deget în aer.

— Unde s-a dus Ripston? am întrebat eu.

— Să lucreze. Nu l-ai văzut pe tipul ăla cu degetul în aer? Asta înseamnă că tipul are nevoie de un băiat. Dacă ar fi ridicat două degete, însemna că are nevoie de un om în toată firea. Ripston o să ne facă rost de bani pentru cafea. Și dacă, în timp ce el își vede de treabă, mai găsim și noi de făcut ceva, iese și haleala. Cafeaua e apă chioară, nu-ți ține de foame nici pîn' la prînz. Vezi de cască ochii bine, măi Smiffield!

M-am silit să fac precum îmi spusese. Dar n-a mai ridicat nimeni degetul; sau cel puțin n-am băgat eu de seamă. Nici Mouldy n-a avut mai mult noroc. Peste vreun sfert de ceas am luat-o încet spre una din cafenelele de pe strada Bow. N-a trecut mult și hop! și Ripston.

— Ei, Rip, cum stai? întrebă Mouldy.

— Trei penny jumătate. Tu ai făcut ceva?

Mouldy dădu amărit din umeri.

— Nici Smiffield?

— Nici.

— Atunci să mergem. Ce ziceți? Luăm cafeaua acum sau așteptăm pînă mai stringem doi-trei gologani și pentru ceva mîncare?

— Eu zic să mergem chiar acum — vorbi Mouldy. Îmi vine leșin de foame. Tu ce părere ai, Smiffield?

Eu n-am avut nimic de adăugat, așa că ne-am dus tustrei la cafenea, și Ripston a cerut trei cești de cafea tare. Era grozavă: dulce și fierbinte, deși nu chiar așa de tare cum o cerusem noi. După ce-am băut-o, simțindu-ne mai înviorați, am pornit-o iar după lucru.

Dar în ziua aia norocul nostru era spart în fund. Am tot căutat noi ceasuri întregi. Dar de nicăieri nu s-a ivit nimic. Mi-ar fi crăpat obrazul de rușine, dacă Mouldy ar fi

avut mai multă baftă ca mine. Nici Ripston n-a mai pus mina pe alți gologani. A rămas cu ai trei bănuți și jumătate, care-i picaseră dimineața. Îmi părea tare rău că dădusem greș, dar veselia tovarășilor mei îmi alină tristețea. Ei săreau plini de voie bună de colo-colo, glumind și hîrjîndu-se printre tarabele din piață, de parcă după hoină-reala asta îi așteptau codri întregi de pline unsă cu unt.

Pe la vreo zece am părăsit piața, îndreptîndu-ne pe niște străduțe lăturalnice spre Drury-Lane.

— Ei, Smiffield — zise Mouldy — cum te simți în tovărășia noastră? Ce zici, ai să te ții de ea?

— O să mă țin, dacă o să avem ceva mai mult noroc — le răspunsei eu. N-am prea făcut mare scofală azi-dimineață!

— Putea să iasă și mai prost — zise Ripston. Azi ne-am apucat de lucru prea tîrziu.

— Te cred — zise Mouldy. Mie însă mi-a mers binișor, și ție, Smiffield, ar fi putut să-ți meargă mai bine.

Cum era și firesc, am luat vorbele lui Mouldy drept o glumă, așa că i-am întors-o înapoi:

— A, da! Mi-a mers grozav azi; tot atît de grozav ca și ție, Mouldy.

Tovarășii mei izbucniră în rîs și-și făcură cu ochiul. Voiioși ca niște greieruși, am ȱopăit așa pînă am ajuns pe Drury-Lane. La intrarea unei fundături mohorite, numită stradela Wilde, ne-am oprit. Mouldy se uită de-a lungul străduței, să se încredințeze că nu ne vedea nimeni. Pe urmă-mi șopti:

— Haide, Smiffield, scoate!

— Ce să scot? ma întrebam uimit. Pe fața lui și a lui Ripston nu era însă nici urmă de zîmbet. De data asta era limpede că nu le ardea de glumă.

— Scobește-te și dă-ncoace! zise și Ripston, înghiontindu-mă nerăbdător. Dar nu tot o dată! Pe rînd. Hai, dă-i drumul! Uite, mă așez în fața ta.

Nu înțelegeam nici de frică ce voiau să spună prietenii mei. Și mai ales nu înțelegeam de ce tot arătau cu degetul spre buzunarele jachetei și ale pantalonilor. Mouldy începu deodată să-mi pipăie coastele și șoldurile. Dar, judecînd după mînia care i se întipărise pe față și după scribă din privirile lui cînd se-ntoarse spre Ripston, nu părea de loc mulțumit de rezultat.

— Ha! Ha! Ha! rise el răutăcios. Ia uite, ce mai tovarăș! Halal! Ei, să știi că ne-a pus Dumnezeu mîna-n cap!

— Ce-i cu el? întrebă Ripston.

— Ce-i cu el, ce-i cu el? îl maimuțări Mouldy. E tufă! N-a cules măcar o coacăză. Tufă de Veneția! Asta e!

Timp de cîteva clipe, tovarășii mei rămaseră tăcuți, aruncîndu-mi priviri pline de nemulțumire.

— Și, zi, ne ești tovarăș, ai? Tovarăș la cataramă — zise Ripston. Află că ești un tip tare!

— Păi, sigur că vă sînt tovarăș — le-am răspuns eu. Toată vremea am fost cu ochii-n patru. Ce sînt eu de vină că n-am găsit nimic de cărat?

— Nu, zău! rinji Mouldy disprețuitor, în vreme ce Ripston ridea mînzește.

— Ține-ți firea, Mouldy — zise el. Smiffield e un ageamiu, asta e! Smiffield, ia uită-te-ncoace! Zicînd acestea, scoase din buzunarul hainei nu mai puțin de șapte mere de toată frumusețea. Pe urmă m-a poftit să mă uit ce are în buzunarele pantalonilor. Unul era plin cu migdale, iar celălalt plin cu nuci.

— Ce ți-a venit să cumperi nuci și migdale? l-am întrebat uluit.

— Le-am cumpărat ca să le vînd, nu-nțelegi? răspunse Ripston, stăpînindu-și risul care i se citea în ochi. Fac negustorie, stimabile!

— Dar cînd le-ai cumpărat, că nu te-am văzut?

— Nici individul care le vindea nu m-a văzut. Tocmai servea un mușteriu în clipa aia și mi-am zis că nu face să-l tulbur. Așa că m-am servit singur, n-am mai așteptat să mi le pună în pungă. Ei, acum ai priceput?

— Vax! Ți-ai și găsit omul! Ori gîdili o piatră de moară, ca s-o faci să ridă, ori te-apuci să-i explici ăstuia, tot aia-i — zise Mouldy batjocoritor. Ascultă, puștiule, vezi tu merele și nucile alea din buzunarele lui Ripston? Le vezi? Ei, află că le-a săltat! Le-a manglit sau le-a furgăsit — mă rog, cum vrei s-o iei. Acum ai băgat la devlă, ori încă nu? Ia gînește ici! (Avea la haină un buzunar mare, pe dinăuntru, de jur împrejurul căptușelii.) Vezi astea? Le-am șparlit cu mîna mea, mă băiatule, și-mi pare rău că n-am putut agonisi mai mult! Acuma, hai în sus, pe fundătura asta, să

desfacem marfa și să punem laba pe ceva bani pentru ha-leală.

N-aș vrea să credeți că eram un băiat gingaș din cale-afară sau mofturos. Și cu toate astea vă mărturisesc că Mouldy m-a băgat în răcori spunându-mi așa, de la obraz, cu mojie și brutalitate, că era hoț.

— Doamne, Doamne! Ce mai domnișorică! strigă Mouldy, batjocoritor. Nu cumva ai fi crezut că ai de-a face cu niște d-ăia de la școala duminicală, care nu ies nici morți din slova catehismelor și-a cazaniilor? Dacă asta ți-a fost în gând, te-ai înșelat amarnic, amice.

Ripston adăugă cu o dulceață prefăcută în glas:

— Ție ți-o fi dînd mina să ai purtări alese, că, de, te poți întoarce cînd postești în pătucul pe care nu știu de ce l-ai părăsit. În tot cazul, un lucru să-ți fie limpede, măi Smiffeld: nu te silește nimeni să te înfrunți și tu din plăcinta pe care ne ducem, uite chiar acușica, s-o cumpărăm... Ești o bomboană de băiețel și nu te ține nimeni legat. Poți să-ți iei valea oricînd dorești.

Isprăvind ce-aveau de spus, băieții s-au răsucit pe călcie și au luat-o pe uliță-n sus, lăsîndu-mă în mijlocul drumului.

Iată-mă deci slobod s-o șterg. Gustasem din viața de hoinar; fără să știu mă înhăitasem cu niște pungași; mîncasem, băusem și dormisem cu ei. Dar steaua norocului fiindu-mi binevoitoare, izbutisem să-mi dau seama cu cine am de-a face cît nu era încă prea tîrziu, cît mai eram încă băiat cîstit. Se ivise un prilej nimerit să scap de ei. Da, de asta îmi dam prea bine seama. Și dacă i-ar trece cuiva prin gând să-mi aducă învinuirea că am apucat pe calea păcatului cu ochii deschiși, n-aș avea ce probe s-aduc în apărarea mea. Mărturisesc, plin de umilință, că cel mai firesc lucru pe care trebuia să-l fac ar fi fost să-mi iau inima-n dinți și să mă întorc acasă. Dar vă rog să nu uitați, doamnelor și domnilor, starea jalnică în care mă aflam și să cîntăriți cum secuvine. Vă încredințez că nici cel mai aspru judecător al faptelor mele de-atunci n-ar dori să mă vadă în starea nenorocită în care mă aflam. Gîndul că cei doi băieți erau adevărați pungași mă îngrozea însă. Și gîndul ăsta trăgea greu la cîntar. Da, dar din nefericire mai era ceva la mijloc, care nu cîntărea de loc mai puțin: foamea, foamea chinuitoare.

Tremuram de frig și-mi chiorăiau mâțele, în vreme ce Ripston îmi spusese răspicat că se duce să cumpere plăcintă și că, dacă nu țineam s-o împart cu ei, n-aveam decît să-mi iau tîlpășița. Se-nțelege de la sine, din spusele lui, că numai eu singur puteam hotărî ce-mi rămînea de făcut. Peste puțină vreme i-am zărit pe cei doi băieți venind înapoi.

Au trecut pe lingă mine glumind și rizînd, luînd-o spre Long Acre, unde știam că se află o plăcintărie. Mouldy a intrat înăuntru, iar Ripston a rămas afară, privind pe ferastră. Apoi Mouldy a ieșit cu o foaie de varză, pe care se afla o porție de plăcintă din care ieșeau aburi, dar o porție atît de zdravănă, că la vederea ei mi s-a tăiat răsufierea. Aerul pe care-l trăgeam în piept parcă era o lamă de cuțit; tremuram din toate încheieturile, simțind cum crește mereu golul din pîtec.

Am trecut strada și am pornit după ei. Nu eram mult în urma lor, așa că l-am putut vedea pe Ripston luînd o bucată de plăcintă, ducînd-o la gură și mușcînd din ea cu nesaț. Mamă, știu că-nghițea! Apoi a mai luat una, și încă una, și mereu așa. (Judecînd după numărul și mărimea înghițiturilor, vă dați seama ce de bani cheltuiseră.) Foamea care mă chinuia cumplit îmi tot da ghes să m-apropii de ei.

În cele din urmă ajunsesem atît de aproape, încît îi auzeam cum mestecă. Ripston trăgea aerul în plămîni cu gura deschisă, sufla apoi peste plăcinta fierbinte și întorcea din cînd în cînd capul, ca să-i pot citi în ochi satisfacția.

Avuseseră, cu totul, cinci bucățoaie de plăcintă pe foaia de varză, și acum trecuse fiecare la a doua bucată. Dacă era vorba să mă-nvoiesc cu ei, atunci nu mai aveam nici o clipă de pierdut.

— Parcă aş zice că m-am săturat — zise Ripston. E sățioasă al dracului!

— E, hai, hai, nu te-ndopa, să nu-ți vie rău! zise Mouldy. Dacă nu mai poți, las' c-o halesc eu.

N-am mai putut răbda și, smucindu-l de mînă, am strigat:

— Mouldy, dă-mi și mie o bucată!

Mouldy sări ca ars, cu toate că nu-l smucisem cine știe ce, și se întoarse speriat spre mine. Dar se potoli repede.

— Ah, tu ești, Smiffield? Pe unde-ai umblat? Oi fi fost pe-acasă, să miroși ce mai e pe-acolo, și te-or fi gonit iar, ai?

— Sau s-o fi dus la ăia din piață, să ne toarnel Nu-i așa, Smiffield?

— Ba n-am fost nicăieri. M-am ținut după voi — le-am răspuns eu amărit.

— Foarte frumos din partea ta. Află însă că n-avem poștă să se țină nimeni după noi, mai ales turnătorii — zise Mouldy.

— Dar nu sînt turnător, Mouldy — răspunsei eu. Fii bun și dă-mi și mie o bucatică! Dacă ai ști cum mă scurmă prin burtă, n-ai mai sta atît la tocmeală.

— Nici nu mă gîndesc — zise ticălosul cu neîndurare, și, ca să mă chinuiască mai mult, își umplu gura cu ce mai rămăsese din cea de-a doua bucată de plăcintă. Adu-ți aminte ce scrie în Sfînta Scriptură: „Nu fura și nu te atinge de lucru furat“. Mi-e rușine mie, Smiffield, că poți să mă rogi să fac o asemenea ticăloșie! Dacă ți-aș da o bucatică, ți s-ar opri în gît și ai muri înecat!

— Doar ne-am învoit să-mpărțim frățește tot ce-avem — mă rugai eu, căznindu-mă să-i trezesc conștiința, de vreme ce cu mărinimia nu făcusem nimic.

— Da, și mă țin de învoială. Nu-mi calc cuvîntul nici acum — răspunse Mouldy. Dar vezi că mătăluță te-ndeși numai la halitul plăcintei, pe cînd la șparleală dai bir cu fugiții. Așa fiind, nu prea crezi să capeți mare lucru. Ce zici, Rip?

— Știu eu?! Poate n-o fi priceput joculețul! răspunse Ripston care, cum s-a putut vedea din cele povestite, era mai bun la inimă ca celălalt. Dacă ti spuneam de la început cum stă chestia, poate se purta altfel. Nu-i așa, Smiffield? Vorbind astfel, Ripston mi-a întins ce mai rămăsese din bucata de plăcintă din care mușcase. M-am grăbit s-o înghit, ca să-i pot răspunde. Ce îmbucătură strașnică. Gustoasă, caldă, sățioasă! Pe foia de varză din palma lui Mouldy se mai odihnea încă o bucată aburindă. Din asta aș fi mușcat cel puțin de zece ori!

— Ei, Smiffield, zi: te-ai fi purtat altfel?

Repetînd întrebarea, Mouldy duse la gură ultima bucată de plăcintă, dar se opri cînd Ripston îl împinse cu cotul, și rămase cu gura căscată.

O s-o înfulece și p-asta sau mi-o lasă mie? Era limpede că, în privința asta, răspunsul meu avea să fie hotărîtor.

Mîncasem seara trecută o biată cină de doi gologani și sorbisem dimineța o ceașcă de cafea. În afară de asta, nu mai pusesem toată ziua nimic în gură.

— Ai dreptate, Ripston — am răspuns eu cu hotărîre în glas. Dacă aș fi înțeles cum trebuie, m-aș fi purtat altfel.

— Bun. Dar acumă că te-ai lămurit, o să te porți cum se cuvine? Asta-i întrebarea.

— Da — am răspuns.

— De cînd? întrebă Mouldy.

— Chiar de azi, dacă se ivește prilejul.

— E-n regulă — zise Ripston. Mouldy, dă-i bucata de plăcintă, că moare de foame.

— Ei, lasă, lasă, nu fi așa grăbit — răspunse Mouldy. De mîncat, n-o mănînc. Am s-o păstrez aici (și-o viri în buzunarul încăpător al hainei). Trebuie s-o cîștige ca să i-o dăm. Să ne arate că făgăduiala lui de-adineauri nu e vorbă goală. Hai să mergem.

— Unde să mergem? întrebă Ripston.

— Haideți să ne-ntoarcem la Common Garden.

Zis și făcut. Mergema alături de Mouldy, lîngă buzunarul unde virise bucata de plăcintă. Știam ce mă așteaptă și sînt silit să vă mărturisesc că nu-mi trecea de loc prin gînd să mă dau în lături. Cînd am ajuns la intrarea pieței, ne-am oprit, și Mouldy și-a rotit ochii în jur.

— Vino-ncoace, Smiffie! zise el după scurt timp. M-am apropiat plin de-ndrăzneală.

— Vezi taraba de acolo, prima dintre stîlpîi ăia? A individului cu șorț albastru, care și-a înșîrat coșurile cu nuci pe-un singur rînd?

— Da, o văd.

— Primul coș din capul ălălalt e plin cu migdale. Șterge-o! Noi te-așteptăm aici.

Mouldy n-a mai adăugat nimic. Dar era lesne de-nțeles ce voia să spună. Trebuia să fac ce-oi face și să șterpelesc migdale din coș. Și dacă nu izbuteam, mă ștergeam pe bot de bucata de plăcintă pe care Mouldy o păstra în buzunar. Cum să fac să pun mîna pe ea? Mouldy îmi dase să-nțeleg că trebuie să trec la fapte fără șovăială. Așadar, cu inima bătînd să-mi spargă pieptul, m-am îndreptat spre taraba cu nuci.

Jumătate din tarabă era plină cu grămezi de conopidă și păstîrnac. Apropiindu-mă, îmi făceam socoteala că cel mai

nimerit ar fi s-o iau pe după grămezile de conopidă și, strecurându-mă prin spatele lor, s-ajung la coșul cu migdale. Între grămezile de conopidă și coșurile cu nuci era o potecuță strimță, pe unde nu circula decît zarzavagiul. Înfruntînd primejdia, m-am dus de-a dreptul spre tarabă, ca un cumpărător obișnuit, și ghemuindu-mă după grămada de conopidă, mi-am înălțat binișor capul. Zarzavagiul stătea cu spatele la mine, tocmindu-se cu un mușteriu. Coșul era plin vîrf și nu se uita nimeni într-acolo. Am virît mina o dată, încă o dată, și încă o dată, umplindu-mi buzunarele. Apoi m-am furișat pe potecuța aceea îngustă și-am zbughit-o spre Mouldy și Ripston, care pîdeau ascunși după un stîlp.

— Haide, Smiffield! strigă Mouldy, cînd eram la doi pași de ei. Îmi vorbea cu totul altfel decît înainte. Vinoncoace, șmechere! Nu-mi trebuie mai mult ca să-mi dau seama ce tipești. Și noi care te credeam un ageamiu! Mamă, ce fraieri! Na, ia plăcinta! Păcat că nu e dublă!

Drept să spun, nu puneam prea mare preț pe ce făptuisem. Dar Mouldy prea făcea caz de istețimea mea. După felul cum vorbea, și mai ales după purtarea lui, se vedea că nu-și ride de mine. Înfulecam din plăcintă, ținînd pasul alături de el, și Mouldy nu-și mai lua ochii de la mine, dînd mereu din cap, ca și cum îi lipseau cuvintele să-și arate toată admirația pe care i-o stîrnisem.

Capitolul XVI

ÎN CARE MOULDY APARE

ÎN CHIP DE JUDECĂTOR ȘI,

ÎNCERCÎND SĂ MĂ MÎNGIE,

ÎMI ARATĂ CARE E DEOSEBIREA DINTRE „A FURA” ȘI „A LUA”

Toate bune cît încă nu se întunecase și burta plină cu plăcintă mă făcea să văd totul în roz (pe migdalele furate căpătasem doi gologani de la un om din Coal Yard). Dar, cînd s-a lăsat noaptea și m-am întins iarăși în bezna camionului, înainte de a mă cuprinde somnul, remușcările față

de purtarea mea ticăloasă din timpul zilei au început să-mi dea tîrcole.

Ajunsesem hoț! Degeaba aș fi încercat să ascund sau să indulcesc cumplitul adevăr — asta eram: un hoț! Furasem cu bună știință o jumătate oca de migdale, fugisem cu ele în buzunar, le vîndusem și cheltuisem toți banii!

De data asta era pernă Mouldy și, pare-se, ca o cinste deosebită pentru îndemînarea mea, mi-a dat voie „să-mi aleg locul“, așa că-mi culcasem capul pe pieptul lui Mouldy, în vreme ce Ripston și-l rezemase de picioarele lui.

Dar, în ciuda acestui mare hatîr, nu puteam adormi. Singele îmi zvîcnea în tîmple și auzeam parcă mereu cuvîntul acela înfiorător: „Hoț! Hoț! Hoț!“ Îmi răsuna în inimă, în tîmple, îl simțeam ciocnind în mîini, în picioare. Zadar-nic mă căzneau să-nchid ochii. M-am trezit șoptind fără să vreau:

— Hoț! Hoț!

Credeam că Mouldy dormea dus, dar nici el n-adormise.

— Cine-i hoț? întrebă el.

— Eu, Mouldy — i-am răspuns.

— Aș, tu nu ești nicidecum hoț! zise Mouldy clătînd din cap, ca și cum în această privință știa el ce știa. Ce-ai făcut tu azi nu se chemă hoție. Nici nu seamănă, nici nu răsare.

— Vezi bine că nu — vorbi și Ripston, cu aceeași hotărîre.

— Bine, dar atunci ce e asta?

— Nu știu exact cum îi zice. Știu numai că ce-ai făcut tu nu e hoție adevărată.

Eu dădăm neîncrezător din cap, și Mouldy a simțit mișcarea.

— Dacă nu crezi, cercetează legea! zise el. S-a scris vreodată în ziare despre un caz ca al tău?

— Hoție înseamnă să iei bunul altuia, sau cel puțin așa am auzit spunîndu-se — răspunsei eu.

— Cunoscu eu toate farafasticurile astea — zise Mouldy săltîndu-se p-o rină, ca să poată lămuri mai bine chestiunea atît de-ncurcată. Ai de zic așa sînt niște idioți, pentru că ei n-au încercat niciodată. Și atunci, te-ntreb, de unde vrei să știe? Ascultă-mă pe mine, Smiffield. Altfel stau lucrurile. Să zicem că un tip intră într-un magazin din piața Common

Garden, se servește singur cu banii din teighea, și-l prinde; aia da, e furt! Sau altul își bagă laba în buzunarul unei cucoane sau al unui boier, care vine să cumpere flori sau alte fleacuri de-astea. Să zicem că-l prinde cu mîna-n buzunar; și aia e hoție. Dar dacă un golan, un golan jerpelit și lefter, care s-a dat peste cap, dar n-a fost în stare să cîștige cîstit un ban, e prins șparlînd niscaiva meresau nuci, vînzătorul îi arde o labă, îi arde un picior în spate și strigă vătăful. Țsta-i mai arde cîteva bețe și pe urmă îl lasă-n plata Domnului. Ehe, păi dacă vătăfului i-ar veni chef să-l ducă pe unul dintr-ăștia în fața judecătorului, și-ar aprinde la sigur paie-n cap. Judecătorul l-ar lua la trei-păzește, învinovățîndu-l că-i răpește vremea și poate chiar l-ar da în brînci afară.

— Deci, cînd îi iei unuia nuci sau alte lucruri dintr-astea, nu e furt. Atunci, mă rog, spune tu, cum se cheamă? l-am întrebat eu pe Mouldy.

— Ei, se cheamă cum ai mai auzit că-i zicem: furgăsit, manglit, șparlit.

— Sau, dacă vrei, zi că faci la stînga, că salți, că ai cumpărat cu cinci degete și-o-nvîrtitură — adăugă Ripston — dar, Maică Precistă, ce-are a face că-i spune așa sau altfel?

— Dacă l-am întreba pe un curcan, el cum i-ar zice? am mers eu mai departe cu întrebările.

— Ei, știi că-mi placi? Dar cine stă să-i întrebe pe minci-noșii ăia de sticleți? strigă Ripston.

— Să fii tu sănătos! Așteaptă s-ajungi la vîrsta mea și n-o să te mai sperii de cuvinte — zise Mouldy. Cînd eram tînc și locuiam cu bătrîna, ciuleam uneori urechea la ce citea babacul în gazetă. Ei bine, nici nu poți să-ți închipui cîtă caznă le trebuie chiar și șmecherilor ălora de avocați, ca să le spună lucrurilor pe nume. Dacă nu-l prinde pe tip chiar atunci, cînd dă să-nhațe ceva, nici ăștia nu-ndrăznesc să-i zică hoț. O iau pe ocolite, mai cu binîșorul, vorbind de „însușire“, sau „dilepădare“. Dacă șutești o pline de pe teigheaua brutarului, asta înseamnă la ei cel mult „însușire“. Aici nu poate fi vorba de „dilepădare“. Să fiu al dracului, măi Smiffield! Dacă ție ți se pare că atunci cînd ștergi o mîna de nuci de pe tarabă e hoție, apăi pentru tine „dile-

pădarea“, cum îi zic ei, trebuie să fie tilhăria la drumul mare!

Totuși, ca și noaptea trecută, am adormit greu din caleafară. Cuvintele de îmbărbătare ale prietenilor mei nu izbutiseră să mă încredințeze că aveau dreptate. Fie ce-o fi, nu mai fac niciodată chestii din astea! Mă hotărisem să le spun a doua zi dimineța, lui Mouldy și lui Ripston, că voiam să rămân băiat cinstit, că n-o să mai fac în viața mea ce făcusem, și că o să-ncerc să trăiesc din ce-oi găsi de lucru în piața Covent Garden. Și aveam de gând să adaug că, dacă nu vor să le mai fiu tovarăș, n-aveam ce face. După ce mi-am băgat bine în cap toate astea, am adormit numaidecît, cu sufletu-mpăcat.

Nu mă dau înapoi să mărturisesc că a fost singurul lucru bun care a ieșit din toate căințele încercate în noaptea aceea. M-am trezit dimineța pătruns de frig, mă simțeam murdar și nenorocit, eram mai amărit chiar decît cu o zi înainte. Dinții îmi clănțăneau. Un fior rece îmi străbătea tot trupul. Pentru o ceașcă de cafea fierbinte, aș fi fost în stare să-mi dau și haina de pe mine. Mouldy avea în buzunar banii de cafea. Seara trecută, în colțul străzii Strand, Mouldy ținuse de friu calul unui boier care intrase într-o băcănie, să cumpere niște stridii, și se alesese cu șase penny. Patru cheltuisem. Ne rămăseseră doi penny. Dacă puneam mai devreme mîna pe gologani, ne-am fi dus tustrei la teatrul din bilciul Shoreditch. Dar era prea tirziu, așa că am cumpărat niște pîine și pește prăjit pentru cină, și ai doi gologani rămași i-am pus deoparte, pentru cafeaua de dimineată.

— Cum e vremea azi? îl întrebă Ripston pe Mouldy, care-și scosese capul afară din camion.

— E timpită rău! sună răspunsul. Plouă din gros. Se vede de-aici cum cad picăturile în rîu.

— Ce-o să ne facem? spusei eu.

— Cum adică ce-o să ne facem? zise-ntr-o doară Ripston.

— Păi, dacă ieșim, ne udă pîn' la piele.

— Ce zici de el? Ai mai pomenit o hahaleră ca asta? strigă Ripston rîzînd. Ascultă, Mouldy, ce-ar fi să cobori tu întîi și să împrumuți de pe undeva o manta de ploaie sau o umbrelă de mătase pentru Smiffield? Măi, că fraier mai ești!

Tu nu știi că ploaia îți face părul numai cirliionți?! Dați-i drumul!

Am ieșit, tremurînd, pe caldarimul ud, dînd prin toate băltoacele și noroaiele, stropindu-ne din cap pînă-n picioare. Ploua mărunț, cu încăpăținare. Mai aveam o bucată pînă la cafenea, și cămașa mi selipise de umeri, iar pantalonii de genunchi. Nu uitasem o clipă ce-mi pusesem în gînd peste noapte, ba aș putea zice că asta a fost prima mea grijă, de cum am deschis ochii. Cît am mers prin ploaie, încercam mereu să-mi iau inima în dinți și să le spun băieților ce hotărisem. Dar cum dracu să-mi iau inima-n dinți? Înghetasem sloi și mi-era o foame de nu vedeam cu ochii. Ploaia mă pătrunsese pînă la os. Unde aș mai fi găsit un sprijin în lumea asta, dacă mă certam cu Mouldy și Ripston?

— Vă rog, dați-ne de doi bănuți cafea fierbinte, în trei cești separate — îi ceru Mouldy cafegiului.

Nu mai era nimic de făcut. Dacă mi-ar fi oferit altcineva cafea, poate aș mai fi avut putere să spun ceea ce gindeam. Dar vezi că ceașca asta cu cafea mi-o plătise Mouldy, și cu fiecare înghițitură simțeam cum mi se încălzește inima de dragoste pentru el. Îmi ziceam că, la urma urmei, poate n-o fi chiar așa soi rău, că ar fi o dobitocie din partea mea să-i întorc spatele și să-i dau peste nas, amintindu-i felul lui de viață. Dacă n-aveam de gînd să mă-nhăitez cu el, atunci nu trebuia să-l las să-mi facă cinste din banii pe care-i cîștiga cum îi cîștiga. Și pe urmă, parcă în ziua aceea nu prea era primejdie să-nvrtească ceva. Ceasul din piață nu arăta încă șase, dar îngrămădeala și alergătura erau în toi. Înainte de a termina cafeaua, Mouldy zise:

— Ei, hai, dați-i zor, fraților! În dimineața asta presimt că o să ne meargă bine. Știi, Smiffield, tipii ăștia care pe vreme frumoasă își cară de obicei singuri din piață cumpărăturile, cînd plouă, aleargă ca nebunii după hamali.

Așa a și fost. De la șase la zece, vreme în care ploaia n-a conținut o clipă, n-am stat nici noi din lucru. Și, cînd imbulzeala s-a mai domolit și-am avut răgaz să facem socotelele, am văzut că ne mersese de minune. Eu cîștigasem unsprezece penny. Ripston un șiling și trei penny, iar Mouldy nouă penny și jumătate. Cîștigînd mai mult ca Mouldy, mă simțeam în dimineața asta mult mai mîndru decît ieri, cînd promisem laude pentru felul cum știusese să șterpelesc

migdalele de pe tarabă. Într-adevăr, era așa de plăcut să joci în mână grămada de bănuți de aramă, câștigați fiecare cu trudă și adunați bănuț cu bănuț! Cu toate că mă udasem, learcă și-mi cretasem pînă la os degetul cel mare de la picior, într-un ciob de sticlă, m-aș fi simțit mai fericit ca oricînd, dacă nu mi-ar fi venit mereu în minte chinuitoarele gînduri din timpul nopții.

— Ce n-aș da să pot munci și să nu... să nu fac celălalt lucru! zisei eu.

— Nu văd cine te silește — răspunse Mouldy. Numai că totul e foarte bine, atît timp cît capeți de lucru. Partea proastă e că fericirea asta nu ține mult. Trebuie să iei lucrurile așa cum e ele. Asta-i diviza mea.

Ripston ne mărturisi că asta era și „diviza“ lui și, tot vorbind așa, am intrat într-un birt popular din Long Acre, unde am mîncat cu toții pe săturate. Întrucît, scăzînd banii de cină, tot ne mai prisoseau șase gologani, Mouldy își dădu cu părerea că n-ar fi rău să tirguim o pereche de ghetе pentru mine. Ripston n-a avut nimic împotrivă. După-amiază am dat o fugă pînă-n aleea Petticoat și am cumpărat cu cei șase penny o pereche de botine — cam mari, e drept, dar destul de solide.

Capitolul XVII

ÎN CARE SE-NȘIRĂ MULTE
DIN CELE CE MI S-AU ÎNTÎMPLAT
FĂCÎND FELURITE HOȚII PRIN PIAȚĂ,
PÎNĂ-NTR-O DUMINICĂ SEARA,
CÎND M-AM ÎMBOLNĂVIT
ȘI AM DAT SEMNE DE ÎNRĂUTĂȚIRE

Zilele astea petrecute în piață semănau una cu alta ca două picături de apă. Începînd de luni dimineța și pînă sîmbătă ne sculam în fiecare zi la revărsatul zorilor și-o luam spre Covent Garden, bătînd aceleași drumuri în căutare de lucru și cărînd aceleași poveri. Dacă treburile mer-

Geau prost, atunci mai şterpeleam câte ceva pe ici, pe colo, duceam prada noastră ticălosului bătrîn din Coal Yard, pe Drury-Lane, şi ne hrăneam potrivit norocului pe care-l avusesem.

Într-un fel, cele cinci luni petrecute ca asociat al firmei Mouldy şi compania nu m-am schimbat aproape de loc. Cititorul îşi va aminti poate că, părăsind casa părintească, plecasem în lume cu veşminte nu prea bogate. La drept vorbind, n-aveam pe mine decît nişte pantaloni, o cămaşă şi o jachetă veche şi peticită. Pantalonii şi cămaşa le mai aveam şi-acum. Numai jacheta fusese înlocuită cu un surtuc, deoarece ajunsese în ultimul hal de jerpeală. Şi dacă vreţi să ştiţi adevărul-adevărat, deşi mare cît toate zilele, surtucul ăsta nu prea era surtuc. Oricum, însă, nu era mai prejos decît jacheta. Eram şi acum desculţ ca în ziua fugii de-acasă; pentru că botinele de şase penny se rupseseră şi se tociseră de tot, iar ciştigurile noastre zilnice erau prea mici ca să ne putem îngădui a doua oară un asemenea lux. Din cele spuse îşi poate da oricine seama cît de rare erau zilele în care se întîmpla să mai încropim unsprezece penny, ca atunci cînd tîrguisem botinele.

Mă întovărăşisem cu Mouldy şi Ripston pe la mijlocul lui mai, iar acum, cu voia cititorului, voi face un salt pînă în luna octombrie a aceluiaşi an. În afară de treburile obişnuite nu s-a mai întîmplat nimic care ar merita să fie pomenit.

În cursul celor cinci luni ne-am dus de vreo şapte, opt ori la bilciul din Shoreditch şi am petrecut de minune. O dată am stat la păstrare o noapte-ntreagă la secţia de poliţie, în strada Bow, bănuind fiind că aş fi furat un căţeluş. Era o potaie cenuşie, cu părul lăţos care-i atîrna peste ochi. Nici prin cap nu-mi trecuse să-l fur. Se ţinuse scai după mine, într-o simbătă, tot drumul, din piaţa Covent Garden pînă la gangurile noastre. Nu m-am îndurat să-l alung şi i-am făcut peste noapte un adăpost în camionul nostru, iar a doua zi i-am dat demîncare, cu toate că duminicile mîncam totdeauna te miri ce şi mai nimic. Duminică seara, poliţiştii au dat o raită prin ganguri şi au găsit căţeluşul în camionul nostru. Aflînd cine l-a adus acolo, m-au umflat pe loc, şi dacă n-ar fi fost Ripston, m-ar fi aruncat în închisoare, fără doar şi poate. Între mine şi Ripston se înfiripase o

prietenie foarte strînsă. S-a dat peste cap să mă scape. A cercetat al cui era cățelușul și a intrat plin de îndrăzneală în casa cu pricina — o casă boierească, situată într-un parc din cartierul apusean al orașului. Nu s-a lăsat pînă n-a fost primit înăuntru și nu i-a povestit cucoanei toată întîmplarea cu cățelușul, de-a fir-a-apăr. În urma acestei convorbiri am scăpat cu obrazul curat, iar stăpîna cățelului m-a răsplătit cu cinci șilingi. Două monezi de doi șilingi jumate. Niciodată de cînd eram tovarăși nu avusesem atîția bani la un loc. Am luat hotărîrea să petrecem cu ei cit mai bine.

Masa de prînz am luat-o la birt — carne de vițel, slănină cu mazăre verde, și la sfîrșit cite o halbă mare cu bere. Lucru necugetat pentru că, nefiind obișnuiți cu băutura, ne-am amețit pînă-ntr-atît, încît n-am găsit altceva mai bun de făcut, decît să ne urcăm pe platforma omnibuzului care făcea curse pînă la Shoreditch, cheltuind doi penny de cap. Mouldy și Ripston fumau trabucuri de trei penny jumate bucata. După asta, lui Mouldy i s-a făcut rău și a-nceput să verse, așa că pe la jumătatea piesei ne-au dat afară din teatru și a trebuit s-o-ntindem pe jos pînă acasă, prin ploaie, pentru că ne lefterisem de tot.

Într-o dimineață, cam la cinci săptămîni după ce fugisem de acasă, am întîlnit în piață un om care locuia prin preajma fundăturii noastre, o cunoștință de-a tatii. Cum m-a văzut s-a repezit la mine și abia am putut scăpa de el, strecurîndu-mă pe după un camion încărcat cu varză. Știam că uneori treburile îl mînau pe tata prin piața asta, așa că eram mereu cu ochii în patru. Tovarășii mei, cărora le descriesem în cele mai mici amănunte înfățișarea tatii și acum știau bine cum arată, îmi săreau întotdeauna în ajutor.

În dimineața care a urmat întîlnirii cu acel cunoscut, am fost mai cu luare-aminte ca de obicei și, după cum veți vedea, pe bună dreptate. Pe la șapte, Mouldy, deși avea de cărat niște verze, stătea la pîndă. Deodată şuieră, făcîndu-ne atenți, și arată spre doi oameni care veneau din piața de fructe.

Într-o clipă mi-am dat seama cine sînt: unul din ei era omul care fusese gata să mă-nhațe cu o zi înainte, iar celălalt — tata. Era alb ca varul la față — așa se întîmpla întotdeauna, cînd era stăpînit de furie — și ținea sub braț un bici de mînat măgarii. Cum el nu avea măgar, bănuiesc că impru-

mutase biciul de la un prieten, anume pentru mine. Mi s-a părut că nu mai aveam nici o scăpare. Și cind, ascuns în spatele lui Ripston, i-am privit din nou fața albă de furie, au început să-mi tremure genunchii și să-mi clănțane dinții.

— Rip, o să mă prindă! Nu mai scap din mâinile lui! O, ajută-mă, Rip! Uită-te numai ce mutră are! Uite ce bici ține în mână!

Fără să-mi răspundă, Ripston se dădu îndărăt și-mi făcu semn cu cotul să merg și eu de-a-ndăratelea, în spatele lui. Mergind astfel, ne-am apropiat de o grămadă mare de coșuri de agrișe. Ne-am furișat după grămada asta și Ripston, dînd repede la o parte cîteva coșuri, îmi făcu semn să mă ghemuiesc în locul rămas gol. Apoi puse coșurile la loc, unul peste altul, iar el se așeză pe unul ceva mai încolo.

Abia intrasem în ascunzătoare, chircit, cu genunchii la gură, că am și auzit glasul tatei:

— Dacă-l prind acum, nu mai scapă el cîte zile-o avea! Ia stai puțin! Să-l întrebăm pe băiatul ăsta dacă nu l-a văzut cumva. Și ăsta pare să fie tot de teapa lui.

Zicînd acestea, veni drept la Ripston, care curăța liniștit un morcov și mușca din el.

— Ascultă, măi băiete — începu tata — nu cumva ai zărit învîrtindu-se prin piața asta azi-dimineață un copil-landru îmbrăcat într-o jachetă și niște pantaloni de catifea cu dungi? Un băiat, uite, cam așa de mare.

Ca să arate cît eram de mare, tata atinse cu mîna grămada de coșuri, la o palmă deasupra capului meu. Eu vedeam tot ce se petrece prin ochiurile împletiturii.

— Un băiat cu fața blindă, fără șapcă și cu părul netuns — mai adăugă tata.

— Cum îi zice? întrebă scurt Ripston, mestecînd înainte morcovul.

— Jim.

— Și cîți ani să aibă? mai întrebă Ripston.

— Șapte-mpliniți. Merge pe opt — răspunse prietenul tatălui meu.

— Merge pe opt? repetă Ripston gînditor, scărpinîndu-se după ureche cu bucata de morcov. Și zici că-l cheamă Jim?

— Da. Jim Ballisat, așa-l cheamă, n-ar mai ajunge! zise tata inciudat.

— Aa, Jim Ballisat! răspunse Ripston, luminându-se deodată. Acuma știu de cine-i vorba. Abia cînd i-ai rostit numele întreg mi-am dat seama. Noi îi zicem Rouser și de-aici vine toată încurcătura. Înțelegi, domnule, cum stă chestia?

— Da, bine, dar unde-i acum? Ține-mă, Doamne! Aș da și un penny numai să-mi pice în palmă! După cîte văd, știi cum îl cheamă și-l cunoști bine. Unde-l găsesc?

— Stătea pe la Crucea Vacii, nu?

— Da, da. El e. Spune-mi de unde să-l iau?

— Taică-su era fructar sau așa ceva?

— Chiar așa. Mare ești, Doamne! Ei, dar unde-l găsesc?

— Taică-su e un tip dat dracului, nu-i așa? Îl ardea pe Jim cu cureaua, de-i săreau ochii, nu?

— Așa a zis el, ha? Lua-l-ar moartea de pușlama! Auzi? Asta drept mulțumire pentru toate cîte am făcut!

— Maică-sa vitregă e o zgrițuroaică turbată, care-l înfundă cu minciuni și bea de stinge și care... Dom'le, te tog nu te lua demine! Nu spun decît ce-am auzit de la el.

— Unde-i acuma — urlă tata, înhățîndu-l pe Ripston de guler și zgîlțîndu-l așa de tare, că grămada de coșuri era mai-mai să se răstoarne.

— Dă-mi drumul, dacă vrei să-ți spun! Dă-mi drumul odată!

După felul cum vorbea, îmi venea să cred că avea într-adevăr de gînd să mă dea de gol.

— Ei, zi odată! spuse tata.

— Mă rog, dacă ții morțiș să știi, atunci află că s-a dus să lucreze la încărcatul vapoarelor.

— Unde? Cînd a plecat? întrebă tata.

— Nu știu unde s-a dus și nici nu mă privește — răspunse Ripston morocănos. Știu numai atîta, că ieri după-masă s-a întîlnit c-un prieten de-al meu, și ăla l-a întrebato: „Ce mai nou, măi Rouser? Ce cauți tu pe-aici, pe podul Westminster? Nu mai merg treburile-n piață?” Și Rouser i-a răspuns: „Nu mai am ce căuta prin piață. Bătrînul e pe urmele mele, așa că o-ntind“. „Unde o-ntinzi?“ l-a mai întrebato ălălalt. „Apăi — zice Rouser — mă cunosc c-un barcațiu de la șlepurile din Wanswort și mă duc cu el, să lucrez la-ncărcatul vapoarelor“. Ei, acum știi tot atît cît știu și eu. — încheie Ripston.

Tata, care luase drept bun tot ce-i spusese el, strigă:

— Păcătosul! Și n-a spus când se-ntoarce?

— Alte amănunte nu știu, dar nu m-aș mira să nu se mai întoarcă niciodată.

— Și de ce, mă rog, nu te-ai mira?

— Pentru că vorbea toată ziua că vrea să plece pe mare — îl lămurii Ripston — și dacă ajunge pe Tamisa și vede vapoarele și toate chestiile alea, atunci, s-a zis, își ia valea!

— Aha, asta-i povestea? spuse tata dezamăgit și-și puse biciul subsuoară. Hai, Jack, să mergem! Ce rost mai are să-l căutăm? Să știi, măi Jack, că de când te-a zărit ieri p-aici și-a luat lumea-n cap.

Zicînd acestea, tata s-a întors și a plecat împreună cu prietenul său, spre marea mea bucurie. Mincinosul de Ripston, care rîdea de se prăpădea de gluma ce-o făcuse, mă ajută să ies din ascunzătoare.

După întîmplarea asta, n-am mai dat niciodată ochii cu tata sau cu prietenul său, cît am mai hoinărit prin piața Covent Garden.

În ultima duminică a lunii octombrie, din anul în care i-am cunoscut pe Mouldy și Ripston, m-am îmbolnăvit. Deși mă țineam pe picioare și nu mă plîngeam, de vreo cîteva săptămîni încoace nu mă simțeam de loc în apele mele. La urma urmei, dacă mă gîndesc la viața pe care-o duceam, nici nu era lucru de mirare. S-a întîmplat ca vara aceea să fie peste măsură de ploioasă, și uneori, timp de mai multe zile în șir, rămîneam cu hainele ude sau jilave pe mine, căci n-aveam cum să le-ntind la uscat și nu puteam să mă dezbrac nici măcar noaptea. În ultima vreme mă supăra rău gîtul și-mi dădea junghiuri prin umăr. Odată, un dinte m-a chinuit cumplit două săptămîni încheiate. A fost ceva îngrozitor. Cînd te-ndeamnă foamea, nu e de lepădat un morcov crud sau chiar un cotor zemos de varză. Dar, în urma celor două săptămîni de chin, gura, care-mi zvîcnea toată, nu primea asemenea mîncăruri uscate și tari. N-aveam încotro și trebuia să aștept pînă cînd un vînt norocos ne-o mîna spre brutărie sau plăcintărie. Toată noaptea mă perpeleam de durere, ghemuit într-un colț al camionului, spre marele necaz al tovarășilor mei, care, așa cum se va vedea în curînd, nu erau lipsiți de inimă pentru bolnavii adevărați, dar nu puteau să-nțeleagă, în ruptul capului, de ce era nevoie să fac

atîta tîmbălău pentru un nenorocit de dinte. În cele din urmă, un lăutar bătrîn care umbla cu scripca pe ulițe, adăpostit și el în gangurile acelea întunecoase, s-a îndurat de mine și mi-a scos dintele cu pricina, legîndu-l cu o bucățică de maț de oaie și smulgîndu-mi-l din gură.

Părea că norocul ne-ntorsese spatele. Nici de lucru nu mai găseam și nici altfel nu mai ieșea nimic. Nu trecea o zi fără ca unul dintre noi să nu fie atins de bățul vîtafului sau izbit de piciorul vreunui zarzavagiu. Și n-ar fi fost nimic dacă primeai un picior în spate, prin împrejurimile terasei Adelphi; negustorii purtau pe-acolo botine ușoare și uneori chiar papuci de casă. În piață, însă, unde se învîrteau carele și căruțele încărcate cu mărfuri, negustorii purtau ciubote țintuite sau cizme țărănești, așa că, dacă unul d-ăștia te pocnea cu piciorul, nu era de glumit! Odată, unul l-a izbit pe Mouldy așa de rău cu piciorul în spate, că trei zile în șir abia a fost în stare să se tirească de ici pînă colo.

Toată lumea era pornită împotriva noastră: negustorii, vîtafii, vînzătorii — într-un cuvînt, toți. Nici nu mai așteptau să ne prindă asupra faptului. Cum dădeau cu ochii de noi, se năpusteau cu pumnii și cu picioarele. De foame ne sălbătisem într-așa hal, că cram în stare să facem orice.

Toată după-amiaza stătusem tăcut și mohorit, dar nimeni nu mă luase în seamă. Lumea gangurilor era întotdeauna mohorîtă duminică. În zilele de lucru aveai voie să umbli în zdrențe și să-ți ciștiți pîinea cum te-o tăia capul, duminică, însă, poliția și paznicii care măsurau terasa te opreau să faci așa ceva.

— Cară-te de-aici! Mișcă-te, spînzuratule! strigau ei.

Ușor de zis, dar unde să te cari, cînd n-aveai adăpost? Mai dormeau unii și pe la azilul de noapte. Dar după ce plecau dimineața, se închidea ușa în urma lor și pînă seara nu se mai deschidea.

Și din pricina aceasta, și din alte pricini, pe care nu face să le mai înșir, în fiecare duminică lăsată de Dumnezeu era o îngrămădeală nemaipomenită în ganguri. Oamenii nu erau toți de soi — mai bine-zis erau de două soiuri — și dacă nu te dădeai bine fie pe lîngă unii, fie pe lîngă ceilalți, te simțeai în ganguri tot așa de stingher de parcă ai fi fost singur. Unii erau nenorociții părăsiți de soartă, care-și căntau aici un adăpost unde să-și petreacă ziua. Bărbații

trîndăveau, fumînd chiştoace de ţigări de foi, pe care le impuşcaseră pe străzi dimineata, în vreme ce femeile se stringeau laolaltă, cîte două sau trei, şi moţăiau sau sporovăiau pe şoptite.

În ce priveşte celălalt soi de oameni, bărbaţii şi femeile arătau, fără-ndoială, mai multă bună dispoziţie, dar erau mai pociţi şi mai cruzi la înfăţişare, fiind bandiţi şi răufăcători de cea mai josnică speţă. Jucău cărţi toată ziua, injurau de toţi sfinţii şi părinţii şi petreceau pe socoteala celor neajutoraţi şi pricăjiţi, necăjindu-i în fel şi chip.

Nici eu, nici Ripston şi nici Mouldy n-am avut vreodată de-a face cu asemenea tilhari şi sint fericit că o pot spune. Duminica după-amiază, cînd era frumos afară şi fluxul era bun, porneam tustrei la plimbare pe malul Tamisei, unde poliştii nu ne ziceau nimic. Seara ne întorceam devreme în camionul nostru. Camionul ăsta era al unui zarzavagiu din Bedfordbury şi căruţaşul ne dăduse voie să ne aciuăm în el. Întinşi în camion, ne omoram timpul îndrugînd verzi şi uscate, pînă ne lua somnul.

Intocmai aşa s-au petrecut lucrurile şi-n duminica în care am căzut bolnav. Mouldy şi Ripston plecaseră, ca de obicei, după-masă. Eu însă n-avusesem chef să merg cu ei; rămăsesem să-i aştept în camion, pînă se-ntorc.

Cu o seară înainte pusesem mina pe ceva părălute, aşa că acum ne potolisem foamea cu o jumătate de piine şi puţină melasă. Mai bine zis, şi-o potoliseră ei, pentru că doar Ripston şi Mouldy mîncaseră. Mie nu-mi făcea cu ochiul nici piinea, nici melasa. La drept vorbind, nu mai pusesem nimic în gură de simbătă de la prînz. Mă treceau fiori, cînd calzi, cînd reci. Mi se uscaseră limba în gură şi ochii-mi erau săgetaţi de o durere arzătoare. Mă mai duruse capul şi altă dată, dar nu ca acum. Parcă-mi zvîcneau nişte ciocane în creier. Din fericire, mai rămăsese în camion de cu seară un braţ de paie şi, arătîndu-mi o grijă deosebită, la care nu te-ai fi aşteptat din partea lor, tovarăşii mei le lăsaseră pe toate numai pentru mine. Dar asta nu-mi prea ţinea de cald. Degeaba tot înfoiam paie şi le tot aşezam. Cînd mă-ntindeam să mă culc, îmi simţeam capul ca un bolovan aşezat pe o piatră.

Mai tirziu mi s-a făcut rău de-a binelea. Era rîndul meu să stau „pernă“ în seara aceea. Dar Ripston, milos din fire,

s-a oferit să-mi țină el locul. Întrecîndu-se în bunăvoință, Mouldy mă sili să mă sprijin de trupul lui Ripston, acolo unde era mai moale, cu toate că era rîndul lui să-și aleagă locul cel mai bun, de vreme ce stătuse „pernă” o seară înainte. Ba chiar s-au culcat cu un ceas mai devreme ca de obicei, ca să pot eu să mă odihnesc mai mult.

Deși băieții s-au străduit să-mi facă un culcuș cît mai moale, lăsîndu-mi mie toate paiele, eu mă simțeam din ce în ce mai prost. Ca și-n timpul zilei, mă treceau fiori, cînd calzi, cînd reci, pleoapele-mi atîrnau grele ca plumbul, și ochii îmi ardeau. Limba mi se uscasa ca iasca. Răsuflam scurt și greu.

Capitolul XVIII

ÎN CARE ÎMI IAU RĂMAS BUN
DE LA TOVARĂȘII MEI ȘI DE LA GANGURILE ÎNTUNECOASE,
FIIND TRANSPORTAT LA AZIL PENTRU A MĂ VINDECA DE
„FIERBINȚEALĂ”

Vedeam bine că Mouldy și Ripston erau tot mai îngriji-
rați de starea mea, cu fiecare clipă ce trecea.

— Poate c-o fi numai o răceală — șopti Ripston. Nu-i așa,
Mouldy, că atunci cînd răcești zdravăn ți-e rău de tot?

Mouldy nu răspunse decît:

— Eh!

— A răcit, Mouldy, nu? Tu ce crezi?

— E ceva, în tot cazul! răspunse Mouldy, fără să spună ce
anume și vorbind atît de încet, că abia-i auzeam șoapta.

— Dacă nu se face bine pînă mîine dimineață, trebuie să-i
aducem vreo doctorie, ceva — zise Ripston.

— Da.

— Ce zici, Mouldy, am auzit că prișnițele cu muștar fac
bine cînd ți-e prins coșul pieptului, nu-i așa?

— Da, așa cred și eu.

— Mi-aduc aminte că mi-a pus și mie odată prîsnite de-astea, cînd eram mic. Oare cît muștar i-ar trebui? Crezi că de-un gologan i-ar ajunge? N-are pieptul prea lat.

• Destul de ciudat, dar Mouldy nu prea lua în seamă ce-i spunea tovarășul lui. Ba nici nu i-a răspuns la întrebare. După un scurt răstimp, Ripston vorbi iar:

— ...Parcă li hîrlie tot mai rău în piept și răsuflă greu. Ție, Mouldy, nu ți se pare? Poate că niște hapuri i-ar prinde mai bine decît muștarul, tu ce zici? Numai că hapurile au niște nume trăsnite și nici nu știi cum să le ceri!

— Eu aș cere de un gologan hapuri — și-atîta tot.

— Ei, și dacă tipul din dosul tejghelei te întreabă: „Ce fel de hapuri dorești, tinere“?

Mouldy stătu puțin pe gînduri.

— Aș cere o curățenie — zise el.

— Atunci ne-am înțeles — adăugă Ripston. Cu primii gologani pe care punem mîna mîne dimineată, luăm hapuri pentru Smiffield. Ce zici, Mouldy?

Mouldy nu zise nimic și o vreme tăcură amîndoi. Se pare că tăcerea lui Mouldy, cît și faptul că pînă atunci răspunsese cam în silă, l-au făcut bănuitor pe Ripston.

— Mouldy! strigă el deodată. Dacă nu e răceală, atunci ce-ar putea să aibă Smiffield?

— Dar cine zice că nu e răceală? De unde să știu eu mai bine ca tine ce are? răspunse Mouldy morocănos.

— Ei, știi tu, Mouldy, că doar ai fost în spital și ai văzut bolind acolo destui tipii o întoarce Ripston. Nu-ți mai aduci aminte dacă vreunul dădea aceleași semne de boală ca el?

— Sst! Vino-ncoace și scoate capul afară, că poate, cine știe, nu doarme și-o să se sperie.

S-au ridicat amîndoi pe nesimțite și și-au săltat capetele peste marginea camionului. Dar în seara aceea, nu știu cum se făcea că aveam auzul neobișnuit de ascuțit. Tot ce vorbeau ei îmi suna în urechi atît de deslușit, de parcă s-ar fi aplecat anume asupra mea, ca să-i aud mai bine.

— Rip, tu ești vaccinat?

— Da, se vede și urma. Dar ce legătură are cu Smiffield?

— Știi, Rip, eu n-am fost vaccinat niciodată, așa că pînă dimineată o să mă trag în capătul celălalt al camionului. Tu n-ai nimic, frate, și poți să dormi lîngă el, dacă vrei. Dacă ești vaccinat, nu se mai ia.

- Ce să se ia?
- Cum ce? Fierbințeala. Asta are Smiffield, și eu n-am poftă să mă molipsesc — răspunse apăsător Mouldy.
- Și atunci, moare? Zi, Mouldy, moare?
- Mă tem că da.
- Dintr-o dată, Mouldy? Moare dintr-o dată?
- Nu chiar dintr-o dată, sau cel puțin ăia de i-am văzut eu n-au murit pe loc — șopti Mouldy. Le mai face tot felul de socoteli înainte să moară de fierbințeală. Îi rade-n cap și alte chestii d-astea.
- Da' de ce? Întrebă Ripston cu spaimă-n glas.
- Pentru că se scrîntesc la cap și-și smulg părul, dacă nu-i rade — răspunse Mouldy.
- Vai de minel! Și cum, bietul Smiffield o să moară? zise Ripston după un răstimp de tăcere. Bietul Smiff!

Nu-mi venea să-mi cred urechilor, dar ăsta era totuși adevărul: Ripston plîngea.

Eu nu eram de loc înspăimîntat, ba nici măcar uimit că-l auzeam pe Mouldy vorbind de fierbințeală. Și doar liniștea mea nu izvoră din neștiință. Mă simțeam foarte bolnav — și cum fierbințeala era cea mai grea boală de care auzisem, părea că într-adevăr ăsta era răul de care sufeream. „Fierbințeala“ era un lucru obișnuit în Fundătura Cratiței. Nimeni nu-i zicea altfel decît „fierbințeală“, și odată cuibărită în fundătura noastră, veneau negreșit zile mănoase pentru domnul Crawl. Dar, cu toate că mi se ntipărise-n minte că boala de care sufeream fi ucidea de obicei pe cei pe care-i lovea, și cu toate că prin fața ochilor îmi trecu, ca o năluca înspăimîntătoare, cintezoii cu gura căscată și cu sirmele înfipite în trup, nu-mi era de loc frică. Nu voiam nimic altceva decît să fiu lăsat în pace — să nu mă miște nimeni din loc, să nu mă atingă și să nu-mi vorbească nimeni. M-am bucurat cînd Ripston și Mouldy s-au mutat în celălalt capăt al camionului.

Ghemuindu-se unul într-altul, băieții șușoteau mereu între ei, dar, deși mi-am ciulit urechile, n-am mai auzit ce-și spuneau. De altfel, nici nu-mi mai păsa. Zumzetul glasurilor lor îmi ajungea la urechi o dată cu hărmălaia, rîsetele, răcnetele și înjurăturile băieților care jucau rișca sau cărți. Auzeam tropăituri infundate, scîrțîitul scîndurilor de la căruțe și zornăitul lanțurilor cînd cineva se cocoța sus, la

adăpost. Cu timpul, însă, aceste zgomote se împuținară și se răriră, pînă cînd încetară cu totul. Dar prietenii mei nu se culcaseră: șopteau mai departe. Asta m-a bucurat foarte mult, pentru că de vreo jumătate de ceas încoace mi-era grozav de sete și tare aș fi vrut să beau o înghițitură de apă. L-am strigat pe Mouldy:

— Mouldy, dormi?

— Nu, băiete, nici gînd să dormim!

— Mouldy, n-ai putea să-mi dai puțină apă?

— Ei, iaca! se plinse Ripston. Mare fraier ești, Mouldy! De ce l-ai stîrnit? Degeaba ți-am făcut semn cu cotul să te prefaci că dormi!

— Vrei apă, Smiffy? Dar cum să-ți aduc, măi băiete? zise Mouldy cu glas blind. De unde s-o iau?

— N-ai vrea să te duci la cișmeaua de pe strada Strand, Mouldy? Adu-mi puțină, măcar o picăturică, zău!

— Pînă la cișmea m-aș duce eu, dragă Smiffy, dar ce folos! În ce vrei s-o aduc? N-am nici un ciob, nimic. Stai liniștit pînă dimineața — pînă pe la cinci, cînd vin căruțașii să-și scoată caii. Atunci o să ai atîta apă, că n-o s-o poți bea.

— Cît o fi ceasul?

— Aproape de unu. Nu, Ripston, tu ce zici?

— Cam așa ceva! La unu începe fluxul și parcă se și aude izbînd în perete! Tu n-auzi nimic, Smiffy?

Mi-era o sete cumplită și, ascultînd, parcă auzeam și eu zgomotul plin al apei care creștea și izbea în temelia zidului. Era un zgomot plăcut. Nici nu-mi trecea prin gînd că fluviul avea noaptea cu totul altă înfățișare, că era întunecat, murdar, respingător. Auzeam plescăitul valurilor și, în mintea mea cuprinsă de fierbințeală, întrezăream numai înfățișarea lui din zorii primei zile, cînd mă deșteptasem în ganguri — apa cu mii de vîlurele scînteind în bătaia soarelui, pe care pluteau alene șlepurile încărcate cu fîn. Un gînd îmi incolți în minte: să cobor pînă la mal și să beau. La urma urmei, de ce nu? Știam pe unde s-o apuc și n-aveam nevoie nici de cană, nici de urcior. Puteam să mă întind peste bolovanii cheului, să-mi aplec capul și să beau, să beau după pofta inimii!

M-am sculat și am încercat să mă agăț de peretele camionului. Bezna era atît de adîncă, încît tovarășii mei n-aveau

cum să mă vadă. M-au auzit însă, și când să trec piciorul dincolo, Ripston m-a apucat de celălalt picior și m-a tras de el cu toată puterea.

— Ce faci, Smiffield! strigă el, speriat și gata să izbucnească în plîns. Hei, măi frate-miu! Unde-o porniseși?

— Să beau apă.

— De unde? Oh, ce blestem și cu tine, Mouldy, că nu ești vaccinat! strigă bietul Ripston. Vino și prinde-l, te rog, fii bun! Nu-i nicăieri apă, măi Smiffy!

— Ba este! răspunsei eu, zbătîndu-mă să scap din mîinile lui Ripston. Chiar tu ai zis. Ai zis că a-nceput fluxul. Mă duc pîn' la fluviu.

— Ba n-ai să te duci! scînci Ripston, trăgîndu-mă din răsputeri de picior. Tu nu după apă te duci! Vrei să te-neci. Ți-ai pierdut mințile, așa cum zicea Mouldy că o să ți se împline. Vrei acum să te arunci în apă. Așa-i? Hai, vino odată, Mouldy! Apucă-l de braț! Prinde-l cu o bucată din haina mea, dacă ți-e frică! Numai vino odată și ajută-mă să-l culc la loc!

Dar Mouldy nu se lăsa urnit. Îl ținea pe loc fie gîndul că nu era vaccinat, fie teama că înnebunisem și o să-i fac vreun rău, o să-l mușc. În orice caz, nu se clinti de pe fundul camionului. Îmi vorbi de-acolo:

. — Ce vrei să faci, măi Smiffield? Vrei să-i scoli pe toți în picioare și să ne pui rău cu toată lumea? Vrei să vină gealații, să-și bage nasul peste tot, pînă și-n camionul nostru, ca să vadă ce s-a întîmplat?

— Vreau numai puțină apă, Mouldy!

— Ei, și cine-a zis că nu-ți dă? Sau, mă rog, chiar dacă am spus-o, ce-are a face, măi Smiffield? Uite mă duc să-ți aduc. Tu întinde-te, fă așa cum ți-a spus Ripston, și eu mă duc chiar acum după apă.

— În ce i-o aduci? strigă Ripston după el.

— M-am gîndit eu, las' pe mine! Stai liniștit, Smiffield, am să-ți aduc să bei din șapca mea. Ai numai puțină răbdare!

M-am învoit. După asta m-am gîndit de multe ori că Mouldy și Ripston fuseseră convinși atunci că eram pe cale să fac un lucru înfiorător. În sinea lor, cred că i-au mulțumit bunului Dumnezeu, cînd au văzut că mă-nduplecaseră să nu mă mai duc la rîu. Ținînd seamă că dogoream ca o plită

Încinsă, vîntul rece care bătea dinspre apă mi-ar fi pricinuit moartea, tot atît de sigur ca şi înecul.

Şi pe urmă se prea poate ca, bîlbînd prin întuneric, să fi căzut în apă. Şi atunci gata, se isprăvea cu mine! Cînd apa vine mare se face aşa de adîncă, acolo sub zid, că m-aş fi înecat, chiar de-aş fi fost înalt de doi stînjeni, dar 'mite numai de doi coţi, cum eram. Aşa că, stînd şi judecînd dacă mă mai aflu astăzi printre cei vii, trebuie să le mulţumesc micilor mei tovarăşi, celor doi bieţi zdrenţăroşi.

Mouldy s-a ţinut de cuvînt. M-am întins pe mîna de paie, iar el şi-a luat şapca pe care mi-o pusese la căpătîi şi peste o clipă l-am auzit îndreptîndu-se spre rîu. Aveai de mers o bucată bună chiar ziua-n amiaza mare, sau chiar atunci cînd îţi luminai drumul cu lumînarea şi erai ferit să te împiedici de tot soiul de lucruri, dar 'mite pe întunericul ăsta gros ca smoala cînd drumul se lungea de două ori pe-atît şi primejdiile te pîndeau la fiecare pas. Carele şi harabalele răsăreau de pretutindenii unde nici nu te aşteptai, şi oricînd te puteai împiedica de-un şleau sau de o roată, tocmai acolo unde credeai că locul e gol. Mouldy a avut totuşi norocul să treacă fără prea multe opinteli. Şi după cîte zicea Ripston, în mai puţin de trei minute (mie mi s-au părut douăzeci — într-atîta eram de însetat) l-am auzit apropiindu-se cu paşi din ce în ce mai repezi, ca nu cumva apa cărată în şapcă să se scurgă toată pînă cînd o ajunge la camion.

În orice caz, a izbutit de minune; şapca, deşi veche, n-avea încă găuri şi era aşa de soioasă, încît ţinea apa-n ea ca într-un vas smălţuit. Cînd i-a trecut-o lui Ripston peste marginea camionului, mai era cred cam o jumătate de litru de apă înăuntru. Am băut-o toată din patru-cinci sorbituri lungi. Apoi, culcîndu-mă iar pe spate, am căzut într-un somn chinuit şi plin de vise. Se făcea că rătăcesc printr-o ţară străină, pierdut în mulţime. Visul a ţinut pînă m-a trezit Ripston, smucîndu-mă de umăr şi spunîndu-mi că trebuie să cobor, pentru că tocmai venea căruţaşul să scoată caii din grajd.

Am încercat să-i fac pe voie, dar n-am fost în stare. Cu chiu cu vai m-am ridicat în capul oaselor, dar cînd am încercat să mă sprijin pe picioare, mi-am simţit genunchii tremurînd ca piftia şi am căzut la loc, julindu-mi coatele.

— Ei, hai, vrăbioilor — zise căruțașul — pogorlți-vă! Hai, că n-am vreme de pierdut!

— Domnule, te rog, e unul aici care nu se poate da jos! — zise Mouldy, care se ținea departe de mine, privindu-mă printre zăbrelele din spatele camionului.

— Ce naiba tot îndrugi acolo? întrebă căruțașul, închizînd ușa grajdului și îndreptîndu-se repede spre noi, cu felinarul aprins. Dacă s-a urcat, cum dracu nu se poate da jos?

— Se plînge că i-s picioarele moi, domnule, că nu-l mai țin de loc — zise Ripston rugător. Te rog frumos, domnule, fii așa de bun și saltă-l un pic.

— Am să-l salt eu acușica, de o să mă țină minte cîte zile o avea! Așa să știi!

Și căruțașul care vorbise atît de aspru sări în camion cu felinarul în mînă.

— Hai, ieși afară, javră puturoasă! zise el. Dar n-apucă să sfîrșească: lumina felinarului căzu pe fața mea, și felul lui de-a vorbi se schimbă dintr-o dată.

— Doamne sfinte, măi băiatule! strigă el. Dar de cînd a-nceput asta?

— A început de ieri după-amiază — răspunse Ripston. N-am știut, domnule, că e bolnav în halul ăsta; era întu-neric și nu-l puteam vedea la față.

— Știe careva dintre voi pe unde șade?

Noi nu tăinuiseî nimic unul altuia. Fiecare știa unde era casa celuilalt și totodată cunoștea în amănunt pricinile pentru care o părăsise. Dar eram legați prin cele mai gro-zave jurăminte să nu ne dăm de gol, fie ce-o fi. Totuși, se pare că în mintea lui Mouldy încolțise gîndul că starea-n care mă aflam îi dădea dreptul să se abată de la vechea ho-tărîre. La întrebarea căruțașului, el mă privi întrebător, dar căutătura pe care i-am aruncat-o l-a făcut să-mi înțlea-gă gîndul, fără întîrziere.

— Aici șade — răspunse Mouldy.

— Bine, bine, dar de unde a venit?

— Aici stă, aici mîncă, aici doarme. E ca noi doi și ca toți ăilalți de-aici — zise Mouldy fără șovăire.

— Știu eu asta, dar unde-i casa lui, unde stă maică-sa și taică-su? Spune!

— N-are nici o casă, nu l-am auzit niciodată vorbind de așa ceva. Poate știi tu, ceva, Ripston?

— Aș, de undel răspunse tovarășul său. Pe deasupra, n-are nici mamă, nici tată. E orfan, săracul, n-are pe nimeni.

— Bietul de el! Pui de bogdaproste! zise căruțașul, privind-mă cu milă. În tot cazul, dacă-l lăsăm aici, moare fără doar și poate. Ba, după cîte văd eu, e pe jumătate mort.

— Da' niște hapuri nu i-ar face bine, dom'le? întrebă Ripston îngrijorat. O curățenie zdravănă sau așa ceva? Fii bun și împrumută-ne un penny, să i le cumpărăm. Pînă la prînz ți-l dăm înapoi.

— Prostii! Nu-i mai ajută la nimic hapurile. Acuma degeaba le mai ia! ți tăie vorba căruțașul, plin de omenie. Bineînțeles că nu-i treaba mea să mă amestec, dar n-aș avea inima să-l las să zacă aici. Nu vrei să te duc la azil, micuțule?

Putea să mă ducă oriunde, numai în Fundătura Cratiței nu. Eram prea slăbit ca să mai vorbesc, așa că la întrebarea căruțașului am dat din cap a încuviințare.

— Fac prinsoare că ăia de la azil au să mă ocărăscă pentru osteneala mea — grați el mai departe. Dar nu-i nimic. De primit, tot o să te primească.

Apoi, luînd caii de dîrlogi, îi trase afară din ganguri. Eu ședeam tot întins în căruță, iar Ripston stătea lîngă mine.

Mouldy, temîndu-se ca și înainte să nu se molipsească de „fierbințeală“, nu m-a părăsit totuși fără să-și ia rămas bun. L-am auzit ridicîndu-se pe scindura de la spatele camionului, și uitîndu-mă într-acolo, i-am văzut printre zăbrele fața murdară și întristată. Mi-a aruncat o privire plină de milă și compătimire.

— La revedere, Smiff! spusese el. Și adresîndu-se căruțașului: Domnule, vezi că e învelit cu haina mea. Spune-le acolo, la azil, să aibă grijă de ea, pînă iese. Domnul să te aibă în pază, Smiff, băietel! Fruntea sus, șmechere!

Și deodată nu l-am mai văzut.

Ripston a rămas în camion pînă am ieșit din ganguri, în spre Hungerford. Apoi mi-a strîns mîna înfierbîntată și m-a privit cu buzele strînse, dînd scurt din cap a îmbărbătare. M-a acoperit bine cu țoala calului și, sărînd apoi fără o vorbă prin spatele camionului, s-a pierdut și el în întuneric.

ÎN CARE, CU AJUTORUL DOCTORULUI FLINDER,
IZBUTESC SĂ TRAG PE SFOARĂ MOARTEA
ȘI PĂRĂSESC AZILUL CU MULT MAI PUȚINĂ POMPĂ
DECÎT LA INTRARE

Bunul nostru prieten, căruțașul, nu greșise prea mult cînd ne spusese că amestecul său în toată afacerea asta n-o să fie privit cu ochi buni de conducătorii azilului.

A fost întîmpinat cu împotrivire chiar de la poartă. Portarul i-a spus că nu poate primi pe nimeni fără poruncă de la mai marii lui, și că cel mai bun lucru pe care l-ar putea face ar fi să mă ducă înapoi de unde mă luase. Totodată ne-a spus pe șleau că nu crede o vorbă din toată povestea pe care i-o îndruga și că, după părerea lui, eu n-aș fi decît băiatul căruțașului, care încerca să scape în acest chip de

Ațîțat de vorbele lui, ocrotitorul meu l-a făcut să priceapă că era hotărît să mă lase acolo, pe treptele azilului, și să plece să-și vadă de treabă. Dar polițistul care făcea de pază se împotrivi, amenințîndu-l că dacă îndrăznește să mă părăsească, așa cum zisese, se vedea nevoit să-l ducă la poliție, oprindu-i camionul cu cai cu tot.

După o jumătate de ceas de ciorovăială s-a ivit mai marele azilului și a început să-l copleșească pe căruțaș cu întrebări, care de care mai năstrușnice. Oare eu țineam de parohia aceea? Căruțașul m-adusese acolo pe contul lui sau la porunca stăpînului, a cărui firmă era înscrisă pe camion?

Ocrotitorul meu i-a adus șefului la cunoștință că nu mă cărase acolo pe contul nimănui, ci doar îndemnat de simțul omeniei. Îi dădu apoi toate amănuntele pe care le știa, povestindu-i că noaptea camionul își făcea veacul în gangurile întunecoase de la Adelphi și că, după știrea lui, dormeam în camionul ăsta de luni de zile. Aceste lămuriri însă, în loc să limpezească lucrurile, mai rău le-au încurcat.

Șeful azilului începu să îndruga că, din moment ce ocupam camionul unui proprietar de căruțe și domiciliam în el, era ca și cum aș fi închiriat casa proprietarului respectiv. Prin urmare aveam tot dreptul să stau în azilul parohiei în care locuia stăpînul și unde plătea totodată impozitul pen-

tru ajutorarea săracilor. Mai spuse că orice acte făcute de servitor cad în sarcina stăpînului, și, în consecință, eu aș putea fi primit în azil numai dacă stăpînul căruțelor din Bedfordbury se obligă să plătească întreținerea mea.

— Foarte bine — zise căruțașul, cu totul zăpăcit — atunci o să-l iau o să-l duc înapoi în gangurile alea întunecoase și o să-l las acolo, într-un colț, să piară!

La auzul acestor vorbe, mulțimea care se strinsese se repezi la căruțaș, strigîndu-i că e un om fără suflet, iar polițistul începu să-l îmbrîncească. Norocul meu a fost că a trecut tocmai atunci pe acolo doctorul parohiei. Și astfel lucrurile s-au limpezit, pentru că doctorul i-a poruncit să tragă camionul în curtea azilului.

Căruțașul a întîrziat acolo două ceasuri bune, cu toate că spusese, în auzul tuturor, că la șapte jumătate are de cărat niște mobilă de pe calea Whitechapel și chiria camionului îl costă doi șilingi jumate pe oră. Au trimis să-l cheme pe stăpînul camionului și pe unul din sfetnicii parohiei, după care m-au dat jos din camion, m-au dus în azil, m-au dezbrăcat, m-au spălat și m-au așezat în pat.

Acolo am și rămas. Toată lumea zicea că eram rău bolnav. Și cred că așa și era. Eu însă nu mă simțeam prea rău. „Fierbințeala“ nu mă durea. Patul era curat și moale, doctoriile nu erau din cale-afară de grețoase, iar grișul și ciorba de berbec mi se păreau de-a dreptul minunate. Și totuși, toată lumea părea tristă. Chiar și doctorul se arăta îngrijorat. Umbrau cu toții în vîrfurile picioarelor pe lîngă patul meu, vorbeau încet și blînd, ca și cum li s-ar fi rupt inima că zăcesc în pat, țintuit de boală. Pe cuvîntul meu, de multe ori mă gîndeam că trebuie să fie vreo greșeală la mijloc, că răul de care sufeream nu era fierbințeala aceea cumplită, despre care toți vorbeau cu atîta spaimă în glas. Și această bănuială era însoțită de teama ca nu cumva într-o bună zi să se descopere că n-am mare lucru, ba chiar că n-am nici pe dracu, și să mă dea pe ușă afară.

Așa credeam a doua zi după ce venisem. În seara zilei următoare, bănuiala aceasta mi se întărise. În afară de administratoarea infirmeriei — o bătrînă grasă și oțărîtă, care vorbea cu glas ascuțit și căreia nu-i intra nimeni în voie, urîtă pe bună dreptate de toți bolnavii — mai erau vreo două, trei surori, femei tare bune la inimă, care duceau și ele o

viață grea. Pricepându-se puțin la îngrijirea bolnavilor, li se îngăduise să-și pună la încercare îndemânarea și răbdarea. Își răscumpărau astfel pâinea și fiertura de fulgi de ovăz care li se dădea drept hrană.

În seara cu pricina, una din aceste surori — doamna Dipple — veni la căpătîiul meu și, după ce îmi potrivi perna sub cap și-mi șterse fruntea, îmi spuse:

— Domnișorul Smithfield, ai văzut pîn' acum pe cineva murind?

— Oho, cîți încă! i-am răspuns eu.

— Dar te-ai gîndit vreodată la moarte?

— Nu, doamnă, cum era să mă gîndesc? Eu mă gîndesc la viață, că doar vreau să trăiesc!

— Dar știi că uneori mor și copiii? îi dădu înainte doamna Dipple, cu glas blînd. Am avut și eu un băiețel, cam tot de-o seamă cu tine, și a murit. A murit și s-a dus în cer. Acolo o să te duci și tu, dacă ești băiat cuminte.

— Da' ce-a avut băiatu-mneavoastră?

— S-a înecat. A fost pe mare și s-a înecat — zise doamna Dipple.

— Al păi nici nu-i de mirare. Dacă se înecă cineva, bineînțeles că moare. Dacă m-aș îneca, mai c-aș începe și eu să mă gîndesc la moarte.

— Dar li se întîmplă băieților să moară și altfel decît înecați. Unii mor de fierbințeală — boala asta pe care ai luat-o tu. Știi asta?

— Am cunoscut o mulțime de băieți care au murit de fierbințeală — i-am răspuns eu. Numai că lor le era rău de tot.

— Mai rău decît ție nu le-o fi fost — spuse ea clătînînd din cap. Nu zic, s-ar putea să scapi. S-ar putea să scapi, după cum s-ar putea să mori chiar în noaptea asta. Vezi tu, s-ar putea să închizi ochii și să nu-i mai deschizi pînă în ziua judecării de apoi. Eu, să fiu în locul tău, aș spune rugăciuni, bineînțeles dacă aș ști. Tu știi vreuna?

— Știam un crîmpei din „Tatăl nostru“ — zisei eu, înspăimîntat de vorbele ei. Ce credeți: e de-ajuns?

— Am o carte frumoasă, plină de rugăciuni pentru oamenii care s-ar putea să nu mai aibă mult de trăit — răspunse doamna Dipple. Am s-o aduc și, dacă vrei, am să-ți citesc din ea. Vrei?

— Vreau, doamnă, cum să nu!

Sora s-a dus după cartea cea măiastră, și peste puțin timp am auzit-o strigându-mi blînd numele. Deodată îmi izbi urechile glasul aspru al administratoarei — bătrîna doamnă Brownhunter:

— La ce dracu îl mai stîrnești, baborniță zănatică? strigă ea.

— Vă rog să mă iertați — răspunse sora. Ați auzit ce-a spus doctorul azi după-amiază?

— Ei, și ce dacă am auzit? Ce-i cu asta?

— Vedeți, m-am gîndit că nu-i chiar copil de țîță. O fi avînd și el păcatele lui, pentru care va da socoteală la judecata de apoi. Și-atunci mi-am zis că ar fi bine să...

— Să-i bagi cine știe ce năzbîtii în cap și să-nceapă să urle pe-aici, nu? Hai, cară-te cu toate judecățile tale de apoi, babă habotnică! Eu zic că trebuie să fim fericiți cînd se mai întîmplă să moară unul liniștit. Îl lași în pace și gata, că, slavă Domnului, ne dau destulă bătaie de cap și așa, fără să le mai bagi tot felul de prostii în cap.

— Bine, doamnă, dar sînt și eu mamă, așa că...

— Fleacuri! i-o reteză doamna Brownhunter. Ce-are a face una cu alta?! Află că aici ești un rahat, pe cîtă vreme eu sînt administratoarea azilului. Cred că asta-mi dă dreptul să spun ce e bun și ce e rău pentru bolnavi, nu? Cine dă socoteală în fața consiliului? Eu, nu tu! Așa că nu-ți băga nasul unde nu-ți fierbe oala!

A doua zi, cînd m-am sculat, parcă eram altul. Adică, mai bine zis, parcă aș fi fost cel de mai înainte. De la începutul bolii nu mă mai simțisem niciodată așa bine. De bună seamă că toți în jurul meu au rămas uluiți. Doamna Dipple mi-a adus gustarea de dimineață, dar mi-a tăiat toată pofta de mîncare, vorbindu-mi numai de oameni cu un picior în groapă, scăpați ca prin minune de la moarte. Puțin mai tîrziu a trecut pe acolo, legănîndu-se, grăsună doamnă Brownhunter și, oprindu-se o clipă locului, a strigat în batjocură:

— Ți-ai găsit cui să-i citești moliftel!

Dar mai uimit ca toți ceilalți a fost doctorul Flinders.

— Hei, bun găsit, voinicule! zise el tare. Nu cumva vrei să spui că ai scăpat cu fața curată?

— Ba da, domnule doctor — zise doamna Dipple. Cum s-ar zice, a tras moartea pe sfoară.

Doctorul îmi pipăi pulsul și mă privi cu de-amănuntul.

— Ai dreptate, doamnă Dipple — zise el rizînd și bătin-du-mă voios pe obraz. Pe cîntea mea că i-a tras clapa! Mare minune! Seara trecută n-aș fi făcut prinsoare nici pe un gologan că scapă cu viață. Acuma însă pot să zic că are cel puțin tot atîtea șanse să trăiască cîte are să dea ortul popii. Asta e, doamnă Dipple. Da, mîine-poimîine se-nzdrăvenește. Îl punem pe picioare, mai înainte să-i crească ciuful. Nici n-o să fie nevoie să-l tundă.

Din nefericire, boala mea nu se sfîrși o dată cu fierbințeala. Pentru că, dacă e vorba de stare proastă și de dureri, pot zice cu mina pe inimă că boala mea a început cu adevărat abia atunci cînd doctorul Flinders m-a încredințat că o să mă fac bine și o să mă pun repede pe picioare. E adevărat că începusem să umblu, adică eram silit să mă dau jos din pat, să mă îmbrac și să fac cîtiva pași prin infirmerie. Dar dacă își închipuie cineva că eram „zdravăn“, acela senșală amarnic.

De mîncat, mîncam. Aș zice chiar că aveam o foame de lup, și aș fi putut mîncea oricînd de patru ori mai mult decît puținul ce mi se dădea, ceea ce, bineînțeles, era un semn de netăgăduit că mergeam spre însănătoșire. Dar dacă ar fi fost după capul meu, aș fi vrut mai degrabă să am fierbințeală, pentru că atunci m-ar fi lăsat să stau liniștit în fundul patului. Aș fi fost servit și îngrijit, ceea ce era mult mai bine decît acum, adică nici în car, nici în căruță, tîrîndu-mă de colo-colo pe picioarele-mi șubreze de boală, împiedicîndu-mă de colțul scaunelor ori de marginile paturilor, și stîndu-le tuturor în cale. În săptămîna aceea picioarele-mi erau umflate de nu-mi mai încăpeau pantofii, cealaltă, am avut junghiuri ca niște cuțite-n ureche, și săptămîna următoare ochii mă dureau atît de tare, încît eram nevoit să port obloane verzi. Am îndurat toate astea și încă multe altele. Poate pare caraghios că le aștern pe hîrtie, dar mie mi-a fost grozav de greu să le îndur. Mă săturasem de azil pînă peste cap și abia așteptam să mă fac bine, să-mi dea hainele și să mă lase să plec. Căci la ce altceva m-aș fi putut aștepta? Unde aveam să plec, nu era greu de ghicit. M-aș fi întors, cum era și firesc, în gangurile întunecoase — la Mouldy și

Ripston. Mi-era dor de ei și eram sigur că și ei s-ar bucura să mă vadă.

S-ar putea bănuî că, după o vreme îndelungată petrecută într-un adăpost bun și unde fusesem hrănit ca lumea, nu-mi mai trecea prin gînd să mă întorc iar la viața dinainte — să bat iar caldarîmul pietelor și să dorm în ganguri. Nici vorbă însă de așa ceva. Dimpotrivă. Îmi aminteam mereu cît de bine petreceam, cum hoinăream nestingheriți de nimeni, cum cîștigam banii și cum îi cheltuiam după pofta inimii. Și pe urmă, ce însemnătate avea lumea pentru mine, fără Mouldy și Ripston? Mi s-ar fi părut goală și searbădă fără un suflet care să te înțeleagă lingă tine, căruia să-i poți spune ce te doare, ca unui adevărat prieten.

În cele din urmă veni o zi — era prin februarie și un strat gros de zăpadă acoperea pămîntul — cînd doctorul Flinders intră în salon și ne porunci mie și unui alt băiat, pe nume Biles, care fusese bolnav de scarlatină — să părăsim infirmeria chiar a doua zi.

După plecarea doctorului, Biles mă-ntrebă:

— Ia zi, Smithfield, tu ești orfan, nu-i așa?

— Da.

— Atunci o să fie vai și amar de tine — zise Biles rînjind.

— Cum adică? De ce o să fie vai și amar de mine?

— Așteaptă pînă te-or trimite în cartierul Stratford și atunci o să vezi — răspunse Biles. Nu știi că toți orfanii sînt trimiși de-aici la Stratford? E un loc groaznic. Cunoșteam pe un băiat — orfan ca tine — pe care l-au omorît.

— Da' de ce l-au omorît?

— Pentru că l-au prins cățărîndu-se pe zidul ăla înalt, cu țepi ascuțite-n vîrf, încercînd să fugă — mă lămuri Biles. Sau cel puțin așa vorbește lumea, că l-au omorît. L-au prins tocmai cînd dădea să încalece zidul, și după ce l-au tras jos, l-au închis într-o carceră neagră, și de-atunci nimeni nu mai știe nimic de el. Ce zici de asta?

— Zic că a fost prost că s-a dus la Stratford — i-am răspuns eu.

— Nu s-a dus de bunăvoie, l-au luat pe sus, cum o să te ia și pe tine — răspunse Biles.

Dar eu nu mă uitam la ce îndruga Biles. Oare, după ce mă primiseră cu atîta greutate în azil, era cu putință să nu

mă lase să plec? Ba o să le pară bine că scapă de mine, asta era la mintea cocoşului.

Şeful trecea prin infirmerie în fiecare seară pe la ora nouă, să controleze dacă e toată lumea în pat. În seara aceea, când a trecut prin camera noastră şi s-a apropiat de patul meu, l-am strigat. Toţi şi-au ridicat capul de pe pernă şi m-au privit uimiţi. Nu ştiam că fapta mea era socotită drept o mare îndrăzneală. Şefului nici nu-i venea să-şi creadă urechilor.

— Pe mine m-ai strigat, domnişorule? întrebă el întorcându-se, fără să-şi tragă mâinile de la spate, de sub coada redingotei.

— Da, dacă nu vă supăraţi, voiam să vă rog, domnule, să porunciţi să-mi aducă hainele mele şi să le pună aci, ca să mă pot îmbrăca cu ele mâine dimineaţă, când m-oi scula. Mâine dimineaţă plec, dacă nu vă supăraţi.

Ochii şefului scăpărară după sticlele ochelarilor. Apoi, întorcându-se către administratoare, o întrebă domol:

— Doamnă Brownhunter, băiatul ăsta e în toate minţile?

— De bună seamă, domnule, e sănătos tun, obraznică-tura — răspunse ea slugarnic.

— Atunci, cum îţi explici, doamnă, purtarea lui nemai-pomenită?

— Vedeţi, e tot aşa de ticălos cum a fost şi înainte — răspunse doamna Brownhunter înciudată.

— Foarte bine — spuse şeful, scoţînd din buzunar un creion şi un carneţel. Ia să vedem — face parte dintre cei care pleacă mâine şi are numărul...

— Trei sute patruzeci şi şapte, domnule — zise administratoarea, cu glas dulce.

— Mulţumesc. Ei bine, trei sute patruzeci şi şapte, să ştii că o să-ţi mai amintim noi de povestea de azi.

Şi, după ce îmi aruncă o privire din pragul uşii, îşi văzu de drum.

Ei, iaca ce lucru uluitor aflasem! Am stat multă vreme cu capul în perne pînă să mă pot lămuri asupra celor auzite. Va să zică asta era: nu puteam să părăsesc azilul de bună-voie! Eram prins şi închis, iar mâine aveau de gînd să mă trimită în locul acela groaznic, despre care îmi pomenise Biles, şi nu mai încăpea îndoială că aveau să mă azvîrle în carceră de la bun început, pentru că fusesem obraznic cu şeful.

~ Ce era de făcut? Cum să scap de soarta tristă care mă aştepta? Chiar de aş fi găsit un prilej să fug, n-aveam haine. Nu că aş fi avut niscaiva remuşcări — îmi vine greu s-o mărturisesc — să fug în hainele împrumutate, dar aveau o înfăţişare grozav de ciudată. Surtucul croit dintr-o aba verde, cu nasturi de alamă, era scurt şi despicat la spate, iar pantalonii de catifea în dungi abia-mi ajungeau dedesubtul genunchilor. Veneau pe urmă ciorapii albaştri de lână şi, în sfârşit, o pereche de pantofi cu cataramă de alamă. Ce rost ar fi avut să fug îmbrăcat aşa fisticuiu? Ar fi văzut oricine, cale de-o poştă, ce era cu mine. Dar de la azil pînă la ganguri nu făceai mult. Dacă izbuteam să ajung acolo şi să-mi găsesc prietenii, puteam pune mîna-n foc că ei m-ar fi ajutat să ies din încurcătură.

Greutatea era însă cum să scap din azilul ăsta blestemat? Mi-am frămîntat mintea ceasuri întregi după ce adormiseră toţi, afară de surori.

Puteam să scap doar într-un singur fel — şi nici atunci fără primejdia de-a da greş. La infirmerie era o fată, un fel de ajutoare. Nu era chiar soră, ci mai mult slujnică, şi nu se bucura de mai multă libertate ca ceilalţi sărmani din azil. Era foarte drăguţă cu toată lumea şi plăcută la înfăţişare şi primea mereu scrisori de la cineva din afară. Scrisorile le primea pe furiş, prin bunăvoinţa portarului... Uneori se dădea chiar ea jos şi-şi lua singură scrisorile de la portar, dar de cele mai multe ori trimitea pe unul dintre băieţi să-i aducă răvaşul. Şi cum întotdeauna făcea ce făcea şi căpăta pentru noi o bucată mai mare de pîine cu unt, n-o dădeam niciodată de gol. Bănuiesc că şi paznicul de la poartă căpăta ceva, pentru că nici el n-o dădea de gol pe Jane şi-i strecura cu mare băgare de seamă scrisorile. Cred că Jane îi dădea bani de tutun. Singura putinţă de scăpare pentru mine era să cobor pînă la portar, fără să mă fi trimis cineva, şi să-i cer răvaşul. După asta, să-i spun că Jane îl roagă să-mi dea voie să ies în stradă ca să-i cumpăr nu ştiu ce, şi să-i făgăduiesc că-i aduc şi lui nişte tutun.

Veni în sfârşit şi dimineaţa. La opt şi un sfert, după ce mi-am ascuns şapca sub cingătoare, m-am furişat binişor din infirmerie, şi tuştii! în jos pe scări. Fereastră infirmeriei dădea de-a dreptul în curte. Cînd am ridicat ochii spre fereastră, am zărit-o pe Jane privind în jos, pesemne nu se dumi-

rea ce caut așa de dimineată prin curte. Dar eu m-am făcut că n-o bag în seamă și, luîndu-mi inima în dinți, m-am dus drept la cușca portarului.

— N-am nici o scrisoare! a zis el cînd m-am apropiat.

— Știu, dom'le! i-am răspuns eu. Dar, dacă nu vă supărați, Jane vă roagă să-mi dați voie să-i cumpăr de-aici din colț niște hîrtie de scris și să mai...

— Nu-ți dau voie! mi-o reteză portarul cu asprime. Și poți să-i spui din partea mea că domnișoara a cam întrecut măsura.

Vorbînd astfel, a ridicat ochii spre fereastră. Jane clătina de zor din cap.

— Aha, da, da! frumos îți șade să tot dai din cap. Ai vrea să nu-l opresc, nu? Dar n-o să-mi pierd slujba numai pentru că...

— Dom'le, dar vă rog! spusei eu grăbit, văzînd cum îmi scapă prilejul din mîină. Jane mi-a spus să vă aduc și o punguță cu tiutiun de trei bani.

— Așa, așa va să zică! zise portarul cu glasul domolit, aruncînd iar o privire către fereastra infirmeriei. Jane era tot acolo, roșie ca focul la față, smucînd din cap în stînga și-n dreapta. Era tulburată și nedumerită, parcă bănuind că se punea la cale vreo năzbtie pe seama ei. Nu mă mituiește ea pe mine cu un pic de tiutiun, așa să știi! Dacă vreau tiutiun, pot să-mi cumpăr și singur. Hai, dă-mi ai trei bănuți și șterge-o. Dar dacă lipsești mai mult de un minut, ai de-a face cu mine.

Să-i dau bănuții și s-o șterg! Auzi vorbă! Am voie să plec, drumul se deschide slobod înaintea mea și toată afacerea să se ducă dracului pentru că n-am trei bănuți! Asta era o nedreptate strigătoare la cer. Aghiută, tartorul mincinoșilor, mi-a sărit însă în ajutor tocmai cînd eram la cea mai mare ananghie.

— N-am mărunt, trebuie să schimb — i-am răspuns. Am să cumpăr tiutiun din banul de șase penny, pe care mi l-a dat Jane. Ca să-mi adeverez spusele, m-am prefăcut că mă scotocesc prin buzunarele pantalonilor, căuțînd banul.

— Ei, haide, mișcă-te o dată! se răsti paznicul. Cît mi-ai împuiat capul cu morișca ta, aveai vreme destulă să te duci și să te-ntorci.

A tras zăvorul de la porțiță și mi-a dat drumul. Tare aş fi vrut s-o iau la goană cît mă țineau picioarele, de cum m-am văzut afară din curtea azilului! Dar, de frică să nu mă ia la ochi cineva, m-am mulțumit să merg doar ceva mai re-pejor, pînă am ajuns la primul colț de stradă. Apoi am luat-o la goană, de-mi sfîrșiau călcîiele. Dimineața era friguroasă, vîntul te lua în răs_păr și aerul rece te înviora. Pă-mintul era înghețat bocnă și eu mă simțeam ușurel ca un fulg. Nu eram străin de împrejurimi și, pricepîndu-mă pe unde s-o iau mai de-a dreptul, cam în cinci minute am și ajuns în fundătura din preajma gangurilor întunecoase.

Capitolul XX

IN CARE VREMEA NEPRIELNICĂ
MĂ ÎMPINGE IAR CĂTRE STRADA TURNMILL,
UNDE SE DEZLÂNȚUIE O FURTUNĂ CUMPLITĂ

Trecînd din strada Strand în ulița care se-nfunda în ganguri, am auzit ceasul din turnul bisericii Sfîntul Martin bătînd ora opt și jumătate.

Bătăile lui m-au făcut să mă opresc locului. Venind încoace nu-mi trecuse de loc prin minte că Mouldy și Ripston ar fi putut să plece „de-acasă“. Nici vorbă că plecaseră la lucru, și asta de cel puțin un ceas și jumătate. De întors era aproape sigur că nu se-ntorceau înainte de a cădea întunericul, așa că, între timp, eram nevoit să mă descurec cum mă tăia capul. Trebuia să mă adăpostesc sub bolțile gangurilor și să-mi trec într-un fel timpul pînă la întoarcerea lor.

O dată luată această hotărîre, am coborît scările întunecoase și umede, atît de bine cunoscute, și am ajuns acolo unde oprea de obicei camionul nostru. Privind mai bine în_să, locul nu mi s-a mai părut aidoma cum îl lăsasem. Pă-rea pustiu, și asta nu pentru că lipsea de-acolo camionul nostru. Nu. Era într-adevăr de o sută de ori mai întunecat și mai pustiu, mai jalnic și mai părăsit decît fusese vreodată.

Dar, cu voia cititorului, voi încerca să povestesc, mai pe scurt, cum mi-am petrecut acea tristă zi din luna lui Făurar.

În viața oricărui om sînt zile de care își amintește cu plăcere, zile de neuitat, cum li se spune. Dar sînt și altfel de zile, care-ți stăruie cu aceeași încăpăținare în minte, datorită deznădejdii lor. Nu știu dacă tocmai aceste zile, sau poate altele, au fost botezate zile de pomină, dar, în orice caz, ziua cu pricina, ziua aceea din februarie mi s-a întipărit pentru totdeauna în minte. Parcă ar fi fost crestată în creierul meu, așa cum obișnuia Robinson Crusoe să cresteze pe stîlpul lui fiecare zi a săptămînii. Ce frig mi-era! Ce flămînd, ce deznădăjduit, ce zgribulit eram!

La amiază ajunsesem în așa hal încît m-am hotărît să aprind un foc. Pe malul rîului se găseau sfărîmături de cărbune și ici-colo cîte o așchie de lemn. Dar n-aveam chibrituri. Aici e aici! De unde să fac rost măcar de un băț de chibrit? Unii din barcagiii și muncitorii care încărcau cărbunii în șlepurile trase la chei, fumau. Lucrul cel mai ușor ar fi fost să-i cer unuia din ei un chibrit. N-aveam decît să-ncerc. Dar cum să-ncerc, împopoțonat în surtucul cu coadă de rîndunică și cu șapca aceea turtită pe cap? M-ar fi întrebat negreșit ce-i cu mine, ș-ar fi pornit să vorbească între ei, pe urmă poate cu alții, și iată cum cei de la azil ar fi putut să dea de urma mea și să mă-nchidă la loc. Pentru a scăpa de primejdie și a căpăta totuși chibrituri, trebuia să zvîrl de pe mine cel puțin o parte din îmbrăcămintea asta caraghioasă cu care fugisem din azil și să-mi mînjesc obrazul și mîinile, luînd înfățișarea unuia din golanii ce scotocesc grămezile de gunoaie de pe maidane.

S-ar fi părut că nu era cine știe ce, și cu toate astea îmi venea greu. Îmi venea greu, în primul rînd, din pricina bolii de care suferisem atîta vreme. Mă simțeam încă slăbit, căci nu mă-nzdrăvenisem pe de-a-ntregul.

Golanii de pe maidane n-au niciodată ciorapi și pantofi în picioare, așa că m-am descălțat, călcînd cu picioarele goale pe pietrele înghețate. Golanii care-și făceau veacul prin noroaiele și scîrnăviile aruncate pe maidane erau totuna de murdari din creștet pînă-n tălpi. Pînă și fața le era pistruiată cu stropi de noroi. Ce-mi rămînea de făcut? Întîi și-ntîi trebuia să intru cu tălpile mele curate drept în mîlul fluviului, negru ca păcura. Ca să ajung acolo, am fost silit însă să sparg pojghița de gheață care se prinsese deasupra apei. Mi-am băgat mîinile pîn'la cot în nămol și mi-am mînjit

bine fața. Golanii adună de obicei lucrurile de prin gunoaie într-o cutie de tablă, paradiță. Aveam neapărată nevoie de așa ceva. N-am căutat prea mult. Norocul m-a ajutat s-o găsesc numaidecît, în spatele unui șlep încărcat cu cărbuni. Era un hîrb ca vai de capul lui, zvîrlit acolo, într-o băltoacă.

Travestit astfel, am mai prins curaj, și apropiindu-mă de grupul hamalilor care încărcau cărbunii, l-am întrebat cuviincios pe unul dintre ei dacă n-avea cumva un chibrit de prisos. Drept răspuns, hamalul a luat de jos o bucată de cărămidă și, ochind cu îndemînare, m-a lovit drept peste degetele mîinii în care țineam cutia de tinichea. De durere am scăpat-o jos. Lucrul acesta i-a înveselit grozav pe ceilalți. Se porniră cu toții pe ris și, cum erau tare voioși, au început să arunce în mine cu sfărîmături de cărbune. Ca să scap teafăr, am luat-o la sănătoasa, călcînd cu picioarele goale prin mîzga groasă, pînă am ajuns la prora unui șlep, unde nu se afla decît un moșneag ocupat să pompeze apa strînsă pe punte. Zărindu-mă că alerg într-acolo, m-a lăsat să mă apropiu, apoi, oprindu-se din lucru, a înhățat o prăjină cu cirlig în vîrf, pe care o avea la îndemînă, și cu o plăcere răutăcioasă a-ncercat să mă-mpungă. Din fericire însă, prăjina nu era prea lungă, așa că n-a izbutit s-ajungă pîn' la mine.

— Șterge-o de aici, măgarule! strigă el. Ia-ți valea, derbedeule! Abia ai ieșit din închisoare, și-ți arde iar de ticăloșii. Hai! Ia-o din loc!

— N-am ieșit din nici o închisoare, dom'le — răspunsei eu, gata să plîng. N-am fost niciodată la închisoare.

— Cum? N-ai fost la-nchisoare? Nu ți-e rușine să tai pi-roane? Nu vezi ce ai în cap? Dacă nu te-o fi chelit așa la pușcărie, să nu-mi spui pe nume!

— Nu m-a tuns la pușcărie. M-au luat la azil — răspunsei eu, vlăguit de putere. Acolo, la azil, mi-au ras părul din cap din cauza fierbințelii. Am fugit din azil, iar de la oamenii ăia n-am cerut decît un chibrit, să fac un pic de foc, că mor de frig. Și ei s-au pus s-arunce cu pietre în mine. Uite ce mi-au făcut! adăugai eu, ridicînd mîna, ca să-i arăt degetele încleiate de sînge.

Trîntindu-se pe burtă și aplecîndu-și capul peste puntea neagră a vasului, moșneagul îmi cercetă cu luare-aminte fața, pe care lacrimile se amestecaseră cu noroiul. Și încredințîndu-se, se vede, că spun adevărul curat, o lăsă mai moale.

— Sînteți toți niște vulpi viclene. Nici nu mai știu omul ce s-aleagă din spusele voastre. Dar, în tot cazul, dacă nu ceri decît un chibrit, uite, ia-l și du-te sănătos! Na, ia două, să ai unul de rezervă!

Ca să nu se ude, le-a înfipt într-o crăpătură din capătul prăjinii, întinzîndu-mi-o, să le pot lua.

Dar, vai! Toate strădaniile mele au fost zadarnice. Mă dezbrăcasem pe jumătate, mă mînjisem din cap pînă-n picioare, îndurasem pietrele hamalilor haini — dar tot degeaba. Găsisem cîteva lemnișoare și niște cărbuni, și chiar o bucățică de hîrtie. Toate erau însă pline de apă! Cîte două bețe de chibrit s-au stins unul după altul, fără nici un folos. În desperarea mea m-am întors iar pe malul apei, dar, deși hamalii cei veseli, care cărau cărbuni, erau încă acolo, pe șlepul unde lucrase moșneagul acela cumsecade nu mai era acum nimeni. Neavînd altceva mai bun de făcut, am coborît totuși pe malul apei, mi-am spălat mîinile, picioarele și fața de noroi, lăsîndu-le să se usuze în bătaia vîntului, din lipsă de prosop.

Pe la vreo două s-a pornit pe ninsoare. Ninge liniștit, cu fulgi mari, și acest lucru, departe de-a mă întrista, m-a umplut de bucurie. Mă gîndeam că în curînd vor fi toate bune și la locul lor. Ripston și Mouldy nu mai puteau rămîne prea mult pe afară. Trebuiau să sosească la adăpost curînd-curînd. M-am așezat pe-o treaptă a scării, pe unde știam că urcă de obicei, dar i-am așteptat zadarnic, pînă mi-a înghețat măduva-n oase.

Se lăsase întunericul, ornicele din turnul bisericilor bătuseră de șapte, și vechii mei prieteni tot nu se iveau. Îmi venea leșin de foame și mă simțeam ca un cîine bătut.

Dacă înainte mai avusesem vreo îndoială, acum vedeam limpede că toate planurile mele de viitor se învîrteau în jurul lui Mouldy și Ripston. Fără ei eram ca o frunză luată de vînt, lipsit de orice fel de sprijin.

Tot ce făcusem, tot ce îndrăznisem să încerc, toate primejdiile pe care le înfruntasem, totul se prefăcuse în praf și pulbere. Trebuia să mă-ntorc acasă — asta era singura scăpare.

Și, la urma urmei, cînd stăteai să te gîndești, nu era chiar atît de cumplit. Trecuseră mai bine de nouă luni de cînd nu mai văzusem pe nimeni dintre ai mei. De unde puteam ști

că ei nu s-ar bucura din toată inima să mă vadă iarăși acasă? Poate că, în cel mai rău caz, tata mi-ar trage o ocară, să-mi meargă fulgii, și m-ar lăsa în pace. Pe urmă, acum eram mai voinic decît la plecare (crescusem în timpul bolii), eram în stare să-mi găsesc de lucru, să fac și eu ceva. N-ar mai avea de ce să se plîngă că aștept la mîna lor, că le sînt o povară.

Gîndind astfel, m-am silit să-mi iau inima-n dinți. Totuși, cînd am ieșit în strada Adelphi (ningea într-una), m-am mai învîrtit pe acolo un timp, și pe urmă am dat o fugă pînă în piață, să mă mai uit o dată după Mouldy și Ripston. Dar nevăzîndu-i nicăieri, am apucat-o spre Fundătura Cratiței.

Luasem hotărîrea să intru de-a dreptul în fundătură, fără să mă opresc sau să întreb pe cineva. Îmi ziceam că dacă tot trebuia să dau ochii cu tata, era mai bine s-o fac dintr-o dată. Cînd am ajuns însă la ocolul de vite din Smithfield și am cotit-o pe Crucea Vacii, mi-am încetinit pasul, și m-am oprit apoi de-a binelea în dreptul cîrciumii, tot întrebîndu-mă iarăși și iarăși, dacă, ținînd seama de firea tatii, avea vreun rost să năvălesc dintr-o dată în casă. Era într-o marți, de obicei zi bună la el. N-ar fi fost oare mai bine să aștept pînă cînd iese de la „Cățelul și pîrleazul“? Cînd era puțin băut, i se muia mai ușor inima.

Da, chiar așa am să fac! N-am să intru de-a dreptul în casă, ci am să mă învîrt prin fundătură, pînă o să dau cu ochii de tata.

Frămîntat de gîndul că am să-l văd pe tata, și întrebîndu-mă mereu ce-o să-mi spună, ce-o să-mi facă, aproape nu mai simțeam frigul și foamea. Dar am tot așteptat pînă s-a făcut zece trecute, și tot n-a ieșit din cîrciumă. Îmi venea să cred ori că plecase cu jumătatea de vin și pipa acasă, ori că de data asta se cherchelise strașnic. Și dacă într-adevăr se îmbătase, m-aș fi înțeles cu el mai greu decît dacă ar fi fost cu mintea limpede. Dar, fie ce-o fi! Frigul, foamea, slăbiciunea nu-mi mai dădeau răgaz și, oricît n-aș fi vrut, trebuia să mă duc la „Cățelul și pîrleazul“ și să cercetez cum stau lucrurile. M-am strecurat așadar cu multă grijă pînă la cîrciumă și, apropiîndu-mă de ușa care se bălăngănea în balamale, am privit înăuntru, prin crăpăturile scîndurii.

În prima odaie, aceea undese țineau butoaiile, se încinsese o ceartă. Am recunoscut vocea groasă a domnului Piggot

și glasul pițigăiat al unei irlandeze, împletindu-se cu o sumedenie de alte glasuri, într-un vălmășag de injurături, risete, amenințări și îndemnuri. Deodată, cloncănitul irlandezei, care ocăra cît o ținea gura, se schimbă într-un răcnet de durere și de furie. Oamenii strigau unul la altul, înghiontindu-se și îngrămădindu-se înspre ușă.

Prin ușa izbită de perete — că abia am avut timp să mă feresc — o femeie fu aruncată în brînci afară.

După cît am putut desluși la lumina palidă ce se strecura prin ferestrele cîrciumii, femeia era îmbrăcată în niște zdrențe și ținea strîns la piept un copil. Îți făcea rău s-o vezi în halul ăla. Părul lung și roșu i se zbîrlise și-i cădea peste ochi, iar buzele crăpate îi singerau.

Am cunoscut-o bineînțeles numaidecît: era mama mea vitregă, iar copilul murdar din brațele ei — un ghemotoc înfîșorît într-o zdreanță ruptă dintr-o cămașă de noapte și strîns într-un șal numai găuri — nu era altul decît surioara mea, Polly.

Se vedea de la o poștă că madam Burke se-mbătase sau, dacă nu, băuse destul ca să se-amețească. Bărbatul care o aruncase afară din cîrciuma „Cățelul și pîrleazul“ o îmbrînchise cu atîta sălbăticie, încît ea nimeri, împleticindu-se, în șanțul drumului, și puțin i-a lipsit să nu cadă cu fața în zoaie. Dar nu se dădu bătută. Ridicîndu-se cu chiu cu vai în picioare, umblînd pe două cărări, se-ntoarse iar la ușă și începu s-o izbească cu pumnul ei ciolănos (pe care-l cunoșteam atît de bine), strigînd că, dacă cei dinăuntru nu vor să-i arunce boneta, va preface în țandări preasfintele și cuvioasele geamuri ale cînstitului lăcaș, iar dacă nu va face întocmai cum spusese, atotstăpînitorul n-avea decît s-o ia sus, în împărăția cerurilor. Tot răcnind astfel, izbi cu umărul într-un ochi de geam și-și vîrî printre țandări pumnul ei pistruiat. Bărbatul care o aruncase afară se ivi atunci în prag. Ținea în mînă o bonetă zdrențuită, și ridicînd-o în aer, i-o trînti ca pe o plăcintă, pe capul zbîrlit. Și dacă nu l-ar fi prins cineva de după mijloc, pe la spate, trăgîndu-l înăuntru tocmai la timp, nu mai încape îndoială că femeia s-ar fi ales și cu o palmă strașnică peste obraz.

— Hai, gata, termină, măi Jim Ballisat! strigă domnul Piggot. La mine în cîrciumă vă rog să lăsați la o parte smințelile voastre. Ce dracu, măi Jim? De ce n-o bați acasă, dacă

te mănincă palmele? De la un timp te-ai făcut mai rău ca un cline, zău așa!

După cum vă spuseli, mi-am dat numaidecît seama că femeia aceea era doamna Burke, deși zdrențuită și murdară, cu părul ciufulit și fața schimonosită. Dar pe tata nu l-am cunoscut de la-nceput și am fost din cale-afară de uimit cînd domnul Piggot i-a rostit numele.

Ăsta să fie oare tata? Bine, dar omul ăsta nu semăna de loc cu tata. Avea cu totul altă înfățișare. După cît îl cunoșteam eu, tata era un om îngrijit și întotdeauna pus la punct. Nu-i plăcea să-și lase îmbrăcămintea la voia-ntîmplării. În fiecare zi cînd venea acasă de la lucru, își bea ceaiul, apoi cerea un lighean cu apă caldă, își da jos de pe el surtucul și vesta, se descheia la gît și-și răsfrîngea cu grijă cămașa la piept, ca să n-o ude. Se săpunea bine, își peria părul și îl ungea din belșug cu ulei, ca să se-nmoaie și să-l poată netezi cum se cuvine și-n locurile unde se ținea țepăn sau avea virtejuri. După aceea își innoda la gît legătura de mătase. Și nu se dichisea pentru altceva, decît doar ca să se abată pe la „Cățelul și pîrleazul“, să fumeze o pipă cu prietenii. Cînd i se întîmpla să se ducă la teatru, ajungea pînă acolo cu găteala, încît își văcsuia și-și lustruia bocancii, ba nu se dădea în lături nici de la cheltuială, căci în asemenea ocazii își cumpăra întotdeauna șireturi noi. Maică-mea își pierdea atunci mai bine de-o jumătate de ceas să-i încîrlionțeze părul, răsucindu-l cu drotul încălzit în foc.

Acum, însă, cel pe care domnul Piggot îl numise Jim Ballisat arăta cu totul altfel: era un bărbat cu fața nespălată și buhăită, cu ochii umflați, cu părul răvășit în așa hal încît oricine vedea că nu mai fusese mîngîiat de perie sau de pieptene de cine știe cînd, pesemne din vremurile îndepărtate, cînd se spălase ultima oară. Părea neras de cel puțin o săptămînă, iar în jurul gîtului păros și puternic, în zadar ai fi căutat basmaua de mătase.

Se-nfipsea acolo, în mijlocul drumului acoperit de zăpadă, înjurînd îngrozitor cît îl ținea gura, învîrtînd prin aer pumnul greu cît un mai și amenințînd-o într-ună pe doamna Burke că, dacă-i încape în mîini, o să-i mute falcile. Vezi însă că ceilalți îl apucaseră strîns de după mijloc, și femeia, profitînd de ocazie, începu să se strimbe chiar sub nasul lui, cu mîna-n șold, strigîndu-i că puțin îi pasă de el.

Sînt sigur că tata ar fi omorît-o-n bătaie, dacă ar fi ajuns-o. Tot trăgînd de el și îndrugîndu-i verzi și uscate, oamenii izbutiră să-l aducă înapoi în cîrciumă și să-nchidă ușa.

— Du-te acasă, femeie! strigă plin de bunăvoință unul dintre cei de față. Ascultă sfatul meu și șterge-o cît mai repede de-aici!

— Nici nu mă gîndesc! răcni doamna Burke, smulgîndu-și din cap boneta, pentru care făcuse atîta scandal cu cîteva clipe mai înainte. O zvîrli în noroiul șanțului și începu s-o calce în picioare, ca apucată de nebunie.

— ...Hei, ce dracu! Doar n-o să mă sperii eu de un golan beat și impuțit ca ăsta! Oare nu blestematul ăsta mi-a zdrobit viața? Nu dă el pe gît ultimul sfaț, pe care-l ia cu împrumut sau poate-l fură? Mă lasă să țin din banii mei fetița asta pe care o port în brațe, cu toate că, slavă Domnului, nu-i a mea, ci a paceaurii ăleia pe care o avea înainte de a mă bate pe mine la cap, pînă m-a înduplecat să-l iau! Nu-mi frîng eu mîinile trudind pînă dau în bot pentru puturosul ăsta nemernic? Nu-mi...

Mulțimea strînsă în jur, care era numai ochi și urechi, n-a mai apucat însă bucuria să audă ce mai făcea doamna Burke pentru bietul taică-meu. Un vardist s-a ivit de nu știu unde, i-a înfipt, fără prea multe temenele, mina-n ceafă și i-a făcut vînt către Fundătura Cratiței.

Capitolul XXI

ÎN CARE SCAP CA PRIN MINUNE
DE FURIA TATII, STÎRINITĂ DE RUȘINEA
PE CARE I-O FĂCUSEM „LUI ȘI ALOR SĂI”

M-am luat după maică-mea vitregă și după mulțimea care se ținea scai de ea, pînă am ajuns în Fundătura Cratiței, unde vardistul, știind, se vede, foarte bine undestă cu casa, a îmbrîncit-o, împingînd-o sub bolta intrării.

Ce mai puteam face? N-avea rost s-o urmez mai departe pe doamna Burke. Asta era limpede. Chiar dacă nu s-ar fi

schimbat și ar fi rămas la fel cum o știam, încercarea mea n-ar fi fost lipsită de primejdii. După cele petrecute însă, se înțelegea de la sine că ar fi fost o nebunie din partea mea să mai dau ochii cu ea.

Nu era mai ușor oare să-ncerc să-l cîștig pe tata de partea mea? Nu. Nici aici n-aveam sorți de izbîndă. Tata ajunsese un bețiv și, după cîte îi auzisem pe ceilalți spunînd, se făcuse mai rău ca un cîine. Îl văzusem de multe ori beat și știam cît e de răzbunător și crud în astfel de împrejurări. Dar nu-l văzusem niciodată în halul ăsta.

Pe de altă parte, mă întrebam unde m-aș putea duce dacă plecam iar. Mă răzbise foamea și frigul. La azil nu mai îndrăzneam să mă-ntorc. Nici gangurile nu mă mai ispiteau de cînd văzusem că bunii mei prieteni, Mouldy și Ripston, le părăsiseră. Mă simțeam nenorocit și singur pe lume. La urma urmei, cine știe, poate tatei i-ar fi milă de mine.

Negreșit, doamna Burke făcuse tot ce-i stătuse în putință ca să-l stîrnească împotriva mea și să-l ațîțe neconținut. După cum părea însă, ea scăzuse mult în ochii lui. Poate că tata izbutise să descopere adevărata ei față și ar fi fost chiar bucuros să mă întorc acasă, fie numai ca să-i facă în ciudă. Tot sucind așa lucrurile, și pe-o parte și pe alta, am luat-o iar încet-încet spre cîrciumă, de altfel fără prea multă nădejde în suflet. Odată alungată scandalagioaica, oamenii închiseseră iar ușa, și treburile își reluaseră cursul lor obișnuit.

Fereastra din camera unde se afla tejgheaua dădea direct în stradă. M-am ghemuit sub ea, făcîndu-mă mic-mititel, și am tras cu urechea. Mușteriii cîntau.

Am deschis ușa și am intrat în cîrciumă, dar cînd să pășesc în odaia unde era tejgheaua, m-am oprit în prag. Stăteam acolo, neștiind bine încotro să mă-ndrept, cînd chelnerul, ducînd în mînă o sumedenie de halbe, ajunsese în spațele meu.

— Haide, flăcăiașule, intră odată, dacă ți-e a intra! zise el, împingîndu-mă înainte cu genunchiul. Vrînd-nevrînd, am deschis ușa și am intrat.

— Dom'le, te rog, tata e aici?

— Tat-tu? Cum îi zice, băiete? întrebă cineva.

— Domnul Ballisat.

— Să mor dacă nu mi-a trecut prin minte că ăsta-i băiatul lui Jim! strigă un negustor de pielicele de iepure, din fundătura noastră. L-am recunoscut numaidecît! De cum a intrat pe ușă, mi-am zis că el trebuie să fie! Hei, Jim! Ia hai-deți să-l trezim! Jim, bătrîne, scoală, măi, că ți s-a-tors băiatul! Și-a luat cîrja, căci șchiopăta de un picior, și l-a împins ușor pe tata.

— Du-te naibii! mormăi tata, frecîndu-și fruntea fără să ridice capul.

— Uite-l, măi Jim, uite-l colea în fața ta!

— Prostii!

— Spune-i ceva, puștiule! zise omul. Fac prinsoare că o să te cunoască după glas.

— Eu sint, tată — spusei eu, prinzîndu-l de braț cu degetele tremurătoare. Eu sint. M-am întors acasă.

Ridicîndu-și cu greu capul sprijinit de masă, tata s-a uitat atît de crunt la mine, că de frică m-am dat doi pași înapoi. După asta a rămas cu ochii ațintiți asupra mea, și eu am început să trag nădejde că n-o să se întîmple nimic rău. Știam că era iute la mînie, căci o încercasem de atîtea ori pe propria-mi piele, și-mi făceam socoteala că, dacă ar fi fost pornit împotriva mea, m-ar fi luat pe loc la bătaie. Ba ajunsesem atît de departe, încît nădăjduiam acum că voi avea fericirea să-l văd întinzîndu-mi mîna și spunîndu-mi că m-a iertat.

Nici vorbă însă de așa ceva. Privirea ațintită asupra mea deveni cruntă. Și-a luat mîinile de pe masă, s-a sculat greoi și a pornit-o spre mine. M-a apucat strîns de gulerul hainei și, strivindu-mi beregata cu degetele lui osoase, m-a trîntit pe-o bancă.

— Te-am prins, în sfîrșit! Te-am prins, împielîțatule, crăpa-ți-ar ochii să-ți crape!

Și țînîndu-mă mai departe cu o mîna de ceafă, începu să-și desfacă cu cealaltă cureaua mult temută.

— Ei, Jim, ce-ai de gînd să-i faci? întrebă negustorul cel șchiop. O să-l sugrumi, măi Jim! Dă-i drumul! Nu vezi că s-a învinețit la față?

— O să se învinețească el și în altă parte, o să înverzească și-o să ngâlbenească, pînă ce-oi isprăvi cu el! amenința tata cu o liniște rău prevestitoare. Mîna care, se vede, îi era mai

impleticită decît mintea, de pe urma băuturii, nu nimerea de loc să desprindă cureaua din cataramă.

— Hei, Jim, doar n-oi avea de gînd să-l snopești? strigă chelnerul.

— Ai tu ceva împotrivă? întrebă tata turbat.

— Mă rog, nu m-amestec în treburile altora. Dar cînd un copil se predă, cum s-ar zice, în mîinile tale, eu cred că e nedrept și sălbatic să te repezi la el.

— Dă-i drumul, Jim! Adu-ți aminte că ai fost și tu copil odată!

— Da, dă-i drumul, dă-i drumul, Jim! nu vezi că de-abia mai suflă — strigară și ceilalți.

— Te-am prins, în sfîrșit! zise iar tata, desfăcîndu-și cu chiu cu vai catarama. S-a oprit o clipă, gîndindu-se cum să mă așeze ca să mă plesnească mai bine. Pe urmă m-a ridicat de guler și m-a trîntit cu fața-n sus, pe masă. Se uita la mine cît eram de lung, din cap pînă-n picioare, și pare-se că abia acum băgă de seamă ce ciudată îmbrăcăminte aveam. Mormăind disprețuitor, trase cu două degete de cracul pantalonilor, să vadă cît îmi sînt de largi și mă trînti iarăși cu fața-n sus.

— Hei, da ce-ți veni să umbli îmbrăcat ca la bilci? De unde-ai luat țoalele astea?

Eram așa de speriat, că n-am izbutit să scot o vorbă.

— N-auzi, javră rîioasă? Ce boacăne ai făcut? Cine te-a pocit în halul ăsta?

— Parc-ar fi haine de pernitențiar — își dădu unul cu părerea.

— Ba parc-ar fi de la casa de colecție — zise altul. Nu vedeți că e tuns exact ca la casa de colecție?

— Pe dracu, pernitențiar! Vorbiți prostii! strigă chelnerul. Asta, dacă vreți să știți, e haina azilului pentru săraci. Asta e!

— Ce face? Azil?! Îngrozit la culme, tata își descleștă mîna de pegitul meu. Mînji! urlă el. E haine de pernitențiar, asta e!

— Ba nu, tată, sînt de la azil — am îndrăznit eu. Le-am primit cînd am fost bolnav de fierbințeală și m-au dus la azil.

Chiar dacă tata ar fi prins de veste că „fierbințeala“ se mai cuibărea pe undeva prin surtucul meu verzui, despicat

la spate, sau prin buzunarele pantalonilor scurți, tot nu m-ar fi privit atât de uluit.

— Uite ce nenorocire pe capul meu! strigă el cu glasul tulburat, ocolind cu privirea pe cei de față. Să-mi spuie de la obraz că m-a făcut de ris, pe mine și tot neamul meu, trăind din mila parohiei! Pernitențiarul ar fi fost o porcărie, dar azilul să știți că m-a data gata! Auzi dumneata? Azil pentru sărmani! Și tata începu să plângă. L-ați auzit cu toții, nu-i așa? L-ați auzit? Uitați-vă bine la el: umblă dracu știe pe unde, se îmbolnăvește, se duce să stea pe spinarea parohiei și pe urmă vine aici, în țealele astea de calic, ca să-mi crape obrazul de rușine. Și voi mă mai bateți la cap să-l las în pace! De lăsat am să-l las, numai că mai înainte am să-i fac oasele zob.

— Da'nu în circiuma mea! Mi s-a acrit de cîte-am pătimit cu tine azi — ferestre sparte și bani prăpădiți.

Vorbise domnul Piggot. Printr-un noroc intrase atunci în odaie să-mi sară în ajutor — prinzind catarama curelei tocmai cînd tata o rotea prin aer. Dar tata o ținea bine de celălalt capăt și o răsuci repede pe mină, așa că domnul Piggot nu izbuti să i-o smulgă. S-a ales doar cu degetele zdrelite, drept răsplată pentru bunăvoința lui. Turbat de mînie, tata ridicase amenințător pumnii uitîndu-se urît și înjurînd toată lumea, ca un bețiv îndobitocit ce era.

— Cheamă poliția, Peter — îi strigă domnul Piggot chelnerului.

— Să vie-ncoace! Cheamă și patruzeci de gealați, cămătar bătrîn și scîrbos! urlă taică-meu. Uite ce-i! Țsta-i copilul meu și fac ce vreau cu el. Ai înțeles?

Atunci s-a auzit zarvă afară. Ușa s-a deschis cu zgomot, și vreo cinci-șase oameni au năvălit în circiumă. Eu stăteam sub masă, unde mă ascunsesem ca să nu dea tata peste mine, cînd deodată chelnerul s-a aplecat și m-a tras repede printre picioarele bărbaților. Tata era ocupat cu domnul Piggot, cu poliția și cu toți ceilalți, așa că n-a băgat de seamă.

— Ei, acum, brinzoiule, fugi acasă cît te-or ține picioarele și zi bogdaproste că ai scăpat atât de ieftin!

Acestea fiind spuse, m-a împins în stradă și a închis ușa în urma mea.

IN CARE FAC CUNOȘTINȚĂ CU DOI NEGUSTORI CARE MĂ JEFUIESC CU NERUȘINARE

De fugit n-am fugit, pentru că n-avea nici un rost. Încotro era să fug? Dacă s-a aflat vreodată pe lume un copil într-adevăr fără căpățli, apoi fără doar și poate eu eram acela. N-aveam adăpost și, nicăieri, nici un prieten. Mi-era foame, și hainele de pe mine erau mai proaste ca ultimele zdrențe. Oriunde m-aș fi dus, însemna acum același lucru pentru mine. Cu mîinile vîrîte în buzunarele pantalonilor, primiți și ăștia de la azil, am luat-o fără țintă prin ninsoarea rece, pe străzi, la întîmplare, ca un cîine fără adăpost.

Am rătăcit așa vreme de vreun sfert de ceas și am ajuns în Calea Pielăriei. Era o stradă nu prea lungă și cu osumedenie de prăvălii înșirate de o parte și de alta. Toate erau închise, în afară de una singură. Prăvălia asta era o brutărie, și brutarul tocmai trăgea obloanele. Printr-un ochi de geam care rămăsese neacoperit, văzui așezate frumos pe tarabă cornuri împletite, franzeluțe și alte asemenea bunătăți după care-mi lăsa gura apă. Dacă m-ar fi lovit damblaua, nici atunci nu m-aș fi oprit, cred, mai repede locului. Mi se părea acum că nu rătăcisem zadarnic prin ninsoare, ca un cîine de pripas. Nimerisem unde trebuia: la brutărie. Ce n-aș fi dat să simt cum îmi crăntăne în dinți franzeluțele astea proaspete, cu coajă rumenă, sau mai degrabă cornurile împletite, mai subțiri și mai la-ndemînă să mușc din ele. Muream de poftă, făcîndu-mi socoteala cam cîte aș fi fost în stare să mănînc. La care m-aș fi repezit întîi? Poate la franzeluța din fund, mai aurie și mai prăjită, sau la cealaltă de lingă fereastră, sau poate...

Tranc! S-a închis și ultimul oblon, smulgîndu-mi din fața ochilor priveliștea plinișoarelor frumos așezate pe taraba brutăriei. Fereastră s-a întunecat, devenind la fel de oarbă ca și celelalte.

Parcă mă trezisem dintr-un vis. Dar trebuia totuși să îmbuc ceva. Foamea îmi răscolea măruntaiele și-mi pustia mintea. Nu mai mergea alene ca mai-nainte, la voia în-

împlării. Grăbisem pasul, ca și cum cineva m-ar fi alungat din urmă. Trebuia neapărat să găsesc ceva de mâncare.

Unde și cum! Să-ncep să-ntind mîna?

Dar cum? să cerșești, îmbrăcat în uniforma azilului? Cine s-ar fi înduplecat să-mi arunce un penny și să-și vadă de drum — așa cum făcuse bunul domn din piața Smithfield, în ziua cînd fugisem de acasă — fără să mă-ntrebe ce caut pe străzi la ora asta tîrzie, cînd s-ar fi convenit să fiu de mult în patul meu de la azil?

Curînd, dinspre zidul Hatton, am auzit zgomot de pași și risete. Doi domnișori veneau spre mine învîrtînd în mîini niște bastoane și trăgînd din trabucuri.

Și pe măsură ce se apropiau, nădejtile mele sporeau. Se vedea numaidecît că nu erau niște terchea-berchea, căci, atunci cînd duceau trabucul la gură, zăream strălucind pe degetul fiecăruia inele mai scăpărătoare decît cel al unchiului meu Benjamin.

— Ce-ar fi să-mi arunce fiecare un penny? m-am gîndit eu. Sau chiar o monedă de șase, dacă o avea vreunul din ei.

Și cînd unul dintre cei doi domnișori s-a oprit în dreptul gangului în care mă aflam, ca să-și aprindă trabucul stîns, am fost sigur că norocul e de partea mea.

— Domnule, vă rog, n-aveți cumva un gologan de prisos?

— Cere-i prietenului meu — răspunse el rîzînd, de parcă aș fi făcut o glumă bună. Barney, dă-i bietului băiat un șiling!

— Întinde mîna!

Am întins-o și atunci domnul Barney mi-a scuipat în palmă.

— Țsta-i șilingul meu pentru calici — spuse el.

La început am fost atît de furios, că l-aș fi apucat pe domnul Barney de nas, cum făcuse adesea cu mine madam Burke. Dar eram așa de dornic să capăt un gologan pentru pline, că dorința asta aprigă m-a făcut să mă stăpînesc. Mi-am șters palma de zid și i-am spus iar cît mai cuviincios:

— Zău, domnule, dați-mi, vă rog, măcar un penny!

— Hai, marș de-aici! zise domnul Barney. Ai greșit adresa. Află că noi sîntem gentlemani și n-avem nimic de-a face cu cerșetorii.

— Nu vă-ndurați să-mi dați nici jumătate de penny? Dacă nu m-ar chinui foamea, zău că nu v-aș cere.

— De ce să aruncăm pe fereastră jumătate de penny, scîrnăvie? se amestecă celălalt, domnul Ike. Ce dracu, doar ești mai bine îmbrăcat și ai în picioare ghetе mai bune decît mulți dintre băieții cinstiți care se-nvîrt prin orașul ăsta. Dacă ai de gînd să te faci cerșetor, caută-ți niște ghetе mai rupte. Tu, Barney, ce zici?

— Eu zic că e o javră obraznică. Abia așteaptă să-și ia nasul la purtare — răspunse domnișorul care mă onorase adineauri, scuiпindu-mi în palmă. Eu aș zice, Ike, să-l dăm pe mîna poliției, dacă n-o ia din loc numaidecît.

Amenințarea asta m-a lăsat rece. Îmi stăruiau însă în urechi cuvintele pe care le spusese puțin mai înainte domnul Ike. Avea dreptate. Ghetele din picioarele mele erau noi. Mile le dăruiseră în ajun la azil, ca să fiu bine încălțat cînd oi ajunge la Stratford. De cerșit puteam cerși și în ghetе rupte, sau chiar desculț.

Era în orice caz mult mai bine așa decît să rătăcesc pe străzi cu burta goală. M-am hotărît pe loc să-mi vînd ghetele.

— Mulțumesc! i-am răspuns eu domnului Ike. Uitasem de ghetе. Și așezîndu-mă pe marginea trotuarului am început să desfac șireturile.

— Ce vrei să spui? Cum adică uitaseși? întrebă domnul Barney.

— Uitasem în ce stare sînt — uitasem că am ghetе bune-n picioare. Acuma, dacă v-ar veni pofta să-mi dați un gologan, nu l-aș mai primi. Țineți-vă banii și scuipatul.

— Barney, dacă nu se astîmpără, îl dăm pe mîna poliției — spuse domnul Ike.

Părea să aibă vreo șaptesprezece ani, iar tovarășul său — poate cu un an mai mult.

— Uită-te ce face prăpăditul ăsta! Își scoate ghetele!

— Poate vrea să ni le arunce în cap, cum fac uneori vino-vații la judecată — rîse domnul Ike. De ce-ți scoți ghetele, puștiule?

— Vreau să le vînd.

— Să le vinzi? Dar cine o să ți le cumpere acum, noaptea? Unde vrei să le duci?

— Treaba mea! Asta nu vă privește.

— N-ai de unde să știi tu asta, măi fraiere, mi se adresă domnul Ike, mai binevoitor ca-nainte, stingîndu-și trabucul

de peretele ud și virîndu-l în buzunar. Dacă tot vrei să le vinzi, arată-mi-le întii mie, că n-o să-ți pară rău. Ia vino colea, sub felinar, flăcăule!

Îmi scosesem ciorapii noi de lînă albastră, îi băgasem în ghetе și, legîndu-le de șireturi, le agătasem de umăr. Luîndu-mă de braț, domnul Ike mă aduse sub lumina felinarului și apucînd una din ghetе o învîrti în mînă cercetînd-o, îndoindu-i talpa și pipăindu-i, cu priceperea unui cunoscător, cusăturile de pe margine.

— Cît? întrebă domnul Ike, cînd isprăvi de cercetat.

— Cum cît? întrebai nedumerit la rîndul meu, netrecîndu-mi prin gînd că domnișorul acesta se pregătea să-mi cumpere ghetele.

— Cîți gologani? Cît ceri pe ele? Doar spuneai că vrei să le vinzi, nu?

— Optsprezece penny — spusei eu în cele din urmă.

— Cîi-îi? Optsprezece penny, pentru niște ghetе boccii și pentru ciorapii ăștia țărănești?

— Ba optsprezece penny numai pentru ghetе, fără ciorapi.

Domnul Ike se uită la domnul Barney, domnul Barney la domnul Ike, și amîndoi izbucniră într-un hohot de rîs zguduitor, de parcă în viața lor n-auziseră un lucru mai nostim.

— Haide, haide, glumește cît vrei, dar, dacă ai de gînd să încheiem tîrgul, poartă-te omenеște! Zi, cît ceri pe ele?

— Optsprezece penny, nici un ban mai puțin. Văd că vi se pare cam mult, dar numai eu știu cîți bani fac.

Și, într-adevăr, nimeni nu știa mai bine ca mine cîte parale făceau. Cu fiecare clipă, frigul îmi cuprindea tot mai mult picioarele goale, așa încît simțeam pe pielea mea ce preț aveau.

— Șase penny nu vrei? întrebă domnul Ike.

— Optsprezece penny în cap sau, dacă nu, dă-mi-le înapoi. Hai, dă-mi-le! Nu vreau să ți le vînd dumitale!

Domnul Ike clătină din cap cu amărăciune. Ai fi zis că se împăcase, în sfîrșit, cu părere de rău, să încheie tîrgul la prețul cerut. Înghăță ghetele la subsuoară și, scotocindu-se în buzunarul pantalonilor, dădu la iveală cîțiva gologani.

— Na, ține! spuse el, punîndu-mi banii în mînă. Ia-i, zi mersi și șterge-o de-aici, pînă n-apuc să mă răzgîndesc!

Îmi dăduse șapte penny — o monedă de șase penny și un penny. Luîndu-l apoi pe domnul Barney de braț, își văzu de drum, Eu l-am apucat însă de pulpana hainei, smucindu-l spre mine.

— Ce-i mai fi vrînd acum? zise el, întorcîndu-se cu prefăcută mirare.

— Vreau încă unsprezece penny. Altfel, dați-mi ghetetele și ciorapii înapoi! spusei eu.

— Pe dracu! Se vede că ai înnebunit de-a binelea! izbucni domnul Barney. Dacă am vrea, am găsi cite perechi de ghetepoftești, mai noi și mai ieftine decît astea!

— Bine, dar mai e și ciorapii.

— Ascultă, amice — spuse el — n-am poftă să mă ciorovăiesc cu tine un ceas pentru gioarsele astea! După cite văd, nu ești băiat rău, așa că, uite, urcăm prețul. Îți dăm un șiling pentru tot calabalîcul.

— Prea mult — zise domnul Ike.

— Nu primesc. Poftim, ia-ți banii înapoi. Dați-mi optsprezece penny și n-am nimic împotrivă să luați și ciorapii pe deasupra. Nu le-aș da așa de ieftin, dar, cum v-am spus, crăp de foame.

Cei doi tineri nu s-au oprit din mers tot timpul cît ținuse tocmeala. Tocmai cînd le spuneam că plesnesc de foame, ajunsesem în dreptul unei dughene, murdare, deschisă încă. În geam, băcanul atîrnase o halcă mare de slănină fiartă, și dedesubt așezase cîteva pîini.

— Ce tot îndrugi că nu mai poți de foame? zise domnul Barney.

— Păi, cum? N-am pus nimic în gură de la șapte dimineața — răspunsei eu. Asta nu-i destul ca să-ți ghiorăie mațele?

— Dacă-i flămînd, așa cum pretinde, atunci de ce dă cu piciorul în șilingul pe care i-l oferi? zise domnul Ike.

— Cică n-a mîncat nimic de la șapte dimineața — răspunse domnul Barney, oprindu-se în fața băcăniei. Nu mai poate de foame, și totuși nu vrea să ia banii, cu toate că și un sfert din ei i-ar ajunge să se-ndoape pe săturatelea! Gogoși, asta e! Minciună goală! Altfel nici nu se poate. Păi, numai cu patru penny și-ar tîrgui o juma' de franzelă și o coșcogea halcă din slăcina aia.

Făcînd o sforțare supraomenească, mi-am întors ochii, să nu mai văd slănina atîrnată în geam.

— Trebuie să-mi dați optsprezece penny — spusei eu.

— Mă rog, dacă ții morțiș să-ți dăm optsprezece penny, atunci poate că mai ai la tine ceva care să împlinească prețul. Batistă ai?

— Nu.

— Briceag?

— Nici.

— N-ai nimic prin buzunare? Ia uită-te!

— Ce să mă mai uit? N-am nimic decît ce se vede pe mine!

— Bine, bine, numai că mie puțin îmi pasă de toate astea. Te privește ce ai și ce n-ai! Eu știu una și bună: sînt gata să cumpăr tot ce mi se oferă.

Vorbînd astfel, tînrul negustor se uită la mine cu înțeleș, măsurîndu-mă din cap pînă în picioare, de la șapca turtită pînă la pantalonii mei scurți.

— Orice — adăugă el. Și pot plăti, dacă e vorba, nu optsprezece penny, ci chiar optsprezece șilingi. Atîta vreme cît pot cîștiga cîștit un gologan, nu-mi pasă ce cumpăr și nu mă uit la bani.

Ce naiba voia să spună domnul Barney? Voia oare să-mi cumpere toate catrafusele de pe mine cu prețul de optsprezece șilingi? După ce-oi căpăta ceva de mîncare, trebuia oricum să fac ce-oi face și să mă descotorosesc de surtucul și pantalonii ăștia verzi ca frunza, care mă puteau da de gol oricînd.

— Dar, cum să vi le dau aici, în stradă? N-aveți o prăvălie, cumva?

— Avem, dar nu-i chiar prăvălie, mai degrabă o magazie.

— Lasă-l să vină cu noi! E mai bine, în orice caz — zise domnul Ike.

Atunci, cu ciorapii mei în buzunar și cu ghetele subsuoară, domnul Barney și cu celălalt domnișor au pornit-o grăbiți către Dealul Șofranului, cu mine după ei. Ajungînd în partea cea mai murdară și mai sărăcăcioasă a mahalelei, s-au oprit deodată în fața unei case, care nu semăna de loc a prăvălie. Domnul Ike a scos cheia și ne-a deschis. Am urcat cîteva trepte, care scrișiau nevoie mare, și am intrat într-o odăiță dosnică de la catul al doilea.

— Stați așa, să fac lumină! zise Barney.

A tras un chibrit și a aprins fitilul unei lămpi de gaz cu oglindă, care atârna în perete. La lumina ei chioară am văzut atunci ce fel de „magazie“ avea domnul Barney. Într-un colț zăcea un maldăr de pălării, azvirlite una peste alta, atât de înalt, că cea de deasupra, o pălărie nenorocită de pislă, se turtise de tavan. Într-un colț era o grămadă de ciubote și pantofi murdari și mucegați, de toate soiurile și mărimile, de la pantofii de lac, până la galenții marinărești, acoperiți cu un strat gros de noroi uscat. Tot felul de îmbrăcăminte bărbătească și femeiască atârna, claie peste grămadă, în niște cuiere bătute în pereți, sau spînzurate de-o birnă lungă, prinsă de căpriori. Îngrămădeala asta de lucruri vechi și purtate răspîndea un iz de umezeală și de mucegai, care-ți gîdila nările și-ți făcea rău la stomac.

Și cu toate astea, camera se vedea a fi locuită. Între teancul de pălării și grămada de ghete, între mormanele de pantaloni și surtuțe vechi, atîrnate pe pereți și zvîrlite pe dușumele, se vedea un locșor gol, lat cam de-un cot și lung cam de-un stîngen, în fața vetrei căminului. Acolo „locuiau“ tinerii domnișori, acolo mîncau, beau și petreceau. Nu mai încăpea nici o îndoială că așa stăteau lucrurile. Grătarul de pe polița căminului — după picăturile de untură cese prelingeau de pe el mînjind marginea raftului — nu încăpea îndoială că fusese folosit de curînd. Se mai aflau și alte dovezi, dacă nu te mulțumeai numai cu atât: pe scaunelul cu două picioare de lîngă vatră stătea o tavă de servit ceai, cu două cești și două farfurioare murdare, un ibric de cafea, un rest de unt, întins pe o foaie de varză, și o bucată de piine. Am luat bucata de piine-n mînă și-am întrebat:

— Pot s-o mîncînc?

Dar n-am mai așteptat răspunsul. Flămînd cum eram, mi-am și înfipt dinții în ea.

Barney avea încă în mînă cutia de chibrituri, făcută din tablă. M-a plesnit cu ea peste degete, iar coltucul de piine a zburat cît colo, printre ghetele și pantofii mucezi. M-am repezit s-o culeg de pe jos, dar domnul Ike mi-a luat-o înainte. A înhățat-o cu dibăcia unui șoricar la vînătoare de șobolani.

— Pîn-aici, fiule! zise el, ștergînd bucata de piine de pantaloni. Dacă ești hoț, atunci întinde-o cît mai e vreme!

N-am procedat cuminte chemîndu-te în locul ăsta plin de lucruri, adăugă el uitîndu-se îngrijorat, de jur împrejur, prin odaie. Era gata să pună bucata de pîine pe un raft mai înalt, ca să n-o pot ajunge, cînd domnul Barney i-o luă din mină, lingîndu-și buzele și făcîndu-i cu ochiul. Se uită așa la ea o vreme, o cîntări în palmă și-mi vorbi astfel:

— Ascultă, pui de bogdaproste! Se vede de la un kilometru că nu mai poți de foame și mi se rupe inima să te știu în halul ăsta. Sînt prea bun la suflet! Nu pot îndura! Uite, ia de aici!

Scoase un șiling din buzunar și punîndu-l deasupra bucății de pîine, mi-o îndesă în mină. Nu m-aș fi dat bătut nici de data asta, dar, cum mușcasem înainte din pîine, ispita era prea mare ca să mă mai pot împotrivi. Am luat șilingul, l-am strecurat în buzunarul pantalonilor și m-am pornit să-nghit pîinea pe nemestecate.

— Și cu asta, gata, nu-i așa? întrebă domnul Barney; și deschizînd ușa odăii rămase cu mina pe clanță, nerăbdător să mă vadă plecat, odată, ce încheiase tîrgul.

— Da' haina și celelalte nu le cumpărați? am întrebat eu. Parcă de asta era vorba adineaori pe stradă, cînd ați pomenit de opt'spe șilingi?

Domnul Barney se scotoci prin buzunare.

— Mă rog, dacă vrei să dai haina pe un preț ca ăsta, n-o să fiu eu acela care să te-mpiedic. Tu vinzi, și eu cumpăr. Poftim!

Și mi-a întins niște bani, în total optsprezece penny.

— Bine, dar aici nu sînt opt'spe șilingi!

— Măi găgăuță, da ce crezi că sînt eu? Drept cine mă iei? rîse domnul Barney batjocoritor. ăsta-i prețul. Dacă-ți convine!

— Ce să fac cu opt'spe penny? Dacă-mi vînd hainele astea trebuie să-mi cumpăr altele. Cum o să mi le cumpăr din banii ăștia?

— Dragă Ike, eu zic că nimeni nu sărăcește făcînd o faptă bună — spuse domnul Barney și începu să cotrobăiască prin maldărul de haine vechi, îngrămădite pe dușumea. După oarecare cercetări, găsi în sfîrșit o pereche de pantaloni uriași, de catifea proastă, cu o înfățișare cum nu se poate mai nenorocită, rupti în față și-n spate și soioși la culme.

— Da-s prea mari!

— Unde-s prea mari? Cum o să fie mari?

— Uite, aici! răspunsei eu, întinzându-mi brațele de-a lungul cracilor, când domnul Barney ridică pantalonii în aer. Și aici, tot mari mi-s.

— Încearcă-i — zise el, apucînd foarfecele. Dacă ți-s prea lungi, tot ce atîrnă tăiem. Aranjăm noi și-o să-ți vină de minune!

Ca să-i pot pune pe mine, am fost silit să-mi scot surtucul, vesta și pantalonii, intrucît hainele astea, date de pomană de parohie, se prindeau una de alta printr-un sistem foarte economicos de nasturi și cheotori.

Cum le-am scos, domnul Ike a și pus mîna pe ele și le-a dosit pe undeva. Pantalonii erau așa de mari, că mă-nfundam în ei, betelia îmi venca la subsuori și era așa de largă, încît nasturii nu slujeau la nimic.

— Nu-mi vin, nici de frică!

— Păi, cum o să-ți vină, dacă ți-ai strîns toată cămașa bolfă sub cingătoare? strigă domnul Ike, care tocmai se pregătea să aprindă focul. Scoate-i-o, Barney, și încearcă să-i găsești alta mai subțire!

Domnul Barney înțelese numaidecît ce anume voia să spună domnul Ike. Cît ai clipi din ochi, mi-a smuls cămașa de pe mine.

— Ce n-aș da să-ți fac rost de o jachetă pe măsură! Hai, Barney, n-ar fi bună aia pe care stai cu cotul?

— Asta? Vai, dar e aproape nouă! În orice caz, n-a fost purtată mai mult de-o lună. Nu, p-asta nu putem să i-o dăm.

— Oo, dă-i-o, bietului de el! Hai, ia-o și pune-o pe tine! zise domnul Barney, ajutîndu-mă s-o îmbrac.

De bună, era într-adevăr destul de bună, adică nu prea uzată! Nenorocirea era alta: jacheta avea pe ea o scoarță murdară de vopsea, de parcă fusese purtată ani în șir de o calfă de zugrav.

— Ei, brava! Așa mai merge! Să știi că o să-ți placă, și unde mai pui că e grozav de călduroasă — mai adăugă domnul Barney, încheindu-mi nasturele de sus al jachetei. Uite și șapca! Și acum, du-te!

— Dar n-am cămașă! Nu vreți să-mi dați înapoi cămașa mea sau alta, în schimb?

— Cum? Ce vorbă-i asta? Nu ți-am dat jacheta și pantalonii de catifea? Mă mir că mai ai obraz să ceri cămașa — răspunse domnul Barney.

— Dar ceva bani nu-mi mai dați? Hainele mele prețuiau mult mai mult ca astea.

— Ei, ce zici de asta, Ike? strigă domnul Barney, întorcându-se către tovarășul său, ca și cum vorbele mele l-ar fi jignit pînă-n adîncul sufletului. Ce zici, Ike? Îi întinzi un deget, și-ți apucă mîna toată. Haide, haide, nu mai sta degeaba p-aici! Mă mir, zău, că nu ți-e rușine!

Și clătînd din cap, foarte mîhnîți de purtarea mea nerușinată, cei doi tineri m-au scos din odaie pe scările scîrțli-toare și m-au îmbrîncit frumușel afară, închizînd ușa în urma mea.

Capitolul XXIII

ÎN CARE ÎMI DAU MAI BINE SEAMA
CÎT DE URÎT M-AU TRAS PE SFOARĂ
DOMNII BARNEY ȘI IKE.
CEA DIN URMĂ RAITĂ PRIN PIAȚA COVENT GARDEN.
AJUNG CÎNTĂREȚ DE STRADĂ.
DAR O MÎNĂ PRIETENOASĂ ÎMI ÎNCHIDE GURA

Tîrgul încheiat cu domnul Barney și Ike mă nedumerise grozav, și mintea-mi era răvășită de atîtea gînduri, încît mi-a trebuit multă vreme pînă să-mi dau seama ce se petrecuse cu mine. Oare, atunci cînd tinerii negustori mă învinuiau de lăcomie și nerecunoștință, aveau dreptate? Nu era nici urmă de zîmbet pe fața lor, cînd îmi aduseseră această învinuire, iar purtarea lor lăsa să se vadă că felul meu de a fi îi jignise profund. Și totuși, făcînd bine socotelile, nimic nu mă împiedica să cred că tot ei rămîneau în cîștig de pe urma schimbului.

Mie la ce-mi folosise? Avusesem ciorapi călduroși și o pereche de ghete bune în picioare. Nu mai aveam nici una,

nici alta. Avusesem, de bine, de rău, un costumăș de haine. Nu-l mai aveam nici pe jumătate. Avusesem o cămașă. N-o mai aveam nici p-asta. Pe de altă parte, însă, fusesem flămînd și cu burta goală. Acum, după ce-nfulecasem bucata de pîine, burta-mi era plină. E adevărat că hainele astea nu erau ceea ce se cheamă un costum și că erau mai purtate decît cele primite de la azil, dar, oricum, îmi acopereau tot trupul și-mi țineau cald. Pe lîngă asta, unde mai pui că scăpasem de surtucul verde, despîcat la spate ca o livrea, care devenise o adevărată pacoste pentru mine. N-avusesem nici un penny la viața mea, și acum aveam un șiling întreg.

Dar îl aveam?

Am încremenit pe loc, ca și cum sub picioarele mele s-ar fi crăpat decodată o prăpastie fără fund. Buzunarele pantalonilor pe care-i căpătasem erau largi și adînci, așa că am fost nevoit să mă-ndoi de spate ca să pot scotoci în fundul lor. Deznădăjduit și plin de nerăbdare le-am întors pe dos, cercetîndu-le toate cusăturile.

Șilingul nu era nicăieri!

Cuprins de groază, mi-am virît adînc mîinile în buzunarele jachetei.

Nici urmă de șiling!

Adevărul e că-l lăsasem în casa tinerilor negustori. Îmi aduceam acum bine aminte că, luînd șilingul și pîinea în schimbul ghetelor și ciorapilor, puseseam banul în buzunarul pantalonilor mei vechi, și cînd îi scosesem ca să mi-i pun pe ceilalți, uitasem să mut banii. Știind acum cum stăteau lucrurile, parcă mi se luase o piatră de pe suflet. Așa cum eram, cu jacheta descheiată, fluturîndu-mi în jurul trupului, am făcut cale-ntoarsă, gonind cît mă țineau picioarele spre Dealul Șofranului.

Țineam minte pe unde venisem, așa că mi-a fost ușor să ajung în Dealul Șofranului și să găsesc mahalaua pe care o părăsisem cu puțină vreme înainte. Dar, odată ajuns acolo, m-am oprit locului, ca năuc.

Unde să intru?

Toate casele aveau numere, se înțelege, dar eu nu băgasem de seamă ce număr avea locuința tinerilor negustori. Nici nu mă gîndisem la asta, și chiar dacă-l văzusem, îl uitasem numaidecît. Casele erau toate la fel: văruiate la fel sau, mai degrabă, la fel de nevăruiate. Ușile de la intrare,

grătarele de șters picioarele erau într-un totu asemănătoare. Să mă fi tăiat, și n-aș fi putut spune dacă trecusem de casa pe care-o căutam, sau încă n-ajunsesem la ea.

M-am uitat cu luare-aminte la pragul fiecărei uși, căutînd să deosebesc urme proaspete de pași, dar afară ninge din belșug, așa că nu se zăreau pe zăpadă decît propriile mele urme. Mi-am ridicat ochii în sus, la ferestre, și spre marea mea bucurie am văzut că era luminată o singură fereastră, la catul al doilea. Săltîndu-mă în vîrfurile picioarelor, am izbutit să apuc ciocanul ușii și să lovesc cu el.

Am așteptat cam un minut și, văzînd că nu răspunde nimănui, am lovit iar — de data asta de două ori la rînd și mai tare ca înainte. Fereastra luminată s-a deschis, și la pervazul ei a răsărit un cap de moșneag, cu scufie de noapte.

— Cine bate?

— Dom'le, vă rog, nu stau aici doi tineri?

— Cine să stea?

— Doi băieți, vă rog, domnul Ike și domnul Barney. Nu vreau să-i tulbur, voiam numai să...

— Păcat că nu mă pot repezi pînă jos, haimanaua dracului, că ți-aș arăta eu ce vrei!

Și, fără să mai stea la discuție, moșul a trîntit fereastra în așa fel, încît mi-a dat a înțelege că greșisem casa.

Ce era de făcut acum? N-avea rost să tot bat pe la uși, pînă să găsesc casa pe care o căutam. Pe de altă parte dacă mă lăsam păgubaș, se ducea dracului șilingul. Că plecasem fără să iau banii, eu singur eram vinovat. Era o prostie gogonată din partea mea. Îmi ziceam însă că lucrurile se vor aranja cînd am să-i întîlnesc pe cei doi cunoscuți. De asta nu mă îndoiam, căci, altfel, de ce s-ar fi arătat atît de mîhnii față de purtarea mea nedreaptă. Vor fi bucuroși să-mi înapoieze șilingul, cînd le voi spune unde l-am lăsat. Cel mai bun lucru ar fi să pîndesc acolo pînă dimineața, ca să-i prind pe cei doi domnișori cînd vor ieși după treburi.

Printr-un noroc am găsit, cam peste drum de casa în care eram aproape sigur că stau cei doi negustori, un fel de gang, și mi-am făcut acolo un culcuș cît mai bun cu putință. Și așa, mai mult treaz, cu mintea frămîntată de felurite gînduri, mi-am petrecut noaptea. Pe la șapte dimineața, negustorul, pe pragul căruia mă oploșisem, a deschis ușa și m-a alungat.

Am avut grijă să rămân prin preajma casei și, pe la ceasurile nouă, care nu-mi fu bucuria, când i-am văzut pe cei doi băiețandri ieșind pe ușă, cu sacii de pînză neagră atîrnați de braț. Nu mai semănau de loc cu domnișorii îngîmfați care trăgeau din trabucuri cu o seară mai înainte. Hainele lor aș putea spune că erau de-a dreptul sărăcăcioase: aveau pe ei niște paltoane jerpelite, iar în cap șepci slinoase. Am recunoscut totuși într-unul din ei pe domnul Ike, iar în celălalt — pe domnul Barney, așa că nu m-am sfiit să alerg și să-l apuc de braț pe ăla de ziceam că-i domnul Barney și să-i vorbesc astfel:

— Ascultă, domnule, șilingul pe care mi l-ai dat l-am uitat în buzunarul pantalonilor de catifea. Te rog, fii bun și dă-mi-l înapoi!

— Ce face? Care șiling? Și care pantalonii de catifea?

Tinărul pe care-l luasem drept domnul Barney mă privea lung, arătîndu-se uimit din cale-afară.

— Ce vrea să spună? I strigă el, întorcîndu-se spre tovarășul său. L-ai mai văzut undeva pe flăcăul ăsta, domnule Wilkins?

— Acu' îl văd pentru întîia oară — răspunse domnul Wilkins, care semăna totuși ca două picături de apă cu domnișorul care-mi scuiase noaptea trecută în palmă.

— Tinere, trebuie să fie o greșeală la mijloc — vorbi cu blîndețe domnul Barney. Cum se numește persoana pe care o cauți?

— Cum adică, vreți să spuneți că nu voi mi-ați cumpărat aseară hainele de azil? spusei eu, incredințat acum că nu mă înșel. Nu stați voi în casa aia? Și n-aveți o magazie cu pălării și haine vechi?

— Află că e o mare obraznicie din partea ta să ne pui astfel de întrebări — răspunse domnul Barney. Eu și cu prietenul meu habar n-avem de aiurelile tale. Ne ocupăm cu lustruitul mobilelor.

— Minciuni! strigai eu, izbucnind în plîns, de furie și neputință. Mi-ați luat șilingul! Să mi-l dați înapoi! Uite că vine un sticlete. Mă duc să vă spun.

La oarecare depărtare, pe stradă, se zărea un polițist care se îndrepta spre noi. Cei doi lustruitori de mobile se uitară în ciudați la mine, gata să spele putina.

— Haide, ce rost are să ascuți obrăznicile acestui pui de cerșetor — zise domnul Ike și amîndoi se depărtară în grabă.

— Opriți-vă, că altfel strig: „puneți mina pe hoț“! Dați-mi șilingul!

— Am să-ți dau o palmă după ceală, că n-ai s-o poți duce, dacă nu te topești numaidecît! strigă domnul Ike, alb de minie. Ce te ții ca scaiul după noi? De ce nu cerșești de la oameni bogați? Auzi vorbă, să-ți dăm un șiling! Na doi penny și cară-te de bunăvoie, pînă nu te silesc să fugi mai repede decît poți!

— Nu mă car! am răspuns eu, strecurînd banii în buzunar. Dați-mi șilingul, că altfel chem poliția!

— Ei, și ce-o să-i spui polițistului? întrebă domnul Barney, răsucindu-se deodată pe călcîie, ca și cum un gînd năstrușnic i-ar fi fulgerat prin minte.

— O să-i spun că mi-ați luat hainele fără să-mi dați un ban — răspunsei eu.

— Ce fel de haine erau alea? spuse domnul Barney, clipind din ochi.

— Hainele mele de la azil: costumul întreg, ghetetele și ciorapii.

— Ahaaa? Asta-i povestea? Va să zică ai fugit de la un azil, și pe deasupra ai vindut și hainele? Ei, stai atunci! Vrei să ai de-a face cu poliția? O să-ți dăm noi poliție, să te sature!

Și, zicînd acestea, domnul Barney m-a-nhățat de gulerul jachetei, de parcă într-adevăr avea de gînd să mă ducă la post. A fost o lovitură strălucită, demnă de viclenia acestui ticălos, care se pricepuse atît de bine seara trecută să mă ispitească, trecîndu-mi pe sub nas bucățica de pîine. M-am dat imediat învins. M-am smuls cu deznădejde din strînsoarea lui — care la drept vorbind nu era cine știe ce — și am luat-o la fugă. Am ținut-o tot într-o goană, pînă am ajuns la fîntina din calea Bagnigge. Scurtînd drumul, am fost într-o clipă la Holvorn, am trecut de poarta Turnstile și, tăind prin Drury Lane, iată-mă și-n piața Covent Garden. M-am oprit la cafeneaua cunoscută și mi-am cheltuit toți banii — cei doi penny — pe cafea și pîine.

Restul zilei am rămas în piață, învîrtindu-mă în sus și-n jos, în căutarea foștilor mei tovarăși, și pîndind tot

timpul să gădesc ceva de lucru. N-am făcut însă nici o scofală. De lucru n-am găsit și nu mi-am întâlnit nici tovarășii. Nădăjduisem că, îmbrăcat acum cu totul altfel decât ultima oară când umblasem prin piață, n-o să mă mai cunoască nimeni și deci o să-mi meargă mai bine. De obicei, băieții străini căpătau mai repede ceva de lucru în piața asta, decât șmecherii cunoscuți pe degete. Și totuși, spre marea mea dezamăgire, peste tot pe unde încercam își aminteau numaidect de mine.

— Iar ai venit după-nvîrteli, spînzuratule?

— Întinde-o de-aici, potaiei!

— Te țin minte, șmecherel! Șterge-o de aci cu mutra ta de pușcăriaș, că altfel de trimit la zdup cu sila!

N-am cîștigat nici măcar o jumătate de penny. În ziua aceea nu ninge, dar era ger cumplit și vîntul înghețat te pătrundea pîn' la oase.

Toată ziua mi-am petrecut-o în piață, rătăcind de colo-colo, pînă s-a întunecat, și negustorii de sub bolți au început să aprindă lămpile. Mă hotărisem ca, de-a doua zi chiar, să muncesc și să nu mai fur, deși vechii mei tovarăși mă încredințaseră că a ciupi de ici de colo un zarzavat sau un fruct nu se cheamă furt.

Dar, cînd luasem hotărîrea asta, tocmai sorbisem ceașca de cafea fierbinte, mi-era cald și bine, și noi nădejdi îmi răsăriseră în suflet. Pe cînd acum eram și flămînd, și deznădăjduit. Adevăr grăiește zicala: foamea n-alege, foamea dă buzna. Mie mi se lipea burta de foame, așa că n-aveam prea mult de ales. Am ieșit pe la cinci din strada Tavistock, flămînd ca lupul iarna, cu hotărîrea neclintită de a mai da o raită prin piață — ultima — de unde să nu mă-ntorc cu mîna goală. Peste două minute alergam către Drury Lane, cu o pradă pe cinste: un ananas de toată frumusețea.

Pe vremea aceea, ananasul apărea mult mai rar și era mai scump decât azi. Șterpelisem ananasul smulgîndu-l dintr-un șirag de șase, și-l auzisem pe negustor spunînd unui domn, care întrebuse de preț, că fiecare bucată din șiragul ăla costă cîte o jumătate de liră.

Am fost foarte uimit auzind că un fruct poate avea un preț așa de mare, dar pe de altă parte m-am și bucurat că știam lucrul ăsta, căci altfel Bogey Simmons (bătrînul lui Coal Yard, care făcea negoț cu lucruri de furat) m-ar fi tras pe

sfoară și ar fi băgat în buzunarul lui tot câștigul. Bogey avea obiceiul să-i ceară vânzătorului să spună el singur cât vrea pe marfă. Și, de-ar fi fost să mă las călăuzit doar de judecata mea, aș fi cerut pe ananasul ăsta patru penny sau cel mult șase penny — o sumă de altfel destul de frumoasă. Acum, însă, eram hotărât să nu-l las mai ieftin de doi și-lingi. Mă și vedeam cu banii-n buzunar, iar pînă s-ajung îmi și făcusem planul cum să cheltuiesc zece penny din ei: de șase penny plănuiam să-mi cumpăr demințare, iar cu restul de patru penny să-mi închiriez pe undeva un pat bun, la care — după noaptea chinuitoare pe care-o petrecusem în gang — rîvneam tot atît de mult, ca și la îndestularea pîntecelui.

În bucătăria casei lui Bogey Simmons, din Coal Yard, se cuibărise un cizmar. Ca să ajungi sus în cameră trebuia să urci scările din fața casei. Bogey se învoise cu cizmarul să le îngăduie clienților să treacă prin bucătărie, de unde, printr-o ușiță dosnică, intrai de-a dreptul în odaia lui Bogey.

Cînd cizmarul mi-a deschis ușa, am văzut, după privirea pe care mi-a aruncat-o din dosul ochelarilor, că mă recunoscuse imediat. Dar, spre marea mea uimire, s-a prefăcut că atunci mă vede întîia oară în viața lui.

— Ce vrei, măi băiete?

— Bun găsit! Dă-mi voie să trec! Mă duc sus la Bogey.

— Adică, cum să-ți dau voie să treci? Și cine-i acest Bogey?

— Bogey Simmons, ăla care cumpără...

— Nu mai stă aici — mi-o retează cizmarul — a plecat. Și n-ar fi rău să faci și tu ca el. Altfel, iar o să-mi pice poliția pe cap și iar o să-și vîre nasul peste tot pe-aici. Credeam că s-a terminat cu banda voastră!

— Unde s-a mutat Bogey? Spune-mi, dom'le, te rog! Trebuie neapărat să vorbesc cu el!

— Nu s-a mutat nicăieri. Zace la închisoarea Colbath Fields, în așteptarea procesului — răspunse cizmarul speriat, împingîndu-mă ușor pe scări. Hai, băiatule, fii bun și pleacă mai repede că, după cîte știu, curcanii se-nvîrtesc și acum în jurul casei. Șterge-o, că aici nu mai ai ce căuta!

Ce să mai spun? Mă păștea ghinionul și pace! Nu făcusem negoț decît cu Bogey Simmons. Auzisem eu și de alți „ne-

gustori". Știam cum îi cheamă și pe unde stau, dar acum nu-mi aduceam aminte de niciunul din ei, în ruptul capului. Așa cum se-ntorseseră lucrurile, eram ca și cu buzunarele goale.

Un singur lucru mai rămânea de făcut, prea nesăbuit însă ca să-l aduc la îndeplinire: să mănînc eu ananasul. Nu gustasem niciodată din fructul ăsta și nici nu prea mă ispitea. L-aș fi dat cu dragă inimă pe o bucată de pline la fel de mare. Dar n-aveam încotro, trebuia să pun ceva în gură. Tot cumpănind în gînd, am ajuns la hanul de pe lîngă piața Bedford, am intrat în curte și, ghemuindu-mă într-o căruță să nu mă vadă nimeni, am mîncat pînă la ultima fărîmă ananasul pe care-aș fi putut lua o jumătate de liră.

Pintecelui meu însă nu i-a prea priit ananasul. M-a apucat o greață cumplită. Mi-era așa de rău, că abia m-am putut urni din loc.

Oricît aș încerca, n-aș izbuti să vă descriu cum am petrecut ziua aceea. Știu numai că am rătăcit în neștire, cînd pe o stradă, cînd pe alta, mia mult amorțit decît flămînd, fără să-mi aflu un adăpost și fără măcar să-l caut. Parcă și gîndurile mi-erău amorțite.

Pe urmă a venit iar seara și m-am dus pe ulița Hanul lui Grey, unde era strînsă atîta lume, că n-aveai loc nici să te miști. Venind mai aproape, am înțeles că lumea se strînsese în jurul unui băiețel care cînta în mijlocul străzii. Mi-era drag să ascult cîntecele, și întimplător cunoșteam bine cîntecul acela. Era „Trăiască-n veci Irlanda“, pe care-l cînta adesea și doamna Burke. M-am oprit s-ascult. Băiatul cînta frumușel, dar glasul lui nu se potrivea cu cîntecul. Se vede însă că lumea care-l asculta nu se sinchisea de asta, ba, dimpotrivă, găsea că are un glas plăcut, de vreme ce, atunci cînd băiețelul a sfîrșit de cîntat și a trecut pe la toți cu șapca în mînă, au început să curgă în ea, zornăind, bănuții de jumătate penny. Am rămas cu gura căscată văzînd asemenea minunăție și, fără să mai stau mult la gînduri, m-am tras mai la o parte, întipărindu-mi bine în minte vorbele și melodia cîntecului. Apoi m-am oprit locului și i-am dat drumul.

Cîntecul băiatului, și mai ales ce căpătase cîntîndu-l, mi-a deschis ochii. De ce adică să nu ies și eu în stradă și să nu-ncerc să cînt ca el? Nimic mai lesne!

Ajunsesem la colțul străzii Liqueurpond, unde se afla atunci, ca și astăzi, o circiumă. Cred că nu m-aș fi dat în lături nici de la un lucru de douăzeci de ori mai rușinos decât era cîntatul pe străzi. Și cred iarăși că, dacă ar fi fost vorba să cînt în plină stradă un cîntec numai pentru plăcerea mea, aș fi făcut-o din toată inima, fără să-mi pese cituși de puțin cine m-ascultă. Acum, însă, era altceva. Pentru mine, acum cel mai însemnat lucru era tocmai asta: cine avea să m-asculte! Vedeam pentru întâia oară în viață că, spre cîntea mea, nu pierdusem orice rușine: parcă-mi era frică să-mi aud glasul. Peste puțină vreme, două fete s-au oprit să mă asculte și, în vreme ce ele mă priveau, m-am prefăcut dintr-o dată că glumesc și am început să mă strîmb (cu toate că mi se urcase sîngele-n obraji și simțeam că-mi ard urechile). Am lăsat baltă cîntecul și am început să fluier și să țopăi pe caldarim, asemeni unui copil zburdalnic. Tropăind așa, m-am rușinat dintr-o dată de slăbiciunea mea și mi-am pus în gînd ca, după ce-or pleca fetele, să cînt de-adevăratele, fie ce-o fi!

Zis și făcut. M-am înfipt bine pe picioare în fața circiumii și, privind țintă la tăblița din fereastra pe care scria „drojdie bătrînă” sau așa ceva, i-am dat drumul. Mai întîi s-a oprit un băiat. Eu îi dam înainte. Apoi o babă și un moșneag. Pe urmă o slujnicuță, cu o cană plină cu bere în mînă. Fără să vreau, îmi spuneam în sinea mea:

— Pe tine te-a trimis stăpîna după cumpărături, și ar trebui să te grăbești. Dacă te-ai oprit să m-ascuți, atunci să știi că lucrurile nu stau așa de prost! Mai pot trage nădejde.

A rămas să asculte pînă la sfîrșit. Nu se uita așa lung la mine ca cei doi bătrîni, ci se rezemase de-un stîlp, chiar alături de mine. Trăgînd cu ochiul, am văzut-o bătînd încetișor, cu cheia ușii, măsura cîntecului, în cană.

Cîntam, cum știți, „Trăiască-n veci Irlanda”, și n-ajunsesem încă la jumătatea strofei a doua, că în jurul meu se și strînseseră cel puțin o duzină de ascultători, fără să mai pomenesc de căruțașul care oprise caii drept în spatele meu. Peste un minut se strînseseră vreo douăzeci, printre care trei irlandezi, calfe de zidar, care ieșiseră din circiumă să m-asculte.

Sfârșind de cîntat, am ridicat ochii și, spre nețărmurita mea bucurie am văzut întinzîndu-se spre mine cîteva mîini cu o jumătate de penny sau chiar unul întreg. Am adunat banii, plin de recunoștință. Dintre toate mîinile m-a încîntat cel mai mult, măcar că n-avea nici un gologan în ea, mîna unuia dintre muncitorii irlandezi mai sus pomeniți. Ar fi poate o lipsă de modestie din partea mea dacă aș zice că purtarea lui se datora pe de-a-ntregul darului meu de cîntăreț. Se vede însă că felul cum cîntasem, la care se adăugau păhărelele date pe gît mai înainte, îl dăduse gata pe bietul om. Fiind simțitor din fire, i se muiaseră și inima și picioarele. A venit împleticindu-se la mine și mi-a strîns mîna, cu un avînt care aproape că mi-a sfărîmat degetele.

— Maică precistă! La cîntecul ăsta dulce, oricărui irlandez îi saltă inima. ăsta-i cîntec irlandez, pezevenchilor! îi trăgea el înainte, întorcîndu-se la cei din jur. Asemenea cîntece n-auzi în fiecare zi, în țara asta spurcată. Pare-mi-se că nici nu l-ați ascultat ca lumea, că altfel n-ați fi așa scurți de mîină cu gologanii voștri murdari. Cîntă-l încă o dată, mînzule! Cîntă-l încă o dată și, la sfîrșit, o să merg chiar eu să-ntind pălăria.

Nu m-am lăsat prea mult rugat. Am început iar cîntecul și irlandezul cel beat m-a ținut tot timpul de mîină. Se sprijinea de mine și, scoțîndu-și șapca, își bălăngănea capul plin de evlavie, de parcă aș fi intonat un psalm. A doua oară le-a plăcut și mai mult ascultătorilor. Ținîndu-și fîgăduiala, irlandezul a făcut ocolul celor de față, cu pălăria întinsă, aducîndu-mi un pumn de gologani. Tocmai cînd pusese banii în buzunar și mă pregăteam să plec, nerăbdător să ies mai repede din mulțime, o mîină mi s-a așezat pe umăr, după care am auzit un glas de femeie:

— Tu ești, Jimmy? Doamne, Dumnezeuule, băiete, ce faci aici?

În toată lumea nu mă temeam decît de glasul unei singure femei — și nu era glasul acesta. Era un glas blînd, pe care-l auzisem adesea. Era glasul Marthei, nepoata doamnei Winkship, de care cititorul își mai amintește, poate, că am pomenit și în altă parte.

ÎN CARE VECHEA MEA OCROTITOARE
MĂ ÎNDATOREAZĂ IARĂȘI,
OSPĂTÎNDU-MĂ DIN BELȘUG,
DĂRUINDU-MI O FLANELĂ ȘI NIȘTE RUFECU ZORZOANE.
PARE-SE CĂ ÎN CURÎND VOI AJUNGE COȘAR

Dacă pentru doamna Winkship aveam un respect deosebit, nepoata ei, Martha, nu se bucura în sufletul meu de mai puțină prețuire.

Am pomenit cred și înainte că era o fată nu prea chipeșă. Nici măcar nu i se spunea pe numele ei adevărat, pe care-l căpătase la botez. Lumea o striga după o poreclă scornită pe seama bieților ei ochi năpăstuiți de soartă: „Chioamba“. Nu cred să fi nădăjduit vreodată în inima ei că s-ar putea bucura de dragostea unui băiat. De aceea, mintea îi stătea numai la treabă: îi ținea doamnei Winkship răbojurile cărucioarelor închiriate, îi făcea piața și îi gătea.

Pentru mine avusese întotdeauna un cuvânt bun și, de multe ori, când încă nu fugisem de-acasă și maștera mă hrănea cu răbdări prăjite, ea îmi aducea, pe lângă vorbe bune, și cite ceva să-mi astîmpere foamea. Și dacă mă laud într-adevăr cu ceva, e că în copilăria mea nu i-am spus niciodată „Chioamba“.

— Doamne fereșe, Jimmy — strigă ea, văzîndu-mă că mă lupt să ies din mijlocul mulțimii strînse în jurul meu. Cum? Așa de rău ai ajuns? Hai, biet copil amărit, hai vino cu mine să-mi spui tot ce ți s-a-ntîmplat!

— Ce să-ți spun, Martha? am întrebat-o, în timp ce mă zorea să trecem strada Liquorpond. Mai încolo nu vreau să merg. Mi-e groază să m-apropii de fundătură. Dacă ai ști ce-am pățit ieri noapte? M-am saturat!

— Știi, știi, am aflat, sărăcuțul de tine! Nici vorbă că ți-o fi foame! zise fata cea bună la inimă. Și mătușica știe de asta. Chiar azi-dimineață-mi spunea: „Dacă a pățimit vreodată un copilăș, apai să știi, Martho, că băiețașul ăsta a pățimit. Să fi fost eu femeie întreagă — îmi spunea ea — să fi avut eu picioare zdravene, aș fi cutreierat orașul în lung și în lat, pînă să dau de băiatul ăsta. Măcar de mila

bietei lui mame, fie-i țărîna ușoară“. Și, iacă-tă, acum am dat eu peste tine — mai zise Martha. În ce hal ești, Doamne! Și podidind-o plînsul, își șterse lacrimile cu șorțul.

Vorbele ei m-au înduplecat; m-am dus cu ea. M-a lăsat să aștept aproape de Fundătura Cratiței, într-un ungher întunecos și mai ferit de pe strada Turnmill, iar ea s-a dus înainte, să vadă dacă e drumul slobod și să-i dea de știre doamnei Winkship.

Am așteptat mult pînă să se-ntoarcă sau, cel puțin, așa mi s-a părut mie. Începusem să cred că se înșelase, că poate doamna Winkship nu mă îndrăgise chiar atît cît își închipuise ea. Poate că, la urma urmei, femeia asta de treabă nu era chiar așa de nerăbdătoare să dea ochii cu mine, cum socotise nepoată-sa. Ca să-mi mai alung gîndul ăsta, care-mi amăra sufletul, m-am apucat să număr banii pe care-i cîștigasem cîntînd pe uliță. Spre marea mea uimire, am văzut că totalul se ridica la frumușica sumă de paisprezece penny și jumătate. Și cînd te gîndești că-i cîștigasem în mai puțin de-o jumătate de oră! Bravo mie! Îmi tot suceam capul spre Fundătura Cratiței și, la urma urmei, nădăjduiam că Martha n-o să mai vină.

Cu toate astea a venit. Aproape alerga, ascunzînd sub șal un pahcet mărișor.

— Toate-s bune — zise ea cînd se apropie. Pînă mai, adineauri, maică-ta vitregă și nevasta lui Warren Năsosul urlau una la alta, cît le ținea gura, în mijlocul fundăturii. Acum s-au potolit și au intrat în casă.

Tot vorbind astfel, Martha scoase de sub șal o manta veche de postav, pe care de bună seamă o purtase chiar ea cînd era mai mică, și o bonetă veche, tot de-a ei. Cît ai clipi, le-a pus pe mine și, luîndu-mă la braț, m-a tras după ea, spre Fundătura Cratiței. Se purta cu atîta bunătate, că nu i te puteai împotrivi.

După ce mi-a scos mantaua și scufița, doamna Winkship s-a uitat și s-a îngrozit de înfățișarea mea. Ai fi zis că mi-e ruda cea mai apropiată, sau chiar maică-mea, atît de tare se îngrozise. Cînd am intrat împreună cu Martha în odăița din fund, unde locuia, am găsit-o așezată în fața focului, sorbindu-și cu multă plăcere romul fierbinte.

— Țsta să fie Jim? Băiatul drăguț, care-mi aducea în-totdeauna aminte de chipul sărmanei lui mame? Dumne-

zeule mare! Ce mizerie! Și numai din pricina ta, irlandeză fățarnică și fără căpății! strigă ea, ridicând minioasă pumnul în direcția casei cu numărul nouăsprezece. Tu ești de vină de toate astea, bețivă nemernică, fleandură cu părul de morcov! Vedea-te-aș cu sbilțu' de gît! Ah! De te-aș avea acum în față, ce te-aș mai tîrnuî, chiar de m-ar închide și-o lună pentru asta! Vin' coala lîngă foc, drăguță! Bietul de tine! Ești mai flămînd ca pisoiul lui zgîrie-brînză! Soarbe, puiule, o înghițitură! Vai de mine și de mine! Ia uite, Martho! N-arc cămașă pe el! Și doar alaltăieri seara auzisem că era îmbrăcat cu haine bune, dăruite de azil! Cînd colo, nici urmă de așa ceva...

— Nu știu ce-o mai fi spus doamna Winkship. Pătruns de frig și flămînd cum eram, căldura neașteptată a focului m-a amețit și m-a moleșit de tot. Am simțit cum cad încet pe covorul din fața căminului.

Se pare că am rămas multă vreme pe jumătate leșinat pentru că, trezindu-mă, am văzut că se făcuseră unele schimbări. În cameră fusese adus un divan, pe care acum stam întins. Apoi, jacheta și pantalonii soioși îmi fusese ră înlocuiți: pantalonii — cu niște izmene de lînă, probabil purtate pe vremuri de domnul Winkship, iar jacheta — cu o jiletcă de flanelă (care cred că aparținuse aceluiași domn, îndelung jelit) și cu încă ceva înzorzonat la mîneci, cu un decolteu larg și încărcat cu horbote. Ca lungime, ce să zic, îmi învelea picioarele și-mi trecea cu un cot dincolo de călcîie. Binecuvîntată să fie în veci bătrîna, dar mare minune dacă asta nu era una din cămășile ei de noapte!

— Oho! Nichipercea, ai înviat? strigă ea bucuroasă, sculîndu-se din fața căminului și repezindu-se să-mi scuture mîna. Era așa de fericită, de parcă aș fi zăcut fără cunoștință cine știe cît, și nu s-ar fi așteptat de loc să-mi vin atît de curînd în fire. Hei, capul sus, fiule! Ce-ți veni să-ți dai drumul așa, deodată?

Întrebarea asta voia de fapt să spună: „de ce plîngi așa?” Dar plîngeam numai din vina ei, pentru că n-ar fi trebuit să mă sărute. Nu mă mai sărutase nimeni din seara cînd murise mama, din noaptea aceea cînd, împreună cu tata, ne adăpostisem în odaia tînărului Joe Jenkins.

Înțeleaptă din fire, doamna Winkship m-a lăsat cu fața înfiptă în pernă, să plîng pînă ce m-oi sătura, și s-a dus să-i

ajute Marthei să pregătească cina. La puțin timp după asta am simțit venind dinspre plita încinsă un miros plăcut, care izbuti să mă mîngie și să mă împace cu noua stare de lucruri.

— Ai isprăvit, Jim?

— Da, mulțumesc!

— La prînz am avut pui rasol, drăguțule — zise doamna Winkship, fericită fără-ndoială că mă poate îngriji ca pe un „bolnav“. Și ridicîndu-mă de pe divan cu brațele ei încă puternice, mă așează pe un scaun, între cămin și masă. Ce-a rămas din pui ți-am pus ție în supă. Mîncă tot, te rog eu! Pînă atunci se pătrunde și friptura. O să fie tocmai bună.

Nu era nevoie să-mi spună de două ori. Din cîteva înghițituri am și dat gata supa de pui. Cred că doamna Winkship căscase gura de uimire. Ba chiar sînt sigur că așa s-a-ntîmplat. Căci altfel, cum ar fi fost în stare să scoată un astfel de oftat și să strige:

— Văleu! Ce mi-a fost dat să văd! Nu i-a ajuns nici pe-o măsea!

Ăsta era și gîndul meu, numai că m-am sfiit să i-l spun. Ba chiar, cînd m-a întrebat cîtă friptură de berbec să-mi pună în farfurie, am mers pînă acolo cu sfiiciunea, încît i-am răspuns în șoptă:

— Doar o bucățică, doamnă! cu toate că, la drept vorbind, aș fi vrut să-nfulec toată friptura care sfîrșia pe plită, și după asta să-nting un miez întreg de piine în zeama grasă.

După ce-am sfîrșit de mîncat, Martha a strîns vesela, a tras divanul mai aproape de foc și a pus pe colțul căminului o cană cu rom fierț, ca să-i facă plăcere bătrînei. Ne-am așezat apoi tustrei pe divan, și doamna Winkship mi-a spus:

— Ei, Jimmy, acum povestește-ne și nouă prin ce-ai trecut.

Am început să povestesc. Le-am povestit, fără s-ascund nimic, tot ce mi se-ntîmplase mai însemnat din dimineața cînd fugisem de-acasă, după ce o mușcasem de mînă pe doamna Burke. Le-am povestit despre tovarășii mei, Mouldy și Ripston, cum mă împrietenisem cu ei, cum împărțiseră cu mine culcușul lor nenorocit și cum, împins de ei, șterpelisem felurite lucruri de prin piață.

— Dar să știți că pentru ce șparlești din piață nu te trimite nimeni la răcoare, am lămurit-o eu. Singur vătaful te cotoagește cînd te prinde cu chestii d-astea, că d-aia e și pus acolo. Așa mi-a spus mie Mouldy.

— Atunci, află că Mouldy ăsta al tău e un mincinos și jumătate și într-o bună zi ți-ai fi dat singur seama de asta — răspunse doamna Winkship. Mare minune, mă Jimmy, că n-ai pățit nimic! Puteai s-o pățești, cum te vād și cum mă vezi. Fierbințeala aia a fost pentru tine o adevărată milostivire cerească, numai ea a pus capăt furțișagurilor tale. Și chiar așa și e, puiule! Le-a pus capăt, nu?

— O, da, fără îndoială — am răspuns eu.

Ajunsesem cu povestirea pînă în ziua cînd căruțașul cel milos mă dusesese la azil, așa că mi-am pus în gînd să nu mai suflu o vorbă despre ananas. Mă uimea într-un fel că doamna Winkship se arăta atît de speriată de găinăriile mele din piață, în vreme ce luase drept o glumă — sau, în orice caz, drept o pățanie de care-ți vine să rîzi cu hohote — toată povestea cu fuga din azil și însușirea hainelor. Cînd i-am istorisit însă cum își bătuseră joc de mine cei doi domnișori, nu i-a mai venit să rîdă. La început a cuprins-o furia împotriva lor, așa cum spumegase de furie și împotriva doamnei Burke. Cînd a aflat apoi cum tinerii aceia vînzători de „haine vechi“ îmi șterpeliseră șilingul, n-a mai răbdat să stea întinsă pe divan ci, minioasă la culme, a sărit în picioare, cu mîinile-n șolduri și ochii scăpărînd scînteii.

— Slavă Domnului că n-ai pățit mai rău! strigă ea cu un fel de evlavie, cînd am sfîrșit de povestit. Nu e o cinste că băiatul Pollyei Barnard a ajuns cerșetor, și e mai mare rușinea pentru ăla de-a omorît-o și s-a înhăităt cu scîrba asta de irlandeză, care nu merita nici să-i fi șters ghetetele de praf maică-ti, dar să știi că putea să se-ntîmple și mai rău.

— Da' de ce zici că am ajuns cerșetor? Eu n-am cerșit niciodată. Cînd m-a găsit Martha, cîntam pe stradă. Sau poate crezi că asta e tot cerșetorie?

— Cerșetor sau calic, tot un drac! răspunse doamna Winkship.

Fie-mi îngăduit să spun că, printre oamenii de teapa mea, „calicul“ se bucură de cel mai adînc dispreț. Pentru ei, înțelesul acestui cuvînt n-are nici o legătură cu explicația

care se dă în dicționar cuvîntului „calic“. „Calic“ înseamnă pentru ei un cerșetor, un milog.

— Dacă știam că e cerșetorie, n-aș fi făcut în ruptul capului una ca asta — răspunsei eu. N-are decît să ia cine vrea ăi paisprezece penny. Eu nu mă ating de ei. Unde sînt?

— Nu-ți bate capul cu asta, Jimmy. Am avut eu grijă. Tu n-ai ce face cu asemenea bani. Dar banii tot bani rămîn și-o să-i prindă bine bieteii ființe căreia i-am trimis. Numai că ăștia nu-s bani să-i cheltuiască cel care i-a cîștigat. Martho, ce-a zis ea, cînd i-ai dat zdrențele alea murdare?

— Domnul să te aibă în pază, mătușică! Au podidit-o lacrimile cînd i le-am dat. N-am apucat să plec, că a și pus mîna pe foarfecă, să le croiască pe măsura micului Billy.

Ce însemnau toate astea? Despre ce „zdrențe“ vorbea doamna Winkship? Trebuia să aflu numaidecît adevărul. Chibzuind în sinea mea cum l-aș putea afla, fără să cer de-a dreptul lămuri, am dat cu ochii, pe polița căminului, de un nasture mai mărișor.

— Vă e neapărat de trebuință nasturele ăla? am întrebat eu.

— Nu neapărat, dar de ce?

— Pentru că ar fi foarte bun să-l cos la jacheta mea. De cînd am luat-o, îi lipsea nasturele de sus.

— Ducă-se dracului, cu nasture cu tot, scîrnăvia ăia! spuse ea. Ia-ți gîndul de la ruptura aia, Jimmy.

— Să-mi iau gîndul? strigai eu, ca un mic fățarnic ce eram. De ce? Tare n-aș vrea. Nu era prea grozavă, dar, oricum, tot era mai bună decît nimic.

— Nu-ți mai face inimă rea degeaba! Lasă că o să ai altă jachetă — răspunse inimoasa femeie, mîngîindu-mă pe cap. Ehe, Jimmy, ăsta să-ți fie necazul! De făcut tot trebuie să facem ceva pentru tine. N-o să te prăpădești tu de dragul ălor care-ți întorc spatele, în loc să-ți poarte de grijă.

— Mulțumesc, doamnă — răspunsei eu cu lacrimi în ochi, apucîndu-i plin de recunoștință atîtea degete, cîte încăpeau în pumnisorul meu. Ați fost totdeauna bună cu mine!

— Vorba e ce putem face? Aici nu poți rămîne, asta știi și tu! Dacă ar da peste tine, ar face un scandal, ce nu s-a pomenit.

— Nu, doamnă, nici nu mă gîndesc să rămîn — m-am grăbit eu să-i răspund. Mi-ar fi teamă.

— Trebuie să-ți găsim o meserie — zise încet Martha, care se chinuia să-și cîrpească ciorapii. Tușo, ia să vedem, nu știm noi pe vreunul care să-l ia pe lîngă el să-l învețe un meșteșug?

— Ehe, tare bine ar mai fi, *dacă* aș ști. Numai vezi, Martho, *dacă* ăsta e mare porc de cîine.

— Apoi, eu mă gîndesc, tușo, dar nu-mi dau seama... o fi asta o meserie ca lumea?

— Care?

— Coșăritul. Dacă ți-aduci aminte vărul Belcher, din mahalaua Camberwell, ține ucenici.

Doamna Winkship sări ca friptă.

— Asta el strigă ea în culmea bucuriei. Să știi că e tocmai ce ne trebuie! Cap sec, dracu să mă ia! Alergasem cu gîndul cine știe unde, și cînd colo, poftim iepurele chiar aci, sub nasul meu. În sfîrșit, Jimmy, cred că am găsit ce-ți trebuie, nu-i așa?

I-am răspuns cuviincios „da, doamnă“, cu toate că lucrul ăsta nu mă vrăjise într-atît ca pe doamna Winkship. Nu zic, și coșăritul s-ar fi putut să fie o meserie. Dar, dacă aș fi fost eu slobod să aleg, mă tem că dintre toate meseriile n-aș fi ales-o tocmai pe asta. Dacă mi s-ar fi vorbit despre asta cu cîteva ceasuri mai înainte, poate gîndurile mele ar fi fost altele. Sau să mă fi-ntrebat cineva, de pildă, lucrul ăsta noaptea trecută, cînd mă ghemuisem flămînd și gol ca vai de lume, în paiele grajdului din curtea hanului. Pentru cineva, însă, care avusese la cină pui și friptură de berbec, și care acum se lăfăia pe un divan moale, îmbrăcat în flaneluță groasă și cu rufărie plină de horbote, nu mai era de loc ispititor să-și aleagă meseria de-a curăța hornurile.

— Halal să-ți fie, fetițo! Gîndul ăsta care ți-a venit în minte, mă face să joc de bucurie — adăugă doamna Winkship. Și cu cît trecea timpul, cu atît era mai încîntată. Înții și înții — zicea ea — e o meserie bunicică și, pe lîngă asta, ușor de învățat. Ții minte, Martho, că Dick Belcher era la fel de sărman ca și băiatul ăsta, cînd s-a apucat de treabă? În al doilea rînd, pînă acolo e o bucată bună și nimănui n-o să-i dea prin gînd să-l caute tocmai la mama dracului. Martho, mîine-dimineată, cum te-oi scula, ia omnibuzul pînă la Camberwell și vino cu Belcher încoace.

ÎN CARE FAC CUNOȘTINȚĂ
CU DOMNUL BELCHER, CU DOAMNA BELCHER, CU SAM
ȘI CU PRIETENUL SĂU „PĂIANJENUL”

Blinda mea ocrotitoare, stăpîna cărucioarelor, mă sfătui-
se să mă odihnesc cît mai bine. Cu toate astea, trecuse
mult timp de cînd plecase cu lumînarea dorindu-mi noapte
bună, și somnul nu voia să mă cuprindă.

Gîndul că trebuia s-ajung în curînd hornar nu-mi da de
loc pace, și cu cît mă gîndeam mai mult, cu atît mă ispitea
mai puțin. Îmi aduceam aminte că în fundătura noastră
stătuse odată un coșar care avea doi băieți: nu erau feciorii
lui, ci ucenici. Și băieții ăștia îmi păreau cei mai nenoro-
ciți copii de pe lume. Cum vă ziceam, domnul Pike — co-
șarul cu pricina — avea doi ucenici, și întotdeauna doi la
număr. Dar să nu credeți cumva că erau întotdeauna ace-
iași. Nici unul dintre ei n-a rămas în slujbă mai mult de o
jumătate de an. Ori fugeau, ori azilul îi lua înapoi (căci erau
ținuți pe socoteala parohiei), ori își dădeau sufletul și erau
cărați spre seară în coșciug, în capela parohiei, unde rămî-
neau pînă în ziua înmormîntării.

Dar, dacă nu scormoneai lucrurile și nu cunoșteai cauza
tainică a schimbării ucenicilor domnului Pike, ți-ar fi fost
greu să bănuiești ceva. De pildă, Bob murise marți, și pînă
sîmbătă, Jack, care-i luase locul, îi semăna leit: era la fel
de murdar și de zdrențaros, cu ochii duși în fundul capului,
clipind des cînd dădea cu ei de soare. Poate nu începuseră
încă să-l doară genunchii și coatele, și prin asta se mai deo-
sebea întrucîtva de Bob, cel care murise. Cine dintre cei care-l
priveau în trecere și-ar fi putut da însă seama de lucrul
acesta? În cîteva săptămîni căpăta și el junghiuri ascuțite
în genunchi și-n coate, însoțite de tuse și înecăciune — gla-
sul lui îi se părea că iese dintr-un gîtlej umplut cu cîlți.

Bieții ucenici cereau mereu de la cumetrele din fundătură
cirpe și zdrențe cu care să-și lege genunchii jupuiți, ca să
nu-i mai roadă pînă la sînge de cărămizile aspre, pline de
funingine. Dacă se întîmpla însă să afle domnul Pike treaba
asta, le smulgea fără milă bandajul de zdrențe, și băiatul,

prins cu mîța în sac, era apoi dus în pivniță, unde timp de o jumătate de ceas i se spălau rănilor cu saramură, chipurile ca să se „întărească“. Cei mai puțin vîrstnici din fundătura noastră spuneau, cui avea timp să-i asculte, că metoda întrebuintată de domnul Pike pentru a-i învăța pe băieți să se cațare pe coș era pe cît de simplă pe atît de eficace.

Iată cum proceda: lua o bucată de sfoară, lega de un capăt al ei limba băiatului, întindea sfoara peste coș și o înnodea apoi de marginea hornului. Domnul Pike urca pe acoperișul casei, apucînd în mînă capătul frînghiei, aflat acolo sus, și lecția începea. Dacă se declara mulțumit de felul cum se cățara băiatul (ceea ce era greu de crezut, dat fiind că băiatul era nou în meserie), atunci nu se-ntimpla nimic. Dacă, însă, ucenicul se oprea din opinteală, atunci domnul Pike smucea atît de zdravăn de sfoară, încît, zgîlțit din toate încheieturile, ucenicul făcea încercări desperate. Altă glumă obișnuită a domnului Pike era următoarea: aprindea în vatra căminului o mînă de talaș presărat cu piper, ca nu cumva ucenicul să trîndăvească pe sus, unde era. Cică odată un ucenic, pe care l-a pus să se urce printr-un horn înalt, nu s-a mai întors, fiindcă Pike aprinsese o cantitate prea mare de talaș, și bietul băiețuș se-năbușise. Unii cetățeni, care se lăsau mai puțin furați de închipuire, spuneau însă că băiatul scăpase, izbutind să iasă afară pe coș. Și această din urmă presupunere a fost socotită mai vrednică de crezare, de vreme ce băiatul fusese zărit, peste vreo două săptămîni, la Shoreditch.

Gîndindu-mă la grozăviile astea, n-am putut adormi multă vreme. Am auzit pendula din bucătărie bătînd miezul nopții, apoi ora unu și ora două. Abia atunci m-a cuprins somnul și am dormit, pînă cînd am auzit aceeași pendulă bătînd ora zece. La urma urmei, nu dormisem cine știe cît, dacă stai și te gîndești că două nopți de-a rîndul nu mă odihnisem aproape de loc. În schimb, doamna Winkship și nepoată-sa cred că se sculaseră ca de obicei, destul de devreme, după cît bănuiam. Destul de devreme, ca să pregătească gustarea de dimineață și s-o mănînce. Destul de devreme, ca să se ducă pînă la unul din magazinele cu haine de gata și să se-ntoarcă înapoi. Pe scaunul de lingă pat stăteau, frumoș rînduite, roadele culese în urma acestui drum: o jachetă, o vestă bună de postav și niște pantaloni noi, cu

dungi. Iar sub scaun, o pereche nou-nouță de ghetе, mai frumoase decît acelea de care mă ușurase domnul Barney, precum și o pereche de ciorapi scurți, de bună calitate. Pe scaun se mai afla o cămașă, iar de speteaza lui atîrna o șapcă. Nu încăpea îndoială că straiele erau pentru mine, așa că am sărit, cît ai clipi, din pat și le-am îmbrăcat. Apoi, scoțînd capul pe ușă, am văzut-o pe doamna Winkship tronînd pe banița de cărbuni de la intrare. Am strigat-o și i-am spus bună-dimineața.

Nu mult după ce am luat gustarea, s-a întors și Martha, dar fără domnul Belcher, cu răspunsul că, fiind prins cu treburile, o să se repeadă mai pe seară, în docarul lui tras de un căluț.

Temîndu-mă să nu mă zărească cineva, am stat toată ziua în casă. Cînd s-a întunecat, s-a auzit o bătaie în ușă și a intrat domnul Belcher. N-avea de loc înfățișarea unui hornar, nu era de loc smolit, ci purta o pălărie frumoasă și un palton cafeniu. Era înalt și voinic, cam între două vîrste, cu umerii puțin aduși. Avea obrazul ciupit de vărsat, la fel ca Martha, și era galben ca ceara, cu o gură pocită, cu dinții de sus galbeni, ieșind înafară printre buzele răsfrînte, care nu erau în stare să-i acopere. Mîtra lui nu-mi plăcu nici de frică.

Pare-se că Martha primise poruncă să nu-i spună pentru ce era căutat. Acum, cînd cumnată-sa îi aduse la cunoștință în cîteva cuvinte ce anume dorea de la el, nu se arăta de loc bucuros.

— Țsta-i puștiul? întrebă el, aruncîndu-mi o privire.

— Da. Ia scoală-te în picioare, Jimmy!

— Treburile merg prost, nu se mai cîștigă ca înainte — zise domnul Belcher, cu jumătate gură. Și p-ormă, mai e și nenorocita aia de lege care a făcut-o acum Parlamentul — știi, aia care interzice lucrul pentru copii. Chiar săptămîna trecută am fost nevoit să dau afară un băiat.

— Știu eu foarte bine ce-i cu legea asta — spuse doamna Winkship înțepată — și mai știu tot așa de bine că mai ai destui băieți care se cațără pe burlane. Tu singur mi-ai spus ultima oară, cînd ai fost pe aici.

— Ei bine, ăia fi țin pentru coșurile fabricilor, Jane — răspunse domnul Belcher. Mă întreb dacă puștiul ăsta e destul de subțirel pentru treaba asta.

A scos o linie din buzunar și mi-a măsurat lățimea umerilor.

— O să-i fie cam greu, e cam grosuț — zise domnul Belcher, pipăindu-mi pieptul și spatele. Dacă-l iau la mine, n-o să-i îngădui să mai pună nici de-un deget carne pe el. M-aș simți vinovat dacă i-aș îngădui una ca asta, pentru că i s-ar putea întâmpla să rămână înțepenit în mijlocul vreunui horn, sau mai știu eu pe unde. S-a mai întâmplat așa ceva la coșul fabricii de cherestea de pe Bermondsey. Un horn înalt de vreo treizeci de metri. Bictul băiat s-a înțepenit pe la jumătatea coșului și a trebuit să aștepte acolo pînă cînd...

— Prostii, Dick, ce Dumnezeu! îi tăie vorba doamna Winkship, supărată. Dacă nu vrei să-l iei, vorbește pe șleau, dar nu-ți mai vindesufletul diavolului, turnînd minciuni cu găleata. Adă-ți aminte că eu n-am stat să mă tocmesc și să mă codesc, și nici n-am dat din colț în colț cînd ai venit aici, să mă rogi cîte ceva. Dar, lasă, nu-i nimic!

— Ce, am zis eu că nu vreau să-l iau? Firește că-l iau. Ziceam numai că-i păcat să se apuce de meseria asta, tocmai acum cînd au născocit tot felul de legi și de mașini care au s-o ducă de rîpă. Eu cu dragă inimă îl iau cu mine, să-l învăț meseria.

După aceste vorbe ale domnului Belcher, care au înmuiat-o de tot pe cumnată-sa, a urmat între cele două părți — pe cale de a se înțelege — o discuție lungă, în centrul căreia mă aflam eu, dar pe care n-am ascultat-o cîtuși de puțin. A fost de-ajuns pentru mine să aflu că în curînd trebuia să mă fac coșar, că bărbatul cu fața ca hîrtia, ciupită de vărsat și cu dinții galbeni și jimbați, avea să-mi fie stăpîn și, culmea culmilor, că nu voi avea voie să pun un dram de carne pe trupul meu firav, numai piele și oase.

— Ei, atunci s-a făcut! zise domnul Belcher într-un tirziu. Cînd o să fie gata, să poștească!

— E gata chiar acum; pregătit cum nu se mai poate — răspunse doamna Winkship.

— Să fie cum dorești; pentru mine totuna-i. Băiete, pune-ți șapca!

N-avea nici un rost să mai fac mofturi, de scăpat tot nu mai puteam scăpa. Mi-era cam ciudă pe doamna Winkship, că se grăbise atît de tare să mă trimită de-acolo. Cu toată

rușinea care mă-ncerca, trebuie să mărturisesc că nu i-am răspuns din tot sufletul — așa cum s-ar fi cuvenit — cînd mi-a urat „drum bun“, cu lacrimi în ochi.

Se făcuse tare tîrziu cînd am ajuns în mahalaua Camberwell, unde stătea domnul Belcher. Avea casa într-o străduță murdară de lîngă canal. După cît am putut desluși prin întuneric, casele de pe-acolo erau vechi și dărăpănate. Numai casa domnului Belcher strălucea printre ele ca o jucărie nouă, aruncată pe un morman de gunoi. Ușa, luminată de lampa atîrnată deasupra, lucea de-ți lua ochii. Avea ciocan de alamă, numărul casei — 26 — era și el bătut în cifre de alamă, care săreau în ochi de la o poștă. Șaiba de la gaura cheii tot de alamă era. Se mai afla acolo o tăbliță de alamă, pe care scria cu roșu „Belcher, coșar“, și un clopot de alamă, mărișor, cum au casele boierești din Piccadilly. Pe clopot scria cu roșu „Belcher“, iar deasupra lui scria în verde viu „Sunați pentru coșar!“

Fereastra odăii de primire avea pe dinăuntru un oblon împletit de sîrmă roșie ca sîngele, cu marginile de alamă lucioasă. De oblon atîrna o pictură înfățișînd în toată splendoarea lui palatul Buckingham, dar cu unul din hornuri spart în zeci de bucăți sus, în vîrf, așa încît flăcările se înălțau pînă la cer. La fereastra dormitorului, maiestatea sa regina Victoria, purtînd pe cap coroana regală în loc de scufie de noapte, cu părul vilvoi și cu spaima în ochi, făcea domnului Belcher semn cu sceptrul, implorîndu-l s-o scape de la primejdie. Meșterul, ascultînd rugămintea stăpînei sale, alerga cît îl țineau picioarele, de-a curmezișul parcului, să-i vină în ajutor, ținînd într-o mînă sîrma de care atîrna ghiuleaua cu aripioare și măturici. „R.Belcher“ era înscris atît pe șapca coșarului în plină goană, cît și pe ghiulea și măturici. Pentru a nu mai exista însă nici urmă de indoială asupra numelui, santinela de la poarta palatului striga (după cum se putea citi pe fișia de slove din dreptul nasului): „Haide, R.Belcher! Credeam că nu mai vii. Moștenitorul tronului te-a căutat acasă, dar i s-a spus că ai de lucru în altă parte“. „Chiar așa, eram plecat la ducele de Wellington — îi răspundea R.Belcher — dar la chemarea maiestății sale regina, am lăsat totul baltă și iată-mă-s aici.“

Auzind zgomotul roților docarului, un băiat cam de o seamă cu mine, flenduros și murdar ca și băieții domnului

Pike, se ivi în dosul casei (docarul oprise la colțul străzii) și luă căluțul de căpăstru.

— Dați-mi voie să vă ajut, domnișorule! mi se adresă, înclinându-se, micuțul coșar. Sau mai bine, ajutați-i dumneavoastră, stăpîne, că mi-e frică să nu-i murdăresc straielē.

— Las-o mai moale cu „domnișorule” — rîse domnul Belcher. Nu-i nici un domnișor, prostovane. E un băiat nou.

— Alt băiat! Vai de mine, Dick, dar ai înnebunit de-a binelea? Ce naiba ți-o fi trebuind încă un ucenic? strigă o femeie grasă, care se ivi ca din pămînt, cînd domnul Belcher bătu cu ciocanul în ușă. Îi pocneau obrații, de rotunzi ce erau, țița cu un glas ascuțit, și pe lîngă pălăriuța încărcată cu flori colorate, pe care și-o tuflise peste clăia de păr murdar, mai avea drept podoabe niște cercei tot atît de scînteietori, ca și ciocanul agățat de ușă. Umflata asta semăna totuși leit cu doamna Winkship, și îți dădeai seama numaidecît că-i era soră.

— Ce-mi trebuia? Ba încă cum îmi mai trebuia! mormăi domnul Belcher. Dacă nu-l luam, o supăram pe procopsita aia de soră-ta. Și asta, știi bine, nu se cădea! Apoi, întorcîndu-se către băiat, îi puse hățurile în mînă. Sam, ia-l cu tine la bucătărie! (Despre mine era vorba.) Cînd oi avea nevoie de el, îl chem eu.

Fără să-și dezlipească o clipă ochii mirați de pe fața mea, Sam făcu întocmai cum i se poruncise și duse căluțul în spațele casei coșarului, unde se afla o curte mare, ce dădea spre canalul Surrey. Lîngă casă se înălța un șopron întunecat și, la lumina felinarului pe care-l purta Sam, am deslușit două uși.

— Ia dă-te jos, păpușică! strigă el, fără fasoane, de parcă mîncasem amîndoi dintr-o strachină. Bănuiesc că făcea dinadins așa, fiindu-i oarecum necaz de felul prea cuviincios în care îmi vorbise înainte, stricînd, cum s-ar zice, orzul pe gîște. Dă-te jos! Uite, bucătăria e acolo. Să nu faci prea mult tărăboi cînd intri, că altfel îl trezești pe tipul care doarme înăuntru, și n-ar fi de mirare să te scarmene puțin. Vin și eu într-o clipă, numai să-i aduc fin căluțului, pentru noapte. Să nu pierzi vremea bătînd la ușă; proptește-te în ea și dă-i brînci.

Am împins ușa și am intrat. Înăuntru era întuneric beznă. Dar, sub pirostriile așezate pe o lespede spartă, în mijlo-

cul odăii, cîtiva cărbuni ardeau cu o lumină roșie. La început nu vedeam decît lumina focului. Pe urmă, însă, m-am deprins cu întunericul și am zărit lîngă foc o măsuță cu două scaune. De partea cealaltă a focului, lipită de perete, se vedea o grămadă neagră, pe care stătea ghemuită o matahală sforăitoare — după toate semnele, tipul de care-mi pomenise Sam. M-am oprit aproape de ușa și am încercat să fac cît mai puțin zgomot. A fost totuși de ajuns să trezesc cățelul care zăcea alturi de stăpîn pe grămada aceea întunecată. Ciinele a mîrlit și a-nceput să latre, trezindu-și la rîndul lui stăpînul.

— Ce dracu-ți veni să-l întărești, măi Sam? Doar nu ți-a făcut nimic — zise cineva la fel de negru ca și grămada de pe care se ridicase. Doar albul ochilor îi strălucea în lumina jarului. Închide odată ușa, ce Dumnezeu! Nu mă doare și așa destul blestematul ăsta de răumatism, mai vine și cîte-un nesimțit de-alde tine, să-mi facă aici corent. Da' închide odată ușa aia, n-auzi?

Nu-mi puteam de seama dacă vorbea un copil sau un om mare, așa de ciudat era glasul: șuierător, răgușit și tremurînd de furie.

— Ai greșit — i-am răspuns eu — apropiindu-mă de-a-nădăratelea de ușa. Nu e Sam, sînt eu.

— Să te ia dracu! Și acum, hai, închide ușa!

În aceeași clipă mi-a trecut pe lîngă nas ceva care semăna cu o cizmă, și s-a izbit cu zgomot la spatele meu, de canatul ușii.

Capitolul XXVI

ÎN CARE MĂ ÎMPRIETENESC CU PĂIANJENUL
ȘI EL ÎMI SPUNE NIȘTE LUCRURI CIUDATE,
CEECE S-AR PUTEA SĂ AIBĂ URMĂRI GRELE,
DUPĂ CUM S-AR PUTEA SĂ N-AIBĂ NICI UNA

N-ar fi fost lucru cuminte să închid ușa pe dinăuntru și să rămîn în aceeași încăpere cu un individ care mă băgase în sperieți. N-aveam însă nimic împotriva s-o închid pe

dinafară. Și tocmai asta mă pregăteam să fac, cînd a venit Sam. La lumina felinarului, l-am văzut cum rînjea. I-am povestit pe scurt cele întimplate.

— Hai, hai, vino cu mine înăuntrul mi-a spus el rîzînd și prinzîndu-mi mîna în palma lui neagră ca tăciunele. N-ai de ce să te temi de Păianjen. Pînă iese el din sacii în care e-nfodolit și pînă ajunge la ușa, tu ești hăt tocmai la barieră.

— Nu de cîine mi-e frică — spusei eu. Mi-e frică de omul ăla negru, care zace lîngă foc.

— Păi, ăla e Păianjenul — răspunse Sam — așa-i zice toată lumea.

Sam deschise ușa și intră, iar eu mă ținui după el. Cînd l-am văzut mai bine pe Păianjen, mi-am zis că nu poate să aibă mai mult de șaisprezece-șaptesprezece ani. Dar așa cum stătea infodolit în zdrențele lui negre, ghemuit cu genunchii la gură, cu o mîna întinsă pe sacii plini de funingine, care-i slujeau de pat, iar cu cealaltă ferindu-se de lumina felinarului și săltîndu-și părul căzut în ochi, ai fi putut să-l iei drept un moșneag neputincios, de șaptezeci de ani și mai bine.

— Vă rog să mă iertați, domnule! vorbi el plin de umilință. Cînd m-apucă durerile nu mai știu ce spun și ce fac. Sper, totuși, că nu v-am lovit, domnișorul!

Înainte de a-i răspunde ceva, Sam izbucni într-un hohot de ris.

— Grozavă chestie! Ha-ha! Strașnică, ce să zici! Mă fraiere, n-ai de-a face cu nici un grangur, nu vezi că nu-i nimic de capul lui? Și-a luat stăpînul un băiat nou.

— Adevărat — spusei eu — m-a luat să învăț meseria de coșar.

— Dar n-ai ce meserie să-nveți aici — zise Păianjenul uimit. De cînd cu legea aia, toată meseria s-a dus pe gîrlă. Cum ai să-nveți să cureți coșurile, cînd n-ai coșuri de curățat?

Așa cum își poate lesne închipui cititorul, aceste vorbe m-au cam nedumerit, dar nu mi-a părut de loc rău să le aud.

— La drept vorbind nici nu prea țin la lucrul ăsta — am zis eu atunci — și n-aș strîmba din nas, dacă m-ar pune la altă treabă. Ailalți băieți ce fac? Voi doi ce lucrați?

— Păianjenul nu lucrează nimic. Nu mai e-n stare. L-ar fi dat afară o dată cu ăilalt, dar s-a tocmit pe șapte ani, cu act în regulă, și parohia nu s-a învoit să-l ia înapoi de pe capul stăpînului. Mai înainte eram cu toții opt băieți. Acum n-am mai rămas decît eu și Păianjenul.

— Dar nu curățați și coșurile citeodată? l-am întrebat pe Sam. După cum arătați, parcă așa mi se pare.

— Eu, unul, nu curăț nici un coș — răspunse Sam rînjind. Ne ia în cite o dimineată stăpînul, pe mine și pe Ned Perks, și mă pune să umblu pe la cazanele mașinilor. Asta însă nu-i mare lucru. Doar de la lucrările alea, care se fac noaptea pe la țară, mai iese ceva. Altfel am trage obloanele! Uneori mă duc și eu noaptea pe-acolo, cu stăpînul și cu Ned. Am grijă de cal și de căruță.

— Și cînd vin acasă, nici pic de funingine! Eu nu înțeleg nici în ruptul capului ce ciudățenii mai sînt și astea — zise bietul Păianjen. În clipa aceea îl apucară iarăși durerile reumatice, se tîrî greoi pînă în fundul șopronului, unde se trînti pe culcușul lui, gemînd și șuierînd printre dinții încleștați.

Păianjenul începuse să-mi placă prin felul lui de a fi, dar, înainte de a i se potoli durerile și a innoda vorba cu el, m-a strigat domnul Belcher, chemîndu-mă-n casă. Îndrumat de Sam, am găsit cu ușurință ușa din dos, de unde noul meu stăpîn m-a dus în odaia de primire. Femeia grasă și roșcovană, pe care pe bună dreptate o socotisem doamna Belcher, era și ea acolo. Pe masă se aflau pregătite pentru cină: pîine, brînză și ceapă.

Doamna Belcher nu s-a arătat prea prietenoasă:

— Ia spune, mă țică, cum te cheamă?

— Jim, doamnă.

— Ia și mănîncă ceva. Nu știu dacă ți-o fi pe plac.

Am înfulecat cît am putut de repede pîinea și brînză, așa că peste vreo cinci minute le-am dat de veste că terminasem.

— Atunci te poți duce la culcare — zise domnul Belcher. Știi unde?

— Unde, domnule?

— La bucătărie. Acolo o să dormi. Acolo dorm toți băieții mei. O să vezi că e cald și bine. Sam o să-ți arate unde e locul tău. Noapte bună! Dimineata, pînă n-auzi pe cineva strigîndu-te, n-ai de ce să te scoli.

— Dar hainele de lucru i le-ai dat? întrebă somnoroasă doamna Belcher, care se cuibărise cât putuse mai bine în fundul unui jilț și era gata-gata să ațipească.

— Ah, tocmai asta uitasem! Uită-te colea! zise stăpînul, arătîndu-mi într-un colț al camerei o legătură de haine negre.

— Cămașa de pe tine poți s-o ții. Și ghetele. Celelalte le împătorești frumos și vii cu ele la mine, mîine dimineată. Am luat legătura cu haine, i-am spus stăpînului noapte bună și m-am întors în „bucătărie“.

— Care-i patul meu? l-am întrebat eu, cu glas destul de jalnic pe Sam.

— Poți să dormi cu mine, dacă vrei. Asta o să te scutească să-ți faci singur patul — răspunse Sam cu mărinimie. N-ai avea altceva de făcut decît să-ți iei doi saci din grămada aia. Cu unul să te-nvelești, și ălălalt să ți-l pui pernă. Dar, grăbește-te, și umblă încet să nu se trezească Păianjenul, că după aia nu se mai oprește din tușit. Tusea îi stîrnește reumatismul din picioare, și, aleluia, nu mai închizi ochii toată noaptea, că geme și scrinește din dinți pînă la ziuă.

Încă nu se luminase de-a binelea cînd, trezit de cățelul Păianjenului, care lătra de te-asurzea, l-am văzut pe Sam că se scoală, pregătindu-se să meargă la lucru. Îl deșteptase Ned Perks care, în ciuda rugăminților și văicărelilor Păianjenului, îngrozit de urmările cumplite ale curentului asupra încheieturilor sale, ținea ușa șopronului larg deschisă, dîndu-i nu știu ce îndrumări lui Sam.

Aducîndu-mi aminte că domnul Belcher îmi spusese să nu mă scol pînă nu mă strigă cineva, am rămas culcat, cînd, deodată l-am auzit pe Păianjen mișcîndu-se.

— Ești taman ca și ceilalți — zise el cu năduf. Zaci acolo de parc-ar fi douăsprezece noaptea și nu cinci dimineată. Ce-ți pasă! N-ai nimic la încheieturi, lua-te-ar dracu! Ce te doare petine că alții au încheieturile bolnave și că ar da nu știu ce pentru un pic de foc?

Nu încăpea îndoială că Păianjenul mi se adresa mie, și-mi stătea pe limbă să-i spun că, dacă vrea să mă scol și să aprind focul, n-avea decît să mă roage cuviincios. Dar, înainte de a deschide gura, i-am auzit iar glasul.

— Ia cată-ți de treabă! N-am nevoie să-mi lingi tu mîinile. Cred și eu că-ți convine să stai aicea trîntit și să te

guduri pe lingă mine. Ți-e mai greu să-mi ascuți porunca. Vra să zică nu vrei să te scoli, ha? Poate totuși o să te-nduri odată, puturosule! Aha, te-ai și sculat! Știam eu!

Așadar, Păianjenul vorbea cu potaia murdară care împărțea culcușul cu el, după cum vă spusese mai-nainte. În privința asta nu mai încăpea îndoială pentru că, o dată cu o bufnitură de pumn, mi-a ajuns la urechi un schelălăit jalnic. Noi am auzit cățelul trecînd grăbit prin încăpere și zgriind la ușă.

— Așa, acum a intrat graba-n tine, nu? Frumos din partea ta că te repezi așa la ușă, haimana! Te prefaci că nu mai poți de nerăbdare să-mi împlinești porunca! Eh! Cum să mai am încredere în tine, după cîte mi-ai făcut ieri, pezevenghiule? N-ai șters-o tu afară? Nu mi-ai tras chilul lăsîndu-mă să dîrdîi fără foc, pînă la nouă? Na, miroase aici! Așa! Acuma întinde-o și întoarce-te repede, că altfel te fac praf! Mereu îți tot cînt că o să te fac praf, și nu vrei să mă crezi. Astăzi să știi însă că s-a împlinit măsura. Dacă nu-ți faci datoria nici în dimineța asta, ai pățit-o. Să mor dacă nu te fac cioburi, vagabondule! Și acum, hai, șterge-o!

Cînd i-a spus „Na, miroase aici!”, Păianjenul i-a întins ceva cățelului. Oricît m-am chiorît eu, degeaba: n-am izbutit să văd ce era. Tîrise după el, la ușă, un sac. A crăpat ușa de o palmă, atît cit să iasă cîinele, a închis-o repede la loc, apoi s-a băgat pîn'la gît în sac, s-a așezat într-o rină și-a rămas acolo, s-aștepte.

A așteptat, a tot așteptat fără să mai scoată o vorbă. Gemea numai din cînd în cînd, săgetat de durerile reumatice. A trecut astfel vreun sfert de oră și prin fereștriuca îngustă din acoperiș a început să se zărească o dungă de lumină. Atunci l-a cuprins neastîmpărul. Mormăia necăjit și crăpa mereu ușa, trăgînd cu ochiul pe-afară.

— Tare aș vrea s-o iau pe urmele lui, dar-ar dracii-n el! șopti Păianjenul peste puțină vreme, cu glas jalnic. L-aș învăța eu să se miște mai repede. Se zbenguie, asta face. Ce-i pasă lui, ticălosul? N-are nici pe dracu! Nu-i scîrțîie încheieturile. S-o fi înhăitat cu vreun cățel, trăsni-l-ar Dumnezeu! Asta trebuie să fie. El zburdă, și mie-mi îngheață măduva-n oase. Dar-ar boala-n el! Să fiu eu acolo, ce l-aș mai mîna din spate! Eh, uite-l, în sfîrșit!

Intr-adevăr, prin curte s-a auzit întâi lipăitul lăbuțelor cîinelui, și apoi cum zgîria la ușă. Păianjenul a deschis-o de-un deget, și javra murdară s-a strecurat repede înăuntru. Ținea în gură un os mare de oaie. Eu am văzut asta de cum a intrat. Bietul Păianjen, însă, care vedea ca prin sită, nu și-a dat seama ce era. Cîinele a sărit de lîngă el și a fugit tocmai în capătul celălalt al șopronului.

— Vino-ncoace! N-auzi? Nu-ți ajunge cît te-ai hîrjonit? Să te ia dracu! Ce ți-a trebuit atîta vreme s-aduci bucată asta de lemn? Nu-i vorbă, e o bucată zdravănă, grosicioară. O fi scăpat-o cineva. Hei, Pinch! Vin aici, cățelule! Haide, Pinch, vino-ncoace! Ad-o aici, Pinch, aici!

⚡ Dar Pinch nu părea înclinat să-l asculte. Se trăsese într-un colț și nu se mișca de lîngă comoara lui. Bietul Păianjen turba de necaz.

— ... Lua-te-ar toți dracii! Mîncă-te-ar moartea! Trăsnite-te-ar să te trăsnească! strigă el, apucînd dintr-o dată trei lucruri cu totul deosebite: o gheată, un urcior spart și o bucată de cărbune. Blestemînd de mama focului, le zvîrli unul după altul asupra cățelului care bătea în retragere. Ia uite colea! Nu-i lemn! E un os! Eu te trimit după lemne, și tu-mi umpli casa cu oase, hai? Lasă, lasă, pun eu laba pe tine!

Și începu să se miște și să se tîrască cu mari eforturi după biata javră.

Făcea un tărăboi, că te-ar fi sculat și din morți. N-avea rost să mă mai prefac că dorm. M-am ridicat în capul oaselor și l-am întrebat pe Păianjen de ce-i atît de pornit.

— Să-ți spun ce mi-a făcut — începu el, gîfîind obosit după atîta caznă. Își bate joc de mine. Știe foarte bine că n-am cum s-aprind focul dacă nu-mi aduce vreascuri. Știe de asemeni prea bine că asta e prima lui sarcină în fiecare dimineată, așa că n-are ce zice. Ce crezi că s-a apucat să facă, ticălosul? Stai să vezi! Ieri mi-a adus doar vreo două, trei bucățele de lemn, și astea ude. Pe urmă și-a luat valea și a hoinărit cît i-a poftit inima. Mă rog, i-am trecut cu vederea. Azi-dimineată îl trimit din nou. I-am dat să miroasă o bucată de lemn uscat, să n-aibă ce mai zice. Ei, ce boacănă crezi că-mi face iar? Nici nu-i pasă după ce-l trimit să mi-aducă! Se ține numai de prostiile lui; umblă brambura după oase și mai are neobrăzarea să mi le care acasă, închi-

puindu-și că o să-i îngădui să-și facă mendrele, când eu abia îl aștept, zăcînd aici fără pic de foc pînă se-ntoarce Sam. De multe ori se face zece, ba chiar unsprezece, pînă se-ndură să vie. Și eu tremur tot, ca scuturat de friguri, și mă-njunghie încheieturile, de parcă m-ar tăia niște cuțite.

Bietul băiat! Spunîndu-mi toate astea, durerea luă locul miniei, și se porni pe plîns, ștergînd-și ochi cu mînele hainei murdare de funingine.

— Lasă, șefule, nu mai fi amărit, că uite-acuș aprindem focul — zisei eu, mișcat pînă în adîncul inimii de chinurile la care era supus sărmanul nenorocit. Am să te-ajut.

— Tu? Cum să m-ajuti, dacă javra asta lacomă nu vrea s-adune vreascuri?

— Păi, uite așa. O să mă duc să-i cer domnului Belcher cîteva lemne. Ce? Crezi oare că n-o să ne dea?

— Nu-i vorba de el; de ea e vorba. Ea n-o să-ți dea nici în ruptul capului — răspunse Păianjenul, coborîndu-și glasul pînă la șoaptă. De asta sînt silit să mă necăjesc așa pînă capăt cîteva bețe, înțelegi?

Vezi, însă, că înainte cu o seară, cînd am plecat de la doamna Winkship, ea îmi strecurase-n palmă un ban de șase penny.

— Spune-mi numai unde să găsesc pe-aici o prăvălie deschisă, că îndată facem foc — spusei eu. Am o jumătate de penny.

— Ce face? Ești tu în stare să-mi faci cînte cu o legătură de lemne de-o juma de penny? Întrebă Păianjenul, și ochii i se aprinseră de bucurie la gîndul că va avea curînd foc în șopron. Oh! Stai să-ți spun! Ici, aproape, chiar lingă poartă, în dreapta, după colț e o dugheană. Ascultă, dar...

— Ce este? l-am întrebat eu, văzîndu-l că șovăie.

— Nu cumva îți mai prisosește o jumătate de penny după ce cumperi lemnele?

— Ba da, de ce?

— Ce-ai zice, puștiule, să tragem o înghițitură de cafea fierbinte? Cafeaua fierbinte îți ia cu mîna durerile astea blestemate de la încheieturi. O fierb aici, că am eu ibric. De o jumătate penny ți-ar da două linguri de cafea rîșnită.

Să fi costat cafeaua toți ăi cinci penny și jumătate, care-mi prisoseau după ce tîrguiam lemnele, și tot nu cred că m-aș fi împotrivit rugămintii ce i se citea în ochi, cînd ro-

stise vorbele astea. Am plecat și m-am înapoiat în zece minute. Un ceas mai târziu, pirostriile aveau o înfățișare mult mai plăcută. Deoparte stătea Păianjenul, și bucuria i se citea în ochi, și în partea ailaltă stăteam eu. Beam cafea. Eu sorbeam din ciobul de ulcior — atît cît mai rămăsese din el după ce-l zvîrlise în cîine — iar Păianjenul sorbea băutura îmbietoare cu o lingură, pe care-o băga mereu în oala de pe foc. Cafeaua era grozav de fierbinte și cred că ar fi fost în stare să alunge cele mai încăpăținate junghiuri, cuibărite vreodată în încheieturile unui muritor.

Chiar dacă n-alungase de tot diavolul care-i dădea atîta de furcă bietului băiat, cel puțin îl mai potolise pentru o bucată de vreme, așa că Păianjenul a prins chef de vorbă. Mi-a povestit că rămăsese orfan de mic și că stătuse numai la azil, de cînd se ține minte, pînă cînd, cu patru ani în urmă, intrase ucenic la domnul Belcher. Parohia îi plătise coșarului uriașă sumă de șapte lire și zece șilingi, în contul căreia stăpînul se învoise să-l învețe pe el, Tobias Chick, arta și tainele coșăritului, să-l îmbrace cum se cuvine, să-l hrănească din belșug și să-i poarte de grijă în caz de boală. Vreme de un an, treaba a mers bine. Tobias s-a dovedit harnic și dibaci (fusesse poreclit Păianjenul, din pricina uimitoarei lui îndemînări de a se cățăra pe hornuri), și domnul Belcher își îndeplinise cu sfințenie îndatoririle ce decurgeau din învoială. Asta pînă în ziua nenorocită cînd, în toiul iernii, domnul Belcher a fost chemat să curețe cazanul unei mașini cu aburi, paradită și scoasă din folosință. Fiind cam mare de stat pentru asemenea treabă, a căzut pacostea pe bietul Păianjeu. A coborît în cazanul uriaș printr-o spărtură îngustă și a rămas acolo mai toată ziua, întins pe fierul înghețat, rîcînd crusta de rugină depusă pe pereți. Nu-i de mirare că reumatismul s-a încuibat în încheieturile bietului băietan, și încă atît de bine, că peste cîteva luni nu-l mai țineau de loc picioarele. Ca hornar nu mai era bun de nimic. Domnul Belcher ar fi vrut să scape de el și era gata să înapoieze parohiei cele șapte lire și zece șilingi, dacă i-ar fi luat povara din spate. Ai de la parohie au avut însă destulă glorie ca să-i respingă cererea. Cum din cei șapte ani pentru care se-nvoiseră mai rămăseseră trei, și moartea ar fi putut să se-abată asupra lui, cu toate cheltuielile de înmormin-

tare, înainte de încheierea termenului, parohia a socotit că mai nimerit ar fi să-i poarte de grijă tot domnul Belcher, așa cum stătea scris în învoială.

— Dar haleală îți dă de-ajuns? I-am întrebat.

— Mă rog, poți să-ți închipui că nu-mi dă chiar atîta cît mă taie pe mine ramazanul. Dar, Doamne ferește, cum aș îndrăzni să mă plîng tocmai eu, povară nefolositoare, care nu sînt capabil să-mi plătesc nici apa pe care o beau! Și, la urma urmei, dacă mă gîndesc bine la cele ce-mi spunea Sam, mare lucru n-aș face chiar de-aș fi sănătos tun. Sam spunea că de multe ori se-ntîmplă să nu cîștige, toți la un loc, nici măcar o liră pe săptămînă. Asta înseamnă că treaba merge tare prost, știi?

— Cred că numai din afacerile alea, pe care le fac noaptea pe la țară, ies bani — mi-am dat eu cu părerea.

— Și totuși să mă ia dracu dacă pot să-nțeleg! îi dădu Păianjenul înainte, fără să ia în seamă spusele mele. Cîștigă cu chiu cu vai o liră pe săptămînă, și uite la el ce țoale, uite la ea ce rochii de sating, mereu altele, și altele! P-or-mă, nu s-a mulțumit cu un căluț, și-a luat acum și-un harmăsar.

— Uite ce-i! Eu zic că n-o fi ținînd el calul numai așa, de podoabă. Am auzit eu de unii care cîștigă binișor de pe urma cailor și a căruțelor.

— O fi, dar nu e cazul. Ăștia nu scot calul să-l puie la treabă — șopti Păianjenul așa de încet, încît abia-l auzeam. Ce-ai zice dacă ți-aș spune că-l țin închis în grajd cît e ziuica de mare?

— Știi ce-aș zice? Aș zice că l-au manglit.

— Aș, de undel! L-au cumpărat cu treizeci de lire. A fost Sam de față cînd a plătit banii gheață.

— Și adică cum: nu-l pun la ham niciodată?

— Ziua nu.

— Ce vorbești?! Atunci cînd?

— Noaptea, numai noaptea înhamă harmăsarul cel murg — zise Păianjenul.

— Adică se cară cu el la treburile alea de noapte. Or fi bănoase nu glumă, nu-i așa? Parc-așa spuneai?

— Așa și el! Cînd lucrează noaptea, scoate o groază de bani. Hornurile alea de la țară nici n-au nevoie să fie curățate, că n-au pic de funingine în ele. Sau chiar de-or fi avînd ceva-

șilea, află că nu-i funingine d-asta obișnuită, mai adăugă Păianjenul, frecîndu-și nasul mînjit de fum cu polonicul și clătînd din cap a îndoială. În clipa aceea intră Sam, și convorbirea noastră atît de ciudată luă sfîrșit.

Capitolul XXVII

ÎN CARE SAM ÎMI DEZVĂLUIE

UNELE LUCRURI NEBĂNUITE, ÎN LEGĂTURĂ CU FUNINGINEA ÎNVĂLUITĂ DE TAINĂ

N-a trecut multă vreme pînă să mă încredințez că Păianjenul și cu Sam nu spusese decît adevărul curat, cînd și-au dat cu părerea că n-o să prea am prilejul să-nvăț meseria de coșar.

Într-adevăr, n-aveam mai nimic de făcut. Rareori se întîmpla să pice mai mult de șase, șapte lucrări. Astea le împărțeau între ei domnul Belcher și Ned Perks. Cu unul din ei se ducea Sam, cu celălalt mergeam eu. După gustarea de dimineață eram slobod să petrec cum voiam. Și cum hrana pe care o primeam era destul de bună și din belșug, nu mă neliniștea prea mult lipsa lucrului.

Luasem seama că nici pe domnul Belcher nu-l prea neliniștea. Oricine ar fi zis că avea de lucru atît cît îi trebuia și că nu-și bătea prea mult capul cum să-l capete. Avea întotdeauna buzunarul plin cu gologani, iar dimineața, la sculare, obișnuia să bea împreună cu domnul Perks rom cu lapte. Seara îl uita Dumnezeu la „Sfîntul Gheorghe și balaurul“, trăgînd dintr-un trabuc lung și sorbind gin tăiat cu apă, pahar după pahar.

La vreo șase săptămîni după ce intrasem ucenic la domnul Belcher, mă lămurisem cu „treburile de noapte la țară“, despre care am pomenit mai înainte, aveau loc cam de două ori pe săptămîină. Sam ar fi dorit să aibă loc cît mai des, pentru că, înainte de-a părăsi orașul, domnul Belcher minca seara, la cină, ceva bun și cald. Sam își primea și el porția, și pe deasupra o dușcă zdravănă de rom, ca să-i

alunge frigul din oase. Porneau de obicei pe la vreo unsprezece — cu armăsarul murg înhămat la căruță. Mușteriii — adică domnul Belcher și domnul Perks — nu plecau niciodată bine îmbrăcați, ci în haine de lucru, mînjiți pe față și pe mîini, ducînd cu ei uneltele de hornărit (ghiuleaua cu măturici și aripioare atîrna în spatele căruței, la vedere).

În afară de asta mai luau cu ei, după spusele lui Sam, și un sac cu felurite alte scule. Despre sculele astea, Sam nu știa să spună altceva decît că „zăngăneau“ cînd se loveau între ele. Aveau grijă de asemenea să pună în căruță un felinar (nu ăla de la grajd, ci alt felinar, unul cu sticlă rotundă, cu oblonăș deasupra, cum au vardiștii) și o sticlă plină cu rachiu.

De întors nu știai niciodată cînd se-ntorc. Uneori soseau acasă pe la două după miezul nopții, iar alteori, aproape de ziuă, pe la patru.

Într-un fel, însă, domnul Belcher ținea seama că Sam e încă nevîrstnic și fraged, căci, după călătoriile astea din miez de noapte, nu-l ținea niciodată în picioare mai mult decît era nevoie. Cum intrau în curte, îl și trimitea pe Sam la culcare.

— Du-te de te culcă, băiete, și las că de mîrtoagă și de boarfe mă-ngrijesc ei și domnul Perks — zicea el. Chiar așa era. Îi auzeam trebăluind, prin peretele subțire care despărțea grajdul de „bucătărie“, și nu știu ce tot făceau, că uneori întîrziu pe-afară cite un ceas și mai bine. Dar ciudățenia era alta: ce se-ntîmpla cu funinginea pe care-o aduceau de la lucrările astea?

Sam, care n-avea nici un interes să mintă, zicea că funinginea o urca Ned Perks în căruță, o căra pînă acasă în curte, o ducea în grajd, și după asta nu mai știa nimeni nimic de ea. Ned Perks, e adevărat, nu locuia la un loc cu Belcherii, ci își avea casa lui pe șoseaua New Kent. Stătea cam depărțitor de Camberwell, așa că, atunci cînd se întorceau noaptea tîrziu de la țară, înhăma de obicei căluțul la docar, pleca cu el acasă și-l aducea înapoi dimineața. Era însă prea de tot să bănuiești că Ned, care nu lucra pe spezele lui, căra la el acasă funinginea. Ce să facă cu ea?

În legătură cu această parte a povestirii, mi-aduc aminte de o întîmplare atît de neobișnuită, încît mă mir și azi că

noi, băieții, am trecut peste ea atât de ușor. Ned Perks nu pleca întotdeauna cu docarul după ce-și termina treburile. Cîteodată rămînea pînă dimineața la domnul Belcher. În asemenea cazuri, chiar dacă noi, toropiți de somn, nu mai luam seama dacă plecase sau nu, Pinch, cățelul Păianjenului, ne dădea întotdeauna fără greș de veste. Fie că funinginea aceea neobișnuită îi gîdila într-un fel anumit nările, tulburîndu-i somnul, fie că, urîndu-l de moarte pe domnul Perks, simțurile lui ascuțite îi aduceau la cunoștință că dușmanul se afla prin apropiere, dintr-o pricină sau din alta era foarte neliniștit. Un lucru însă era mai presus de orice îndoială: cățelul ăsta alb, dar totuna de murdărie, nu-și mai găsea astîmpăr ori de cîte ori se întîmpla ca, după treburile astea de la țară, domnul Perks să nu mai pornească în docar pe șoseaua New Kent, ci să rămînă pînă dimineața la domnul Belcher.

Ciudat era și felul cum își arăta neliniștea. Schelălăielile lui s-ar fi prefăcut cu siguranță în adevărate urlete, dacă stăpînu-său nu i-ar fi strîns cu putere botul în palmă. De cîteva ori am sărit din somn, treziți de niște zgomote înfiorătoare. Pinch făcea ce făcea, pîndea pînă cînd adormea Păianjenul și, smulgîndu-se din strînsoare, începea să scormonească pămîntul lingă despărțitura dintre grajd și bucătărie. Scurma cu o îndîrjire care nu se potrivea de fel cu firea lui slăbănoagă.

— A mirosit vrun șobolan — zicea Sam. Bun cîine, n-am ce zice! Haide, adă-l încoace! Știi — i se adresa el Păianjenului — în grajd sînt șobolani cu ghiotura. Se vede că asta nu-i dă lui pace!

Păianjenul se tîra cum putea, sculîndu-se de pe sacii lui, îl inhăța pe Pinch și-l aducea înapoi în pat. După multe amenințări și rugăminți, izbutea în sfîrșit să-l liniștească.

— Aș, cum o să fie guzgani? Păi ce, guzganii vine așa, numai din cînd în cînd? Dacă e guzgan, atunci ar fi tot timpul — șoptea speriat Păianjenul. Eu una știu: să m-ajute ai patruzeci de mucenici să scap mai repede de-aicea!

Și adăugă într-un tîrziu:

— ...Cîinii ăștia, măi Jim, află că știu mai multe decît ne dă nouă prin gînd.

— Am cunoscut și eu vreo doi, grozav de deștepți! răspundeam eu căscînd.

— Zău? Ia zi, și ce lucruri așa grozave făceau? Ce făceau, Jim?

Era limpede că Păianjenului nu-i era somn, cum i se întâmpla de altfel adeseori și, ca să-i mai treacă de urît, căuta să mă țină de vorbă. M-am căznit așadar să-mi aduc aminte vreo două, trei povești cu cîini din ăștia mîtoși, pe care le auzisem și eu de la alții, și am început să i le înșir Păianjenului.

— Ehe, Jim, să nu crezi că nu se află cîini chiar mai deștepți decît ăștia de care-mi spui tu — vorbi el, după ce-mi desertasem sacul. Au ei un simț al lor, ceva așa, ca o putere, cum să-ți zic, și mai și decît aia care-i împinge să omoare guzganii, sau să șteargă îmbucăturile de pe masă. Ascultă, Jim, tu te pricepi la rechini?

Vă-nchipuiți că habar n-aveam.

— ...Alfă că rechinii ăștia sînt niște vietăți tare ciudate. Să zicem că o corabie plutește în largul mării, și pe bordul ei un marinar care trage să moară. Ei, află că pînă nu-și dă ăla sufletul, rechinii nu scapă din ochi vasul și așteaptă să-l arunce ălalți peste bord, ca să-l înfulece.

— Dumnezeu, nu vreau să aud povești d-astea! Vreau să dorm! Nu-mi mai spune, că mi se face părul măciucă! Dacă ții să vorbim despre cîini, hai să vorbim, dar, te rog, nu-mi mai spune nimic despre oameni morți!

— Da' eu nu voiam decît să te fac să înțelegi cum e cu puterea asta a cățeilor, de care-ți spusei — zise — Păianjenul, cerîndu-și parcă iertare. Știi, Jim, cu cîinii se-ntîmplă la fel ca și cu rechinii.

— Se prea poate.

— Numai că, vezi tu, cîinii cînd miros așa ceva, e mai mult înfricoșăți decît bucuroși. Poți să-ți dai seama într-o clipă că le e într-adevăr frică; după ce adulmecă și-i simt mirosul, o țin numa-n schelălăieli și urlete.

— Adică ce adulmecă?

— Ei, acuma oi fi vrînd să-ți dau mură-n gură! Păi, ți-am spus doar cînd vorbeam de rechini și...

— Ajunge! Lasă-mă-n pace! Nu mai vreau să vorbească cu tine! Noapte bună! Mă culc!

A doua zi m-am dus nu mai țin minte unde cu domnul Belcher și, nu știu cum, cineva a pomenit de rechini. Nu-mi sta în fire să trîncănesc vrute și nevrute, dar stăpînul fiind

În toate bune, i-am îndrăgăţ povestea cu rechini, pe care o auzisem de la Păianjen.

El a râs şi pe urmă m-a întrebat:

— Dar cum v-a venit vouă să vorbiţi asemenea lucruri? Ce-ţi spunea Păianjenul, înainte de a-ţi povesti despre rechini şi marinarii morţi?

— Vorbeam despre cîini.

Şi apoi, fără să-mi treacă măcar prin minte că-i fac vreun rău Păianjenului, i-am vorbit domnului Belcher despre smin-teala lui Pinch, arătîndu-i şi ce credea Păianjenul despre asta. Domnul Perks era de faţă. Au schimbat între ei o privire, după care mi-au făcut vînt. În seara aceea Pinch nu s-a mai întors acasă. Şi, spre neîntîlmurita durere a Păianjenului, nu s-a mai întors niciodată.

Eram de mai bine de şase săptămîni calfă la domnul Belcher, cînd, într-o sîmbătă seara, Sam intră în bucătărie cu vestea neaşteptată că maică-sa sosise chiar în ziua aceea din Dorsetshire, fiind chemată de domnul Belcher, să discute nişte lucruri de mare însemnătate. În urma acestei discuţii, şi datorită unei anumite sume, pe care stăpînul i-a pus-o în palmă, maică-sa a desfăcut contractul în legătură cu ucenicia fiului său, aşa încît Sam era liber să plece acasă chiar de luni dimineaţa.

— Ei, Jim, de-acum încolo trai pe tine, băiatule — îmi zise Sam. Tu o să te duci cu stăpînul şi cu Ned noaptea la ţară, că nu mai e altul. Şi fiindcă tot plec şi nu-mi mai slujeşte la nimica să tac, vreau să-ţi spun ceva. Mă băiatule, de cîte ori ieşi cu harmăsarul murg, să ştii că te-nvîrteşti de şase penny. Cînd îţi spun asta, nu dau în vileag nici o taină. Stăpînul ţi-aruncă biştarul ăstia, ca să păstrezi şi tu adevărata taină.

— Foarte bine! i-am răspuns, bucuros că se ivea prilejul să mă pricopsesc şi eu în curînd. La drept vorbind, îl pizmuisem întotdeauna pe Sam că mergea noaptea la ţară. Şi crezi că eu n-aş şti să păstrez o taină — am adăugat — chiar una mare, cum e asta a stăpînului?

— Aş, nu-i cine stie ce, şopti Sam (discuţia noastră avea loc într-un ungher mai îndepărtat al bucătăriei, ca să n-audă Păianjenul). Las' că o să-ţi spună stăpînul.

— De ce nu vrei să-mi spui tu. Mai bine spune-mi, fii băiat de treabă! Dacă-mi spui, o să știu să păstrez mai bine taina.

— Numai să nu afle Păianjenul!

— Ei, cum o să afle?

— Și n-ai să mă dai de gol dacă golanii ăia de pe la șle-puri, cu care te joci mereu, te-or trage de limbă?

— N-avea grijă!

— Ei, atunci ascultă! E vorba de funinginea pe care o cară noaptea acasă, în căruța a mare, știi că am mai vorbit noi despre asta. Dar, hai mai bine afară că, după câte văd, șmecherul ăla de Păianjen ciulește urechile.

Am ieșit afară.

— ... Ia zi, Jim, ce fel de funingine crezi tu că e asta?

— Cum ce fel? Păi, nu-i decât un singur fel de funingine: aia care iese din hornuri, nu?

— Din hornuri, vezi bine. Dar aici e toată chestia: din ce fel de hornuri iese? Vino mai aproape, Jim, și destupă-ți urechile: asta pe care o aducem noi e scoasă din hornurile bisericilor.

— Nici n-am știut pînă acuma că bisericile au hornuri — am răspuns eu, prea puțin speriat de „taina“ de care Sam făcuse atîta caz.

— Ba, cum să n-aibă? Da' bisericile cu ce se încălzește? Nu cu sobe? Și pe urmă, n-ai văzut focul ăla din pridvor?

— Aha, da, acuma mi-aduc aminte. Ei, și ce-i cu asta? De ce adică coșurile bisericilor n-ar fi și ele măturate?

— Sst! Tocmai asta l-am întrebat și eu pe stăpînul nostru, cînd mi-a vorbit prima dată. Păi, lucrurile astea nu le poți afla dacă nu citești legile votate de Parlament — răspunse Sam. Într-o lege dintr-asta stă scris că, nu știu din ce pricină, se vede că foarte însemnată, e oprit să cureți coșurile bisericilor, sau, în tot cazul, dacă faci una ca asta, să nu știe nimeni. Da. Legea e împotrivă. Nu știu eu prea bine cum o fi legea de care-ți spun, dar trebuie să fie ceva în legătură cu religia. E vai și amar de tine, dacă te prinde asupra faptului. Te ex... execon... În sfîrșit, am uitat cum zicea stăpînul.

— Aha, știu, te execută, te atîrnă în spînzurătoarea de la Old Bailey. Da, da, am văzut și eu chestii dintr-astea.

— Ei, pe dracu, te execută! Ba de zece ori mai rău ca asta, mă băiatule! Află că e ceva rău de tot, te schingiuieste pînă-ți dai sufletul. Eu atîta știu, că unul din chinurile astea e că te pune să umbli și să tot umbli cu o țeapă înfiptă în burtă; dar mai sînt și altele, o sumedenie. De asta e musai să lucrezi noaptea, cînd nu te vede nici naiba.

— Mă, da' trăsniță lege, pe cîntea mea! Cum adică, „apucă-te de treabă, dar să nu dea dracul să te prind, că-ți infig o țeapă-n burtă!“ Nu te înșeli cumva, Sam?

— Ce Dumnezeu, Jim, nu vezi că nici nu știu mai multe? În lege scrie că popa singur trebuie să curețe hornurile. Popa lasă treaba pe seama dascălului, ăsta pe a paracliserului și paracliserul îi trimite un bilețel pe ascuns stăpînului. „Vino — îi scrie el — în noaptea cutare. O să găsești cheia-n broască și banii pe polița sobei din pridvor“. Nu zic că o fi chiar-chiar așa, dar nici prea departe nu e. Cam la fel ca în povestea cu spînzuratul, dacă ai auzit-o, Judecătorul îi dă poruncă primarului să-l spînzure pe vinovat, dar primarul nici nu se sinchisește și-i dă poruncă ăluilalt, care-i mai mic ca el, iar ăsta, cum ar veni primul șerif, îi poruncește ălui de-al doilea șerif. Tipul zice: „Bine, s-a făcut. Mîine dimineață la opt, gata, i-am înnodat ștreangul de gît.“ Ei, și dumnealui ce crezi că face? Îi scrie pe ascuns un bilețel lui Jak Ketch, călăul. ăsta vine cît ai bate din palme, și povestea s-a sfîrșit. Iată, acum știi pe de-a-ntregul cum stau lucrurile. Asta-i taina pe care trebuie s-o păstrezi, și, dacă te ții de cuvînt, capeți cîte șase penny de fiecare dată cînd pune la cale o asemenea treabă.

Chipul în care Sam îmi povestise toate astea nu lăsa nici o urmă de îndoială că el credea pe deplin în „taină“ păstrată atîta vreme și cu atîta credință. Nu-mi rămînea decît să dau și eu deplină crezare spuselor sale. Grozavă taină, zău așa! Păstrasem eu și înainte destule taine, dar nici una, nici pe departe, așa de însemnată ca asta. Semăna cu piesele alea văzute la teatrul din iarmarocul Shoreditch.

De un singur lucru mă temeam: ca nu cumva presupunerile lui Sam să se dovedească neîntemeiate. Te pomenesci că pe viitor domnul Belcher nu mai avea de gînd să ia cu el pe nimeni să-i țină calul, sau poate o fi vrînd să meargă Păianjenul cu el. E drept că se ținea cu greu pe picioare, da, oricum, era în stare să stea pe capra căruței, cu hățurile

în mână, și lor nici nu le trebuia mai mult. Gîndul ăsta nu-mi da de loc pace, stricîndu-mi toată ziua aceea de duminică.

Sprea marea mea bucurie însă, am fost scutit de încă o noapte de coșmar și gînduri chinuitoare. Și iată de ce: duminică seara domnul Belcher m-a chemat în odaia de musafiri și, după ce mi-a vorbit foarte prietenos despre o mulțime de lucruri neînsemnate, a pus în sfîrșit punctul pe i, luîndu-mi un pietroi de pe inimă. Mi-a spus pe șleau că eu voi lua locul lui Sam. N-a intrat în prea multe amănunte în privința „tainei“, așa cum mi-ar fi plăcut să-l aud. A pomenit doar în treacăt despre lucrul de noapte de la țară, zicînd că era o „treabă cu dichis și foarte tainică“, asupra căreia nădăjduia că nu voi sufla nici o vorbă, rămînînd mut și surd la cele ce voi vedea și auzi.

— O să facem noi în așa fel, să nu-ți pară rău — zise domnul Belcher. Stăpînii care tocimesc ucenici — adăugă el — și tu, Jimmy, știi că asta ești, deși nu există o învoială scrisă, au fiecare taina lor. Uită-te și la Sam — nu s-a dat în lături să păstreze secretul și cred că n-a avut de ce să se plîngă, nu-i așa? Băiatul ăsta a vut întotdeauna cîțiva gologani în buzunar. Sam a avut parte de felurite mîncăruri și băuturi pe care alți băieți, în care stăpînii n-au încredere, nici nu le-au mirosit măcar. Înțelege, Jim, cum stau lucrurile? Pe de altă parte — continuă el — gîndește-te ce-ar fi fost de capul lui dacă nu se purta cum se cuvine? Să zicem că stăpînul i-ar fi încredințat tainele meseriei sale, și el, în loc să le ascundă în fundul sufletului, ar fi început să îndruge în dreapta și în stînga, înțelege? Dacă s-ar fi întîmplat una ca asta, știi ce i-aș fi făcut lui Sam?

N-am îndrăznit să-i răspund căci, spunînd acestea, fața lui albă se-ncruntă, și în ochi i se ivi o sclipire fioroasă.

— Cred că ar fi încasat-o din gros, nu? De altfel, pe bună dreptate — i-am răspuns în cele din urmă.

— Hoho, și încă cum! Ar fi încasat-o cum nu se poate mai rău — răspunse domnul Belcher, punîndu-mi amîndouă mîinile pe umeri și privindu-mă adînc în ochi. După ce-i arătasem toată încrederea, dezvăluindu-i tainele meseriei mele, dacă Sam s-ar fi apucat să șușotească în dreapta și în stînga și să mă dea de gol cu ciripitul lui, cred că l-aș fi omorît. Da, asta aș fi făcut, fără doar și poate. M-aș fi mîniat atît de grozav la auzul acestui lucru, încît i-aș fi

înfipt mîna în beregată și aș fi strîns, pînă cînd toată viața lui blestemată s-ar fi scurs din el. Ce zici, femeie, nu crezi că așa aș fi făcut?

— Ba bine că nu — îi întări nevestă-sa, în mare grabă, spusele.

Nici eu nu mă îndoiam de acest lucru, chiar dacă n-aș fi auzit vorbele femeii. Cînd zisese „i-aș fi înfipt mîna în beregată“, domnul Belcher își clintise încetișor mîinile de pe umerii mei, cuprinzîndu-mi gîtul atît de strîns, încît buri-cele degetelor lui mari se uniseră aproape și-mi apăsau beregata.

Nu mai încăpea vorbă! Domnul Belcher l-ar fi strîns de gît cu aceeași ușurință pe Sam, dacă s-ar fi făcut vinovat, trădîndu-i secretul. Ochii lui, în vreme ce mi-arăta cum l-ar fi strîns de gît pe bietul băiat, aveau o lucire înfricoșătoare. Mărturisesc că m-au trecut sudorile de spaimă, deși știam că sîntem buni prieteni.

— Se-nțelege — mai zise el — nu mi-ar face de loc plăcere dacă aș fi nevoit să mă port astfel, ba chiar aș putea spune că mi-ar părea rău, dar, în orice caz, dacă m-ar fi scos din fire, la altceva nu se putea aștepta din parte-mi. Vezi, însă, că el nu m-a făcut să mă enervez; era băiat simțit și dezghețat, ca și tine de altfel, așa că nu l-am chelfănit niciodată, ci l-am umplut de gologani. Ei, dar destulă vorbărie! Mai multe amănunte în legătură cu meseria asta nu-ți dau! O să afli tu singur cînd o veni vremea — adică mîine seară, *dacă nu cumva o ieși luna*.

Capitolul XXVIII

ÎN CARE PORNIM

ÎN CĂLĂTORIA ATÎT DE MULT DORITĂ

Spre sfîrșitul zilei începu să plouă. Și cam pe la nouă seara — să nu uităm că în luna mai soarele apune tîrziu — se lăsă o noapte neagră și întunecoasă, așa cum o doream. Puțin mai tîrziu n-am mai avut nici un pic de îndoială că

voi trăi în sfârșit minunata aventură. Doamna Belcher m-a strigat să vin în casă, la cină, cum se-ntîmpla și cu Sam ori de cîte ori pleca într-o călătorie de noapte. Masa a fost aleasă și îmbelșugată. Ni s-a servit întîi burtă de vacă, prăjită în unt, fragedă ca un fagure, garnisită cu pireu de cartofi. Erau de față domnul și doamna Belcher, Ned Perks și cu mine.

Plină de bunăvoință, doamna Belcher mi-a turnat o jumătate de păhărel de grog tare și fierbinte, pe care l-am dat vitejește pe git, deși-mi curgeau lacrimile, socotind că așa se cuvine să facă un voinic, gata să-nfrunte un drum plin de primejdii ca al nostru. După ce și-a sorbit și el paharul, Ned Perks a ieșit afară și s-a întors peste cîteva minute, vestindu-ne că totul era pregătit și că n-așteaptă decît porunca stăpînului.

Într-adevăr, ieșind în curte, am găsit armăsarul murg înhămat la căruță și am pornit la drum fără întîrziere. Domnul Belcher și Ned ședeau pe capră, avînd pe cap niște saci țuguiati în chip de glugă, iar eu mi-am găsit un culcuș într-un colț al căruței și m-am învelit cu cerga calului. Luaseră în căruță uneltele de coșărit și, într-un sac, celelalte scule, despre care Sam nu știuse să spună altceva decît că „zăngăneau“.

Habar n-aveam pe ce drum trebuia s-o apucăm, și taina asta mărea farmecul călătoriei. Zăcînd în beznă în fundul căruței, cu sculele acelea necunoscute zăngănind sub cotul meu, mă lăsam purtat de goana murgului voinic, care frămînta neconținut cu copitele glodul șoselei, spre ținta unde, odată ajunși, trebuia să încalcăm puternicele legi ale stăpînirii. Nu făceau două parale piesele care se dădeau la teatrul din Shoreditch! Jucaseră ei vreodată o piesă ca asta? Și nici măcar nu era o piesă! Era o întîmplare adevărată. Nu mai puteam de nerăbdare, dornic să aflu cît mai repede cu putință mult visata taină, așa că, fără nici o mustrare de conștiință, mi-am înălțat capul cît mai sus, ciulindu-mi urechile.

— Mai ieftin nici nu-l capătă — zicea domnul Belcher. Pe cîntea mea! Dacă o stîrpitură face cinci bătrîne, ce, e mult zece pentru unul de trei ori mai mare? Asta nu-i preț de spital. Așa i-am și spus.

— Foarte bine! Și el ce-a răspuns?

N-am putut auzi ce răspunsese „el“, pentru că tocmai atunci trecem peste niște pietroaie, și glasul domnului Belcher s-a pierdut în hurducătura căruței. Când am scăpat de zgomotul acela, domnul Perks tocmai povestea ceva:

— ... „Mai bine dă-l jos — zice polițaiul — și lasă-mă să-l duc eu la secție. Nu vezi ce rău arată? zice el. Pare mai mult mort decât viu“. „Aș, n-are nici pe dracu! zise Spifler Wilkins. Niciodată n-a fost mai rumen în obraji“. Nici nu isprăvise bine vorba că, la un hop, mortul a fost azvirlit înainte, cu fața-n jos și...

De data asta n-au mai fost pietroaiele, ci un om mîinind o turmă de oi, și un dulău care lătra, bătut-l-ar Dumnezeu, de-ți împuia urechile, acoperind glasul domnului Perks.

— ... Un lucru destul de nesocotit din partea lui Spifler, oricum — zicea domnul Belcher, cînd am prins din nou firul discuției lor.

— Mă rog, doar toată lumea știa că Spifler Wilkins era un tip nesocotit. Nici nu pleca la lucru pînă nu se îmbăta ca un porc.

— Și Spifler bineînțeles că n-a stat să-și piardă vremea. A șters-o pe loc, nu-i așa? zise domnul Belcher.

— Ei aș, cum era să-l lase pe ăla mortu', întins în mijlocul drumului? Nu-l cunoști! A zis, cică „la ce bun să mai lupți, dacă-ți pierzi prada pe drum“ și l-a rugat pe ăla de-l însoțea să-i dea o mîină de ajutor, să urce mortul la loc.

Se vede că povestea asta a lui Ned, din care eu nu prinsesem decât cîteva crîmpeie, îi plăcea grozav domnului Belcher. Hohotele de ris îi scuturau spinarea, și risul ăsta a ținut multă vreme, căci izbucnea din nou cînd își aducea aminte de vreun amănunt mai hazliu. Eu, în schimb, nu găseam nimic de ris în toată tărășenia asta. La urma urmei, ce povestise Ned? Cum rămînea cu „ăla mortu'“? Era sau nu era mort? Și dacă murise, atunci cum de ajunsese acolo? Ce căuta în căruța domnului Spifler?

Stăpînul și ajutorul lui trîncăneau înainte, dar eu nu mai aveam urechi pentru ei. Toată vitejia mea se topise la auzul povestirii. Am simțit deodată cum mi se moaie genunchii și cum ating dușumeaua căruții, cînd mi s-a furișat în inimă bănuiala că tot ce-mi spusese Sam erau numai închipuiri de-ale lui, că domnul Belcher nu pleca noaptea să curețe hornurile bisericilor, că taina lui era alta: *omorul*.

Cădeau încă stropi mari de ploaie cînd, trăgînd de hățuri și șoptind murgului: „ho, ho, băiețuș!” domnul Belcher a oprit căruța și, după ce s-a uitat cu luare-aminte în jurul lui, mi-a strigat să mă dau jos. Luîndu-mi inima în dinți, i-am împlinit porunca. Din fericire, era întuneric beznă, căci altfel domnul Belcher mi-ar fi citit pe față spaima și neliniștea.

— Ei, acuma c-am ajuns aici, hai să te mai lămuresc puțin asupra tainei despre care-ți vorbeam! zise el. Vezi biserica aia de colo?

M-am chiorît prin întuneric încotro mi-arăta, și în sfîrșit am izbutit să deslușesc clopotnița cenușie a unei biserici. Între noi și clopotniță se întrezăreau o grămadă demogil-dețe nemișcate, care nu puteau fi altceva decît pietrele de pe morminte.

— Da, dom'le — i-am răspuns — o văd.

— Ei bine, noi acolo ne ducem să curățăm hornurile — șopti el. N-am acum vreme să intru în amănunte. Pot să-ți spun numai că treaba asta cere multă băgare de seamă, căci trebuie făcută pe ascuns. M-ai înțeles?

— Hei, dar ce ai? Întrebă domnul Perks, punîndu-mi mîna pe umăr. Tremură ca varga!

— Aș, n-are nimic! L-a prins somnul acolo, pe fundul căruței, și l-am trezit pe nepusă-masă. Asta are. Nu-i așa, Jim?

Neștiind cum să-i mulțumesc pentru cuvintele lui, i-am răspuns grăbit că era întocmai cum spusese.

Cei doi bărbați au coborît și au tras căruța sub copacii din fața unei porțițe.

— Ei, acuma, Jim, dă-te jos — șopti stăpînul — și ține calul de căpăstru, pînă om termina noi. N-o să ne ia multă vreme. Așa, ascultă și tu: clopotul bisericii bate miezul nopții. Mai înainte să bată jumătatea de oră, o să fim înapoi și atunci ai să te faci cu un ban de șase. Te simți bine, nu-i așa? Te-ai trezit?

— Da, mulțumesc, mă simt bine.

— Nu ți-e frică cumva de pietrele alea de pe morminte, sau de alte chestii d-astea?

— Nu mă cunoști, stăpîne! Și, ca să-i arăt cît de puțin mă sinchiseam de fleacurile astea, am chicotit.

Ned a săltat uneltele din căruță, în vreme ce domnul Belcher a pus mîna pe felinar și l-a aprins. S-au oprit lîngă portiță, și domnul Belcher a scos din buzunar o hîrtie albă, cu niște linii pe ea. Cu toate că felinarul n-avea decît un ochi de geam liber, fișia de lumină cădea tocmai peste hîrtie, așa că nu mi-a fost greu să văd toate aceste amănunte. Au netezit hîrtia, întinzînd-o pe stîlpul portiței, și au mai cercetat-o o dată, urmărind mersul liniilor cu vîrfurile degetului și privind din cînd în cînd spre biserică. Țineau palma streasîină la ochi, să-i ferească de ploaia care cernea neînterupt. Parc-ar fi vrut să vadă dacă ce era pe hîrtie se potrivea cu ceva de acolo. Va să zică cercetau planul fumurilor de la sobe! Prin urmare, tot Sam avea dreptate, și eu mă speriasem pe degeaba, ca un prost.

— Cred că totu-i în regulă — zise domnul Belcher, împăturind hîrtia la loc și trăgînd oblonasul felinarului. Dar ce n-aș fi dat să fie de partea asta a bisericii și nu de partea ailaltă.

Ned a răspuns ceva, dar n-am auzit ce, pentru că o și porniseră pe potecă, spre biserică. Într-o clipă s-au mistuit în întineric.

Eu am rămas locului să-i aștept, cu murgul de căpăstru. Ploaia pătrunzătoare cădea fără-ncetare și mă udase pînă la piele. Nu se vedea nimic de jur împrejur, decît pietrele din cimitir — ca niște momfi cenușii, prin picla întunecată a nopții — și deasupra turla mohorîtă a bisericii. De auzit iarăși nu se auzea nimic, decît zgomotul picăturilor de ploaie care cădeau cu ne-ndurare, izbind frunzele de deasupra capului meu, scîndurile căruții și cerga scorțoasă de pe spinarea calului.

Clopotul bisericii bătu jumătatea de oră.

— Ei, acuma gata! mă gîndii eu. Cred că m-am ținut destul de bine, la urma urmei. Trebuie să se întoarcă dintr-o clipă în alta.

Timp de cîteva minute am rămas cu ohii ațintiți la poteca ce ducea spre curtea bisericii, nădăjduind să-l și văd pe viteazul Ned cărînd în spinare un ditamai sac de funingine. Dar degeaba. Nu se vedea nimic, nu se auzea nimeni apropiindu-se.

M-a cuprins iar frica. Au început să-mi clănțâne dinții. Am atins ușor coama calului, mîngîindu-l cu vorbele „așa,

băiețuș" și cu altele care-mi veneau în gând, dar calul parcă n-auzea nimic, era la fel de nemișcat și de tăcut ca pietrele de pe morminte.

Nu mai puteam îndura. Oare domnul Belcher și Ned nu mai aveau de gând să se-ntoarcă? Ce-ar fi s-o iau în sus pe cărare? Poate aș izbuti să-i văd sau să-i aud? Zis și făcut. Înainte de-a pleca, am avut grijă să caut, pe blîbîltelea, vreo două pietre mai mari și să le pun sub roate, ca nu cumva să-i trăsnească prin cap murgului s-o ia din loc.

Nu vedeam nici la doi pași. Pipăiam mereu drumul cu vârful piciorului, temîndu-mă să nu calc alături de bolovanii cu care era pietruită poteca. După cîțiva pași, mă opream și ascultam. Dar nu se auzea decît plescăitul picăturilor de ploaie. Am îndrăznit totuși să mai înaintez puțin, aducîndu-mi aminte de spusele domnului Belcher, că tare ar fi vrut să lucreze de partea asta a bisericii și nu de cealaltă. N-ajunsesem nici măcar în preajma bisericii. Strecurîndu-mă mai departe, pas cu pas, am dat deodată cu piciorul peste ceva care a fișlit, făcîndu-mă să mă opresc locului. Nu părea să fie vreo vietate, căci altfel s-ar fi mișcat cînd o lovisem cu piciorul. Gîndind astfel, am găsit destulă îndrăzneală să mă aplec și să pipăi cu degetele. E greu de spus în cuvinte cît de uluit am rămas, cînd mi-am dat seama că nu era altceva decît ghiuleaua cu sirme și măturici pentru curățatul coșurilor. Chiar lîngă mine se afla un copac și mi s-a părut că unealta fusese sprijinită de trunchiul copacului și lunecase la pămînt, așa cum o găsisem eu.

Mai întîi mi-a fost teamă că stăpînul și cu Ned Perks se află prin apropiere, că poate Ned Perks s-o fi oprit să se odihnească puțin, obosit de povara sacilor plini cu funingine. Mi-era teamă că au să mă prindă și au să mă scarmene, pe bună dreptate de altfel, pentru că lăsasem calul și căruța în voia soartei. De aceea m-am chircit pe vine și mi-am ascuțit auzul cît am putut. Dar n-am izbutit să prind nici un sunet, nici cea mai mică mișcare. Și, în timp ce străpungeam întunericul cu privirile, rotindu-le în toate părțile, am zărit deodată o dungă de lumină tocmai pe lîngă biserică. Lumina felinarului nu s-a ivit decît o clipă și a pierit numai decît, dar a fost de ajuns ca să iau seama că veneau spre mine. Așa că, fără să mai aștept, am luat-o înapoi pe cărare,

am scos piedicile de sub roțile căruței și am prins friul calului, ca și cum nu m-aș fi depărtat nici o clipă.

A trecut însă vreme îndelungată pînă să se mai ivească ceva, care să-mi întărească bănuiala că dunga de lumină vestea, într-adevăr, întoarcerea domnului Belcher. Așteptam de atîta timp încît începusem să trag nădejdea sau poate să-mi pară rău (e greu de spus care din două, într-atît eram de zăpăcit) că mă speriasem de pomană, cînd, deodată, am deslușit umbrele celor doi oameni înaintînd pe potecă, la o mică depărtare de locul unde eram, și am rămas uimit că ajunseseră pînă acolo fără să simt.

Într-adevăr, ei erau. Ned, încovoiat sub greutatea sacului plin, și domnul Belcher, cu uneltele de coșărit, printre care am zărit și ghiuleaua cumăturici. Se vede că o ridicase de jos la înapoiere.

S-au oprit lîngă porțiță, și domnul Belcher, cercetînd atent împrejurimile, m-a întrebat în șoaptă:

— Ei, Jim, toate bune?

— Da, dom'le!

— Bravo, Jim, dă jos coșul căruței, să-ncărcăm funinginea! Ne udăm o țîră gitlejul și p-ormă, cît ai clipi, ne-am și dus.

Am dat jos coșul căruței, și cei doi bărbați s-au opintit săltînd funinginea — trebuie să fi fost grea a dracului, căci au fost nevoiți să proptească sacul de marginea căruței și să-l împingă din răspuțeri, ca să-l bage înăuntru. În timpul ăsta au mărit flacăra felinarului și, judecînd după hainele lor pline de noroi, ai fi zis mai degrabă că plămădiseră cărămizi, nu că măturaseră hornuri. După ce au încărcat sacul cu funingine, au dat la iveală sticla cu rachie, și a tras fiecare cîte o dușcă, îmbiîndu-mă și pe mine.

— Trage zdravăn, flăcăule, că nu-ți strică! mi-a spus cu blîndețe domnul Belcher. Ia și asta, că ai fost băiat bun — ba, judecînd că-i pentru prima dată, ai fost chiar foarte bun. De obicei, răsplata era un gologan de șase; ție, însă, îți dau de două ori pe atîta, o pajură!

Mi-a pus în palmă un șiling, în vreme ce domnul Perks nu se da nici el înapoi să-mi răsplătească buna purtare, dar la un preț mai mic — mîngîindu-mă pe creștet.

— Cum facem la înapoiere? întrebă domnul Perks. Cred că ar fi mai bine să luăm băiatul între noi.

— Eu zic să-l lăsăm să stea ea la venire, în fundul căruței, că e mai ferit de ploaie — răspunse domnul Belcher.

— Nu-mi pasă de ploaie acum! am zis eu. Mai ud ca atîta tot n-o să fiu. Nu moreu din asta, dom'le! Nu știu de ce, mă simțeam cuprins de teamă, o teamă mai a dracului chiar decît dușca zdravănă de rachiu pe care mă siliseră s-o dau pe gît. Nu voiam nici mort să m-așez în fundul căruței.

— Așa o fi, dar mai am eu pe unul acasă care trage să moară, dacă n-o fi murit. Nu vreau să mai am pe cap unul căptușit de reumatism. S-o știi de la mine! răspunse domnul Belcher.

— Crezi că nu-i nimic dacă stă în căruță? întrebă domnul Perks.

— Așază-te jos, Jim — zise domnul Belcher, drept răspuns. Așa, bine! O să-ți punem toala calului peste genunchi; poate-ți mai rămîne și pentru umeri o bucățică.

Și m-a împins ușor în colțul căruței, acolo unde stătusem și înainte.

— Să nu-ți lași capul pe sacul ăla de funingine, că eud learcă și-ți îngheață urechea — zise domnul Perks.

S-au așezat și ei, apoi domnul Belcher a dat bice murgului, care a întins-o la drum, de parcă s-ar fi bucurat că i se îngăduiesă și dezmoștească picioarele înțepenite. Teamă ciudată care pusese stăpînire pe mine, după descoperirea neașteptată de pe cărarea ce ducea spre biserică, sporea mereu. Nici un horn nu fusese curățat în noaptea aceea și totuși, iată, sacul era plin!

Ce-o fi oare în el? Teamă nu-mi scădea cîtuși de puțin; dar, cu cit gîndul acesta mă hărțuia mai mult, cu atît creștea în mine dorința să scap mai repede de cazna bănuielilor îngrozitoare și totodată să aflu adevărul.

Dar cum să-l aflu?

Cu multă grijă, tremurînd din toate încheieturile, am întins piciorul pînă la sacul plin și am pipăit cu vîrfurile gheții. Era moale, îmi intra piciorul în el. Să fi fost totuși funingine?

Într-un fel sau într-altul trebuia să aflu, chiar dacă mă pîndea vreo primejdie, pentru că nu mai puteam îndura chinul groaznic al îndoielii. Aveam în buzunar un briceag, și, fără să mai cuget ce lucru nesăbuit făceam, l-am scos și l-am desfăcut. Am întins cu luare-aminte brațul și, dintr-o împunsătură, am crestat sacul. Ah! ce bine ar fi fost dacă-

mi trăgeam atunci mîna înapoi, tot atît de repede cum o întinsesem. Dar din nenorocire n-am făcut asta şi — grozăvia grozăviilor — prin gaura sacului se prăbuşi, peste mîna în care ţineam briceagul, o altă mîna grea şi fără viaţă, o mîna de om. Era rece ca gheaţa şi aşa de albă, că strălucea ca o lumină în bezna nopţii.

Nici nu ştiu cînd am ţipat. Ştiu numai că, la ţipătul meu, calul s-a speriat şi a smucit hulubele. În clipa următoare am sărit peste coşul căruţei, prăvălindu-mă în noroi, dar am ţîşnit ca fulgerul de la pămînt. Mă durea rău obrazul unde mă lovisem şi, slavă Domnului, aveam o pereche bună de picioare, să tot fugi cu ele. Şi să te ţii, nenicule! Am auzit în urma mea un glas de bărbat şi tropăit de cizme. Se luaseră după mine. Să mă fi văzut atunci ce-mi sfîrşiau călcîiele!

Capitolul XXIX

UNDE SE PETRECE UN LUCRU FAŢĂ DE CARE
PIESELE VĂZITE LA TEATRUL DIN SHOREDITCH
SÎNT O NIMICA TOATĂ

Era glasul lui Ned Perks.

— Întoarce-te! Înapoi, n-auzi? urla el. Crăpa-ţi-ar ochii din cap, prăpăditule! Stai pe loc cînd îţi zic! O să-ţi suceso gîtul ăla afûrisit cînd oi pune mîna pe tine, dacă nu stai locului şi nu-ţi ţii gura.

Nu mai aveam acum nici o îndoială că domnul Belcher şi tovarăşul său erau nişte ucigaşi. Şi cînd Ned Perks mi-a făgăduit că-mi suceşte gîtul, i-am dat deplină crezare. Fugeam aşa de repede, că mi se tăiasse răsufllarea şi nu mai eram în stare să strig. Totuşi mi-am tras sufletul şi, adunîndu-mi toate puterile, am strigat: „Ucigaşi! Ucigaşi!“ fără să mă opresc din goană. Fugeam de rupeam pămîntul, deşi la fiecare pas mă împiedicam şi mă înglodam în noroi. Domnul Perks rămăsese mult în urmă. Văzînd că n-are sorţi să m-ajungă, s-a oprit şi a fluierat. Peste puţin am auzit trapul întins al murgului, care nu era străin urechilor mele. Gata!

Se sfîrşise! Oricît aş fi fugit de iute, nu puteam să mă iau la întrecere cu calul. De aceea, tremurînd tot de frică, m-am tras în şanţul îngust de la marginea drumului şi m-am trînit acolo, pe burtă, în glod.

După ce fluierase, Ned Perks o pornise iar după mine. Era în dreptul meu cînd l-a ajuns şi domnul Belcher cu căruţa.

— L-ai prins? îl întrebă el nerăbdător, pe Ned, oprind scurt calul.

— Trebuie să fie pe-aici, pe undeva, dar-ar boala în el! gîfîi domnul Perks, obosit de alergătură. La's că dăm noi de el.

— E musai să-l prindem, Ned! Ori el, ori noi. Dacă ne scapă din mînă, ne-am ars.

— Nu-ţi pierde firea, stăpîne, că-i fac eu de petrecanie! Mînă murgul la trap, că eu vin din urmă. Nu cred să fi ajuns prea departe. Cînd m-am oprit eu adineauri din fugă, abia mai răsufla. Şi pe urmă, la ora asta drumu-i pustiu, n-o să-i iasă nimeni în cale.

Spre marea mea uşurare, sfatul domnului Perks aprins, iar peste o clipă am auzit calul îndepărtîndu-se.

Ce-mi rămînea de făcut? Dacă o luam înainte, s-ar fi putut să dau peste ei, dacă o luam spre Londra, curînd-curînd ar fi dat ei peste mine. Nehotărit, m-am ridicat gîfîind şi asudat din fundul şanţului şi am rămas acolo pe marginea şoselei. Spre marea mea uimire şi groază, un om ieşi tocmai atunci printr-o spătură a gardului viu care mărginea drumul şi, sărînd şanţul, îmi puse mîna pe umăr.

— Ce s-a întîmplat? întrebă el cu glas aspru.

În timp ce-mi vorbea, a îndreptat lumina felinarului asupra mea. Dar tot atunci l-am văzut şi eu cum arăta. Mă întreb care din doi a fost mai uluit de înfăţişarea celuilalt, el sau eu? Cred că arătam ca altă-aia, cu hainele înnegrite de funingine şi îmbibate de glod, cu faţa plină de sînge, căci mă lovisem rău sărînd din căruţă, după ce făcusem descoperirea aceea îngrozitoare. El era îmbrăcat într-o manta miţoasă, lungă, cu pălăria înfundată peste ochi şi o puşcă în mînă.

— Ce-i, mă băiatule? zise el iar, ţinîndu-mă mai departe de umăr, dar îmblînzindu-şi glasul. De ce îţi stingerează faţa? Şi ce cauţi în şanţ? Nu cumva ţi-au dat brînci aia din căruţă?

Grozăviile prin care trecusem mă năuciseră cu totul și, la prima vedere, mi-am spus că omul cu pușca nu poate fi altcineva decât un ucigaș, un tâlhar de drumul mare, pîndind drumeții întîrziați, să-i jefuiască și să-i împuște. Pe urmă însă, privindu-i fața de om cumsecade, m-am liniștit pe deplin.

— Nu m-au îmbrîncit ei în șanț, dom'le! M-am ascuns singur, ca să scap de ei. Vă rog, dom'le, nu-i lăsați să pună mîna pe mine că, dacă mă prind, îmi fac de petrecanie. Chiar așa au și spus, poate i-ați auzit și dumneavoastră, că erați prin apropiere.

— Am cam auzit eu ceva — răspunse paznicul ocolului — dar aș vrea să știu de ce fugi de ei? De ce adică și-au pus în cap să te omoare?

— Pen'că i-am dat de gol, dom'le!

— Cum i-ai dat de gol? Ce-au făcut? Sînt braconieri, vinează pe ascuns?

— Aș, mult mai rău — am răspuns eu și, năzărindu-mi-se că văd iar mîna aceea albă și-nșepenită, m-a cuprins tremurul. Au făcut un omor, dom'le!

— Ce face?

— Da, dom'le, au ucis! P-ăl de l-au omorît, l-au luat cu ei în căruță. L-au virit într-un sac. I-am văzut eu mîna moartă, și d-aia i-am dat de gol.

— Mă tem că o fi adevărat ce spune — zise destul de tare paznicul, neștiind ce să creadă. Așa o fi, dar să fiu al dracului dacă știu ce să fac! Apoi, întorcîndu-se spre mine, zise: Văd că-i cunoști bine. Nu știi încotro s-au dus?

— La Londra, pe strada Chicksand, din mahalaua Camberwell. Acolo stă domnul Belcher.

— Cum vine povestea asta? răspunse omul neîncrezător. Vezi că spui minciuni? Păi, ei se duc tocmai în partea ailaltă, nu la Londra.

— Da, dom'le, dar vin ei înapoi, n-aveți grijă! l-am lămurit eu. Au luat-o-ncolo pen'că s-au întors din drum, să mă caute pe mine, după ce-am sărit jos, pe la spatele căruței. Acușica o să-i vedeți venind înapoi, dom'le. Vă rog, nu-i lăsați să mă prindă!

— Zici că au să treacă iar p-aici? Aha! Păi atunci se schimbă socoteala. Va să zică, dac-or vedea că nu te găsesc și nu te găsesc, tu crezi c-or s-o ia iar înapoi?

— Da, dom'le, nu mai încape vorbă!

— Atunci, dac-ar fi buni să mai întîrzie cîteva minute, cred că am putea să aranjăm o întîlnire cu ei — zise paznicul, bucuros că o să doboare doi răufăcători dintr-o lovitură.

Cu mine de mină a sărit iar șanțul și s-a strecurat prin deschizătura gardului viu. Am intrat într-un fel de plantație. Paznicul a scos din buzunar un fluieraș și a șuiert de două ori, într-un anumit fel. A mai șuiert o dată, și atunci cineva, aflat se pare destul de departe, i-a răspuns în același fel.

— Eh, păcat că Tom e tocmai la mama dracului, în tufișuri! Trăgeam nădejde să fie mai pe-aproape — zise paznicul și mai șuiertă încă de două ori scurt și ascuțit, dîndu-i a înțelege în acest chip lui Tom, care se afla în tufișuri, să se grăbească.

De data asta n-a primit răspuns și se vedea bine, după cum se zbuciuma încolo și-ncoace, perpelindu-se de nerăbdare, și după cum își ciulea urechile, cît era de neliniștit la gîndul că oamenii din căruța ar putea să se-ntoarcă înainte de sosirea lui Tom.

Curînd însă, auzul lui încercat a prins zgomotul unor pași care se apropiau prin pădure, și, în clipa următoare, doi dulăi țîșniră spre noi, urmați peste puțină vreme de Tom. Clinii păreau înclinați să mă ia drept „un hoinar fără căpătîi”, căci unul dintre ei a mers pînă acolo, încît a pus stăpînire pe pulpa mea, dar paznicul l-a alungat cu piciorul, și cîinele s-a potolit.

— Ei acuma — zise paznicul — spune-i și lui Tom ce mi-ai spus mie; dar nici mai mult, nici mai puțin — și repede.

I-am spus și lui Tom, nici mai mult, nici mai puțin, adică tot ce-i povestisem mai înainte tovarășului său.

— Ești sigur că au să se-ntoarcă p-aici, măi băiete? întrebă Tom.

— Sigur, dacă nu cumva o mai fi și alt drum spre Londra — i-am răspuns eu.

— Atunci punem noi mîna pe ei, pentru că alt drum nu mai e — zise Thomas, paznicul.

— Ia! Ascultați! am strigat deodată. Parcă vin! Urechea mea ageră deslușise de la mare depărtare că oamenii aceia atît de temuți se-ntorceau.

— Da, e căruța lor, fără indoială. Cum facem?

— Tu stai la adăpost aici, gata să-mi sari în ajutor, dacă e nevoie. Eu am să-i opresc din drum — răspunse Tom repede.

— Și cu cîinii ce te faci?

— Ah, să-i ia naiba, uitasem de ei. Dacă nu-mi spuneai, incurcam dracului toată treaba. Aha, ia stai puțin! Puștiule, de tine trebuie să aibă grijă cineva, așa că facem două treburi deodată. Vino-ncoace și așază-te ici!

M-am așezat.

— Duke! Slot! Aveți grijă de el! Și cei doi cîini s-au întins la pămînt, unul în stînga, și altul în dreapta mea. Privirile lor parcă îmi spuneau: „Încearcă să te urnești din loc, dacă poți!”

De unde stăteam eu se vedea destul de bine drumul. L-am zărit pe unul dintre ocrotitorii mei sărind în mijlocul drumului și lăsîndu-se într-un genunchi, drept în fața căruței care înainta cu repeziciune. După zgomotul copitelor și al roților care se auzeau mereu mai aproape, am crezut că paznicul fusese strivit, cînd, deodată, un fulger de lumină spintecă drumul, urmat numaidecît de pocnitura puștii.

— În numele reginei, sînteți arestați! zise Tom, cu un glas ce se potrivea de minune cu împrejurarea aceasta.

— Noi? Arestați? Ei, asta-i bună! Da' de ce ții neapărat să ne arestezi?

— Pentru omor. Pentru uciderea omului al cărui leș se află în sacul din căruța voastră.

— Mai bine uită-te întîi în căruță, Joe, să nu fie vreo păcăleală la mijloc — îi spuse Tom, care ținea acum murgul de zăbală și era mult mai liniștit.

Cu multă dibăcie, domnul Perks izbutise să scoată un drug lung de fier din sacul cu scule „zăngănitoare”, și cînd Joe, paznicul, s-a aplecat să se uite în căruță, l-a ridicat în aer, gata să-l izbească în cap. Dacă nu i-ar fi dat de veste celălalt paznic, strigîndu-i „ferește, Joe!”, i-ar fi crăpat fără îndoială țeasta. Așa, însă, a zdrelit numai marginea de sus a scindurii de la spatele căruței.

— Fugi, Belcher, că sîntem pierduți! strigă Ned Perks și, fiind de felul lui iute-n mișcări, sări cît ai clipi peste marginea căruței. Domnul Belcher nu era cine știe ce ager în mișcări. Asta nu l-a oprit însă să facă tot ca să se salveze. A sărit și el din căruță, dar trecînd din întîmplare prin apro-

pierea lui Tom, care mai ținea murgul de zăbală, a fost binecuvîntat cu un pat de pușcă și, lovit drept la mir, a căzut ca un pietroi la pămînt.

Ned Perks a avut mai mult noroc. Sărind din căruță cu drugul de fier în mînă, a nimerit chiar în fața deschizăturii din gardul viu și, făcîndu-și vînt peste șanț, s-a repezit și a trecut prin ea. Apoi a luat-o la picior, tocmai spre locul unde fusesem eu lăsat în grija dulăilor.

Cînd a dat cu ochii de mine, a fost cuprins de o bucurie drăcească și n-a mai văzut nimic altceva decît ființa mea, pe care o ura din tot sufletul. Cred că nici n-a zărit dulăii. N-a zis un cuvînt. Doar fața i s-a schimonosit îngrozitor și a ridicat cu amîndouă mîinile drugul de fier deasupra capului. Dar Duke și Slot erau cîini ascultători: li se poruncise să aibă grijă de mine și înțeleseseră. De aceea, cînd drugul încă urca, și mai înainte ca Ned să aibă timp să-l coboare, s-au ridicat de jos și s-au năpustit asupra lui, trîntindu-l la pămînt, cum ai culca o tulpină de nalbă.

Capitolul XXX

ÎN CARE UNA DIN PĂSĂRI E-NCHISĂ-N COLIVIE,
CEALALTĂ ÎȘI IA ZBORUL,
IAR EU FUG DE LEGE ȘI DE SLUJITORII EI,
SPRE A MĂ FERI
DE URMĂRILE NEPLĂCUTE ALE „CIRIPITULUI”

Cîinii nu-l slăbeau de fel pe domnul Perks; unul îl trăgea de legătura de la gît, iar celălalt îi înfipsea colții în brațul drept. Joseph, paznicul, la gîndul că ticălosul ăsta întins la pămînt nu s-ar fi dat în lături să-i zdrobească creierii, se grăbi să scoată din buzunar o pereche de cătușe. Domnul Perks nu s-a împotrivit de fel cînd i-a dus mîinile la spate și i le-a legat una de alta. În timp ce-i puneă cătușele, a zărit un capăt de sfoară, care ieșea din buzunarul hainei domnului Perks. Fără să-i mai ceară îngăduința, a luat-o, legîndu-i strîns picioarele, puțin mai sus de gleznă. Nu mai

era nici o primejdie ca acest domn să se scoale și să fugă. Joseph le-a poruncit deci cîinilor să-i dea drumul și a ieșit în șosea, să vadă ce face tovarășul său. E de prisos să vă mai spun că m-am luat și eu după el.

De cînd primise binecuvîntarea, domnul Belcher zăcea lat la pămînt. Tom, paznicul, innodase frîul calului de un pom și cotrobăia acum prin căruță, folosindu-se de lanterna oarbă a domnului Belcher.

— Omul meu e legat burduf — strigă Joseph, venind repede spre căruță. Tu ce-ai găsit, Tom? O fi murit, bietul om? Sau mai dă semne de viață?

— De unde, e mort de-a binelea. Cred că e mort de vreo săptămînă.

— Ce face? Să-l fi omorît acum o săptămînă? strigă Joseph îngrozit. Nu mai spune! Doamne, ce bandiți, ce ticăloși!

— Bandiți, bandiți, așa zic și eu, dar ucigași nu sînt, Joe, sau cel puțin aici nu e vorba de omor.

— Atunci ce-i? Întrebă Joseph mirat, urcîndu-se și el în căruță, să vadă ce taină se ascundea acolo.

— Furt de cadavre, asta e! Uită-te și tu!

— Păi, băiatul zicea că făcuseră omor. Ce ți-a venit, măi băiete, să vorbești de omor? Întrebă Joseph cu mustrare în glas.

— Așa am crezut — i-am răspuns, începînd să mă tem că o făcusem fiartă, cum s-ar zice. Dom'le, dar cum, n-au făcut chiar nimic rău?

— Ba au făcut destul, ca să-i surghiunească tocmai la Botany Bay¹, răspunse Thomas. Și acolo au să nimerească amîndoi, cum mă vezi și te văd. Ia uite, Joe! Nu sînt chiar de ieri, de alaltăieri în meseria asta — mai adăugă el, deschizînd gura sacului cu uneltele „zăngănitoare“, de care pomenise Sam. Ia privește ici sfredele, funii, mă rog, tot tacîmul! I-ai pus cătușele ăluia? mai întrebă Joe, coborînd din căruță. Era vorba de domnul Belcher.

— Las' că are el o cătușă mai dată dracului, de cînd l-am atins la mir — rinji domnul Thomas. Oricum, ar fi însă

¹ Botany Bay — colonie pentru delicvenți, pe țărmul golfului cu același nume, în partea de răsărit a Australiei. (n. r.)

timpul să i le pui, Joe. E mai bine să facem treaba cum se cuvine.

Joe trecu de partea cealaltă a căruței, unde, cu o jumătate de minut mai înainte, zăcea unul dintre „nenorociții“ cu pricina, amețit și singurind. Dar odată ajuns, scoase un țipăt de mirare.

— Hei, a șters-o, să mă ia dracu dacă n-a șters-o!

Paznicii s-au temut întâi că domnul Belcher se folosise de acest prilej ca să-l dezlege pe-nsoțitorul lui și că fugiseră împreună. Dar teama lor nu era îndreptățită și ei greșeau închipuindu-și că stăpînul ar fi în stare de atîta mărinimie. De altfel, asta se vedea și după dîra pe care-o lăsase în urma sa; urmele de pași și cele cîteva pete de singe duceau spre un zid nu prea înalt, în dreapta drumului, pe cîtă vreme glădița și tufele se înșirau în stînga lui. Zidul înconjura un parc întins. Pesemne, ajutat de agerimea și îndemînarea pe care le căpătase în meseria lui, domnul Belcher izbutise s-ajungă la zid, să-l sară și s-ajungă destul de departe, în două minute de goană deznădăjduită. Și nu plecase cu mîna goală. Paznicul Thomas își sprijinise pușca de butucul roții, înainte de a urca să cotrobăiască în căruță după leșul celui ucis. Pușca se făcuse nevăzută, o dată cu cel „înviat din morți“. Și din pricina asta, Joseph și Thomas luară hotărîrea să vadă mai bine de cel care le rămăsese-n mînă, decît să-l urmărească pe fugar.

Așadar au trecut drumul și, pătrunzînd prin deschizătură, l-au găsit pe domnul Perks în aceeași stare în care îl lăsaseră.

— Ce aveți de gînd să faceți cu mine? întrebă domnul Perks, cu inima cît un purice.

— Nu-ți facem nimic — răspunse Thomas. Atît numai, că te ducem la pușcărie, și acolo s-o găsi cineva care să-ți facă ce-ți trebuie.

— Fie și așa! Faceți ce vreți cu mine, numai lăsați-mă să-i ating una ăstuia — urlă domnul Perks ca un sălbatic.

Totuși se lăsă dus și urcat în căruță, fără să încerce să se năpustească asupra-mi.

— Domnule, vă rog, n-ați vrea să-mi dați voie să alerg pe lîngă căruță? am întreat eu. Dacă nu mînați prea repede, nu rămîn mult în urmă.

Mi-era frică să mă așez lângă ticălosul care știam că mă dușmănește de moarte.

— Ei, n-avea grijă — zise Joseph, ajutându-mi să mă urc sus pe capră. Prea îl crezi deștept, dacă-ți închipui că o să mai fie în stare să miște măcar un deget, pînă l-om da noi jos de-aici.

Abia pornisem însă, și Joseph avu ocazia să-și dea seama că Ned Perks era mai deștept decît îl crezuse. Știind că nu mă putea atinge și nu-mi putea vătăma trupul, el a găsit mijlocul să-mi chinuiască mintea. Și asta fără să-și desfacă vreun braț, sau fără măcar să încerce s-o facă.

— Jim! strigă el.

— Nu-i răspunde — zise Thomas, paznicul.

— Jim, stăpînul a scăpat și, după cum știi, a luat și pușca. Nu știu cît ai ciripit sau cît n-ai ciripit pînă acum. De-acum încolo să nu-ndrăznești să mai ciripești o vorbuliță!

— Hai, vino-ncoace, așază-te ici în față, băiete! Își dădu cu părerea Joseph. Așa poate n-o să-l mai auzi ce-ndrugă.

— Jim! urlă călăul meu așa de tare, că l-aș fi auzit chiar dacă aș fi fost de partea cealaltă a drumului. Ai auzit ce spunea stăpînul? Ți-aduci aminte ce ți-a făgăduit, dacă ai să ciripești ceva despre meseria lui. Și bagă de seamă că o să ți-o facă! Poate nu săptămîna asta, nici ailaltă, și poate ai să crezi că totul s-a isprăvit și ai scăpat. Dar știi, cînd ți-o fi lumea mai dragă, atunci o să te pocnească. Și o să te trezești deodată că te-a-nhățat. Zadarnic tragi nădejde că o să te apere legea. Legea n-o să se țină după tine, și stăpînului nu-i trebuie mai mult de-o clipă ca să-nfăptuiască ce-a zis. De asta nu scapi tu, cîte zile-ai avea! Chiar de-i fi sub plapumă, în pat, la capătul țării, și ai sta cu ușa ferecată cu lacăt, și chiar de-ai avea gratii de fier la horn, tot ai să te trezești odată și-odată cu el înșfăcîndu-te pe întuneric, gata să-ndeplinească ce ți-a făgăduit. Așa că bagă bine de seamă, ținule!

Era greu să nu tremuri auzind asemenea amenințări. Degeaba îmi tot spuneau paznicii: „Nu-l asculta, băiete, că n-ai de ce să te temi dacă vorbești în fața judecătorului. Nu vezi că vrea să te sperie? Anume îți toarnă gogoșile astea, ca să te facă să spui minciuni, să intri tu la apă, și el să scape“.

Lor le venea lesne să vorbească așa. N-aveau de unde să-l cunoască pe domnul Belcher, nu știau nici ce făgăduise să-mi facă și nici cum li scnteiaseră ochii când îmi vorbise. Din câte văzusem eu pînă atunci, nu prea mă bizuiam pe puterea ocrotitoare a legii, ba aș putea spune că unele lucruri mă făceau să cred tocmai contrariul. Hai să zicem însă că legea ar fi fost gata să mă apere cu scutul ei, de dușmani. Dar, după cum grăise Ned Perks, legea nu se putea ține după mine tot timpul. Și cam cît îi trebuia domnului Belcher ca să stringă de git un băiețel ca mine, mi-o arătase el singur cu prilejul acelei discuții de pomină dintre noi. De aceea, cîntărind bine ce trăgea mai greu în talgerele balanței — amenințarea domnului Belcher, care plutea chiar deasupra capului meu, sau ocrotirea îndoielnică a legii — pînă să ajung la postul de poliție din Ilford, începu să-mi pară rău de-a binelea că făcusem atîta scandal cu afacerea asta. M-am hotărît, așadar, să-i dau ascultare lui Ned Perks, și cînd voi fi dus în fața judecătorului, ca martor, să „ciripesc“ cît mai puțin cu putință.

Am rămas nezdruincinat în hotărîrea mea, pînă a doua zi dimineată. Cei de la poliție țineau morțiș să afle unde locuiesc coșarii, întrucît pe căruță nu scria nici numele, nici adresa. Eu le-am spus că uitasem, la care oamenii legii, atît de binevoitori pînă atunci, își arătară dintr-o dată colții. Unul din ei, inspectorul de poliție, s-a răstit la mine, dîndu-mi să înțeleg că dacă în cursul nopții n-o să-mi descleștez gura de bunăvoie, a doua zi, dis-de-dimineată, voi fi silit s-o deschid de nevoie.

La început nu mi-a venit să-l cred, dar, din nenorocire, prezicerile inspectorului se adevăriră. Oamenii legii știau, de bună seamă, cum stau lucrurile, și unul dintre ei, cu o mutră să bagi copiii în sperieți și nu alta, alb coliliu la păr și purtînd călare pe nas niște ochelari verzi, s-a năpustit asupra-mi, sucindu-mă și răsucindu-mă în așa chip, încît cu greu i se putea împotrivi un băiețaș ca mine. Am văzut că sînt pierdut, din clipa în care a început să mă încerce în privința jurămîntului.

— Știi ce-nseamnă să depui jurămîntul?

Într-adevăr știam. În discuțiile noastre cu privire la lege și rosturile ei, discuții strînite mai ales de Mouldy, mă lămurisem pe deplin cum vine treaba asta.

— Înseamnă să iei biblia și s-o săruți, dom'le, și să zici că dacă spui gogoși, să pățești cutare și cutare — am răspuns eu, privindu-i țintă ochelarii verzi, pînă mi-au dat la crimile, de parcă m-aș fi uitat la soare.

— Cînd spui neadevăruri. Da, așa e! Dar tu știi ce ți se poate întîmpla dacă juri că spui adevărul la judecătorie, și după asta încerci să-i păcălești pe oamenii legii, îndrugiindu-le minciuni?

— Smoala și pucioasa te mănîncă. Sau cel puțin așa am auzit eu, dom'le — i-am răspuns și, folosindu-mă de prilejul că-și scosese ochelarii ca să-și sufle nasul, mi-am odihnit ochii, clipind de mai multe ori. După asta m-am simțit mult mai ușurat.

— Smoala și pucioasa te mănîncă, fără îndoială, pe lumea cealaltă — răspunse tartorul legii, și ochelarii lui verzi scăpărară parcă mai fioroși ca înainte. Asta însă nu te scutește cituși de puțin de răspunderea faptelor tale pe lumea asta, băiete. Aici, la judecătorie, dacă juri strîmb, se cheamă că ești sperjur. Și sperjurul e o crimă gravă, pedepsită de obicei cu deportarea peste mări și țări, pe timp îndelungat. Aprod, poștește de-i ia jurămintul! Iar tu, acuzat, întoarce-ți fața de la martor, cît timp i se ia interogatoriul!

În asemenea împrejurări cum era să nu „ciripesc”? Am fost silit să spun tot ce știam — cum am plecat de acasă, cum doamna Winkship m-a dat în grija domnului Belcher, ce anume vorbisem cu Sam despre coșurile de biserică, ce-i povestise Ned domnului Belcher și ce auzisem din toată povestea asta, de-acolo, din fundul căruței; într-un cuvînt, tot ce mi se întîmplase pînă cînd am despiciat sacul și, dînd de mîna aceea albă și țeapănă, m-am speriat de moarte și am sărit din căruță.

Iar după ce paznicii Thomas și Joseph au fost ascultați și ei ca martori, domnul Perks a fost pus la păstrare încă o săptămînă, vreme în care poliția trebuia să pună mîna și pe domnul Belcher, astfel ca cei doi vinovați să poată fi judecați împreună.

— Cît despre băiat, ar fi mai bine pentru el ca să-l ducem acasă, la părinți. Taică-su trebuie însă înștiințat să aibă grijă să-l trimită neapărat aici, de azi într-o săptămînă — adăugă domnul cu ochelari verzi.

Asta, într-adevăr, era culmea nenorocirii, pe care singur mi-o făcusem, virîndu-mi prosteste nasul unde nu-mi fierbea oala. Auzi! Cică ar fi mai bine să mă ducă acasă! Ce-o să pătesc cînd tata va afla din gura polițistului de cîrdășia mea cu hoții de cadavre și ce-o să pătească biata doamna Winkship, care nu era cu nimic vinovată că mă dăduse în grija lor? Vai de mine și de mine! Chiar de s-ar fi strîns toată lumea de pe fundătură să-l oprească, tata tot ar fi ucis-o pe biata bătrînă, și o dată cu ea pe mine, dacă i-ar fi ajuns la ureche știrea asta. Și toate astea, după nenumăratele dovezi de bunătate pe care ea mi le dăduse. Nu-mi rămînea de făcut decît un singur lucru: să fug. Da, să fug de sub pază și să mă ascund pe undeva, prin vechiul meu cuib din Westminster.

— Nu-i așa, băiatule, că ți-ar părea bine să te întorci acasă? mă întrebă unul dintre ei.

Dacă aș fi arătat cea mai mică împotrivire, era limpede că poliția ar fi căutat să mă transporte acasă, după cum poruncise înălțimea sa, cu și mai multă grijă, întărind paza.

— Cum să nu mă bucur! Ce n-aș da să ajung cît mai repede! am răspuns eu. Vă promit că n-am să mai fug niciodată!

— Știi drumul pîn' acasă?

— Îl știu foarte bine — am răspuns grăbit. Pot să plec chiar acum, vă rog?

— Nu poți pleca pînă nu sînt gata formele — răspunse polițistul. Altfel n-am cum să te-nsoțesc. Trebuie s-așteptăm pînă termină judecătorul ședința, cam pe la vreo patru după-masă. Dar tu ești martor, nu ești arestat, așa că nu-i nevoie să aștepti aici. Poți să te duci la postul de poliție, dacă vrei să te odihnești puțin. Sau, dacă nu, plimbă-te pe aici, numai vezi să nu te-ndepărtezi prea mult.

Prefăcîndu-mă că nu sînt de loc grăbit, am luat-o agale pe calea Ilford, care, după cum bănuiesc că știe și cititorul, dă în șoseaua mare la răsăritul Londrei, dincolo de Bow și Stratford. Tocmai trecusem de cotitura drumului, care mă ferea de vederile celor din judecătorie, cînd, hop! mă ajunge din urmă o caleașcă trasă de doi cai, la spatele căreia am avut plăcerea să zăresc o minunată scîndurică. Un prilej atît de grozav ca ăsta nu trebuia pierdut! Iată-mă deci peste o clipă cocoțat pe arcurile trăsorii și de acolo pe scîndurică. Mergeam spre Londra cu o iuțeală de zece mile pe oră.

ÎN CARE APUC PE UN DRUM NOU ȘI PRIMEJDIOS ȘI MĂ TREZESC DEODATĂ ÎN STĂPÎNIREA UNEI AVERI URIAȘE

Abia cînd am văzut agățată de-un zid o tăbliță pe care scria Calea Whitechapel, am înțeles unde mă aflu și m-am bucurat din cale afară. La drept vorbind, nu cunoșteam de loc partea asta a capitalei, dar, cu toate că nu fusesem niciodată pe acolo, pe vremea cînd locuiam în ganguri vorbisem cu o mulțime de băieți, de felul lor din Whitechapel, și toți îmi spusese că era „mahalaua cea mai imputită pe care o văzuseră în viață”.

O mahala murdară, cu fundături și ulițe întortocheate și cu o sumedenie de curți care dădeau una-ntr-alta, într-un cuvînt, tocmai ce-mi trebuia mie acum, pentru că nu voiam nimic altceva decît să stau cît mai bine ascuns, pînă cînd povestea asta cu dezgroparea morților va fi dată uitării.

Am luat-o pe strada Cutler și, după ce-am străbătut vreo zece ulicioare înguste și murdare cum nu mai pomenisem, m-am oprit, în sfîrșit, într-un birt ieftin și dosnic, unde am lăsat în schimbul mîncării patru penny din șilingul pe care-l aveam. Specialitatea birtului erau ciorbele. Stînd de vorbă cu birtașul, am aflat că închiria și paturi, cu patru penny pe noapte. Cu învoirea lui, am rămas într-un colț al birtului pînă seara, cînd am luat iar o ciorbă de un penny. Apoi, birtașul m-a condus sus, într-o cameră cu mai multe paturi.

M-am întins într-unul din ele. Judecînd după cît eram de obosit, ar fi trebuit să adorm îndată. Și cred că așa s-ar fi întimplat, dacă mintea mi-ar fi fost la fel de obosită ca trupul, sau dacă m-ar fi frămîntat doar un singur gînd, fie el cît de chinuitor. Dar în capul meu se-mbulziseră tot felul de gînduri apăsătoare și nu mai știam cum s-o scot la capăt. Parc-aș fi fost într-un viespar. În curînd, tata va fi pus iar pe urmele mele. Doamna Winkship, singurul prieten adevărat care-mi mai rămăsese în lumea asta, se va mînia pe mine, și cu drept cuvînt, pentru că o trădasem. Domnul Belcher era slobod și ardea de nerăbdare să mă-nșface și să-mi

facă de petrecanie, iar legea, ultimul adăpost al celor pîn-diți de primejdiile răzbunării, era pornită împotriva mea și se va da negreșit poruncă oamenilor să mă caute și să mă prindă, viu sau mort.

Așa stînd lucrurile, unde era scăparea? Ce puteam face? Nimic, absolut nimic, decît să mă ascund cît mai bine și să aștept să văd ce se-ntîmplă.

Cu gîndul ăsta am adormit și cu el m-am trezit a doua zi de dimineață. Am coborît jos în birt și cu ultimii trei penny am cumpărat ceva de-ale gurii. Neavînd altceva mai bun de făcut, am rătăcit fără nici un rost toată ziua, avînd grijă totuși să nu ies din mahalaua asta mohorită, cu case scunde și sărăcăcioase. Tremurînd de frică, mă feream din calea vardiştilor. E de înțeles că starea asta de lucruri nu putea să țină o veșnicie. De aceeași părere a fost și vechea mea dușmancă, foamea, cînd, la căderea nopții, mi-a șoptit la ureche că nu mîncasem nimic la prînz și, după cît se părea, voi rămîne cu burta goală și seara.

— E caraghios să zici: „o să aștept să văd ce se întîmplă“. Trebuie să faci ceva, îmi șopti Foamea.

— Dar ce? Orice-aș face, stric și mai rău lucrurile.

— Ei! Parcă mai ai ce strica?

M-am pregătit, așadar, să-mi îmblînzesc soarta pe socoteala oricui și a tuturor, cum mi-o trăsni prin cap. Dacă m-aș fi priceput să fiu hoț de buzunare, mă tem că în starea de ticăloșie în care mă aflu, nimic nu m-ar fi împiedicat să mă apuc pe loc de treaba asta. Adevărul e că nu-mi era landemină. Nu era prea greu să șterpelești fructe de pe tarabele din piața Covent Garden, cînd vînzătorul se află destul de departe ca să te poată vedea sau ca să te prindă, dacă aveai nenorocul să te gimbească înainte de a șterge putina. Dar, numai la gîndul că m-aș da pe lîngă vreun domn sau vreo doamnă, că le-aș viri mîna în buzunar și, după ce i-aș jumuli, aș fugi cu prada, mă treceau fiorii! Ca să faci una ca asta, se cerea să fii de o mie de ori mai îndrăzneț ca mine. Cugetînd ce lucru teribil mai era și buzunăreala asta, am părăsit străzile mahalalei, și peste puțină vreme m-am trezit în cartierul Aldgate, cu prăvălii luminate și vesele și străzile înțesate de oameni cu buzunarele pline.

Aprape de strada Fenchurch era o băcănie. Prăvălia era minunată, nu numai din cauza vitrinei de cristal și a su-

medeniei de fructe străine expuse spre vânzare, alături de ceai, mirodenii, borcane cu murături și conserve. În vitrină se mai aflau felurite figurine chinezești viu colorate, lucrăte-n piatră și-n lemn, cum nu mai văzusem niciodată. Se pare că ele atrăgeau atenția și altor trecători, pentru că mai toți priveau într-acolo, mulți dintre ei oprindu-se să se uite mai bine, așa că în jurul vitrinei se adunase o mulțime de oameni.

Printre ei am zărit o doamnă bătrână, care de altfel îți sărea numaidecît în ochi, căci era grasă cît trei. Se tot îndesa să vadă mai de-aproape un lucru aflat pe raftul de jos și, făcîndu-și în sfîrșit loc, se aplecă să-l privească. Rămăsesem cu ochii la ea. Tocmai mă-ntrebam cît o să se mai chiorască la lucrurile alea, cînd am văzut un băiețel mai răsărit ca mine, dîndu-se pe lîngă ea și imitîndu-i mișcările. Mîna i-a alunecat repede de-a lungul rochiei ei de mătase, și tot atît de repede a tras-o înapoi. Cineva din fața vitrinei s-a dat chiar atunci puțin în lături, și o rază de lumină a căzut pe mîna băiatului. Ținea în mînă o pungă din ață împletită, doldora de bani, care se vedeau lucind prin ochiurile dantelei. Băiatul s-a furișat de-acolo fără să-l bage nimeni de seamă, în vreme ce bătrîna, săturîndu-se de-atîta privit, se îndepărtă, zîmbind și clătînînd din cap spre mandarinul caraghios, expus în vitrină.

Și iată, fără să-mi dau seama cum, m-am trezit rezemat de felinarul din fața prăvăliei, așteptînd „să se ivească un prilej asemănător“.

N-am așteptat prea mult. Cît ai număra pînă la cincizeci, a și ieșit din băcănie o doamnă — nici prea tînră, dar nici prea bătrînă, e drept — avînd și ea o rochie de mătase și o pungă din mărgele.

S-a oprit în dreptul vitrinei, să privească mandarinul care făcea plecăciuni. Atunci eu m-am furișat pe la spatele ei. În timp ce mă uitam țintă la chinez, mi-am strecurat mîna printre cutele rochiei de mătase, și peste o clipă, punga era în stăpînirea mea.

N-avusesem niciodată atîția bani. Ba, nici măcar jumătate, nici măcar pe sfert. Era o avere.

Și, acum, cititorul a aflat cum am devenit hoț adevărat. Dar n-aveam de gînd să fac acest lucru și altă dată. Nu, n-o să mi se mai întîmple, cîte zile-oi avea! Acum, însă, gata!

Nu mai aveam încotro. Nimeni de pe lume, în afară de mine, nu știa însă de fapta mea, și nici n-avea să afle. Mline dimineată, la sculare, trebuia să chibzuiesc cu grijă ce puteam să fac, de ce anume să mă apuc.

Capitolul XXII

ÎN CARE FAC CUNOȘTINȚĂ CU
GEORGE HOPKINS-LUNGANUL, OM BUN LA INIMĂ,
CARE MĂ IA CA UCENIC,
DEZVĂLUINDU-MI TAINELE MESERIEI LUI

Cititorul își poate lesne închipui ce-a urmat după asta. Gheața se spărsese și eu căzusem în apă — acum nu mai puteam da înapoi.

Să nu creadă însă cititorul că am rămas mult vreme netulburat în noua mea meserie de hoț de buzunare.

Numai vreo două luni.

Mă mutasem de la birt și locuiam acum în strada Wentworth, din mahalaua Whitechapel. În amurgul unei zile de iulie mă plimbam pe Cheapside în jos, și pe nesimțite am ajuns la Poultry. Acolo am văzut un domn bătrîn, care se uita la mărfurile din geamul unei prăvălii de lenjerie și mărunțișuri. Făcea parte din categoria acelor pe care hoții li socotesc ușor de buzunărit: era atît de mătăhălos, încît, atunci cînd se apleca, poalele hainei se depărtau, descoperindu-i buzunarele pantalonilor. După primele două săptămîni de „meserie“, rareori îndrăzneam să mă ating de buzunarul unei haine cu coadă. Buzunarul domnului cu pricina era însă grozav de ispititor, și mi se părea o jucărie să-l golesc. Mai mare păcatul să nu-ncerci, chiar dacă n-ai găsi în el mai mult de șase penny. M-am apropiat de el, am vîrît mîna înăuntru și, spre marea mea bucurie și uimire, am scos un portofel frumos, din piele neagră. Tremurînd de plăcere, am coborît repede pe o străduță lăturalnică și, deschizîndu-l pe furis, m-am uitat înăuntru, la lumina unui felinar. Am zărit cîteva hîrtii împăturite și o mulțime de bani de aur. Eram

aşa de uluit, încet o vreme am rămas cu portofelul în mână, neştiind încotro s-o apuc.

Cineva însă m-a trezit din uluiala mea. Puteam să jur că nimeni nu mă urmărise de la Poultry până aici. Şi totuşi, deodată, parcă ieşit din pământ, s-a ivit lângă mine un bărbat şi mi-a pus mîna pe umăr.

— Nu încerca să fugi, că n-are rost! îmi spuse el.

Am dat drumul portofelului din mână, de parcă mă frigea, lăsîndu-l să cadă în şanţul drumului. M-am răsucit pe călcie, incredinţat că mă agăţase fie un vardist, fie bătrînul pe care-l buzunărisem. Nu era însă nici unul, nici altul: spre marea mea mirare, am văzut lângă mine un domn străin, înalt şi bine îmbrăcat. Purta o mănuşă de piele de căprioară pe una din mîini, iar pe cealaltă, înfiptă în reverul hainei mele, scăpăra un inel. Liniştit, ca şi cum a lui ar fi fost de cînd lumea, ridică punga de jos şi o puse în buzunar.

— Bine zice lumea că proştii au totdeauna noroc — zise el, fără să-mi dea drumul, împingîndu-mă spre partea mai întunecată a străzii.

— Vă rog, dom'le, l-am găsit, zău! N-am ce face cu el! Păstraţi-l dacă vreţi! m-am blîbîit eu, mort de frică, neştiind singur ce spun.

— Pentru cine lucrezi? mă întrebă deodată domnul acela după o bucată bună de mers.

M-am gîndit că domnul ăsta mă lua drept un băiat de prăvălie, cinstit şi de treabă.

— Zău, dom'le, lucrez la... la... un tîmplar pe Calea Whitechapel, care face lăzi — am răspuns eu, încercînd să-mi iau o mutră spăşită, cum credeam că trebuie să aibă un ucenic de tîmplar.

— Ce vrei să spui? zise domnul, cu o asprime neaşteptată în glas. Te-am întrebat pentru cine lucrezi. Ce dracu, te faci că nu-nţelegi? Eşti din banda lui Spendlow, sau eşti unul din băieţii lui Simmonds Năsosul?

Vedeam, în sfîrşit, că n-aveam de loc de-a face cu un boier. Am răsuflet uşurat.

— Nici una, nici alta. Lasă-mă-n pace! ăsta-i cel mai bun lucru pe care-l poţi face — i-am răspuns.

— Atunci lucrezi cu Tom Martin?

— Nu ştiu cine o fi Tom Martin ăsta. Dă-mi drumul! Păstrează portofelul, dar lasă-mă-n pace!

— Îți succesc gîtul dacă nu te-astîmperi! răspunse el scuturîndu-mă de guler. Dacă nu lucrezi pentru ăștia de care-ți spusei, atunci pentru cine dracu lucrezi?

— Pentru nimeni, dacă vrei să știi! i-am răspuns eu, socotind că era totuși mai bine să mă port cuviincios.

— Pentru nimeni? Adică vrei să spui că lucrezi pe cont propriu?

— În orice caz, nu lucrez pe contul altuia.

— Cum asta? Și de cînd lucrezi?

— De două luni — i-am răspuns, văzînd că n-aveam nimic de cîștigat ascunzîndu-i adevărul.

— Cum, adică, te-ai descurcat singur? Și zici că ai început acum două luni? Ia spune: ai lucrat tot timpul ăsta?

— Tot timpul.

— Și nu te-a agățat niciodată?

— Niciodată.

— Atunci află că ai noroc cu carul, asta e tot ce pot să-ți spun — zise el rîzînd, ca și cum i-aș fi povestit lucruri neobișnuit de hazlii. Pe legea mea, mare minune că nu te-a înhățat de la prima zuleală. După cîte văd, ești cel mai ageamiu manglitor pe care l-am întîlnit vreodată. E timpul să te ia cineva pe lîngă el, să te învețe meseria ca lumea. Hai cu mine!

M-am întrebat de multe ori, de atunci încoa, de ce n-am fugit, mai ales că nu-mi plăcea de loc mutra lui, și prilejuri să fug aveam berechet. Și gîndindu-mă bine, cred că n-am fugit dintr-o singură pricină: nu mi-a arătat de loc că-și dă silința să mă țină pe lîngă el. Dacă ar fi dat semne că se teme să nu mă car, poate că aș fi încercat să fug. Dar nu părea să-și bată de loc capul cu mine. Mergea înainte, învîrtindu-și umbrela de mătase, ca orice om care iese seara la plimbare.

Doar din cînd în cînd își arunca ochii spre mine. Parcă ar fi vrut să se încredințeze că nu-i ies din cuvînt, și cu toate că acum mi se pare ceva de neînțeles, așa și era. Nu îndrăzneam să ies din cuvîntul lui. Fără îndoială, mă văzuse furînd și, la urma urmei, se putea să aibă vreo legătură cu poliția. În orice caz, simțeam că sînt gata să fac orice voia.

Cînd am ajuns în strada Keate, a bătut într-un fel anumit la ușa unei case de pe la jumătatea străzii. I-a deschis o femeiușcă foarte drăguță și bine îmbrăcată. Se pare că nu

mă văzuse, căci i-a spus tovarășului meu:

— N-am știut că o să te-ntorci așa devreme, George — și l-a sărutat cu mult drag.

— Ți-am adus un nou chiriaș, Suke — a zis el.

Ea nu s-a arătat prea încântată și i-a răspuns morocănos:

— În sfârșit, George, fie cum vrei, tu știi mai bine. Credeam însă că te-ai săturat de chiriași. Mă tem că n-o să stea nici ăsta mai mult ca ălălalt.

— Pun mîna-n foc că n-o să stea o zi mai mult, dacă s-o apuca să facă șmecherii cu mine — răspunse George rînjind. E gata ceaiul, Suke?

— Aproape gata. Hai, intrați!

Am intrat amîndoi în camera de musafiri din față, mobilată foarte frumos. Pe masă, în fața focului care pîlplia vesel, erau așezate cîmile pentru ceai. George s-a întins pe canapea, alene. Și-a pus brațele sub cap și și-a-nălțat picioarele, rămînînd așa, ciudat de liniștit, pînă cînd tînăra femeie s-a ivit din nou cu ceainicul și niște ouă jumări, grozave, cu șuncă prăjită.

— Ai luat ceaiul? mă întrebă George, ridicîndu-se deodată de pe canapea.

— Nu, dom'le — i-am răspuns, începînd să mă simt din ce în ce mai prost.

— Atunci, hai încoace! Trage-ți scaunul ăla de la fereastră.

— Nu, mulțumesc, dom'le, nu beau ceai!

— N-ai decît! Fă cum vrei! răspunse el. Eu însă am să-mi beau ceaiul. Nu-i nimic, stai acolo! Pot să vorbesc în vreme ce mănînc, și ce ți-oi spune, ai grijă să bagi bine la cap! Mai întîi, ce-i cu tine? m-a întrebat el deodată.

Întrebarea m-a găsit nepregătit. Chiar de-aș fi vrut, n-aș fi știut ce să-i răspund. Dar domnul George m-a scos singur din încurcătură, luîndu-mi o piatră de pe inimă.

— Mă rog, mă rog, dacă nu-ți convine, nu țin neapărat să știu chiar în amănunt — zise el, înfulecînd mai departe din jumările cu șuncă și dovedind, astfel, că discuția nu-i tăia de loc pofta de mîncare. Vreau să-ți întreb bine în cap cîteva lucruri — adăugă el. Ești un băiat care are nevoie de stăpîn. Da, un băiat care are grozavă nevoie de un stăpîn. Și află că eu aș fi ăla, dacă aș avea nevoie să iau un băiat. Vorba e că nu prea am. Dar dacă s-ar nimeri unul care să-mi convină, m-aș lăsa înduplecat. Tu ești începător — nu faci nici două

paralel Dar îmi ești simpatic și, dacă ai de gînd să te ții serios și cinstit de treabă, să știi că o să fac om din tine! Află că nu-ți vînd gogoși. Mă numesc George Hopkins, dar mi se spune George Hopkins-Lunganul. Tu, fiind începător, n-ai auzit poate niciodată de numele ăsta. Fac însă prinsoare pe cît vrei că primul gardist pe care l-oi întreba de mine o să zică: „Ehe, cum dracu să nu-l cunoaștem! E unul dintre cei mai vestiți maiștri manglitori din Londra“. Asta ți-o pot arăta negru pe alb, în zece ziare, dacă dorești! Uite, le am aici.

După un răstimp, vîrîndu-și degetele mari de la mîini în subsuoara vestei, îmi vorbi iar, cu bunăvoința unui protector:

— ...Am să-ți fiu protector. Da! Am de gînd să te-nvăț meserie! Cum te cheamă?

— Jim Smith...

Voiam să-mi țin ascuns numele adevărat și eram gata să-i spun porecla pe care mi-o dăduseră Ripston și Mouldy, dar, temîndu-mă că n-o să mă creadă, am șovăit oprindu-mă la jumătate:

— Bine, Jim Smith, toate bune pînă acum. Hai să mergem mai departe. Îmi închipui că n-ai dus-o prea grozav cu toată bafta ta, hm, ce zici?

— Cît despre asta...

— Lasă, nu-i nevoie să-mi spui! Mă pricep la așa ceva — îmi tăie vorba domnul Hopkins, dînd din mîină. Așa se-ntîmplă totdeauna. Azi jumări, mîine răbdări — niciodată nu știi cum se-ntorc lucrurile. Rar pui în buzunar un ban de doi jumate, nu?

— Ba nici măcar un șiling — i-am răspuns. Cum poți să-l ai, dacă trebuie să te mulțumești cu ce-ți pică și cînd l-ai pică!

— Bineînțeles! De-aia o plesnești rar. Ei, dar eu o să te-nvăț meserie și o să-ți dau pe deasupra haleală și pileală pe de gratis, fără plată. P-ormă, după ce-i absolvi școala, o să lucrezi pentru mine, înțelegi? Chiar așa! O să lucrezi pentru mine, și-n schimb am să te-mbrac la spiț, că o să creadă lumea că ești fiu de boier. O să mănînci și-o să trăiești pe cîinste, mă rog, ca un prinț. Și dacă s-o-ntîmpla să meargă mai prost treburile vreodată, ție puțin o să-ți pese. Bine, rău, tu o să ai întotdeauna haleală din gros, și dacă o să-ți

vie pofta să ieși seara, fă-mi cu ochiul și te-am și atins c-un sfert de liră. Ei, ce zici de asta? Și domnul Hopkins rinji văzînd, cum era și firesc, neîncrederea și uimirea care mi se citeau pe față. Ei, și-acum, hai să-ntoarcem foaia și pe partea ailaltă. Ai auzit ce-aspus doamna Hopkins cînd am intrat, nu?

— A spus, mi se pare, că v-ați întors mai devreme decît credea.

— Ei, vax! Nu asta, măi, cap sec! Altceva. N-a spus ea că nici tu n-o să stai mai mult decît?...

— Aha, da, decît chiriașul ălălalt. Da, dom'le, acum mi-aduc aminte.

— Sînt sigur că nici n-ai înțeles ce-a vrut să spună.

— Cum era să-nțeleg?

— Ei bine, să te lămuresc eu. Ultimul nostru chiriaș, mai mare cu vreo doi ani ca tine și deștept foc, cel mai deștept, aș putea zice, dintre toți ăștia care s-au apucat vreodată de șuteală, n-a stat la mine decît nouă săptămîni. Acum e chiriaș la Coldbath Fields și urcă scările alea fără sfîrșit¹. A încasat trei luni, și-a fost de vreo două ori biciuit la secret. Destul de rău pentru el, nu?

— Cred și eu. Dar de ce a ajuns la închisoare?

— Pentru că era o javră. Și-a-nchipuit că poate să-mi tragă chiulul în meseria în care i-am fost dascăl — răspunse domnul Hopkins aspru. Uite cum stă chestia, Jim Smith. În băieții ăștia, care nu fac purici p-aici, să nu crezi că n-am avut încredere. Le-am arătat toată încrederea. Ei însă au încercat să mă tragă pe sfoară. Cu ucenicul care se poartă frumos, să știi că sînt băiat de zahăr! Nu numai că-l susțin, așa cum îți spusei, dar, dacă se-ntîmplă să intre la apă, nu-i pun cruce. Nu. Îi plătesc garanția ca să-l lase liber pînă la judecată, îi tocmesc avocat și mă fac luntre și punte să-l scap de la ananghie. Dacă se-ntîmplă să n-o scot la capăt și rămîne închis, cît stă la gros află că fac tot ce-mi stă în putință să-i îndulcesc traiul, iar cînd iese d-acolo mă port cu el ca un tată. Ei, și-acum ajunge. Nu mai am ce-ți spune, cel puțin deocamdată. Dacă vrei, pînă la unsprezece poți să te plimbi sau să te duci la teatru. Ai ceva lovele?

¹ Pedepsă la care erau supuși condamnații la muncă silnică în închisorile engleze. E vorba de o roată de moară uriașă, cu trepte, pe care deținuții călcînd, o învîrtesc neconținut. (n. r.)

— Am un ban de patru, dom'le.

— Să văd! trebuie să mai am eu prin buzunare ceva arginți. Așa! Ține ici trei șilingi jumate! Acuma șterge-o! Vezi să nu întârzie. La unsprezece punct!

Capitolul XXXIII

ÎN CARE ÎNȚILNESC UN VECHI PRIETEN SUB O ÎNFĂȚIȘARE NOUĂ ȘI AFLU DE LA EL LUCRURI ULUITOARE

Poruncindu-mi să mă-ntorc la unsprezece punct, domnul Hopkins a închis ușa casei în urma mea, lăsându-mă să mă duc încotro voiam.

În viața mea n-am fost mai nedumerit și încurcat decât atunci când, pipăind în buzunar moneda pe care mi-o dăduse, am tăiat drumul îndreptându-mă spre biserica Shoreditch.

Deci, în curînd voi fi îmbrăcat ca un fiu de boier; hrănit cum nu se poate mai bine; voi trăi ca un prinț; când voi avea poftă de cinci șilingi, îi voi primi îndată. Și de ce toate acestea? Ca să lucrez mai departe așa cum mă obișnuisem să lucrez în ultimele două luni. Pentru a face deci cu liniște și încredere — știind că dacă mi s-o-ntîmpla vreun rău, puterea banului îmi va veni în sprijin — ceea ce nu făcusem niciodată pînă atunci, fără să tremur de frică. Mă rog, era limpede că tot cîștigul era de partea mea. Ar fi o mare gogomănie să nu-l cred pe cuvînt. Mare prost era și domnul Hopkins, cu toate vorbele lui înțelepte și aerele șmecherești.

N-aveam decât să mă duc la teatru, dacă voiam. „Am să mă duc la teatrul la care mergeam mai demult — mi-am zis eu deodată. Spectacolul de seară începe la opt și jumătate. Mai am timp un sfert de oră. Am să cumpăr un loc în lojă. Și-am să iau cu mine plăcintă cu carne și niște portocale. O să petrec în lege. Ce mare lucru, dacă o să mă coste doi șilingi? Am de unde. N-am decât să cer, și pot avea oricînd cinci șilingi“.

Teatrul era plin de lume. După cum am aflat îndată, reprezentarea se dădea în beneficiul marelui tragedian Roshus Fitzherbert. În afară de cîntece și dansuri, în program era o piesă nouă — „Drumul spre ștreang“. Rolul principal îl deținea chiar domnul R. Fitzherbert. Din toate părțile se înghesuiau în jurul meu băieți de toate vîrstele. Drept în fața mea stătea un băiat cu jachetă de catifea în dungi, care-și lăbărtase coatele în așa fel, încît îmi apăsa pieptul, zdrobindu-mi plăcinta din buzunar. L-am pocnit cu piciorul, aducîndu-i la cunoștință totodată ce pagubă îmi pricinuieste.

— Dă-o dracului de plăcintă! mi-a răspuns el. De ce n-ai mîncat-o înainte să vii aici, că nu se mai turtea?

Ținea capul întors în altă parte, dar l-am cunoscut îndată după glas. Scoțînd un strigăt de bucurie, i-am pus mîna pe umăr.

— Hei, Ripston, tu ești?

— Phii, ce-ntîlnire! Ce mare baftă! strigă și Ripston. Te credeam mort, măi Smiff, băiatule, de o sută de ori m-am gîndit la tine, de cînd nu te-am mai văzut. Și cînd colo, ia uită-te la el ce țoale faine! Și dacă n-ai crescut cu o jumătate de cap, să știi că n-ai crescut nici c-un deget, zău așa! Mamă, da' ce spilcuit ești! Măi Smiff, mă bagi la idei, nu alta!

Ripston nu era de loc spilcuit. Pantalonii îi avea din aceeași stofă ca și jacheta, și amîndouă erau jengoase în ultimul hal. Privindu-i însă mîinile, am rămas trăsnit. De murdare erau la fel de murdare ca totdeauna, dar nu mi-aduceam aminte să le fi văzut vreodată așa de bătătorite și zdrelite. Mă uitam la ele cum lunecau cu drag peste jacheta mea neagră, frumoasă, și dintr-o dată m-a trecut un fior, cum nu mai simțisem niciodată în viață.

— Hei, dar ce-i cu tine, Smiff? Nu-ți pare bine că mă vezi? întrebă Ripston, lăsîndu-și mîinile în jos. Apoi, după ce m-a privit lung, a început să ridă zgomotos. Aha, știu ce e! Pînă acuma nu-mi dăduse prin gînd — strigă el. Te-ai făcut nobel, Smiff, și nu-ți mai place să ai de-a face cu mine. Nu știi că m-am schimbat și eu. De altfel de unde era să știi?

Explicația asta n-a avut de loc darul să mă liniștească. Dimpotrivă, aș fi vrut mai degrabă să-l știu plecat la celăl-

lalt capăt al țării. Înțelesesem eu bine ce voia să spună, dar totuși l-am mai întrebat:

— În cel fel te-ai schimbat? Ce vrei să spui? Cum vine asta?

— Cum? Foarte bine. Așa cum te-ai schimbat și tu! Mi-am schimbat felul de viață — șopti Ripston. Acuma sînt ajutorul unui zarzavagiu. Car de colo pînă colo cărbuni, cartofi și alte chestii d-astea, înțelegi? Nu mă pot plînge. Îmi dă optsprezece penny pe săptămîină, casă și masă. Fac de șapte luni treaba asta.

— Dar Mouldy ce face? l-am întrebat eu. Îl întrebasesem cu răutate, nădăjduind că o să-mi ușurez vina aflînd că Mouldy ajunsese poate răufăcător — vreun spărgător sau vreun tilhar de drumul mare.

— Mouldy a murit — răspunse Ripston scurt.

— A murit?

— Da, a doua zi de Crăciun. Haide, că se deschid ușile și p-ormă nu mai găsim nici un loc la galerie.

— Nu merg la galerie, Rip, am loc în lojă. Hai și tu cu mine, Rip! Stăm împreună și mai schimbăm o vorbă în pauze.

— La lojă costă patru penny și eu n-am decît un prăpădit de penny în buzunar.

— Nu-i nimic, fac eu cinstel Am eu ceva bani. Am peste un șiling.

Mi-era rușine să spun că mai aveam încă trei.

— Peste un șiling! Sfinte Sisoaie! Da' știu că-ți merge bine! Se vede că nu argățești la prăvălia de cărbuni! Dac-ar fi să ghicesc, aș zice că ești băiat de prăvălie la un pinzar. Nu-i așa?

— Ai ghicit — i-am răspuns.

— Și nu ți-a venit greu să te schimbi?

N-am îndrăznit să răspund prin cuvinte. Întrebarea lui mă punea în mare încurcătură, așa că m-am mulțumit să dau din cap, făcîndu-l să-nțeleagă că schimbarea asta n-a-nsemnat mare lucru pentru mine.

— ...În sfîrșit, cred că ți-a venit mai ușor decît nouă. Eu și Mouldy am trecut prin multe pînă să ne schimbăm, și ne-a fost greu, că ajunseseam rău de tot. La drept vorbind, tu nu te-ai deprins niciodată ca lumea cu treburile alea. Ha-ha! Mi-aduc aminte ce haz făceam cu bietul Mouldy

cînd te urmăream în piață, fără să prinzi tu de veste, și ne uitam cît de caraghios erai. Vai, Smiff, eu cred că tu n-ai fi știut niciodată ce-i șparleala, dacă nu te sileam noi.

— Poate era mai bine — i-am răspuns, aruncîndu-i o privire pe care știu bine că n-a înțeles-o de loc.

— Ei, mă rog, da' tu nici n-ai intrat pînă-n gît, cel puțin nu te-ai afundat ca noi doi. Asta-i mare mîngiere, nu?

— E și asta o mîngiere, bine-nțeles!

— Zău, Smiff, nu e ciudat că ne-am întîlnit așa, amîndoi schimbați? Dacă s-ar fi schimbat numai unul, n-ar fi fost mare lucru. Doamne, Smiff! Mă-ntreb, ce inimă aș fi avut să stau cu tine-n seara asta, cu înfățișarea ta atît de nobelă, dacă nu m-aș fi lăsat de toate șmecheriile alea.

Mi-am dat silința să privesc țintă înaintea mea, ca și cum nu l-aș fi auzit, cu buzele strînse și sprincenele încruntate. Ripston a izbucnit într-un ris vesel. Deodată s-a schimbat la față și m-a prins de mînă.

— Ce-i cu tine, Smiff, ce ai? Smiff, e în ordine, nu? Nu pui bărbii! Ești băiat de prăvălie, de-adevăratelea, nu-i așa?

Spre marea mea ușurare, chiar în clipa aceea s-a ridicat cortina și a început scena din „Drumul spre ștreang“. Ca să nu dau de bănuir, deși nu vedeam mai nimic prin ceața lacrimilor, începui să bat din palme și să strig bravo, mai tare ca toți.

Capitolul XXXIV

ÎN CARE HOTĂRÎREA MEA DE A MĂ „SCHIMBA“
SE DUCE DE RÎPĂ,
IAR EU SE PARE CĂ MĂ-NFUND PÎNĂ-N GÎT

La căderea cortinei, strigătele de bravo și aplauzele te asurzeau. Nevasta directorului ieși pe scenă să dea de veste spectatorilor că „Drumul spre ștreang“ se va juca, pînă la altă schimbare, în fiecare seară. A cerut apoi să se facă liniște și i-a rugat pe cei din sală să se gîndească la autorul

atît de înzestrat al piesei, arătîndu-le că e un om care se luptă cu greutăţile vieţii, avînd de susţinut o familie numeroasă, şi că aceste greutăţi au sporit, casa lui fiind binecuvîntată cu încă doi prunci gemeni, o fetiţă şi un băiat.

La auzul acestei din urmă veşti, lumea din sală, şi-n primul rînd femeile, au bătut iar din palme. Strigau cu toţii să iasă autorul la rampă, mai bine zis „tipul care a scris-o“, după expresia lor. Cu o grabă care arăta că un vrednic slujbaş al statului stă întotdeauna de veghe, „tipul care scrisese“ «Drumul spre ştreang» se înfăţişă înaintea noastră. Teatrul răsună atunci de aplauze şi urale, însoţite şi de dovada grăitoare a preţuirii de care se bucura în faţa lumii un om atît de înzestrat. Vrednicia lui de slujitor al condeii, precum şi virtuţile lui de părinte greu încercat fură răsplătite printr-o ploaie îmbelşugată de gologani şi părălute.

— Ce zici, Smiff, tare piesă, nu? Vezi, se arată un tip care se face mai rău şi tot mai rău, pînă cînd se duce de rîpă. „Dragostea de mamă e veşnică“; nu grăia oare așa afişul ăla? După cîte bănuiesc eu, asta înseamnă că mamele, după ce mor, veghează asupra ta de sus, din cer, să vadă cum te porţi în lume. Nu, Smiff?

— Așa bănuiesc şi eu.

— Afişul nu spunea însă nimic de mamele vitrege, Smiff. Aia a ta ar trebui să se uite de jos în sus, dacă i-o veni poftă să te vadă după ce-o avea grădiniţa pe burtă. Nu, Smiff, ce zici? adăugă Ripston, prăpădindu-se de rîs.

Am încercat să rîd şi eu, dar în clipa aceea numai de asta nu-mi ardea.

— ...Ei, în sfîrşit, n-are a face! Tu ai o mamă adevărată, care se uită la tine de-acolo de sus, din cer, nu-i așa? Dar ce ai, Smiff, de ce plîngi?

În vremea asta ajunseseam la ieşire.

— Oh, Rip!

— Haide, haide, copil prost. Dacă nu poţi să vezi piese d-astea tari fără să boceşti, de ce vii la teatru? N-ai batistă? Na, ia-o pe-a mea!

— Ştii, Rip, nu sînt băiat de prăvălie — i-am şoptit la ureche. Şi luîndu-mi inima în dinţi, m-am hotărît să-i spun tot adevărul şi să mă ţin de poveţele pe care mi le-o da.

— Cum, nu stai la pînzar?

— Nu.

— Atunci unde? La ce fel de prăvălie lucrezi?

— La nici o prăvălie.

— Mă rog, dacă nu-i prăvălie, atunci ce fel de treabă e asta? Că o treabă, în tot cazul, trebuie să fie, nu?

— Pleacă-ți urechea mai încoace, Rip. Nu-i nici un fel de treabă; sau cel puțin, ca și vechea noastră meserie, nu-i o treabă ca lumea.

— Vechea meserie! spuse Rip, măsurându-mi uimit, din cap pînă-n picioare, înfățișarea „nobilă”. Cum, Smiff, n-oi fi vrînd cîmva să spui că nu te-ai schimbat de loc?

— Ba da, m-am schimbat, și încă cum! i-am răspuns plin de amărăciune. M-am schimbat din rău în mai rău. Așa cum spuneai tu adineauri, așa m-am schimbat.

Auzindu-mi mărturisirea, Ripston nu zise nimic, ci o vreme rămase locului, scărpinîndu-se în cap. Se vede că-l pusesem în mare încurcătură, și nu știa cum ar fi mai bine să procedeze în asemenea împrejurare.

— De asta plîngeai, Smiff?

— Da — i-am răspuns cîstit.

— Și ai vrea să fii altfel?

— Și-n clipa asta m-aș schimba, numai să se ivească prilejul. Tu n-ai putea să mă ajuți, Rip?

— Ce-aș putea să fac? întrebă Ripston, gata la orice.

— Păi, nu știu, dar așa credeam — i-am răspuns tot pe șoptite. Mă gîndeam că poate stăpînul tău...

— Tocmai la asta mă gîndeam și eu acum — mă întrerupse Ripston cu căldură. Să plecăm de aici, că altfel jupînul se face foc pe mine dacă-ntîrzii. Mai vorbim noi pe drum.

Dar nici nu ieșisem bine în stradă, că o piedică neașteptată se ivi — domnul George Hopkins, în persoană. Re-zemat de un felinar și acoperit de umbra lui, fuma liniștit o țigară de foi. Cum am ieșit din teatru, s-a apropiat și m-a apucat de gulerul jachetei, cu un gest care trecătorilor putea să li se pară prietenos.

— Aha, vra să zică, aici mi-erai! strigă el, muștrîndu-mă cu destulă blîndețe. Copil rău și neascultător ce ești! De ce umbli prin locurile astea deocheate, cînd știi că scumpa ta mătușă nu poate suferi așa ceva? N-ai să te descotorosești niciodată de prietenii astea înjositoare? Cît despretine,

— Ii spuse el lui Ripston — dacă te-oi mai prinde că-n-cerci să-mi strici băiatul, să știi că te dau pe mîna poliției. Hail! Ia-o din loc!

Mă luase așa de repede, că aproape-mi pierise graiul. Ripston, păcălit de înfățișarea lui George Hopkins-Lunganul, de îmbrăcămintea boierească și vorbele lui aspre de părinte grijuliu, a rămas cu gura căscată și cu ochii holbați. Și-a luat totuși inima în dinți și a spus:

— Vă rog să mă iertați. Smiff, dacă nu mergi încoace, atunci îți spun noapte bună!

— Noapte bună, Rip, s-ar putea să ne-întîlnim curînd.

A luat-o repede spre Spitalfield, întorcîndu-se mereu să privească înapoi, nedumerit parcă de tot ce se-întîmplase.

— Cine-i javra asta și ce cauți cu el? mă întrebă George-Lunganul, ținîndu-mă mereu de guler și tirîndu-mă cu el spre strada Keate.

— Nu-i nici o javră, e băiat cinstit — i-am răspuns eu morocănos.

— Atunci e mai bine să se țină departe de un hoț blestemat ca tine. Asta-i sfatul pe care i-l dau — zise George-Lunganul, rîzînd în felul lui ciudat. Ce dracu-ți trebuie ție să ai de-a face cu băieți cinstiți? Vezi-ți de treaba ta, care-i și-a mea! Asta-ți ajunge!

N-am fost în stare să-i răspund nimic, căci eram prea rușinat și fisticit. Își desprinsese degetele lungi de pe gulerul hainei, lăsîndu-mă să merg slobod pe lingă el.

După un timp l-am auzit iar:

— Și ce tot șopteai acolo în colț, cu băiatul ăla cinstit, înainte să ieșiți din teatru?

— Vorbeam de alte vremuri — i-am răspuns scurt.

— Aha, de vremuri trecute! Pe-atunci erai și tu băiat cinstit, nu?

— Nu, pe-atunci nu era el cinstit.

— Oh, vra să zică nici el n-a fost întotdeauna cinstit? Și de ce se ținea, Jim?

Îmi dădeam seama că purtarea mea față de bunul meu prieten Ripston era josnică și că n-ar fi trebuit să-i destăinui nimic din viața lui. Dar așa cum am mai spus, în fața maistrului manglitor mă simțeam neputincios și lipsit de voință.

— Scotea și el ce putea, prin piața Covent Garden — i-am răspuns. Și eu tot asta făceam. Locuiam împreună în ganguri, la Adepfi.

— Aha! Și-acum unde șade? De ce se mai ține? Cum o scoate la capăt?

— Muncește.

— Da?... Păi se vede de la o poștă. O biată stîrpitură — murdar și prăpădit ca vai de el — zise domnul Hopkins, rînjind cu buzele strînse. Și cît cîștigă, Jim?

— Optsprezece penny pe săptămînă, plus mîncarea.

Pe domnul Hopkins îl pufni rîsul de-a binelea.

— Nu zău, că bine trebuie să-i fi mers prietenului tău prin Covent Garden, dacă a primit în schimb o slujbă ca asta, cu optsprezece penny pe săptămînă! Ascultă, Jim, dar la ce lucrează?

— Cară cărbuni, cartofi și alte chestii d-astea.

— Cară cărbuni? Bravo! A ajuns cal de povară! Umblă mai jegos ca un prăpădit de măturător, de luni dimineată pînă sîmbătă seara. Pentru ce, mă rog? Pentru optsprezece penny pe săptămînă! Știi cît face asta pe an, Jim, cu iarnă, cu vară?

— O fi făcînd o sumușoară, nu?

— Trei lire și optsprezece șilingi.

— Păi, e destul de mult.

— Ei asta-i! Să robotești un an încheiat? Știi cîți erau în portofelul pe care l-ai șparlit astă-seară?

— N-am avut timp să-i număr pînă mi l-ai...

— Așa. Ei bine, Jim, află că în portofel se aflau douăzeci și șapte de lire. Cam cît ar cîștiga el în șapte ani. Mă întreb, ce-ar fi zis dacă ar fi aflat că, fără să te murdărești pe mîini și în mai puțin de două minute, ai băgat în buzunar cît scoate el în șapte ani, trudind la nenorocita aia de prăvălie? Ce folos trage băiatul ăsta că muncește ca un rob pentru optsprezece penny pe săptămînă? Îi mulțumește cineva? Se gîndește cineva la el? Nu-i pasă nimănui de el, și nimeni nu se găsește să-i spună: „Ce băiat de treabă și cumin-te! Bravo ție că muncești pentru trei penny pe zi“. Dimpotrivă, toți îi zic: „Ar trebui să-ți vezi lungul nasului și să fii mulțumit că te-am primit printre noi. Și, bagă de seamă, ține-ți mîna acasă! Știm cu toții ce-ai fost și cine-ai fost, și stăm mereu cu ochii pe tine. Cum vei călca strîmb, te-am

și găbjit! Te băgăm frumușel la zdup, ca pe un nemernic lipsit de recunoștință“. Ei, iată-ne și acasă!

Tot vorbind, domnul Hopkins descuie ușa de la intrarea casei din strada Keate. Urcînd în camera de musafiri, am găsit masa-ntinsă. Ne aștepta o budincă cu carne, pireu de cartofi bine dați prin sită, două pahare lucind de curățenie și o cană cu bere.

— Trage-te încoace, Jim! zise domnul Hopkins, tăindu-mi o halcă din budincă și turnîndu-mi din belșug sos picant peste cartofi. Mănincă după poftă, că a rămas destul și acolo de unde am luat. Ia și bere!

Masa asta bogată, care venea la atît de scurt timp după ce George-Lunganul adusese niște argumente atît de dibace, era prea mult pentru hotărîrea destul de șubredă, pe care o luasem adineauri, de a mă „schimba“ și eu, așa cum făcuse Ripston. După cum prea bine arătase domnul Hopkins, un băiat ca bietul Rip — care n-avea talent (nu știam eu prea bine ce-nseamnă cuvîntul ăsta, dar îmi plăcea cum sună) decît pentru furtișaguri mărunte, cum ar fi șparlitul morcovilor și al coacăzelor — făcuse foarte bine că se tocmise cărbunar cu trei penny pe zi și haleală, și era frumos din partea lui că mă sfătuisese să m-apuc și eu de asta. Dar, cînd te gindeai bine, ce rost avea la urma urmei să muncești ca un rob și să umbli nespălat ca Rip, numai ca să poți spune că ești cinstit — atît și nimic mai mult? Adică așa cum spune mai toată lumea, și asta fără să-ți zică nimeni măcar „mulțumesc“?

— Mai vrei o bucată de carne, Jim?

— Numai puțin, dom'le!

— Ha-ha! Mă-ntreb, Jim, ce-o fi mîncînd în seara asta calicul ăla de cărbunar? O coajă de pîine uscată și o bucățică de brînză mucegăită, sau așa ceva. Pot să fac prinsoare! Ho-ho! Parcă-l văd pe bietul băiat stînd pe un coș de cartofi în prăvălia murdară și molfăindu-și cina nenorocită. Tu nu, Jim?

— Ha-ha! parcă-l văd și eu! i-am răspuns, ca un mic trădător ce eram.

— Și cînd o isprăvi de molfăit, o să-și facă un culcuș sub tejghea, din sacii plini de praf de cărbune, și o să doarmă, ca un băiat cuminte, în tovărășia șobolanilor. Nu, Jim? Ce zici?

— Cam așa ceva — i-am răspuns iar, rînjind la fel că domnul Hopkins.

— Dormitorul tău, o să-l vezi, e destul de bun — mai adăugă domnul Hopkins, după un răstimp de tăcere. Ai acolo niște cămăși și alte chestii dintr-astea, într-un scrin. Ai și un costum de haine, cred că o să-ți vină. Dacă nu, o să facem altele. Nu-mi place de loc să te văd întrînd și ieșind din casa mea cu țoalele astea ponosite. Ceas ai avut vreodată?

„Auzi? Ceas! mă mir că nu m-a întrebat dacă avusesem vreodată cai de călărie sau trăsură cu valeți pe capră!“

— Nu, dom'le, n-am avut niciodată. Dar de multe ori m-am gîndit că mi-ar face plăcere să am unul.

— Ei bine, acum o să ai și ceas! Băieții mei trebuie să umble întotdeauna cu ceas. Am eu unul, sus. Țsta cred că-i tocmai bun pentru tine. Mă duc să ți-l aduc.

S-a dus sus și s-a întors într-o clipită cu un ceas frumos de argint, cu cadran de aur, de care atîrna un lăntîșor lung, tot de argint.

— Am să-l potriveșc după al meu, și ție nu-ți mai rămîne altceva decît să-l întorci la vreme. Bănuiesc că știi să întorci un ceas, Jim, nu?

De unde era să știu? Habar n-aveam, și i-am spus-o de la obraz. Așa că domnul Hopkins mi-a arătat cu multă răbdare cum să-nvîrtesc cheița. Apoi, trecîndu-mi lanțul pe după gît, mi-a spus să vîr ceasul în buzunar. Am făcut întocmai. Simțîndu-l acolo în buzunar și tot privindu-i lanțul minunat de argint, care-mi atîrna la vestă, prăpastia dintre mine și bietul Rip, cărbunarul care cîștiga trei penny pe zi, se adîncise într-atît că, aducîndu-mi aminte de el, mă cuprinse mila.

După cină, domnul Hopkins sorbi un grog și fumă o țigară, tolănindu-se pe canapea și lăsîndu-mi mie locul de lîngă foc. Îmi era bine, mult mai bine decît mi-aș fi putut închipui cu o oră în urmă.

Eram prieteni la cataramă. Curînd, însă, George-Lunga-nul își privi ceasul:

— Oho! Dar știu c-am lungit-o! S-a făcut douăsprezece. Atîta-i bine că, în casa asta, nu ne sculăm cu noaptea-n cap. Hai, Jim, șterge-o la culcare! Camera ta e sus pe scări,

în fund. Ia lumînarea — nu te uita că mă lași pe întuneric — și după ce te vîri în pat, strigă-mă să vin s-o iau.

Urîndu-i noapte bună, într-un chip care arăta limpede cît de mult crescuse în ochii mei după ce luasem împreună cîna, și că de-acu încolo eram gata să mă închin, trup și suflet, treburilor cerute de meseria lui, am luat lumînarea și am urcat scările spre camera care trebuia să-mi slujească de dormitor. Îmi spusese el că o să-mi placă. Dar cînd am intrat înăuntru mi s-a părut negrăit de frumoasă, mult mai frumoasă decît mi-aș fi putut-o închipui din spusele lui. În viața mea nu văzusem un dormitor ca ăsta. Patul alb ca zăpada era pe jumătate ascuns de un baldachin de pînză lucioasă ca mătasea. Și era moale, moale ca un cuib de puf!

La ferestre — perdele grele de pînză, iar podeaua — acoperită cu un covor gros. În cameră se mai afla un lavoar cu prosop alb, frumos, și un scrin cu oglindă deasupra. Aveam atîtea de văzut în odaia aceea minunată, că, dacă n-aș fi știut că-l lăsasem pe domnul Hopkins în întuneric, dincolo, aș fi petrecut un sfert de oră foarte plăcut, înainte de a mă culca. Așa însă, m-am grăbit să mă dezbrac, și cînd am isprăvit, m-am dus la ușă, să-l vestesc că sînt gata.

— Sînt gata! Vrei să vii să iei lumînarea?

Nici un răspuns. Am scos capul pe ușă, pregătindu-mă să strig ceva mai tare. Dar am auzit deodată glasuri ațîțate, sau mai bine zis niște țipete care răsunau în toată casa și se deslușeau destul de bine, chiar prin ușa închisă. Era glasul lui George-Lunganul și al tinerei femei, care ne deschisese ușa prima oară și care nu se arătase prea bucuroasă cînd dăduse cu ochii de mine.

— ...atunci, înseamnă să-mi dai tu bilet de voie cînd să plec și cînd să mă-ntorc! Așa ai vrea, nu?

— Ești un ticălos, un afurisit, George! Să nu apuc ziua de mîine, dacă n-am să aflu eu pe unde umbli! Am să te urmăresc pas cu pas, chiar de-o fi să mă ucizi.

— Da' nu-ți spun că mă duc după treburi, ce Dumnezeu?

— Totdeauna după treburi, mereu după treburi, și alaltăieri noapte, și noaptea asta iar! Mă minți, George, știi bine că mă minți!

— Apăi, dacă-i pe-așa, pentru una ca tine e prea bună și minciuna! Plec și gata!

Cearta se potoli o clipă. Am strigat iar destul de tare ca să mă audă:

— Vrei să vii să ieși lumînarea?

Abia am avut timp să sar în pat, că a și intrat George-Lunganul și a luat lumînarea fără să spună o vorbă. Peste o clipă am auzit ușa de la stradă trintindu-se. Am rămas mai treaz vreun sfert de oră, cred, și tocmai ațipisem foarte senin și fericit când m-a trezit o bătaie în ușa dormitorului.

— Cinc-i acolo? am întrebat

— Scoală-te și îmbracă-te, băiete! Vino jos! Vreau să-ți vorbesc!

Era femia cea tânără. Crăpă ușa și strecură lumînarea aprinsă în odaie. Apoi coborî scările, fără să mai adauge ceva.

Capitolul XXXV

ÎN CARE, ÎMPINSĂ DE CIUDĂ,

NEVASTA LUI GEORGE-LUNGANUL

ÎMI DESTĂINUIE LUCRURI FOARTE URITE DESPRE STĂPINUL MEU

Cînd am coborît, am găsit-o stînd singură în odaia de primire, galbenă la față, cu ochii roșii și umflați de plîns.

— Vino-ncoace! spuse ea. Nici nu te-am văzut bine cum arăți. Pune lumînarea pe masă și dă-mi voie să mă uit la tine.

Nu știu ce-o fi gîndit despre mine, dar așa cum stătea privindu-mă țintă cu ochii ei roșii și blejdiți, mi s-a părut că e beată. Cum va vedea însă curînd cititorul, mă înșelam amarnic.

— Stai jos — îmi zise ea și, după ce mă cercetă îndelung, și bănuiesc că rămăsese mulțumită de înfățișarea mea, începu să-mi pună întrebări: ...Ia spune-mi, ce fel de băiat ești?

— Cum adică, doamnă?

— Ești și tu rău din nascare, stricat pînă în măduva oaselor, ca toți ceilalți păcătoși pe care i-a adus aici?

Vorbindu-mi, nu mă slăbea o clipă din ochi și, sub privirile ei grele, simțeam cum mă-nroșesc pînă-n vîrfurile urechilor.

— De cînd ești hoț?

— Oh, de săptămîni de zile!

— Așa? Numai de săptămîni? Și de cîte ori ai fost la pușcărie?

— N-am fost niciodată.

— Niciodată! Mamă ai?

— Nu. Am avut, dar mi-a murit cînd eram mic de tot.

— Tată ai?

— Am. Dar se poate să fi murit și el. N-am de unde să știu. De altfel, pentru mine e totuna.

— O fi și el hoț, de bună seamă. Stă numai la-nchisoare, nu?

— Cine, tata? Ferească Dumnezeu să-i ajungă la urechi asemenea vorbe! Nu prea i-ar fi moale ăluia de i le-ar spune! Aflați că tata e om cinstit.

Și, oarecum jignit că pune la îndoială cinstea tatii, am privit-o cu îndrăzneală drept în față, într-un fel care-a făcut-o să zimbească.

— Atunci cum de ai ajuns pungaș? m-a întrebat ea. Cum ai ajuns să te înhăitezi cu George? Îți place omul ăsta?

— Da, chiar foarte mult — i-am răspuns, fără să stau mult pe gînduri. Cred că e un om bun la inimă.

— Oho, și încă cum l zise madam Hopkins, cu un rîs amar. Atunci să-ți spun eu cine e! E diavol cu chip de om, dacă s-o fi aflînd pe lume așa ceva! E un păianjen, n-ar mai ajunge! Un păianjen care te prinde-n plasă și nici nu-ți dai seama cînd ți-a supt singele pînă la ultima picătură. Pe urmă nu-i pasă de tine, te zvîrle la gunoi. Și să știi că te ia să lucrezi pentru el numai cu gîndul ăsta. De o sută de ori l-am auzit spunînd: „Nu lua niciodată un alt ucenic, pînă n-ai scăpat de sperietoarea de ciori!“ Și știi cine-i sperietoarea de ciori? Băiatul ălalt, care l-a slujit pînă l-a luat poliția la ochi și a început să se țină scai de el, așa că tot atîta brînză făcea dacă sta în casă, sau umbla pe-afară. Ei, acum pricepi?

Era cu neputință să nu pricepi sau să înțelegi greșit spusese ei.

— Mie mi-a vorbit cu totul altfel de lucrurile astea — spusei eu, străbătut de un fior, căci noul chip al domnului

George Hopkins, așa cum mi-l înfățișa ea, mă inspăimînta de-a binelea. Mi-a spus că n-o să se dea în lături să plătească oameni ca să jure orice; că dacă dau de vreun bucluc, mă scoate la sigur din încurcătură.

— Da, că plătește oameni să jure strîmb, asta-i adevărat, lua-l-ar dracu'! De asta poți să fii sigur — răspunse ea cu amărăciune. Dacă aș avea o putere să-l ucid doar cu gîndul, ar cădea trăsnit chiar în clipa asta, acolo unde-o fi, și nu mi-ar păsa de-ar fi să mă spînzure mîine-n zori pentru fapta mea. Ah, de m-ar ajuta Dumnezeu să-l ucid acolo unde se află! Zece vieți de-aș avea, le-aș da pe toate, numai să-l văd mort. Băiatului care-a fost la noi înaintea ta sau ălorlalți, care s-au tot perindat p-aici de cînd m-a făcut să-l urăsc, n-aș fi îndrăznit să le spun nici pe sfert din ce ți-am spus ție. Dar în tine bănuiesc că pot avea încredere. Ce zici, să mă-ncred oare? Sau poate o să-i povestești chiar mîine dimineață tot ce ți-am spus acum, ca să ai plăcerea să-l vezi cum mă bate, așa cum s-a mai întîmplat de o sută de ori. Mă lovește cu pumnul și cu picioarele, nemernicul, pînă mă sleiește de puteri, și nu mai pot scoate o vorbă. N-ai decît să-i spui dacă vrei. Nici nu-mi pasă. Sînt scîrbită de toate astea. Mi-e o silă cumplită.

S-a lăsat pe un scaun, îngropîndu-și fața în palme. Apoi a început să plîngă și să suspine în așa hal, că m-au podidit și pe mine lacrimile, deși eram un copil nevrednic.

— Nu-ți fie frică, doamnă! N-o să afle nici o vorbă din gura mea. N-am ajuns chiar acolo, încît să bag în bucluc pe cineva care-mi vrea binele!

— Du-te și te culcă! îmi zise ea. Culcă-te, și gîndește-te bine ce-ai de făcut! În afară de cele ce mi-ai spus singur, nu știu nimic despre tine. Și, la urma urmei, nici nu țin să știu. Ești încă prea mic ca să fii hoț. Suie-te în pat și mai gîndește-te puțin la asta. Gîndește-te unde ai putea să te duci și cum ai putea s-o scoți la capăt dacă fugi de-aici.

Și așa am urcat din nou sus și m-am vîrit în pat. E ușor de-nchis în ce stare mă aflu — cît eram de nedumerit și de speriat.

Minunatul ceas, pe care mi-l dăduse în dar domnul Hopkins, arăta opt cînd m-am trezit a doua zi de dimineață. Avusesem un somn liniștit, fără vise. Nici nu auzisem cînd se-ntorsese domnul Hopkins acasă, dar scîrșitul ghetelor

Care m-a trezit era o dovadă limpede că se întorsese totuși. Ieșise din odaia vecină cu a mea — dormitorul lor, se vede. A coborât scările grăbit și nu m-a strigat, așa cum m-așteptam. Pe urmă a străbătut sălița, a ieșit afară și a închis ușa.

Leneveam încă în pat, întrebându-mă dacă n-ar fi timpul să mă scol, când am auzit iar deschizându-se ușa de la stradă, și pe scări scârțâind alte ghetete în afară de ale lui George-Lunganul. Cei doi au urcat scările și au intrat în odaia din față. Peste puțină vreme m-am pomenit cu George-Lunganul în odaia mea.

— Ei, Jim, scoală-te! zise el. Astăzi cred că tu ai să fii și fată-n casă și bucătar și dracu mai știe ce. Muiera mea e bolnavă.

— Nădăjduiesc că nu e prea rău? i-am răspuns eu, aminându-mi cât de tulburată fusese seara trecută.

— Destul de rău. A trebuit să aduc doctorul. Are fierbințeală sau o să aibă fierbințeală; în sfârșit, cam așa ceva, după părerea doctorului. Așa e întotdeauna. Când ți-e lumea mai dragă, atunci îți cade beleaua pe cap.

Capitolul XXXVI

CEL DIN URMĂ CAPITOL,
NU PREA PLĂCUT DE SCRIS, ÎNTRUCÎT POVEȘTEȘTE
CUM L-AM TRĂDAT PE GEORGE HOPKINS-LUNGANUL.
SE LASĂ CORTINA

„Fierbințeala sau, în sfârșit, cam așa ceva“ care o lovise pe nevasta lui George Hopkins-Lunganul n-a fost de loc o jucărie, a ținut-o la pat trei săptămîni încheiate.

Primele două săptămîni, George-Lunganul n-a intrat nici măcar o dată în odaia bolnavei și, după cîte știu, nici n-a întrebat ce face nevastă-sa. După trei săptămîni de zăcere, femeia a coborît la catul de jos. Era slabă și galbenă la față, de-ți făcea rău cînd te uitai la ea. Înfățișarea i se schimbase cu totul, căci fusese nevoită să-și dea jos părul ei lung și purta pe capul tuns o scufie. M-am mirat grozav văzînd cît se

urîțise. Și, judecînd după vorbele pe care domnul Hopkins i le-a adresat, cînd a intrat și a găsit-o în jilțul de lîngă foc, cuperna-n spate, cred că și cu el se petrecea același lucru.

— Oho, dar frumos mai arăți! Eu să fi fost în locul tău, mai bine muream acolo sus, decît să ies în lume cu mutra asta!

— Știu c-ai fi vrut mai bine să mor, dar vezi, scumpul meu, eu sint de altă părere — răspunse ea. Și ca să-ți spun drept, tare-aș fi vrut să fiu de zece ori mai pocită, ca să-ți fac o plăcere ție și frumoșilor tăi prieteni.

— Aș vrea să văd și eu cum arată o pocitanie de zece ori mai urîtă ca tine! rîse domnul Hopkins. Aia ar fi bună de dus la bîlci. Numai acolo ar face parale. În ce mă privește, eu atît țin să-ți spun: cu cît o să-ți muți mutra asta mai repede din casa mea, cu atît mai bine.

— Eu cred c-o să fie nevoie s-o alungi ca să scapi de ea, dragul meu — îi răspunse ea, rînjind întocmai ca el.

Așa stînd lucrurile, am fost destul de mirat cînd, întorcîndu-mă seara mai devreme, am găsit-o vorbind și glumind în odaia de musafiri, în tovărășia domnului Hopkins și a încă doi prieteni de-ai lui. Rîdea cu multă poftă și părea că se-nțeleg de minune. Dar, după cum mi-am dat numaidcît seama, nu se strînseseră acolo ca să glumească și să spună snoave, ci cu anumite treburi. Cum am pășit pragul, domnul Hopkins a clipit, făcîndu-le prietenilor lui semn spre mine. Aceștia m-au cîntărit din ochi și au început a schimba priviri între dîșii. Mi s-a spus apoi că, dacă vreau, pot să ies să mă plimb un ceas, sau să mă duc chiar atunci la culcare. Fiind foarte obosit în seara aceea, am găsit mai nimerit să mă duc la culcare.

Nu știu cît oi fi dormit. M-a trezit cineva care-și lăsase mîna pe umărul meu și mă striga pe nume.

— Dormi, Jim?

— Nu, doamnă.

— Te-ai gîndit la ce-am vorbit în seara dinainte de a cădea bolnavă?

— Da, doamnă, m-am gîndit mereu la asta.

— Și ești hotărit să-mi asculți sfatul?

— Da, doamnă. Prost e că nu știu unde să mă duc.

— Trebuie să găsești unde și cît mai repede. Dacă nu pleci mîine, o să-ți pară rău toată viața. I-ai văzut pe ăia

doi care vorbeau cu el jos, cînd ai intrat tu? Pe Twiner și Johnny Armitage?

— Da, i-am văzut. Stăpînul le-a făcut semn cu ochiul să se gimbească la mine.

— Ei, află că au pus la cale o afacere, o treabă destul de însemnată, în care ești și tu băgat.

— Ce fel de afacere, doamnă?

— O spargere. Ssst! Nu mă mai întreba nimic. Mîine seară sau noaptea ailaltă. O să afli de la el mîine dimineată. La Fulham, acolo o să se-ntîmple, la marginea orașului

— Casa Prescott din Fulham. O să-ți spună și el, fără îndoială. Ascultă de sfatul meu și fugi cît mai e vreme! Fugi mîine! Cum ți-am spus și mai înainte, caută să te duci într-un loc unde să n-aibă îndrăzneală să te urmărească, și spune-le acolo cum stau lucrurile. Dar ai grijă să nu sufli o vorbă despre mine, să nu spui că eu te-am trimis sau că am vreun amestec. Toate astea le fac pentru binele tău, știi, nu-i așa? În locul ăla... știi tu, acolo unde-o să te duci, n-are nimeni nevoie să afle ce-am făcut pentru tine.

Și mîngîindu-mă pe obraz cu mîna ei fierbinte, a ieșit încetișor din cameră.

Așadar, sosise clipa mult așteptată. Mi se părea ciudat că voi lua parte la o chestie atît de însemnată, la o spargere, fără ca domnul Hopkins să mă fi chemat să mă dăscălească, așa cum îmi făgăduise. Își avea, se vede, socotelile lui. De altfel, și doamna Hopkins își avea socotelile ei. De ce o fi ținut să-mi dea atîtea amănunte în legătură cu spargerea care trebuia să aibă loc? Dacă nu-mi voia decît binele și nu mă-ndemna să plec decît din grija de-a mă salva din ghearele pierzării, atunci de ce rostise atît de răspicat numele tovarășilor de rele ai domnului Hopkins? De ce ținuse neapărat să-mi bage în cap cum se chema casa unde aveau de gînd să facă spargerea?

Am rămas treaz o bună parte din noapte, sucind și răsucind în mintea mea întrebările astea. Și am ajuns la răspunsul că cel mai bun lucru pe care-l aveam de făcut, ca să mă lepăd de o tovarășie așa de primejdioasă, era să spăl putina cu cel dintîi prilej. Odată ajuns la hotărîrea asta, mi-am întipărit-o bine-n minte înainte să mă cuprindă somnul. Mă mai gîndisem eu și la altceva: să mă duc a doua zi dimineata, după ce-oi fugi, drept la Spitalfields, să-l găsesc pe

Ripston și să mă sfătuiesc cu el ce-ar fi mai bine să fac.

Nevasta lui George-Lunganul greșise închipuindu-și că el o să-mi dea, a doua zi dimineată, cine știe ce amănunte. Nu mi-a spus decât câteva cuvinte la repezeală, după ce luase gustarea și în timp ce se-mbrăca să plece în oraș:

— Astăzi să nu-mi umbli ca un cal de curse, că la noapte să pici mort de oboseală. Vezi, că o să am nevoie de tine!

— Pentru ce, domnule? L-am întrebat eu cu prefăcută mirare.

— Cine știe prea multe moare! O să vezi tu singur despre ce-i vorba — mi-a răspuns domnul Hopkins.

Puțin mai târziu m-a strigat din spălătorie. Spălătorie se afla la capătul săliței, și avea o fereastră — un ochi de geam prins în cercevea și balamale — care dădea în bucătărie. El stătea rezemat de fereastră. Mi-a făcut semn să mă propii și mi-a cerut un lucru la care nu mă așteptam.

— Ia să văd! Știi să te strecuri printr-o gaură de mărimea ăsteia?

Abia-mi încăpeau umerii. Am izbutit totuși să mă strecur prin ea destul de ușor și am sărit de partea cealaltă.

— Dar mai mult zgomot nu știi să faci? mă întrebă el, batjocoritor.

Am mai sărit o dată, de data asta silindu-mă să nu fac de loc zgomot.

— Mda, a fost ceva mai bine — mi-a zis el. Ia mai încercă o dată. Și când sari, ai grijă să sari pe vîrfuri!

Am încercat încă o dată, și încă o dată de cel puțin douăzeci de ori.

— Așaa... acum e mai binișor — spuse el. Ia să vedem, Jim, ce fel de ghetе porți?

— Ghetе cu șireturi, dom'le.

— Nu merge. Îți trebuie niște pantofi ușori. Să-i poți scoate din picior și pune la loc în doi timpi și trei mișcări.. Ia du-te și cumpără-ți chiar acum o pereche! Găsești prin magazinele alea de pe Bishopsgate.

Am plecat, după ce mi-a dat zece șilingi.

Nu-l mai văzusem pe Ripston din seara aceea de pomină, de cînd fusesem la teatru, și nu știam prea bine unde să-l caut. Știam numai atât, că locuia pe undeva „pe lîngă biserică“. Era vorba, fără îndoială, de vechea biserică a parohiei. Știam că sînt o grămadă de străzi în jurul bisericii, dar prea multe prăvălii cu cartofi și cărbuni nu puteau fi. „O s-o

găsesc eu p-aia unde lucrează Ripston, o să intru, o să dau de el și o să-i spun tot“ — mi-am zis.

M-am bucurat la gândul ăsta, dar a fost mult mai greu decît mă așteptam. Pe străzile din jurul bisericii erau o sumedenie de prăvălii de cartofi și cărbuni, mai mari și mai mici. Am întrebat la vreo șase din ele dacă nu lucrează acolo Ripston. Zadarnic însă. Începusem să-mi pierd nădejdea. Poate că acum nici nu-l mai chema Ripston. Poate că părăsise slujba asta și plecase cine știe unde.

Am încercat și la a șaptea prăvălioară, dar negustoreasa, crezînd pe semne că-mi bat joc de ea, m-a repezit cu asprime. Am ieșit din prăvălie cu totul dezamăgit. Mă uitam în dreapta și-n stînga, neștiind încotro să apuc, cînd am dat deodată cu ochii de Ripston. Venea spre mine, pe partea cealaltă a străzii, avînd în spinare un sac de cărbuni cît toate zilele și un coș plin cu legume, agățat de braț. Se vedea bine că nu-i era ușor, dar povara asta grea nu-l împiedica să fluiera cîntecul lui Jim Crow.

M-am repezit la el și, fără să-i dau măcar răgaz să pună jos sacul de cărbuni din spinare, i-am spus dintr-o suflare toată povestea. I-am arătat ce legătură aveam cu George Hopkins-Lunganul, cum fugisem de acolo și de ce anume.

— Uite-l, jupînel strigă Rip, intrînd cu mine într-o prăvălie bine asortată cu felurite zarzavaturi. Jupînul era un om mărunț și pleșuv, care-și făcea de lucru pe lîngă un coș cu cartofi. Asta-i ăla de care vă spuneam. Țsta-i Smiff. De cînd l-am întîlnit ultima oară, nu s-a schimbat de loc. Te rog, fii bun și vorbește cu el!

Negustorul cel chel și-a potrivit ochelarii și m-a cercetat îndelung.

— Vrea să zică ăsta-i băiatul? Eh! zise el. Apoi se duse la ușa din fund și strigă tare: Sarah! De undeva, parcă din pivniță, se ivi o femeie. Vîrbiră ceva între ei, după care negustorul se-ntoarse spre mine și-mi spuse: Intră ici, băietel! Așteaptă să-mi termin treaba. Vorbim după asta.

Nevasta zarzavagiului a început să-mi pună tot felul de întrebări cu un glas blînd, ca o mamă, încît peste puțină vreme stam de vorbă ca doi vechi prieteni. Deodată s-a oprit din vorbă, a alergat la ușă și și-a chemat bărbatul.

— Vino-ncoace, Tibbit — zise ea. Povestea asta întrece tot ce-am auzit în viața mea.

I-am spus și domnului Tibbit toată povestea. Când am ajuns spre sfârșitul ei, bătrinelul s-a ridicat de pe scaun, s-a dus la cuierul agățat după ușă, și-a luat haina și, scoțându-și șorțul albastru, s-a-mbrăcat cu ea, în vreme ce eu istoriseam înainte. Când am ajuns la purtarea ciudată a lui George Hopkins din dimineața aceea și le-am arătat jumătatea de liră pe care mi-o dăduse să-mi cumpăr perechea de pantofi ușori, bătrinelul și-a pierdut orice răbdare. Se mișca de pe un picior pe altul și-și tot ștergea căciulița de biber cu mîneca hainei.

— Ce facem, tată? întrebă doamna Tibbit. Unde te duci? Ce-ai de gînd să faci?

— N-avem decît un singur lucru de făcut, draga mea — răspunse bătrînul negustor, cu hotărîre în glas. Iau chiar acum băiatul și mă duc cu el la secție. Cred că poliția se pricepe mai bine ca mine în chestia asta. Vii, băiete?

— De ce, domnule? l-am întrebat, speriat de întorsătura neașteptată pe care o luaseră lucrurile. Întîlnirea mea cu poliția din Ilford nu fusese chiar atît de plăcută și nu eram de loc nerăbdător să dau din nou ochi cu oamenii legii.

— Cum de ce? Ca să-mpicădăm spargerea aia. Haide, vino cu mine!

Tare aș fi vrut să nu mă duc. Dar n-aveam încotro, și peste cinci minute mă și aflu în fața unui inspector de poliție. I-am mai spus și lui cum stă toată tărășenia. Din cînd în cînd îmi făcea semn cu degetul să mă opresc o clipă, ca să-nsemne nu știu ce pe-o coală de hirtie. Apucat de neastîmpăr își băga ba o mîină, ba alta în părul țepos ca o perie. Trăgea mereu tabac pe nas, dădea din cap, clipea des și plesnea din degete în culmea fericirii, ca cineva care moștenise pe neașteptate o coșcogea avere.

— Te-a trimis pe Bishopsgate să-ți cumperi pantofi, parcă așa mi-ai spus, nu? întrebă el. Ți-a spus de la ce prăvălie să-i cumperi?

— Nu, domnule.

S-a sculat, a ieșit în ușă și a chemat înăuntru un polițist în haine civile.

— Descalță-te de-un picior, băietel! spuse el. Apoi, adresându-se polițistului: Jones, ia gheata și jumătatea asta de liră și du-te de târguiește o pereche de pantofi de aceeași mărime. Vezi să fie ușori, cu talpa subțire și fără farafasticuri. Intră în prima prăvălie și întoarce-te repede.

Nu pricepeam nimic. De ce-l trimisese inspectorul după pantofi?

Inspectorul îi șopti ceva domnului Tibbit, după care acesta ieși din odaie. Apoi, cu multă blindețe, îmi făcu semn să mă apropii de el, ca și cum ar fi vrut să-mi încredințeze o taină.

— Ascultă-mă, văd că ești băiat deștept! N-o să-ți fie greu să-nțelegi că, dacă mai făceai un singur pas pe drumul pe care-o luaseși, se sfârșea cu tine. Mulțumește-i lui Dumnezeu și soartei bune că te-au ajutat când nu-i încă prea târziu. Asta ți-a fost scăparea. De-acum încolo toate au să se-ntoarcă spre bine. Dacă ne dai o mină de ajutor să isprăvim cum trebuie trebușoara asta, îți dau cuvântul meu că o să te ajutăm și noi să-ți croiești altă viață și că de-acum încolo vei trăi ca un om cinstit. Nu-i așa că vrei să-nchei cu trecutul și s-ajungi om cinstit?

— Doar de asta am și fugit de acolo, dom'le — i-am răspuns. Dar vă spun drept că mai mult de-atita nu știu ce-aș putea face.

— Lasă că știu eu — răspunse inspectorul binevoitor. Știu că ne poți ajuta și mai știu că avem mare nevoie de ajutorul tău! Uite ce-ai să faci: după ce ți-o aduce pantofii, să te-ntorci acasă, în strada Keate, cât poți de repede.

— Să mă-ntorc în strada Keate? Să dau iar cu ochii de George-Lunganul?!

— Da. Te-ntorci la George-Lunganul, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. El n-are de unde să afle ce s-a petrecut.

— Dar de ce, domnule? De ce trebuie neapărat să mă întorc?

— Pentru că noi vrem ca spargerea să aibă loc așa cum ar fi avut dacă n-ai fi fost destul de înțelept și de îndrăzneț s-o dai în vileag — răspunse inspectorul. Și, furat de bucuria pe care i-o da apropiata izbândă, îmi făcu chiar cu ochiul. Doar nu ești prost! Ești destul de ager la minte ca să-ți dai seama cum vreau să punem la cale lucrurile. De asta nu mă-ndoiesc. Pentru tine nu e nici o primejdie, n-ai a te

teme nici cît negru sub unghie, vorbi mai departe domnul inspector, dîndu-și seama că înțelesesem prea bine ce anume voia, dar că mi-era teamă. Îți dau cuvîntul că, începînd de-acum și pînă-om termina treaba asta, poliția n-o să te piardă din ochi nici o clipă.

Inspectorul spusese toate astea destul de apăsător anume spre a-mi băga în cap că, dacă mi-ar trece prin gînd să-mi bat joc de oamenii legii, m-aș trezi pe nepusă masă virît la răcoare.

— Dar dacă mă-ntorc, ce-o să zică doamna Hopkins? l-am întrebat eu.

— Ce-ți pasă ție de ea? Tu o să-i spui că te-ai răzgîndit, că nu mai vrei să fugi: și-ai s-o ții așa, una și bună.

În clipa aceea s-a întors polițaiul trimis să-mi cumpere pantofi.

— Încă o vorbă: dacă nu mă-nșel, au de gînd să te treacă printr-un gemuleț. Să nu-ți fie frică. Cînd ai s-ajungi dincolo, ai să dai de mine. O să fiu acolo, n-avea nici o grijă! Bineînțeles, o să stau în întuneric, dar că să știi că eu sînt, am să te trag de păr, uite, în felul ăsta. Ei, și acum șterge-o!

Și-așa m-am întors în strada Keate. George-Lunganul era plecat-de-acasă. Mi-a deschis nevastă-sa. Credeam că o să se arate mirată din cale-afară că m-am înapoiat. Ea însă s-a uitat lung la mine și a strigat veselă, chiar prea veselă, dar de asta mi-am dat seama mult mai tîrziu.

— Ei, Jim, te-ai întors?

— Da, doamnă, m-am răzgîndit.

— Bravo — zise ea bucuroasă. Abia așteptam să te văd înapoi.

— Va să zică nu voiai să fug? Atunci de ce m-ai îndemnat să fug, dacă nu voiai?

— Ba da. Dar de vreme ce te-ai răzgîndit și te-ai întors acasă, n-am nimic împotriva — răspunse ea, rîzînd într-un chip ciudat, care nu prea-mi venea la socoteală.

Peste puțină vreme m-a întrebat deodată:

— Jim, mai ții minte cum ți zice locului ăluia din cartierul Fulham, de care vorbeam aseară?

— Casa Prescott — am răspuns repede. Repetasem de atîtea ori numele ăsta în cursul dimineții, că ar fi fost cu

neputință să-l uit. Mi-aș fi adus aminte chiar de m-ar fi trezit cineva din somn în miez de noapte.

— Bine. Dar pe ai doi bărbați, tovarășii lui George, mai știi cum îi cheamă?

— Twiner și Johnny Armitage.

— Ei, bravo! strigă ea cu același ris ciudat. Tie zic și eu că ți se poate încredința o taină! Nu-i nici o primejdie s-o uiți. Vezi însă ca nu cumva s-o pierzi pe drum, Jim!

Nu mi-am putut da seama dacă știa sau bănuia ceva, pentru că n-a mai pomenit de asta toată ziua. Pe la patru după-amiază s-a îmbrăcat și a ieșit în oraș, poruncindu-mi să am grijă de casă pînă se-ntoarce George-Lunganul. George s-a-ntors pe la șapte seara și după ce-a luat ceaiul mi-a spus:

— Ascultă, Jim, știi unde-i podul Fulham?

I-am răspuns că nu știu.

— Mă rog, nu-i nimic. Uite cum faci: mergi pe jos pînă la Bancă — să-ți pui pantofii, bagă de seamă — și pe urmă ieși omnibuzul spre Fulham. Te dai jos la pod, îl treci și numeri a treia stradă la stînga. Pe strada asta e o berărie. Intri și întrebi de domnul Mason, auzi? Așa. Și acum șterge-oi

Nerăbdător să mă văd odată în stradă, am fost bucuros să fac ce-mi ceruse.

Pe la nouă am ajuns pe a treia stradă la stînga, după podul Fulham și am găsit berăria. Omul de la tejghea mi-a spus că domnul Mason mă așteaptă în odăița din fund. În odăița din fund l-am găsit pe George-Lunganul jucînd whist cu Twiner și Johnny Armitage.

— Eu sînt Mason — zise George-Lunganul, făcîndu-mi cu ochiul. Ia loc, puștiule!

Au jucat cărți, bînd cu multă cumpătare, pînă la unsprezece și jumătate noaptea. Berarul intra și el în joc din cînd în cînd, și după felul cum vorbea cu ei, îți dădeai lesneseama că nu erau niște mușterii întîmplători. Cu o jumătate de ceas înainte de miezul nopții, cînd întunericul de-afară se-ngroșase, am ieșit din berărie și am pornit-o pe jos. Eu cu George înainte, iar ceilalți doi braț la braț, la mai bine de o sută de pași în urma noastră. Am întins-o așa aproape o milă. Pe drum, George-Lunganul mi-a destăinuit ce-avea de gînd să facă și ce anume voiau de la mine. După cîte-mi

spunea, nu era mare lucru. Trebuia să mă strecur printr-o deschizătură tot așa de îngustă ca și fereștrica spălătoriei de acasă, să umblu cu grijă de-a lungul peretelui săliței pînă dădeam de-o ușă. Să mă opresc și să-i trag amîndouă zăvoarele — și ăl de jos, și ăl de sus.

— Îți dai seama că nu-i nici o primejdie, că altfel n-aș pune la treaba asta un ageamiu ca tine! N-o să-ți fie greu, ai să poți, nu?

— Bineînțeles — i-am răspuns eu, în vreme ce dinții îmi clănțăneau nevoie mare.

— E mai ușor decît să spargi o nucă — zise George-Lunganul. În toată casa nu-i decît moșneagul, un servitor bătrîn și o îngrijitoare surdă de-a binelea. Cîine și chestii d-astea nu se află.

Am cotit pe o fundătură și ne-am oprit lîngă un gard de șipci. Curînd ne-au ajuns din urmă Twiner și Johnny Armitage. Întîi și-ntîi am sărit gardul, unul după altul, fără zgomot, ca pisicile. Apoi am străbătut niște răzoare verzi și o alee presărată cu pietriș, oprindu-ne din nou în umbra unei case, atît de tăcută și întunecoasă, că părea pustie. Nu vorbea nimeni. Am deslușit cu destulă greutate prin întuneric că Johnny Armitage scosese de undeva două unelte cu luciu mat. Twiner l-a luat în cîrcă, Johnny s-a săltat cu amîndouă picioarele pe spinarea lui și a început parcă să zgîrie cu ceva în perete. Nu se auzea decît un hîrșit slab. După puțin timp a tăcănit ceva, și Johnny a sărit jos.

— Scoate-ți pantofii, Jim — mi-a șoptit George-Lunganul.

Mi-am scos pantofii, tremurînd de frică. George-Lunganul s-a urcat atunci în spinarea lui Twiner și m-a luat în brațe. Apoi mi-a vîrît picioarele printr-o deschizătură aflată în zid, șoptindu-mi:

— Vezi, Jim, că e destul de strîmtă, dar o scoți tu la capăt. Ține o mîna lipită și intră întîi cu umărul ăla. Așa, bine! Ține-te acum de pervaz și dă-ți drumul — nu-s decît doi stîljeni înălțime! Gata! Ai grijă de ușă și zăvoare!

Pe cînd vorbea, mi-a dat drumul, iar eu, ținîndu-mă de pervazul ferestrei am sărit, așa cum mi se poruncise. Spre marea și negrăita mea ușurare am simțit atunci cum cineva nevăzut mă trage de păr. Apoi, o mîna mi-a astupat gura, am fost dus pe sus pînă la camera alăturată și împins ușor înăuntru.

Ce s-a întâmplat după aceea n-am mai văzut. Am auzit numai. Rămas în camera aceea străină, mi-am ascuțit auzul cît am putut. Întîi am auzit scîrțîitul slab al zăvoarelor de la ușa din spatele casei, pe care le deschidea cineva, apoi zgomot de pași, și după aia o hărmălaie de glasuri. Deasupra tuturor se auzea glasul lui George-Lunganul. Pe urmă, prin crăpăturile ușii, am văzut cîteva fișii de lumină străbătînd repede odaia. Și după asta, nimic. Căzuseră-n cursă, așa cum nădărduse domnul inspector, și acest om destoinic prinsese în undiță și virise în plasă, o dată cu cei doi pești falnici, zvirluga aceea ciudată, care se numea George Hopkins-Lunganul.

Aici povestea mea se încheie — după cum am făgăduit de la bun început. George-Lunganul odată prins, viața mea de mic zdrențăros ia sfîrșit. Ar mai fi încă multe de spus în legătură cu peripețiile judecătîii, cu pedeapsa cumplită ce i s-a dat lui George, cu biata lui nevastă, care și-a făcut singură seama, cu prietenii buni la inimă, în grija cărora m-a dat inspectorul acela de treabă, cu viața mea la școala de corecție, ba chiar cu emigrarea în Australia, unde am avut parte de o soartă atît de schimbătoare.

Și poate, într-o bună zi, voi găsi răgazul să înfățișez cititorului toate acestea pe larg și cu de-amănuntul.

CUPRINȘ

Capitolul I	
În care se dau unele amănunte în legătură cu familia mea și cu locul nașterii mele	7
Capitolul II	
Din care, povestindu-se ce năpastă a căzut pe capul unchiului meu, Benjamin, se va lămuri întrucâtva și taina vînzării de neam	13
Capitolul III	
În care cititorul va afla ce s-a petrecut într-o vineri rămasă de pomină	19
Capitolul IV	
În care li se dă de lucru ciocilor, iar tata nu îngăduie să fle mîngîiat	27
Capitolul V	
În care tata se străduiește să-mi lămurească înțelesul cuvintelor „moarte” și „niciodată”	31
Capitolul VI	
În care văd prima dată în viața mea cum arată pe dinăuntru o biserică și o groapă din curtea cimitirului	38
Capitolul VII	
Unde e vorba mai ales de femeia pe care soarta nemiloasă mi-a hărăzit-o mamă vitregă	45
Capitolul VIII	
În care madam Burke îi face ochi dulci tatii	50
Capitolul IX	
Despre noua mea mamă. Dintr-o discuție între tata și un prieten aflu cîteva lucruri prețioase ..	57
Capitolul X	
Despre necazurile pe care mi le pricinuia Polly în fiecare noapte. Cum am ajuns să mă iau la harță cu maică-mea vitregă și să fug de acasă	65
Capitolul XI	
În care voi povesti cum am petrecut o după-amiază în piața Smithfield și cum am scăpat ca prin minune de ghearele doamnei Burke	73
Capitolul XII	
În care îmi dau silința să învăț meseria „lătratu-lui”, și fac noi cunoștințe	80

Capitolul XIII	
Despre locutorii gangurilor întunecate. Sînt martor la o poznă de-a lor. Cum mi-am aflat culcuș prima noapte într-un camion	86
Capitolul XIV	
În care leg tovărășie cu domnișorii Ripston și Mouldy și primesc să fac ce fac ei	96
Capitolul XV	
În care se dă la iveală ce fel de negoț învîrtim și unde se va vedea că ajung și eu hoț, momit de o bucată de plăcintă fierbinte	101
Capitolul XVI	
În care Mouldy apare în chip de judecător și, încercînd să mă mîngîie, îmi arată care e deosebirea dintre „a fura” și „a lua”	109
Capitolul XVII	
În care se-nșiră multe din cele ce mi s-au întîmplat făcînd felurite hoții prin piață, pînă-ntr-o duminică seară, cînd m-am îmbolnăvit și am dat semne de înrăutățire	114
Capitolul XVIII	
În care îmi iau rămas bun de la tovarășii mei și de la gangurile întunecoase, fiind transportat la azil pentru a mă vindeca de „fierbințeală”	122
Capitolul XIX	
În care, cu ajutorul doctorului Flinder, izbutesc să trag pe sfoară moartea și părăsesc azilul cu mult mai puțină pompă decît la intrare	130
Capitolul XX	
În care vremea neprielnică mă împinge iar către strada Turnmill, unde se dezlănțuie o furtună cumplită	139
Capitolul XXI	
În care scap ca prin minune de furia tatii, stîrnită de rușinea pe care i-o făcusem „lui și alor săi”	146
Capitolul XXII	
În care fac cunoștință cu doi negustori care mă jefuiesc cu nerușinare	151
Capitolul XXIII	
În care îmi dau mai bine seama cît de urît m-au tras pe sfoară domnii Barney și Ike. Cea din urmă raită prin piața Covent Garden. Ajung cîntăreț de stradă, dar o mină prietenoasă îmi închide gura	160

Capitolul XXIV

În care vechea mea ocrotitoare mă îndatorează iarăși, ospătîndu-mă din belșug, dăruindu-mi o flanelă și niște rufe cu zorzoane. Pare-se că în curînd voi ajunge coșar 170

Capitolul XXV

În care fac cunoștință cu domnul Belcher, cu doamna Belcher, cu Sam și cu prietenul său „Păianjenul” 177

Capitolul XXVI

În care mă împrietenesc cu Păianjenul și el îmi spune niște lucruri ciudate, ceea ce s-ar putea să aibă urmări grele, după cum s-ar putea să n-aibă nici una 183

Capitolul XXVII

În care Sam îmi dezvăluie unele lucruri nebănuite în legătură cu funinginea învăluită de taină.. 192

Capitolul XXVIII

În care pornim în călătoria atît de mult dorită.. 200

Capitolul XXIX

Unde se petrece un lucru față de care piesele văzute la teatrul din Shoreditch sînt o nimica toată 208

Capitolul XXX

În care una din păsări e-nchisă-n colivie, cealaltă își ia zborul, iar eu fug de lege și de slujitorii ei, spre a mă feri de urmările neplăcute ale „ciripitului”.. 213

Capitolul XXXI

În care apuc pe un drum nou și primejdios și mă trezesc deodată în stăpînirea unei averi uriașe.. 220

Capitolul XXXII

În care fac cunoștință cu George Hopkins-Lunganul, om bun la inimă, care mă ia ca ucenic, dezvăluindu-mi tainele meseriei lui 223

Capitolul XXXIII

În care întîlnesc un vechi prieten sub o înfățișare nouă și află de la el lucruri uluitoare 229

Capitolul XXXIV

În care, hotărîrea mea de a mă „schimba” se duce de ripă, iar eu se pare că mă-nfund pînă-n gît 232

Capitolul XXXV

În care împinsă de ciudă, nevasta lui George-Lunganul îmi destăinuie lucruri foarte urite despre stăpînul meu 240

Capitolul XXXVI

Cel din urmă capitol, nu prea plăcut de scris, întrucît povestește cum l-am trădat pe George Hopkins-Lunganul. Se lasă cortina 243

Lei 6,25